รวมกฎหมาย ระเบียบ หนังสือเวียนของกระทรวงการคลัง และความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ และการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กฎหมาย และระเบียบ
เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด

พระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙
เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้น

โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

มาตรา ๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดหรือต้องร่วมรับผิด หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดหรือต้องร่วมรับผิด หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิด ให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดนั้นได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
บรรหาร ศิลปอาชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่างๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่ทำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใดๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๙

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้น และกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดทางแพ่งที่ทางราชการถือปฏิบัติในปัจจุบัน โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเมื่อมีความเสียหายเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบี้ยต่อไปในภายหลัง โดยจะยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น นอกจากนี้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วยสำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ สมควรวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๒[(๑)] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๑๓๕๘๒,๑๓๕๘๓ (บคร)./๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๔

(๓) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๖๔๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๙

(๔) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๐๒๘๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖

(๕) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/ว.๒๗๒๗๔ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๕

(๖) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

(๗) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๙

(๘) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๔๖๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐

(๙) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๒๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๐

(๑๐) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๙๗๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐

(๑๑) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๒๒๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑

(๑๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๖๓๑๑๙ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

เจ้าหน้าที่ หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใดบรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ผู้แต่งตั้ง หมายความว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

ความเสียหาย หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๖ ในหมวดนี้

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาและให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและมิใช่ผู้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

(แก้ไข) ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการแต่งตั้งหรือไม่แต่งตั้งคณะกรรมการ หากการนั้นไม่ถูกต้องให้สั่งแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง

ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่แก้ไขใหม่ให้ถูกต้องตามคำสั่งในวรรคหนึ่งภายในเวลาอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำ กับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

(เพิ่มเติม) ข้อ ๑๒/๑ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายหรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุมอาจทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึก และการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง ถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ้งชัดและต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย

ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใดแต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐวิสาหกิจ ที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

(แก้ไข) ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสั่งการไปตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

เมื่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้วให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความ

ในกรณีที่ปรากฏตามความเห็นของกระทรวงการคลังว่ามีผู้ใดต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นหรือต่างไปจากสำนวนที่ผู้แต่งตั้งส่งให้ตรวจสอบ หากยังไม่เคยมีการสอบผู้นั้นในฐานะผู้ต้องรับผิดมาก่อนให้ผู้แต่งตั้งส่งเรื่องให้คณะกรรมการทำการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดผู้นั้นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งตรงกับความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ผู้นั้นรับผิดแล้วรายงานกระทรวงการคลังเพื่อทราบ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งรายงานกระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ให้นำความในข้อ ๑๗ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

(ยกเลิก) ข้อ ๑๙ ~~การแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ให้แจ้งด้วยว่าผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลได้พร้อมกับแจ้งกำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลให้ทราบด้วย~~

ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้งร่วมร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้วถ้าผลในชั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลังตามจำนวนที่จำเป็นซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายได้

ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการชำระเงินก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกัน โดยมีสภาพ คุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก (๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตาย ให้รีบดำเนินการตามระเบียบนี้โดยอนุโลม เพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทต่อไป ในกรณีของผู้แต่งตั้งร่วมถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้ดำเนินการไปพลางก่อนตามความเห็นของผู้แต่งตั้งสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และถ้าต่อมามีข้อยุติเป็นประการใดให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่ถ้าการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๙ ในกรณีตามข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ หรือข้อ ๒๘ ถ้าเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำหรับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

หมวด ๒
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาคแต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอกถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรีบส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไปและให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยผิดนัดนับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการ หรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลังแล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่ทำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรีบผิดต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่งอันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๓๙ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๙

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้น และกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดทางแพ่งที่ทางราชการถือปฏิบัติในปัจจุบัน โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเมื่อมีความเสียหายเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบี้ยต่อไปในภายหลัง โดยจะยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น นอกจากนี้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ สมควรวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๑๓๕๘๒, ๑๓๕๘๓ (บคร)./๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๔

(๓) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๖๔๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๕

(๔) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๐๒๘๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖

(๕) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/ว.๒๗๒๗๔ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๕

(๖) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

(๗) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๙

(๘) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๔๖๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐

(๙) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๒๓๓๓ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๐

(๑๐) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๕๗๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐

(๑๑) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๒๒๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑

(๑๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๖๓๑๑๕ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

"ผู้แต่งตั้ง" หมายความว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

"ความเสียหาย" หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใดๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๖ ในหมวดนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

ข้อ ๘ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาและให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและมิใช่ผู้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๕ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณีมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่งและหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุม อาจทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยาน

หลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง ถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ้งชัด และต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย

ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

ข้อ ๑๕ การแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ให้แจ้งด้วยว่าผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลได้พร้อมกับแจ้งกำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลให้ทราบด้วย

ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้งร่วมร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในชั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี "คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง" เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลังตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายได้

ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการชำระเงินก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพคุณภาพปริมาณและลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิมโดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก (๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตาย ให้รีบดำเนินการตามระเบียบนี้โดยอนุโลมเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทต่อไป ในกรณีของผู้แต่งตั้งร่วมถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้ดำเนินการไปพลางก่อนตามความเห็นของผู้แต่งตั้งสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และถ้าต่อมามีข้อยุติเป็นประการใดให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่ถ้าการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใดๆ อันเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๙ ในกรณีตามข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ หรือข้อ ๒๘ ถ้าเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือ

พระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำหรับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

หมวด ๒

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรี หรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรีบส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไป และให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยผิดนัดนับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความ

ในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้น เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการแต่งตั้งหรือไม่แต่งตั้งคณะกรรมการ หากการนั้นไม่ถูกต้องให้สั่งแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง

ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่แก้ไขใหม่ให้ถูกต้องตามคำสั่งในวรรคหนึ่งภายในเวลาอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๒/๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

“ข้อ ๑๒/๑ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายหรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสั่งการไปตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

เมื่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความ

ในกรณีที่ปรากฏตามความเห็นของกระทรวงการคลังว่ามีผู้ใดต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นหรือต่างไปจากสำนวนที่ผู้แต่งตั้งส่งให้ตรวจสอบ หากยังไม่เคยมีการสอบผู้นั้นในฐานะผู้ต้องรับผิดมาก่อน ให้ผู้แต่งตั้งส่งเรื่องให้คณะกรรมการทำการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดผู้นั้นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งตรงกับความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ผู้นั้นรับผิดแล้วรายงานกระทรวงการคลังเพื่อทราบ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งรายงานกระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ให้นำความในข้อ ๑๗ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกข้อ ๑๙ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"หน่วยงานทางปกครอง" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

"เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายความว่า

(๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

(๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล และ

(๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒)

"คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท" หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

"ตุลาการศาลปกครอง" หมายความว่า ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น

"ก.ศป." หมายความว่า คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

"คู่กรณี" หมายความว่า ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี และให้หมายความรวมถึงบุคคล หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องสอด ไม่ว่าจะโดยความสมัครใจเอง หรือโดยถูกคำสั่งศาลปกครองเรียกเข้ามาในคดี ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นและเพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินกระบวนพิจารณา ให้รวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนด้วย

"คำฟ้อง" หมายความว่า การเสนอข้อหาต่อศาลไม่ว่าจะได้เสนอต่อศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุด ไม่ว่าจะได้เสนอในขณะที่เริ่มคดีโดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลังโดยคำฟ้องเพิ่มเติมหรือแก้ไข หรือฟ้องแย้ง หรือโดยสอดเข้ามาในคดีไม่ว่าด้วยความสมัครใจ หรือถูกบังคับ หรือโดยมีคำขอให้พิจารณาใหม่

"กฎ" หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

"สัญญาทางปกครอง" หมายความรวมถึง สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

มาตรา ๔ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนัญพิเศษอื่น

๗ ๘๗

มาตรา ๑๐๕ บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอื่นอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีลักษณะเป็นคดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลนั้นดำเนินกระบวนพิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไปจนคดีนั้นถึงที่สุด

มาตรา ๑๐๖ สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม

(สำเนา)

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๑๔/๒๕๔๘

คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๘

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง

ศาลจังหวัดนนทบุรี

การส่งเรื่องต่อคณะกรรมการ

ศาลปกครองกลางโดยสำนักงานศาลปกครองส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งเป็นกรณีที่คู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องโต้แย้งเขตอำนาจศาลที่รับฟ้องคดีและศาลที่ส่งความเห็นและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องเขตอำนาจศาลในคดีนั้น

ข้อเท็จจริงในคดี

เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๗ นายวิสูตร ส่งสกุลชัย ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้อง กรมการแพทย์ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๖/๒๕๔๗ ความว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นบิดาซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กชายณภัทร ส่งสกุลชัย ผู้เยาว์ อายุ ๖ ปี ๓ เดือน โดยภริยาของผู้ฟ้องคดีได้คลอดเด็กชายณภัทรที่โรงพยาบาลราชวิถี เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑ หลังจากนั้นจนถึงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๕ บุตรของผู้ฟ้องคดีได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ และเข้ารับการรักษาพยาบาลโรคปอดอักเสบ หอบ และโรคต่าง ๆ รวมหลายครั้งที่โรงพยาบาลดังกล่าว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชินี (โรงพยาบาลเด็ก) โรงพยาบาลปากเกร็ด นนทบุรี และโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จนได้ตรวจพบว่าบุตรของผู้ฟ้องคดีติดเชื้อเอชไอวี (HIV) โดยผู้ฟ้องคดีและภริยาได้รับการตรวจเลือดแล้วแต่ไม่พบเชื้อดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเหตุที่บุตรของผู้ฟ้องคดีติดเชื้อดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาท

เลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลดังกล่าวข้างต้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๖ ร้องขอให้กระทรวงสาธารณสุขชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลแห่งละเมิดของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลดังกล่าวเป็นเงิน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธที่จะพิจารณาชดใช้ค่าเสียหายให้ตามหนังสือ ที่ สธ ๐๓๐๒/๓๒๑๓ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอน คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี และสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ทราบว่าบุตรของผู้ฟ้องคดีติดเชื้อดังกล่าวจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี และให้บุตรของผู้ฟ้องคดีได้รับยาต้านไวรัส ตลอดชีวิต และได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามคำสั่งที่ ๓๙๐/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ และคำสั่งที่ ๑๕๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ คณะกรรมการเห็นว่าในการรักษาบุตรของผู้ฟ้องคดี แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (โรงพยาบาลเด็ก) ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ความระมัดระวังและทำการตรวจรักษาถูกต้องตามหลักวิชาการแพทย์และการพยาบาลเหมาะสมแก่กรณีทุกประการแล้ว การติดเชื้อเอชไอวีรายนี้จึงไม่น่าจะเกิดจากการตรวจรักษาของแพทย์หรือพยาบาลของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (โรงพยาบาลเด็ก) แต่อย่างใด และไม่มีการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อเกิดขึ้น กรณีจึงไม่เป็นละเมิด เจ้าหน้าที่หรือสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (โรงพยาบาลเด็ก) จึงไม่ต้องรับผิด และได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องกระทรวงสาธารณสุขต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๙๘/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ ๕๐๘/๒๕๔๗ ซึ่งศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งไม่ รับคำฟ้องไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดีจึงมาฟ้องต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีนี้ โรงพยาบาลราชวิถี และสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (โรงพยาบาลเด็ก) เท่านั้นเป็นหน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดี คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีไม่มีอำนาจฟ้องเนื่องจากคดีนี้ไม่ใช่เป็นคดีละเมิดทางปกครอง ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ต้องรับผิด ขอให้ยกฟ้อง

ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำร้องโต้แย้งเขตอำนาจศาลว่าคดีนี้เป็นคดีฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำในหน้าที่ของแพทย์ในการตรวจรักษาโรคตามปกติทั่วไปในการรักษาพยาบาล ไม่ใช่การใช้อำนาจตามกฎหมาย กรณีจึงไม่เป็นละเมิดทางปกครอง อันจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

ศาลปกครองกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้ถูกฟ้องคดีอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีและของโรงพยาบาลราชวิถีซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ และทำการรักษาพยาบาลโรคปอดอักเสบ โรคหอบ และโรคต่าง ๆ รวมหลายครั้งให้แก่บุตรของผู้ฟ้องคดีไปโดยผิดพลาดบกพร่องขาดความระมัดระวัง อันเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นเหตุให้บุตรของผู้ฟ้องคดีติดเชื้อเอชไอวี กรณีจึงเป็นการฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานของรัฐให้รับผิดต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่บุคลากรทางการแพทย์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ด้วยการให้บริการตรวจ วินิจฉัย บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อพัฒนาวิชาการแพทย์เฉพาะทางด้านโรคในกลุ่มเด็กและด้านโรคทั่วไป ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๗ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ศาลจังหวัดนนทบุรีพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า บุตรของผู้ฟ้องคดีติดเชื้อเอชไอวีจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรทางการแพทย์ เป็นการฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องจากการกระทำในหน้าที่ของแพทย์เกี่ยวกับการตรวจรักษาโรค ตามปกติทั่วไปของการรักษาพยาบาล เป็นการกระทำทางกายภาพในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่รักษาพยาบาล ไม่ใช่การใช้อำนาจตามกฎหมาย ทั้งคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ปฏิเสธที่จะพิจารณาชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ก็เป็นเรื่องการปฏิเสธตามธรรมดาของผู้ที่ถูกเรียกร้อง ไม่ใช่การกระทำที่เป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง กรณีจึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย อันจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คำวินิจฉัย

ปัญหาที่ต้องพิจารณา คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่ต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือไม่ กรมการแพทย์ เป็นส่วนราชการระดับกรม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีโรงพยาบาลราชวิถี และสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (โรงพยาบาลเด็ก) เป็นส่วนราชการในสังกัดตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้บุตรของผู้ฟ้องคดีติดเชื้อเอชไอวี (HIV) เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการให้บริการสาธารณะเกี่ยวกับการแพทย์ การสาธารณสุข เมื่อเกิดความเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่จากการปฏิบัติหน้าที่ กรณีจึงเป็นไปตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ แต่คดีที่ฟ้องเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐให้ต้องรับผิดทางละเมิดอาจอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองก็ได้ กรณีจำต้องพิจารณาอำนาจของศาลปกครองในการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นสำคัญ ซึ่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติให้ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร” อันเป็นการจำกัดประเภทคดีปกครองที่เกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งหมายให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใน คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ไม่รวมถึงการกระทำละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ธรรมดาทั่วไปของเจ้าหน้าที่ เมื่อการยื่น ฟ้องคดีนี้เป็นการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ให้วัคซีนและรักษาพยาบาลผู้ป่วยอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ธรรมดาทั่วไป มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ จึงไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แม้มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ผู้เสียหายที่ยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมาย ว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ไปฟ้องยัง

ศาลปกครองก็ตาม แต่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๖ บัญญัติให้สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดี ต่อศาลยุติธรรม เมื่อการกระทำละเมิดคดีนี้ไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ ศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า คดีระหว่าง นายวิสูตร ส่งสกุลชัย ผู้ฟ้องคดี กรมการแพทย์ ผู้ถูกฟ้องคดี อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

(ลงชื่อ) ศุภชัย ภู่งาม
(นายศุภชัย ภู่งาม)
ประธานศาลฎีกา

(ลงชื่อ) เฉลิมชัย เกษมสันต์
(หม่อมหลวงเฉลิมชัย เกษมสันต์)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศาลยุติธรรม

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน
(นายอักขราทร จุฬารัตน)
ประธานศาลปกครองสูงสุด

(ลงชื่อ) อัครวิทย์ สุมาวงศ์
(นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศาลปกครอง

(ลงชื่อ) พลโท วิรัตน์ บรรเลง
(วิรัตน์ บรรเลง)
หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร

(ลงชื่อ) พลโท อาชวัน อินทรเกสร
(อาชวัน อินทรเกสร)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศาลทหาร

(ลงชื่อ) พรชัย รัศมีแพทย์
(นายพรชัย รัศมีแพทย์)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

สำเนาถูกต้อง

วัชรินทร์ คัด/ทาน

(นายธนกร หมานบุตร)
นิติกร ๔

(สำเนา)

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๒/๒๕๔๕

วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๕

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ระหว่าง ศาลปกครองนครราชสีมา

ศาลจังหวัดบัวใหญ่

การส่งเรื่องต่อคณะกรรมการ

ศาลปกครองนครราชสีมาได้ส่งเรื่องมาให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลหนึ่งไม่รับฟ้อง เพราะเห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง เมื่อมีการฟ้องคดีต่ออีกศาลหนึ่งแล้ว ศาลดังกล่าวเห็นว่าคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจเช่นกันให้ศาลนั้นส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลพิจารณาวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงในคดี

นายไพโรจน์ การบรรจง เป็นโจทก์ยื่นฟ้องกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลบัวใหญ่ และนางสาวปวรี ศรัยสวัสดิ์ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดบัวใหญ่อ้างว่า เมื่อวันที่ ๒๑ – ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เด็กหญิงภณัฐฎา การบรรจง ถูกงูพิษกัดและมีผู้นำตัวส่งโรงพยาบาลบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ขณะนั้นมีนางสาวปวรี ศรัยสวัสดิ์ ปฏิบัติหน้าที่แพทย์เวรประจำโรงพยาบาล ซึ่งนางสาวปวรีไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการรักษาผู้ป่วยเพื่อช่วยชีวิตตามวิสัยและพฤติการณ์ของแพทย์ ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ กล่าวคือ นางสาวปวรีไม่ได้ฉีดเซรุ่มแก้พิษงูแก่เด็กหญิงภณัฐฎา แต่กลับให้ น้ำเกลือและฉีดยาแก้ปวดแทน เป็นเหตุให้เด็กหญิงภณัฐฎาถึงแก่ความตาย อันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงเป็นการกระทำละเมิดโดยตรงต่อโจทก์ซึ่งเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กหญิงภณัฐฎา นายไพโรจน์ การบรรจง จึงได้ยื่นฟ้องกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลบัวใหญ่ในฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ และนางสาวปวรี ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานดังกล่าว ให้รับผิดในผลการกระทำละเมิดโดยขอให้ชำระค่าปลงศพและค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูแก่โจทก์ เป็นจำนวนเงิน ๕๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ศาลจังหวัดบัวใหญ่เห็นว่าโจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ และจำเลยเป็นหน่วยงานทางปกครอง คดีโจทก์จึงอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี

ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙(๓) จึงมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งรับฟ้อง และให้โจทก์ไปฟ้องคดียังศาลที่มีเขตอำนาจต่อไป

บิดาของผู้ตายจึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองนครราชสีมา เพื่อเรียกค่าเสียหายดังกล่าวจากกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลบัวใหญ่ และนางสาวปวรี ศาลปกครองนครราชสีมาเห็นว่า แม้การให้บริการทางสาธารณสุขจะเป็นบริการสาธารณะที่รัฐจัดให้แก่ประชาชน และในกรณีที่รัฐจัดบริการสาธารณะดังกล่าวเอง แพทย์ประจำซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาลจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยก็ตาม แต่การรักษาพยาบาลผู้ป่วยเป็นการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปของแพทย์ซึ่งต้องเป็นตามกรอบหลักเกณฑ์ของจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมที่แพทยสภาซึ่งเป็นองค์กรควบคุมทางวิชาชีพกำหนดไว้ หากรักษาไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว มีสิทธิกล่าวโทษแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาลต่อแพทยสภาได้ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม และหากแพทยสภาตรวจสอบพบว่ามีการประพฤติไม่ถูกต้องตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมจริง ก็จะถูกดำเนินการตามมาตรการลงโทษที่กำหนดไว้ ซึ่งมีระดับตั้งแต่ว่ากล่าวตักเตือนจนถึงเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม ดังนั้น จึงเห็นว่ากรณีนี้มิใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจตามกฎหมาย ความเสียหายอันเกิดจากการรักษาพยาบาลไม่ถูกต้อง จึงมิใช่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมที่จะพิจารณาพิพากษาตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ศาลปกครองนครราชสีมาจึงไม่รับคดีนี้ไว้พิจารณา

คำวินิจฉัย

ปัญหาที่ต้องพิจารณา คดีเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เป็นการกระทำทางกายภาพในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๗ ประกอบกับพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการแพทย์ การสาธารณสุข การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัย การควบคุมอาหารและยา รวมทั้งสิ่งที่อาจเป็นพิษหรือเป็นภัยแก่สุขภาพอนามัยและการกำกับ ดูแลและส่งเสริมกิจการกาชาด ซึ่งเป็นการให้บริการสาธารณะประการหนึ่ง โดยมีโรงพยาบาลบัวใหญ่เป็นหน่วยงานในสังกัดและนางสาวปวรี ศรัยสวัสดิ์ ผู้กระทำละเมิดเป็นแพทย์ประจำ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐตามคำนิยามศัพท์แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔ การที่นางสาวปวรี ปฏิบัติหน้าที่แพทย์ประจำโรงพยาบาลบัวใหญ่ในวันเกิดเหตุ ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ในการให้บริการสาธารณะเกี่ยวกับการแพทย์ การสาธารณสุข เมื่อเหตุละเมิดเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของนางสาวปวรี ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ กรณีจึงเป็นไปตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิด

ต่อผู้เสียหายในผลแห่งการละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ แต่คดีที่ฟ้องเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐให้ต้องรับผิดทางละเมิดอาจอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองก็ได้ กรณีจำต้องพิจารณาอำนาจของศาลปกครองในการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นสำคัญ ซึ่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติให้ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร” อันเป็นการจำกัดประเภทคดีปกครองที่เกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งหมายให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีพิพาทเกี่ยวกับ**การกระทำละเมิดที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐเท่านั้น** ไม่รวมถึงการกระทำละเมิดที่เกิดจากการกระทำทางกายภาพของเจ้าหน้าที่ เมื่อการยื่นฟ้องคดีนี้เป็นการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เป็นการกระทำทางกายภาพในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ คือ การรักษาพยาบาลผู้ป่วย ไม่ใช่การฟ้องคดีเนื่องจากผู้ถูกละเมิดยังไม่พอใจในการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และความเสียหายในคดีนี้มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ จึงไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามนัยคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๑/๒๕๔๕

จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า คดีละเมิดระหว่างนายไพโรจน์ การบรรจง โจทก์ กระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลบัวใหญ่ และนางสาวปวรี ศรัยสวัสดิ์ จำเลย อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ซึ่งในคดีนี้ศาลที่มีเขตอำนาจ ได้แก่ ศาลจังหวัดบัวใหญ่

สันติ ทักราล
ประธานศาลฎีกา

เฉลิมชัย เกษมสันต์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศาลยุติธรรม

อักขราทร จุฬารัตน
ประธานศาลปกครองสูงสุด

โภคิน พลกุล
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศาลปกครอง

พลโท สมัยรบ สุทวาทนฤพุฒิ
หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร

พลโท อาชวัน อินทรเกสร
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศาลทหาร

พรชัย รัศมีแพทย์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

◯ คำสั่ง (ต. ๒๑)

คำร้องที่ ๙๐ /๒๕๔๗
คำสั่งที่ ๕๔๖/๒๕๔๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๗ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗

ระหว่าง

นางสุภางค์ แสงภักดิ์ ที่ ๑ ผู้ฟ้องคดี
นายสมใจ แสงภักดิ์ ที่ ๒

กระทรวงสาธารณสุข ที่ ๑
แพทย์หญิง แม้นเขียน แข่งขัน ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๕๕/๒๕๔๖ หมายเลขแดงที่ ๖/๒๕๔๗ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองนครราชสีมา)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ภริยาของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตั้งครรภ์เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๖ ไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ แพทย์ได้ตรวจและแจ้งว่าทารกไม่ดิ้นแต่หัวใจยังเต้น ให้กลับบ้านได้และนัดให้มาพบแพทย์อีกครั้งหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลท่าตูมตามที่นัด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจดูแล้วแจ้งว่าทารกหัวใจเต้นผิดปกติ ๘๐ ถึง ๙๐ ครั้งต่อนาที โรงพยาบาลท่าตูมจึงทำเรื่องส่งตัวผู้ฟ้องคดีที่ ๑

/ไปที่...

ไปที่โรงพยาบาลสุรินทร์ แพทย์หญิงยุพาพร วิจักขณาลัญจ์ ได้ตรวจดูอาการและแจ้งว่าทารกในครรภ์ได้สิ้นใจแล้ว ถ้ามาเร็วกว่านี้แพทย์อาจผ่าช่วยชีวิตทารกได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าสาเหตุการตายของทารกในครรภ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในครั้งนี้เกิดจากความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ซึ่งถือว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่หรือประมาทเลินเล่อหรือบกพร่องในการวินิจฉัยโรค จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดเชยค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และให้พิจารณาใบประกอบวิชาชีพของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่แพทย์ประจำโรงพยาบาลท่าตูมและแพทย์หญิงยุพาพรปฏิบัติหน้าที่แพทย์ประจำโรงพยาบาลสุรินทร์ในวันเกิดเหตุ ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ในการตรวจรักษาโรคตามหน้าที่ทั่วไป หาใช่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด จึงมิใช่คดีปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ หากแต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และตามนัยคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๒/๒๕๔๕ สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้พิจารณาใบประกอบวิชาชีพของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น การพิจารณาดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิชาชีพแต่ละสาขาจะเป็นผู้พิจารณา ศาลปกครองไม่อาจออกคำบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ความว่า สาเหตุการตายของทารกในครรภ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เกิดจากความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แพทย์ประจำโรงพยาบาลท่าตูม เมื่อรู้ว่าทารกผิดปกติไม่มีการเยียวยาและรีบส่งตัวผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไปที่โรงพยาบาลสุรินทร์ ซึ่งเป็นสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จะได้รับการบริการจากโครงการ ๓๐ บาทของรัฐบาล จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาต่อไป

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เห็นว่าศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่หากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยมิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย กรณีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามนัยมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และตามนัยคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๑/๒๕๔๕ ๒/๒๕๔๕ ๕/๒๕๔๕ และ๓๔/๒๕๔๖ และแม้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็ตาม แต่การปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ประจำโรงพยาบาลก็ถือเป็นการให้บริการสาธารณะเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยตามปกติ มิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย การฟ้องคดีนี้จึงเป็นการฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของแพทย์ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่จากการตรวจทารกในครรภ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ความเสียหายตามฟ้องมิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม คดีนี้จึงต้องฟ้องต่อศาลยุติธรรมภายในกำหนดอายุความ สำหรับกรณีฟ้องขอให้พิจารณาใบประกอบวิชาชีพของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะกล่าวโทษแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาลต่อแพทยสภาตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕

/ศาลปกครอง...

ศาลปกครองไม่มีอำนาจกำหนดคำบังคับให้เช่นนั้นได้ ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความนั้นชอบแล้ว

จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ ตุลาการเจ้าของสำนวน
รองประธานศาลปกครองสูงสุด

นายอำพล สิงหโกวินท์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายธงชัย ลำดับวงศ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

พลเอก นิยม ศันสนาคม
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายพีระพล เชาวน์ศิริ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

วันที่อ่าน ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๗
ธนวรรณ : ผู้พิมพ์

ที่ สธ ๐๒๐๑.๐๔๒.๖/ ๑๖๖

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การปรับปรุงแก้ไขคำสั่งมอบอำนาจเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๑๕๐๗/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๕๒๕ /๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที

ตามคำสั่งที่อ้างถึงได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน อีกทั้งการมอบอำนาจยังไม่ครอบคลุมในหลายๆ กรณี ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวและไม่สะดวกต่อการกระจายอำนาจในการปฏิบัติราชการ

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงเห็นสมควรปรับปรุงแก้ไขคำสั่งมอบอำนาจดังกล่าวใหม่ เพื่อให้มีความคล่องตัว สะดวกต่อการกระจายอำนาจในการปฏิบัติราชการ และให้เป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการมอบอำนาจตามคำสั่งที่แนบมาพร้อมนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถมอบอำนาจต่อให้หัวหน้าส่วนราชการของกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดนั้นๆ ได้ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพจิตร์ วราชิต)
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สำนักบริหารกลาง
กลุ่มกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๑๔๒๗
โทรสาร ๐ ๒๕๙๐ ๑๔๓๔

คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ที่ ๕๖๕ /๒๕๕๕
เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๑๕๐๓/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ บัดนี้เห็นควรปรับปรุงแก้ไขคำสั่งดังกล่าวเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและให้เป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข จึงมีคำสั่งไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๑.๑ ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนี้ คือ

(๑) การรับทราบรายงานเกี่ยวกับกรณีเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ตามข้อ ๗ ข้อ ๙ หรือข้อ ๓๑

(๒) การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๒๔ ข้อ ๓๓ หรือข้อ ๓๕

(๓) การพิจารณาวินิจฉัยหรือสั่งการเกี่ยวกับผลการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๓๖ ข้อ ๓๗ หรือข้อ ๓๘

(๔) การพิจารณาและให้ความเห็นชอบ รวมทั้งการลงนามเป็นผู้รับสัญญา กรณีที่เจ้าหน้าที่ขอชดใช้ค่าเสียหายหรือขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนและการพิจารณาผ่อนผัน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๕ หรือข้อ ๒๗ และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๕ และที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ให้รวมถึงการคิดดอกเบี้ยและการผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ ตามข้อ ๖ แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๕ และที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

/(๕)...

(๕) การรับและดำเนินการเกี่ยวกับคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๓๒ หรือข้อ ๓๔

(๖) การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายหรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ชำระเงินภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกรณีมีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่งและตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๑.๒ การอนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าซ่อมแซมทรัพย์สินของทางราชการที่ได้รับความเสียหายซึ่งมิใช่เกิดจากการเสื่อมสภาพหรือมิได้ชำรุดเสียหายจากการใช้งานตามปกติ ตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๕๒๖.๗/ว ๒๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๒

๑.๓ การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามข้อ ๕ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ และที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๒ การมอบอำนาจตามข้อ ๑ เป็นการมอบอำนาจเฉพาะกรณีหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลางแต่มีสำนักงานในส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนภูมิภาคในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการฟ้อง การแก้ต่าง หรือการดำเนินคดีในศาล

กรณีที่จะต้องดำเนินการฟ้อง แก้ต่างหรือดำเนินคดีในศาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการ พร้อมกับจัดส่งสำเนาเรื่องทั้งหมดให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทราบเพื่อสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะได้จัดส่งใบแต่งทนายความให้ ทั้งนี้ขอให้ดำเนินการภายในอายุความหรือกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดด้วย

ข้อ ๓ การดำเนินการตามที่ได้รับมอบอำนาจตามคำสั่งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องมติคณะรัฐมนตรี หรือตามที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยเคร่งครัด

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๑๕๐๓/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายไพจิตร์ วราชิต)
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 35118
วันที่ 10 มิ.ย. 2541
เวลา 11.15

ที่ นร 0601/ ๒๕๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

กองนิติการ
รับที่ 2943
วันที่ 10 มิ.ย. 2541
เวลา 15.07

๑ มิถุนายน 2541

เรื่อง ขอหารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง (1) หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ 0208/2/112 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2540

(2) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0601/ป 6122 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2540

สิ่งที่ส่งมาด้วย (1) บันทึก เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

(2) สำเนาบันทึก เรื่อง หารือเกี่ยวกับอำนาจฟ้อง(กรณีทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดทางแพ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้มีอำนาจฟ้อง) (เรื่องเสร็จที่ 5/2528)

(3) สำเนาบันทึก เรื่อง หารือการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (เรื่องเสร็จที่ 338/2540)

ตามหนังสือที่อ้างถึง (1) ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่เกี่ยวกับ

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือตามที่อ้างถึง (2) ขอให้กระทรวงสาธารณสุขจัดตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นปัญหาดังกล่าวความละเอียดทราบแล้ว นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

ในประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า ความรับผิดทางละเมิดในเรื่องความเสียหายต่อทรัพย์สินหน่วยงานของรัฐที่เสียหายต้องอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ กล่าวคือ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น หน่วยงานของรัฐในราชการส่วนภูมิภาคจึงหมายถึงจังหวัดโดยจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แต่ไม่หมายความถึงสถานีอนามัย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และโรงพยาบาลต่าง ๆ

ในประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับทรัพย์สินของโรงพยาบาลซึ่งจัดซื้อโดยเงินงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จึงเป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าว ดังนั้น ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 8 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯและมีอำนาจฟ้องคดีในกรณีที่มีผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินดังกล่าว ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดแม้จะมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดนั้นก็ตาม ก็ไม่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือฟ้องผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจตามมาตรา 38 (5) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

ในประเด็นที่สาม เห็นว่า กระทรวงการคลังได้มีหนังสือเวียน กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในเรื่องการสอบข้อเท็จจริง การทำทัณฑ์บนและการรายงานผลตามข้อ 14 วรรคสอง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันตามข้อ 26 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นหลักปฏิบัติไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติในเรื่องการประนีประนอมยอมความตามข้อ 28 หรือในเรื่องการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ตามข้อ 34 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ในกรณีเช่นนี้หน่วยงานของรัฐจึงต้องขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังเป็นราย ๆ ไป

ในประเด็นที่สี่ เห็นว่า เมื่อระเบียบความรับผิดชดใช้ของข้าราชการในทางแพ่งซึ่งตกค้างมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503 ได้ถูกยกเลิกโดยข้อ 3 (1) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้ว และไม่มีบทเฉพาะกาล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงต้องแต่งตั้ง

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ตามข้อ 8 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ)ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า กรณีมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503 และอยู่ระหว่างการสอบสวน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวย่อมถูกยกเลิกทันทีตั้งแต่วันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ ดังนั้น ในกรณีนี้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่

ในประเด็นที่ห้า เห็นว่า กรณีบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐนั้น การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ส่วนความรับผิดทางละเมิดของบุคคลภายนอกนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯครอบคลุมไปไม่ถึง และเมื่อยังไม่มีระเบียบของทางราชการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาดำเนินการไปตามแนวทางเดิมที่เคยปฏิบัติมา โดยขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นราย ๆ ไป

ในประเด็นที่หก ได้ให้ความเห็นไว้แล้วในประเด็นปัญหาที่สอง

ในประเด็นที่เจ็ด เห็นว่า การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน ตามข้อ 17 หรือข้อ 18 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 คำสั่งดังกล่าวจะถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือไม่ ต้องแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ

(1) ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย หรือเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐโดยตรง และการกระทำละเมิดดังกล่าวเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายหรือหน่วยงานของรัฐที่เสียหายแล้วแต่กรณี มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หากถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ตาม

มาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยวิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

(2) ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ มาตรา 10 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินในกรณีดังกล่าวนี้ไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง และหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ยอมชำระ หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้ส่งมาพร้อมนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้ มีผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข(สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

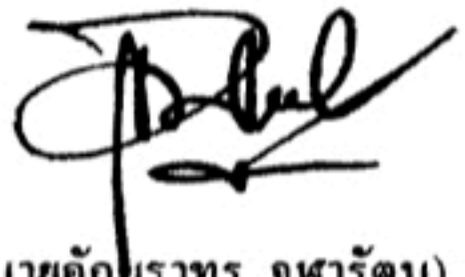
เรียน ปลัดกระทรวงฯ (ผ่าน -ทพ ๒๖.)

Oyw อัฮดะ.มีนี

(หงงงาอ0หก่x เจัดา.มีนี)

เจ้าหน้าที่ปริหารงานทั่วไป 6

กลุ่มวิเทศสัมพันธ์

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฝ่ายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

โทร. 6236379

โทรสาร 2262612

บันทึก

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีหนังสือ ที่ สธ 0208/2/112 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2540 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ตามที่ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดทางแพ่งที่ทางราชการเคยถือปฏิบัติทำให้เกิดข้อสงสัยและปัญหาในการปฏิบัติ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

1. คำว่า "หน่วยงานของรัฐ" ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และข้อ 6 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สำหรับราชการส่วนภูมิภาคนั้น หมายถึงหน่วยงานใดบ้าง โดยต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลด้วยหรือไม่ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นหน่วยงานในราชการส่วนภูมิภาคมีหลายหน่วยงาน เช่น สถานีอนามัย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และโรงพยาบาลต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นหน่วยงานของรัฐตามความหมายของบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวหรือไม่

2. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ตามระเบียบฯ ข้อ 8 กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นในราชการส่วนภูมิภาค ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ตามระเบียบดังกล่าว

3. ในกรณีที่ระเบียบฯนี้ กำหนดให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ออกข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ เช่น ตามข้อ 14 วรรคสอง ข้อ 26 ข้อ 28 หรือข้อ 34 เป็นต้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว มีแนวทางปฏิบัติต่างไร

4. ในกรณีที่มีการดำเนินการตามระเบียบฯ ว่าด้วยความรับผิดในทางแพ่ง(เดิม) แต่ยังไม่แล้วเสร็จตามกระบวนการ แล้วมีการประกาศใช้ระเบียบฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ควรถือปฏิบัติตามระเบียบฯฉบับใด เนื่องจากระเบียบฯ ฉบับใหม่นี้ยกเลิกระเบียบฯเดิมทั้งหมด และไม่มีบทเฉพาะกาล

5. ในกรณีบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามหน้าที่หรือกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับบุคคลภายนอก กระทำละเมิดต่อส่วนราชการ เช่น ร่วมกันลักทรัพย์ที่ใช้ในราชการ ในแต่ละกรณีดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนอย่างไร เพราะเดิมมีระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งฯกำหนดขั้นตอนไว้

6. ในกรณีหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในราชการส่วนภูมิภาคกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก หรือบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐในราชการส่วนภูมิภาค ผู้ที่มีอำนาจลงนามในใบแต่งทนายเพื่อฟ้องคดีหรือแก้ต่างหมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง หรือ อธิบดี ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น

7. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ โดยผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯได้วินิจฉัยสั่งการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน ตามข้อ 17 หรือข้อ 18 แล้วแต่กรณี คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือไม่ หากถือเป็นคำสั่งทางปกครองจะสามารถดำเนินการบังคับตามมาตรา 57 ของกฎหมายดังกล่าวได้เลยหรือไม่ และจะมีวิธีปฏิบัติตลอดจนการดำเนินการอย่างไร เช่น การประสานงานกับกรมบังคับคดี

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ)ได้พิจารณาประเด็นข้อหารือโดยฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข(สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข)แล้ว ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

1. แนวทางปฏิบัติเดิมเมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หรือโรงพยาบาลต่าง ๆ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503 แต่เมื่อระเบียบดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปโดย ข้อ 3 (1) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวมีความแตกต่างกัน บางหน่วยงาน เช่น โรงพยาบาลบ้านแพง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนมยังคงใช้ตามแนวทางปฏิบัติเดิม คือ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แต่บางหน่วยงาน เช่น โรงพยาบาลกำแพงเพชร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร ทางโรงพยาบาลกำแพงเพชร เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

2. ในกรณีที่เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกระทำการในหน้าที่แล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก เช่น ขับรถของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไปชนรถของบุคคลภายนอก บุคคลภายนอกจะฟ้องคดีโดยแบ่งเป็น 2 กรณี

2.1 ฟ้องเจ้าหน้าที่และฟ้องสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นจำเลยร่วมกัน ซึ่งในกรณีนี้ศาลจะยกฟ้องในส่วนของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพราะไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

2.2 ฟ้องเจ้าหน้าที่และฟ้องสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นจำเลยร่วมกัน

3. การพิจารณาว่าข้าราชการผู้ใดสังกัดหน่วยงานใดจะพิจารณาจากคำสั่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการผู้นั้นเป็นเกณฑ์

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ)ได้พิจารณาประเด็นข้อหารือของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกอบข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วมีความเห็น ดังนี้

1. ในประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า ความรับผิดทางละเมิดในเรื่องความเสียหายต่อทรัพย์สินหน่วยงานของรัฐที่เสียหายต้องอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ กล่าวคือ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น หน่วยงานของรัฐในราชการส่วนภูมิภาคจึงหมายถึงจังหวัดโดยจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา 52[1] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แต่ไม่หมายความถึงสถานีอนามัย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และโรงพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนราชการประจำจังหวัดหรือส่วนราชการประจำอำเภอ แล้วแต่กรณี และไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

2. ในประเด็นที่สองเห็นว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับทรัพย์สินของโรงพยาบาลซึ่งจัดซื้อโดยเงินงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงเป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าว ดังนั้น ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 8[2] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และมีอำนาจฟ้องคดีในกรณีที่มีผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินดังกล่าว ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดแม้จะมีอำนาจบังคับบัญชา

---

[1] มาตรา 52 ให้รวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งขึ้นเป็นจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ฯลฯ ฯลฯ

[2] ข้อ 8 เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ ฯลฯ

ข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดนั้นก็ตาม ก็ไม่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือฟ้องผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจตามมาตรา 38 (5)[3] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งเรื่องเกี่ยวกับอำนาจฟ้องนี้คณะกรรมการร่างกฎหมาย(ที่ประชุมใหญ่)ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ 5/2528[4]

3. ในประเด็นที่สาม เห็นว่า กระทรวงการคลังได้มีหนังสือเวียน[5] กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในเรื่องการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผลตามข้อ 14[6] วรรคสอง

---

[3]มาตรา 38 อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(5) ปลัดกระทรวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง อธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

ฯลฯ ฯลฯ

[4] บันทึก เรื่อง หารือเกี่ยวกับอำนาจฟ้อง(กรณีทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดทางแพ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้มีอำนาจฟ้อง) ส่งถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุขพร้อมกับหนังสือ ที่ นร 0501/20 ลงวันที่ 8 มกราคม 2528

[5] หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540

[6] ข้อ 14 ฯลฯ ฯลฯ

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึก และการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันตามข้อ 26[7] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นหลักปฏิบัติไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติในเรื่องการประนีประนอมยอมความตามข้อ 28[8] หรือในเรื่องการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ตามข้อ 34[9] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ในกรณีเช่นนี้หน่วยงานของรัฐจึงต้องขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังเป็นราย ๆ ไป

4. ในประเด็นที่สี่ เห็นว่า เมื่อระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503 ได้ถูกยกเลิกโดยข้อ 3 (1)[10] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯแล้ว และไม่มีบทเฉพาะกาล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ตามข้อ 8[11] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษ)ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า กรณีมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบของ

---

[7] ข้อ 26 กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

[8] ข้อ 28 การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

[9] ข้อ 34 ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ฯลฯ ฯลฯ

[10] ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกโดยมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503

ฯลฯ ฯลฯ

[11] ไปโรดูเชิงอรรถที่ 2

ข้าราชการในทางแพ่งตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503 และอยู่ระหว่างการสอบสวน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวย่อมถูกยกเลิกทันทีตั้งแต่วันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ ดังนั้น ในกรณีนี้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ตามเรื่องเสร็จที่ 338/2540[12]

5. ในประเด็นที่ห้า เห็นว่า กรณีบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐนั้น การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ส่วนความรับผิดทางละเมิดของบุคคลภายนอกนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯครอบคลุมไปไม่ถึง และเมื่อยังไม่มีระเบียบของทางราชการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาดำเนินการไปตามแนวทางเดิมที่เคยปฏิบัติมา โดยขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นราย ๆ ไป

6. ในประเด็นที่หก ได้ให้ความเห็นไว้แล้วในข้อ 2

7. ในประเด็นที่เจ็ด เห็นว่า การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน ตามข้อ 17 หรือข้อ 18 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 คำสั่งดังกล่าวจะถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือไม่ ต้องแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี

---

[12] บันทึก เรื่อง หารือการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ส่งถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย พร้อมกับหนังสือ ที่ นร 0601/475 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2540

7.1 ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย หรือเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐโดยตรง และการกระทำละเมิดดังกล่าวเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายหรือหน่วยงานของรัฐที่เสียหายแล้วแต่กรณี มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา 12[13] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หากถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ตามมาตรา 57[14] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยวิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

---

[13] มาตรา 12 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา 8 หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 10 ประกอบกับมาตรา 8 ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

[14] มาตรา 57 คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

7.2 ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ มาตรา 10[15] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินในกรณีดังกล่าวนี้ไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง และหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ขอมชำระ หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน 2541

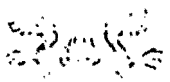
[15] มาตรา 10 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา 8 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ฯลฯ ฯลฯ

รับที่ ๘๕๐
วันที่ ๑๖ ก.พ. ๒๕๔๐

ด่วนที่สุด วลา .....

ที่ นร 0601/08๙

กรมบัญชีกลาง
รับที่ 504365
วันที่ ๒๑ ก.พ. 2540
เวลา ๑๓๐๐ น.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

๙ กุมภาพันธ์ 2540

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เรียน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

อ้างถึง หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0526.6/11684 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2539

ตามหนังสือของกรมบัญชีกลางที่อ้างถึง ได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 รวม 6 ข้อ ดังความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวข้างต้น โดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง)แล้ว มีความเห็นดังนี้

1. เรื่องที่ส่วนราชการส่งให้กระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง)พิจารณาหรือเรื่องที่เกิดความเสียหายเนื่องจากความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนที่พระราชบัญญัติฯและระเบียบฯประกาศใช้บังคับ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการหรือค้างดำเนินการ หรือยังไม่ได้ดำเนินการ กรมบัญชีกลางสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ หากดำเนินการได้จะต้องใช้กฎหมายและระเบียบใด และกรณีไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้จะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

๙/๑๓๔๔

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มิได้มีบทเฉพาะกาลไว้เป็นพิเศษเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดความเสียหายเนื่องจากความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนที่พระราชบัญญัติและระเบียบดังกล่าวประกาศใช้บังคับ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติและระเบียบดังกล่าวได้ประกาศใช้บังคับ กรณีจึงต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติและระเบียบใหม่ต่อไป ซึ่งกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง)ย่อมสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นใหม่ได้ทันที

2. เรื่องที่ส่วนราชการปฏิบัติอยู่โดยใช้ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งเดิม แต่ได้ส่งให้กระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง)พิจารณาในระหว่างที่พระราชบัญญัติฯและระเบียบฯใหม่ประกาศใช้แล้ว จะให้ถืออายุความใดนั้น เห็นว่า ตามหลักกฎหมายนั้นอายุความเป็นองค์ประกอบอุปกรณ์อย่างหนึ่งของ "หนี้" ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น หากการกระทำนั้นเกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติและระเบียบฯใหม่ใช้บังคับ กรณีย่อมต้องเป็นไปตามอายุความของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เดิม กล่าวคือจะต้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความ 1 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ถึงผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา 448 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่หากการกระทำนั้นเกิดขึ้นเมื่อพระราชบัญญัติและระเบียบใหม่ใช้บังคับแล้ว การนับอายุความย่อมต้องเป็นไปตามกฎหมายใหม่ โดยกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ การเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องกระทำภายใน 2 ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 10 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ดังนั้น หากเรื่องที่กระทรวงการคลังรับไว้พิจารณานั้นเป็นกรณีของการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนกฎหมายใหม่ใช้บังคับ ก็จะต้องนับอายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เดิม

3. ตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งครอบคลุมความเสียหายที่เกิดแก่ราชการทุกกรณี แต่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ครอบคลุมเฉพาะความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติควบคุมบุคคลภายนอกผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น กรณีนอกเหนือ

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ถูกยกเลิกไป กรมบัญชีกลางจะต้องปฏิบัติเช่นไร โดยเฉพาะเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือค้างดำเนินการนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดความรับผิดในทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ส่วนความรับผิดของบุคคลภายนอกย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับระเบียบปฏิบัติในเรื่องที่ไม่อยู่ในบังคับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หากจะสมควรมีประการใด กระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง)อาจเสนอระเบียบฯว่าด้วยการนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับหน่วยงานของรัฐได้

4. ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า "ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง" คำว่า "ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง" นั้น หน่วยงานใดเป็นผู้กำหนด และมาตรฐานความร้ายแรงได้กำหนดไว้ประการใดนั้น เห็นว่า การที่จะพิจารณาว่ากรณีใดจะเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือไม่ นั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบทุกคน จนถึงคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือศาล ส่วนอย่างไรเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละกรณีไป ซึ่งความประมาทเลินเล่อนั้นเป็นการกระทำมิใช่โดยเจตนาประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผล แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจำต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ส่วนความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะมีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นการอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1789-1790/2518 กรณีโรงงานของจำเลย(กระทรวงการคลัง)

เผาเศษปอ ทำให้มีควันดำปกคลุมถนนจนมองไม่เห็นทางข้างหน้าเป็นเหตุให้มีรถชับมาชนท้ายรถโจทก์ซึ่งจอดอยู่ได้รับความเสียหายซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เคยเกิดมาแล้ว 2-3 ครั้ง แต่ก็ปล่อยปละละเลยไม่เปลี่ยนวิธีการเผาเศษปอ เป็นกรณีที่จำเลยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นต้น

5. ตามข้อ 17 วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กำหนดว่า "ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ" นั้น กระทรวงการคลังสามารถประกาศกำหนดเรื่องที่ไม่ต้องรายงานให้ตรวจสอบได้เพียงใด เช่น ประกาศกำหนดว่าเรื่องที่ผู้แต่งตั้งได้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใดแล้ว ให้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีไปได้เลยโดยไม่ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ หรือประกาศกำหนดว่า กรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จึงให้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบจะกระทำได้หรือไม่นั้น เห็นว่า ในปัญหานี้ ข้อ 17 วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้ให้อำนาจกระทรวงการคลังที่จะประกาศกำหนดเรื่องที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงเป็นอำนาจของกระทรวงการคลังที่จะประกาศกำหนดเรื่องที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงานดังกล่าวได้ตามที่จะเห็นสมควร โดยอาจกำหนดเรื่องดังกล่าวโดยอาศัยมูลค่าความเสียหาย หรือจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนที่ได้มีการชดใช้แล้วเป็นเกณฑ์ตามที่หารือมาก็ย่อมเป็นอำนาจของกระทรวงการคลังที่จะกระทำได้

6. คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งตามข้อ 21 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งแต่งตั้งโดยปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการในคณะกรรมการดังกล่าวจะมีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมตามนัยพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. 2523 ด้วยหรือไม่ อย่างไรนั้น เห็นว่า ในข้อนี้ พระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ

พ.ศ. 2523 ได้ให้คำนิยามคำว่า "คณะกรรมการ" ซึ่งมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมไว้ใน มาตรา 4 โดยให้หมายความรวมถึงคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีด้วย ในเมื่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งเป็นคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบแล้ว คณะกรรมการดังกล่าวจึงเป็นคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งขึ้นโดยคณะรัฐมนตรีและมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการฯได้ ซึ่งย่อมรวมไปถึงกรรมการที่เป็นผู้แทนกระทรวงการคลังซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งตามที่หารือมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอักษราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขานุการกรม
โทร. 2220206-9 ต่อ 226
โทรสาร 2241401
2263612

เรื่องเสร็จที่ ๑๑๐/๒๕๕๓

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
กรณีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่ง

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/๓๒๘๙๒ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด สรุปความได้ว่า กรมการปกครองขอให้กรมบัญชีกลางพิจารณาข้อหารือ กรณีกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทยได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๒๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ ที่สั่งให้นายยงยุทธ บาลี ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีผลให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน คือ นายประจักษ์ เพียงเกษ และนางวัลลภา ประเคนคชา ออกจากตำแหน่งตามไปด้วย คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเห็นว่ากระบวนการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองให้นายยงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมิได้เป็นไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ จึงไม่จำต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายเป็นการเฉพาะตัว โดยกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทยจะต้องเป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนเป็นเงิน ๕๘๔,๔๒๒.๐๕ บาท กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยและให้จังหวัดอุดรธานีส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ รวมทั้งให้จังหวัดอุดรธานีพิจารณาเกี่ยวกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้นายยงยุทธฯ ต่อไป ซึ่งกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีดังกล่าวมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องพิจารณาดังนี้

๑. นายยงยุทธฯ กับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และกรมการปกครองควรให้ความเห็นชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่นายยงยุทธฯ กับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน หรือไม่

๒. หากฟังได้ว่าคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ของนายยงยุทธฯ กับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน ไม่ขาดอายุความแล้ว กระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครองหน่วยงานใดจะต้องเป็นผู้ดำเนินการจ่ายค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว

๓. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีนายยงยุทธฯ ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามที่กระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครองได้มอบ

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๒๓๘ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อำนาจให้จังหวัดอุดรธานีดำเนินการ ซึ่งจังหวัดอุดรธานีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดรวม ๒ คำสั่ง คือ กรณีนายยงยุทธฯ ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีนายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยใช้คณะกรรมการชุดเดียวกันได้หรือไม่ และคณะกรรมการดังกล่าวมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมกรรมการหรือไม่

เนื่องจากกรณีตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๓ ข้างต้นเป็นปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรมการปกครองจึงได้หารือว่าความเห็นของกรมการปกครองตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๓/๑๘๑๒๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องกรมการปกครองจะต้องถือปฏิบัติอย่างไร ตามระเบียบหรือกฎหมายใด

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นข้อหารือของกรมการปกครองมีความสำคัญและเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในกรณีดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงขอหารือปัญหาดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และขอหารือประเด็นปัญหาเพิ่มเติมจากข้อหารือของกรมการปกครอง ดังนี้

๑. สำนวนการสอบสวนที่จังหวัดอุดรธานีจัดส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบกรณีนายยงยุทธฯ ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหนังสือจังหวัดอุดรธานี ที่ อด ๐๐๑๗/๑๓๕๗๙ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ ถือเป็นกรณีที่กระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ดูแลการเงินของแผ่นดิน ตามนัยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ใช่หรือไม่ และเมื่อกระทรวงการคลังแจ้งผลการพิจารณาเป็นประการใดแล้ว จังหวัดอุดรธานีหรือกรมการปกครองต้องผูกพันหรือสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือไม่ อย่างไร

๒. เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาให้ความเห็นของกระทรวงการคลังในกรณีหน่วยงานของรัฐส่งสำนวนการสอบสวนที่มีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎมาให้พิจารณาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอทราบว่า กระทรวงการคลังสามารถกำหนดระเบียบเพื่อวางหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงและการส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยกำหนดให้ใช้บังคับเฉพาะส่วนราชการประเภทกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาคเท่านั้นไม่รวมรัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นของรัฐได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีได้มีคำสั่งให้นายยงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๔๕

ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามนัยมาตรา ๑๔ (๗) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เนื่องจากได้รับรายงานการสอบสวนของนายอำเภอว่านายยงยุทธฯ บกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และนายยงยุทธฯ ได้อุทธรณ์คำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ และได้ทราบคำสั่งยกอุทธรณ์ของกระทรวงมหาดไทยตามหนังสือลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ อันเป็นผลให้นายยงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และส่งผลให้นายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอีก ๒ คน ออกจากตำแหน่งตามไปด้วย ต่อมานายยงยุทธฯ ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามมาตรา ๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมิได้ฟ้องฐานละเมิดและเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มาด้วย ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษายกฟ้องนายยงยุทธฯ และนายยงยุทธฯ ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๒๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ เนื่องจากการใช้ดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีที่สั่งให้นายยงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ นายยงยุทธฯ นายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ ได้ยื่นคำขอให้จังหวัดอุดรธานีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง นายยงยุทธฯ นายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และกรมการปกครองควรให้ความเห็นชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลทั้งสามหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์ที่จะมุ่งเยียวยาความเสียหายที่บุคคลภายนอกได้รับจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ จึงกำหนดให้บุคคลที่ได้รับความเสียหายสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๕[๑] หรือยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม

---

[๑]มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑[๒] ได้ โดยการใช้สิทธิเรียกร้องของบุคคลภายนอกจะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ด้วย กล่าวคือ ถ้าเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่อันมิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ต้องดำเนินการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘[๓] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือถ้าเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ต้องดำเนินการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑[๔] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับการใช้สิทธิเรียกร้องโดยวิธีการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ในคำสั่งที่ ๕๗๓/๒๕๔๙ สรุปความได้ว่า แม้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จะมิได้บัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งว่า ผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนภายในระยะเวลาใด แต่ก็เป็นที่เห็นได้จากเหตุผลของเรื่องว่าผู้เสียหายต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดเช่นเดียวกับการฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งการพิจารณาว่าผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองตั้งแต่เมื่อใดนั้น

---

[๒]มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

[๓]มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซร้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

[๔]มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี และการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ในคำสั่งที่ ๘๙๐/๒๕๔๙[๕] และที่ ๗๐๓/๒๕๕๑[๖] สรุปได้ว่า ต้องถือวันที่ผู้เสียหายได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองหรือได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี มิใช่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งทางปกครองและคดีถึงที่สุดแล้ว

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีได้มีคำสั่งให้นายยงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ และนายยงยุทธฯ ได้อุทธรณ์คำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ และได้ทราบคำสั่งยกอุทธรณ์ของกระทรวงมหาดไทยตามหนังสือลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ อันเป็นผลให้นายยงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และส่งผลให้นายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอีก ๒ คน ออกจากตำแหน่งตามไปด้วย ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๘ วรรคห้า[๗] แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระ

---

[๕]คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๘๙๐/๒๕๔๙ วินิจฉัยสรุปได้ว่า การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ โดยมิได้ฟ้องฐานละเมิดและเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันมาด้วย ไม่ทำให้กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดสะดุดหยุดลงแต่อย่างใด เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จึงได้รู้อย่างแน่ชัดในวันดังกล่าวว่าคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์เป็นเหตุละเมิดก่อให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีมายื่นคำฟ้องเพิ่มเติมเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในมูลละเมิดเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

[๖]คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๓/๒๕๕๑ วินิจฉัยสรุปได้ว่า เดิมผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ออกคำสั่งดังกล่าวโดยละเว้นหน้าที่ที่จะกระทำการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ครบถ้วน ไม่สอบพยานที่ผู้ฟ้องคดีนำมาประกอบการพิจารณา ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวแล้ว ต่อมาผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องต่อศาลในคดีนี้เพื่อเรียกค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งต้องฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีที่เป็นมูลพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว จะอ้างว่าก่อนที่ศาลปกครองจะมีคำพิพากษา ผู้ฟ้องคดียังไม่ทราบว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดซึ่งกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีพร้อมกันกับเหตุแห่งการฟ้องคดีเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัย แต่ในการฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งนั้นผู้ฟ้องคดีมิได้เรียกค่าเสียหายในกรณีละเมิดมาด้วย ฉะนั้น วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยและคดีถึงที่สุดแล้ว จึงหาใช่วันเริ่มต้นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ไม่

[๗]มาตรา ๑๘ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี

พุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อมานายยงยุทธฯ ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)[๘] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมิได้ฟ้องฐานละเมิดและเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)[๙] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มาด้วย ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษายกฟ้องนายยงยุทธฯ และนายยงยุทธฯ ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๒๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓๓๑๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๕ ที่สั่งให้นายยงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กรณีจึงถือได้ว่า นายยงยุทธฯ นายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ ได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตั้งแต่วันที่บุคคลทั้งสามทราบคำสั่งยกอุทธรณ์ของกระทรวงมหาดไทยแล้ว การที่นายยงยุทธฯ นายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ ได้ยื่นคำขอให้จังหวัดอุดรธานีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความ

นอกจากออกจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบต้องออกจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ หรือเพราะเหตุเช่นเดียวกับที่ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๒) ถึง (๗)

ถ้าตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบว่างลง ให้มีการคัดเลือกผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบแทน และให้นำความในมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ซึ่งได้รับคัดเลือกตามวรรคสามอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

เมื่อผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบต้องออกจากตำแหน่งด้วย

[๘]มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

ฯลฯ ฯลฯ

[๙]มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ฯลฯ ฯลฯ

เสียหายตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นกรณีที่บุคคลทั้งสามไม่ได้ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น นายยงยุทธฯ นายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ จึงไม่มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ประเด็นที่สอง หากฟังได้ว่าคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ของนายยงยุทธฯ นายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ ไม่ขาดอายุความแล้ว กระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครองหน่วยงานใด จะต้องเป็นผู้ดำเนินการจ่ายค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว เห็นว่า กรณีนี้หากจะต้องมีการรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งให้นายยงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามนัยมาตรา ๕[๑๐] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

ประเด็นที่สาม ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีโดยได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครอง สามารถออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชุดเดียวกันเพื่อสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีที่นายยงยุทธฯ และกรณีที่นายประจักษ์ฯ และนางวัลลภาฯ ได้รับความเสียหายจากคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีที่ให้นายยงยุทธฯ ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้หรือไม่ และคณะกรรมการดังกล่าวมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ เห็นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชุดเดียวกันได้ เนื่องจากการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดเดียวกันนี้ไม่เป็นการกระทำที่เป็นการขัดกันซึ่งอำนาจหน้าที่ แต่ทั้งนี้ กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องไม่เป็นบุคคลตามมาตรา ๑๓[๑๑] หรือไม่มีเหตุอื่นใดเกี่ยวกับกรรมการซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่

---

[๑๐]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๑๑]มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

(๑) เป็นคู่กรณีเอง

(๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี

(๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น

(๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี

(๕) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เป็นกลางตามมาตรา ๑๖[๑๒] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และโดยที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่กระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครองมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีเป็นผู้แต่งตั้งนั้น มิใช่คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมาย แต่เป็นคณะกรรมการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีเป็นผู้แต่งตั้ง คณะกรรมการดังกล่าวจึงมิใช่ “คณะกรรมการ”[๑๓] ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแต่อย่างใด

สำหรับประเด็นที่กรมบัญชีกลางขอหารือเพิ่มเติม นั้น

ประเด็นที่หนึ่ง สำนวนการสอบสวนที่จังหวัดอุดรธานีจัดส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ กรณีนายยงยุทธฯ ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ถือเป็นกรณีที่กระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ดูแลการเงินของแผ่นดิน ตามนัยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ใช่หรือไม่ และเมื่อกระทรวงการคลังแจ้งผลการพิจารณาเป็นประการใดแล้ว จังหวัดอุดรธานีหรือกรมการปกครองต้องผูกพันหรือสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือไม่ อย่างไร เห็นว่า การที่กระทรวงการคลังต้องพิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่จังหวัดอุดรธานีจัดส่งให้ ก็เนื่องมาจากกระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ดูแลด้าน

---

[๑๒]มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าผู้นั้นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อนและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๒) ถ้ามีคู่กรณีคัดค้านว่าผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว หากผู้นั้นเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่คัดค้านนั้น ผู้นั้นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๓) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งผู้นั้นเป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือมีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณี ว่าผู้นั้นมีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือไม่

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

[๑๓]มาตรา ๕ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยประกาศพระบรมราชโองการ หรือโดยประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

การเงินการคลังของแผ่นดินตามนัยมาตรา ๑๐[๑๔] แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งใช้บังคับกับการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกกรณี รวมถึงการออกคำสั่งและกฎด้วยนั้น ในมาตรา ๑๐ วรรคสอง[๑๕] ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ดังนั้น หากกระทรวงการคลังได้แจ้งผลการพิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้จังหวัดอุดรธานีทราบ จังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาค หรือกรมการปกครองซึ่งเป็นราชการส่วนกลาง ก็ต้องผูกพันและสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย

ประเด็นที่สอง กระทรวงการคลังสามารถกำหนดระเบียบเพื่อวางหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงและการส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบกรณีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎ โดยกำหนดให้ใช้บังคับเฉพาะส่วนราชการประเภทกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาคเท่านั้น ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นของรัฐได้หรือไม่ เห็นว่า การออกระเบียบเพื่อวางหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด และการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ กรณีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎ โดยให้มีผลผูกพันทางกฎหมายกับส่วนราชการประเภทกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาคนั้น จะกระทำได้ก็แต่โดยมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้ ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงจากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ที่เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๔๘๑/๒๕๕๑[๑๖] ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

---

[๑๔]มาตรา ๑๐ กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังแผ่นดิน การประเมินราคาทรัพย์สิน การบริหารพัสดุภาครัฐ กิจการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ทรัพย์สินของแผ่นดิน ภาษีอากรการรัษฎากร กิจการหารายได้ที่รัฐมีอำนาจดำเนินการได้แต่ผู้เดียวตามกฎหมายและไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการอื่น การบริหารหนี้สาธารณะ การบริหารและการพัฒนารัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลังหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการคลัง

[๑๕]มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

[๑๖]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจัดให้มีระเบียบเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๖๔๓ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ฯ แล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติมาตราใดที่ให้อำนาจกระทรวงการคลังออกระเบียบในลักษณะดังกล่าวไว้ ส่วนกรณีที่ข้อ ๑๔[๑๗] วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้อำนาจกระทรวงการคลังกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด การทำบันทึกและการรายงานผลเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้ นั้น โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวไม่ใช้บังคับกับความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎ ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๔[๑๘] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงการคลังจึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๔ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด การทำบันทึกและการรายงานผลความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การพิจารณาการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิดและการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ กรณีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่งหรือกฎของหน่วยงานของรัฐมีความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังอาจวางแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวขึ้นใช้บังคับได้ แต่แนวทางปฏิบัติที่กำหนดขึ้นเป็นแต่เพียงแนวทางปฏิบัติภายในส่วนราชการเท่านั้น

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

---

[๑๗]ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผลเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

[๑๘]ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

ฯลฯ ฯลฯ

"ความเสียหาย" หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ฯลฯ ฯลฯ

เรื่องเสร็จที่ ๖๓๗/๒๕๔๙

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการละเมิดอันเนื่องมาจากการออกคำสั่งหรือกฎของเจ้าหน้าที่ : กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งออกคำสั่งและกฎในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๔๐๖.๒/๑๖๒๙๒ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือเกี่ยวกับคำร้องขอให้กระทรวงการคลังเรียกค่าเสียหายจากคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งสรุปความได้ดังนี้

ด้วย ม.ร.ว. รำพิอาภา เกษมศรี ได้ยื่นคำร้องขอให้กระทรวงการคลังเรียกค่าเสียหายจากการที่ศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองกลางมีคำวินิจฉัยและคำพิพากษาว่าการดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายใต้พระราชกฤษฎีกายุบสภาเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ขัดต่อรัฐธรรมนูญและมีคำสั่งยกเลิกเพิกถอนการเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งเป็นเหตุให้ทางราชการต้องสูญเสียงบประมาณไปโดยเปล่าประโยชน์ จึงขอให้กระทรวงการคลังดำเนินการเรียกร้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งรับผิดชดใช้ค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาคำร้องขอดังกล่าวแล้วเห็นว่าการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่เข้าลักษณะกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งด้วยความสุจริตและมิได้กระทำการอันเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนทำให้การเลือกตั้งเกิดความไม่เที่ยงธรรมแต่อย่างใด อีกทั้งการจัดคูหาเลือกตั้งที่ไม่ชอบดังกล่าวมีลักษณะเป็นการออกกฎ จึงไม่ได้อยู่ในความหมายของคำว่า “ความเสียหาย” ตามข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเลือกตั้งดังกล่าวจึงไม่ใช่ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงไม่มีกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างใด

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า จากการที่ศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองกลางวินิจฉัยและพิพากษาว่า การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขัดต่อรัฐธรรมนูญและมีคำสั่งยกเลิกเพิกถอนการเลือกตั้งทั้งหมด ประกอบกับได้มีคำพิพากษาของศาล

อาญาพิพากษาลงโทษจำคุกคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทำให้มีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงเห็นควรนำประเด็นดังกล่าวหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้ได้ข้อยุติ ดังนี้

๑. กรณีตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมดถือว่าเป็นความเสียหายอันจะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ หน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้ได้รับความเสียหายและผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๒. หากมิใช่กรณีความเสียหายอันจะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะถือว่าเป็นความเสียหาย ที่กระทรวงการคลังหรือหน่วยงานของรัฐแห่งใด จะต้องดำเนินการประการใดอีกหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการคลังโดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คำพิพากษาของศาลปกครองกลางและคำพิพากษาของศาลอาญา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. **ศาลรัฐธรรมนูญ** โดยคำวินิจฉัย ที่ ๙/๒๕๔๙ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ได้วินิจฉัยว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญด้วยเหตุผลสองประการ คือ

๑.๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความเห็นกับรัฐบาลในเรื่องการกำหนดระยะเวลาสำหรับการเตรียมการจัดการเลือกตั้ง อันนำไปสู่การประกาศกำหนดวันเลือกตั้งในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยไม่เหมาะสมและไม่เที่ยงธรรม เพราะแม้ว่าพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะตราขึ้นโดยกำหนดวันเลือกตั้งภายในหกสิบวันตามมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลการใช้สิทธิเลือกตั้งและข้อมูลการดำเนินการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ แล้ว ปรากฏว่ามีเขตเลือกตั้งหลายเขตมีผู้สมัครเลือกตั้งเพียงคนเดียวจากพรรคการเมืองเดียวที่ไม่ได้คะแนนเสียงตามที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาบัญญัติไว้ ทำให้เกิดผลของการเลือกตั้งไม่เที่ยงธรรมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒ มาตรา ๓ และมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง

๑.๒ การจัดคูหาเลือกตั้งที่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหันหน้าเข้าคูหาลงคะแนนและหันหลังให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งกับบุคคลภายนอกที่มาสังเกตการณ์การเลือกตั้งหน้าหน่วยนั้น เป็นรูปแบบการจัดคูหาเลือกตั้งที่ทำให้การลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในระยะห่างที่กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอันมีผู้แทนพรรคการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเลือกตั้งร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วยและอยู่ในวิสัยที่สามารถมองเห็นการลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ มีผลให้การลงคะแนน

เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เป็นความลับและขัดกับบทบัญญัติมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

เมื่อการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงให้เพิกถอนการเลือกตั้งตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการเลือกตั้งจนถึงการประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมด

สรุปคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้ว่า การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความเห็นในเรื่องการกำหนดระยะเวลาสำหรับการเตรียมการเลือกตั้งอันนำไปสู่การประกาศกำหนดวันเลือกตั้งในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรฯ และการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการจัดคูหาเลือกตั้งทำให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยลับ จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๒. **ศาลปกครอง** โดยคำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ๖๐๗-๖๐๘/๒๕๔๙ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ได้พิพากษาให้เพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อและการกระทำต่อมาภายหลังอันเป็นผลสืบเนื่องจากการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ โดยได้วินิจฉัยในประเด็นดังต่อไปนี้

๒.๑ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้หรือไม่นั้น แม้ว่าในเชิงโครงสร้างคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมิใช่ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หรือ “หน่วยงานทางปกครอง” ตามนิยามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เมื่อพิจารณาการใช้อำนาจขององค์กรดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในการออกกฎและบังคับใช้กฎหมายและกฎแล้วย่อมถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจทางปกครองทำนองเดียวกันกับการที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลใช้อำนาจออกกฎและบังคับใช้กฎหมายและกฎในการดำเนินการทางปกครองตามที่กฎหมายต่าง ๆ กำหนด คณะกรรมการฯ เลขาธิการฯ และสำนักงานฯ จึงถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติดังกล่าว

นอกจากนั้นการมีมติให้จัดคูหาเลือกตั้งที่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหันหน้าเข้าคูหาลงคะแนนและหันหลังให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง มีลักษณะเป็นการออกข้อกำหนดที่เป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิใช่เป็นการออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๔๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญ การโต้แย้งว่าการดำเนินการตามมติดังกล่าวเป็นเหตุให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขัดต่อมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดว่าการเลือกตั้ง

จะต้องใช้วิธีการลงคะแนนโดยตรงและลับ จึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง

๒.๒ การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้ดำเนินการปรับแผนผังที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ โดยจัดเรียงคูหาให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้า ไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้ง ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่ามีจำนวนผู้รับสมัครรับเลือกตั้งน้อยราย ทำให้จำนวนของช่องทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งน้อยตามไปด้วย จึงง่ายต่อการสังเกตได้ว่าผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใด จึงทำให้การออกเสียงลงคะแนนไม่เป็นไปโดยลับ อันเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองจึงพิพากษาให้เพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ และการกระทำต่อมาภายหลังอันเป็นผลสืบเนื่องจากการเลือกตั้งทั่วไปนั้น

สรุปคำพิพากษาของศาลปกครองกลางได้ว่า การมีมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ดำเนินการปรับแผนผังที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ และกรรมการการเลือกตั้งก็ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าวในทุกหน่วยเลือกตั้งทำให้การลงคะแนนเสียงเป็นการไม่ชอบตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ จึงพิจารณาให้เพิกถอนการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙

๓. **ศาลอาญา** โดยคำพิพากษาศาลอาญา คดีหมายเลขแดงที่ ๒๓๔๓/๒๕๔๙ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ พิพากษาว่า พล.ต.อ. วาสนา เพิ่มลาภ จำเลยที่ ๒ นายปริญญา นาคฉัตรีย์ จำเลยที่ ๓ และนายวีระชัย แนวบุญเนียร จำเลยที่ ๔ มีความผิดตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับมาตรา ๘๓ ของประมวลกฎหมายอาญา ให้จำคุกจำเลยคนละ ๔ ปี และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งคนละ ๑๐ ปี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คำพิพากษาของศาลอาญาเป็นการวินิจฉัยความรับผิดของคณะกรรมการการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ใน ๓๘ เขตเลือกตั้ง ๑๕ จังหวัด มิได้พิพากษาให้เพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป อีกทั้งเป็นเพียงคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ที่ยังอาจมีการอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงต่อไปได้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงไม่ได้นำข้อเท็จจริงมาใช้พิจารณาวินิจฉัยในประเด็นที่หารือมานี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง ปรากฏว่าการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งได้แก่การให้ความเห็นเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาสำหรับการเตรียมการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันนำไปสู่การประกาศกำหนดวันเลือกตั้งในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร และการมีมติให้ดำเนินการปรับแผนผังที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจัดเรียงคูหาให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้งนั้น **มีลักษณะเป็นกฎ**ตามนัยมาตรา ๑๙๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เนื่องจากมีผลบังคับเป็นการทั่วไปและใช้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับการจัดการเลือกตั้งทั่วประเทศ ซึ่งข้อ ๔[๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้นิยามคำว่า “ความเสียหาย” ที่ต้องดำเนินการตามระเบียบนี้ไว้ว่า หมายถึง ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ดังนั้น หากมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการดำเนินการต่าง ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีลักษณะเป็นกฎเกี่ยวกับการเลือกตั้งอันทำให้ทั้งสองศาลได้มีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาไปในแนวทางดังกล่าวข้างต้น จึงมิใช่ “ความเสียหาย” ตามนิยามในข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ที่กระทรวงการคลังหรือหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นจำต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบดังกล่าว

ประเด็นที่สอง เห็นว่า แม้จะได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการต่าง ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีลักษณะเป็นการออกกฎเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มิใช่ความเสียหายที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็ตาม แต่การที่ศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองกลาง วินิจฉัยและพิพากษาให้เพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ นั้นมีผลทำให้ทางราชการเสียหายจากการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน กรณีจึงมีประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดอันเนื่องมาจากการละเมิดหลายประเด็นที่ต้องวินิจฉัยทั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ

(ก) การดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการกระทำละเมิดตามหมวด ๑ ความรับผิดเพื่อละเมิด ลักษณะ ๕ ละเมิด แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่

(ข) การละเมิดของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการกระทำในทางส่วนตัวหรือไม่ เพราะหากเป็นการกระทำในทางส่วนตัว การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการ

---

[๑] ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

ฯลฯ ฯลฯ

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ละเมิดย่อมต้องบังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๐[๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙) หรือ

(ค) การละเมิดของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่เพราะหากเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น (มาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘[๓] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙)

ในการวินิจฉัยในประเด็นข้อกฎหมายต่าง ๆ ข้างต้นนั้น จำต้องมีข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาประกอบการพิจารณา แต่ข้อเท็จจริง ที่ปรากฏอยู่ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๙/๒๕๔๙ หรือคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง ที่ ๖๐๗ - ๖๐๘/๒๕๔๙ นั้นไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยในทุกประเด็นที่กล่าวมาได้ สมควรที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายจะแสวงหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์เสียก่อน

กรณีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่าหน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้เสียหาย ในประเด็นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่า เนื่องจากในการดำเนินการจัดการเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้งนั้น มาตรา ๑๔๔[๔] ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบกับมาตรา ๑๐ (๑)[๕] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

---

[๒] มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ฯลฯ ฯลฯ

[๓] มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ฯลฯ ฯลฯ

[๔] มาตรา ๑๔๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

[๕] มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ฯลฯ ฯลฯ

คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นนิติบุคคลรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง (มาตรา ๒๕[๖] และมาตรา ๒๖ (๑)[๗] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑) และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการเลือกตั้งมาจากเงินงบประมาณแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของแต่ละปี ซึ่งจ่ายให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง[๘] โดยหากค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งที่ได้รับไม่พอเพียง รัฐต้องอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้พอเพียงกับการดำเนินงาน (มาตรา ๓๔[๙] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑) ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยมีความเห็น

---

[๖] มาตรา ๒๕ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

ฯลฯ ฯลฯ

[๗] มาตรา ๒๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง

ฯลฯ ฯลฯ

[๘] พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๒๖ งบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญให้ตั้งเป็นจำนวน ๑๓,๖๑๗,๕๖๘,๖๐๐ บาท จำแนกดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวม ๓,๓๒๖,๕๗๘,๐๐๐ บาท

ฯลฯ ฯลฯ

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๒๖ งบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญให้ตั้งเป็นจำนวน ๑๔,๗๙๒,๗๒๐,๖๐๐ บาท จำแนกดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวม ๓,๒๐๓,๖๔๑,๓๐๐ บาท

ฯลฯ ฯลฯ

[๙] มาตรา ๓๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนองบประมาณรายจ่ายตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งหรือการจัดทำประชามติมากกว่างบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับ

ให้รัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้พอเพียงกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๓๙๓/๒๕๔๓[๑๐] ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อมีการกระทำละเมิดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้เสียหายสามารถยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ ดังนั้น หากการที่ศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองกลางวินิจฉัยและพิพากษาให้เพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งย่อมเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย

เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้เสียหายแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป ในประเด็นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่า แม้ว่าวิธีพิจารณาเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงในการวินิจฉัยประเด็นต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะไม่ใช้บังคับกับความเสียหายอันเนื่องมาจากการออกคำสั่งหรือกฎก็ตาม แต่ระเบียบนั้นเป็นเพียงหลักวิธีสบัญญัติในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดอันเนื่องมาจากปฏิบัติการทางปกครอง (administrative real act) เพื่อมาปรับกับหลักกฎหมายที่เป็นสารบัญญัติในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เท่านั้น ส่วนการแสวงหาข้อเท็จจริงของการละเมิดอันเนื่องมาจากการออกกฎหรือคำสั่งของเจ้าหน้าที่นั้น แม้จะไม่มีระเบียบหรือกฎกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ก็ตาม หน่วยงานของรัฐที่เสียหายก็ยังมีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาว่าการละเมิดเป็นไปตามหลักสารบัญญัติบทใด อันเป็นหลักทั่วไปของการบริหารราชการ ดังนั้น แม้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์ การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะไม่ใช้บังคับกับกรณีนี้ก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้เสียหายก็ยังมีหน้าที่ต้องแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อที่จะทราบได้ว่าความเสียหายที่เกิดจากการออกกฎหรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นเป็นละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่และเป็นไปตามบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำหรับวิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการเป็นประการใดก็ได้เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปอย่างโปร่งใสและเที่ยงธรรมแก่ทั้งสองฝ่าย คือ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยอาจใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นแนวทาง และแจ้งผลการพิจารณาไปยังกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางเกี่ยวกับการเงินของรัฐเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควรต่อไป

---

[๑๐]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งกระทำละเมิด) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๓๖๐ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๔๙

เรื่องเสร็จที่ ๖๘๗/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดซึ่งเกษียณอายุราชการแล้ว

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๘.๐๑/๔๖๕๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ อ.๕๒๐/๒๕๕๓ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒๓/๒๕๕๕ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ระหว่างมูลนิธิสถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ ผู้ฟ้องคดี และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้ถูกฟ้องคดี โดยสรุปคำพิพากษาได้ว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวน ๑๘,๗๗๔,๐๒๐ บาท ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี (ฟ้องวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘) กับให้คืนค่าธรรมเนียมศาลให้แก่ผู้ฟ้องคดีบางส่วนตามส่วนของการชนะคดี คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย และเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ชดใช้เงินตามคำพิพากษาพร้อมดอกเบี้ยให้แก่มูลนิธิสถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ เป็นเงินจำนวน ๒๘,๙๘๙,๑๔๔.๓๑ บาท เป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับความเสียหาย มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงได้มีคำสั่ง ที่ ๓๖๖๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน ๘ คน ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยให้แต่ละคนรับผิดคนละส่วนเท่าๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑,๓๙๕,๑๓๗.๕๖ บาท แต่เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยรามคำแหงพิจารณาแล้ว เห็นว่า การจ่ายเงินในการบริหารโครงการให้กับผู้มีสิทธิได้รับเป็นการจ่ายเงินที่ถูกต้องตามแนวปฏิบัติที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงถือปฏิบัติในการบริหารจัดการโครงการต่างๆ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในกรณีดังกล่าว เห็นสมควรยุติเรื่องและส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

กระทรวงการคลังมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐ ๓/๑๕๕๔๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ว่า พฤติการณ์ของรองศาสตราจารย์ อ. รองศาสตราจารย์ ฉ. และ นาย ธ. เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้บุคคลดังกล่าวรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายจำนวน ๗,๒๒๗,๑๙๔.๑๙ บาท โดยให้รับผิดคนละส่วนเท่าๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๒,๔๐๙,๐๖๔.๗๓ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๗/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการโดยด่วน ขณะนี้อยู่ระหว่างการเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ในขณะเดียวกันอธิการบดีได้เสนอผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวให้คณะกรรมการบริหารบุคคลมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ก.บ.ม.) พิจารณา และคณะกรรมการบริหารบุคคลมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ก.บ.ม.) ในการประชุมวาระที่ ๕.๒๓ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖ พิจารณาแล้วมีมติให้แต่งตั้งรองศาสตราจารย์ พ. ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา เป็นประธานกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณี รองศาสตราจารย์ อ. รองศาสตราจารย์ ฉ. และนาย ธ.

ต่อมางานวินัยและนิติการเสนอความเห็นเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยมีความเห็นว่า (๑) กรณี รองศาสตราจารย์ อ. กระทรวงการคลังมีความเห็นว่ามีพฤติการณ์เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๕๕๔๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ รองศาสตราจารย์ อ. พ้นจากราชการ (เป็นผู้รับบำนาญแล้ว) จึงเป็นกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้ (เทียบเคียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสร็จที่ ๑๔๔๙/๒๕๕๕ และหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ล ๙๗๘ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑) (๒) กรณี รองศาสตราจารย์ ฉ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีคำสั่ง ที่ ๕๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ลงโทษไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป จึงพ้นจากราชการไปเกินหนึ่งปีแล้ว จึงไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้ และ (๓) กรณี นาย ธ. มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคำสั่ง ที่ ๓๓๒๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ ลงโทษไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป แม้จะพ้นจากราชการไปยังไม่เกินหนึ่งปี แต่ก็ไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้ เป็นเหตุผลเดียวกับรองศาสตราจารย์ อ.

คณะกรรมการบริหารบุคคลมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ก.บ.ม.) ในการประชุมวาระที่ ๕.๖ ครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ พิจารณาแล้วมีมติให้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังนี้

(๑) เมื่อมีการกระทำผิดทางละเมิดสามารถดำเนินการเรื่องวินัยได้หรือไม่

(๒) กรณีที่ รองศาสตราจารย์ อ. พ้นจากราชการเพราะเหตุเกษียณอายุราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ สามารถดำเนินการทางวินัยได้หรือไม่

มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงขอเรียนหารือว่า

๑. ในกรณีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้กระทำละเมิดแก่บุคคลภายนอกหรือกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือประมาทเลินเล่อทำให้บุคคลภายนอกหรือมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับความเสียหาย มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้หรือไม่

๒. ในกรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีความเห็นว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน ๘ คน ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (รองศาสตราจารย์ อรุณทวดี พัฒนิบูลย์ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการฯ ชุดนี้) และมหาวิทยาลัยรามคำแหงพิจารณาแล้ว

เห็นว่า รองศาสตราจารย์ อ. มิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เห็นสมควรยุติเรื่อง แต่กระทรวงการคลังแจ้งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๕๕๔๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเป็นการแจ้งหลังจาก รองศาสตราจารย์ อ. เกษียณอายุราชการแล้ว (เกษียณอายุวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) แต่ยังไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยแก่ รองศาสตราจารย์ อ. ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นต้องพิจารณาและมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต้องรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดนั้นได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัวหรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดโดยมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ[๑] ส่วนการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่นั้น จะเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถดำรงตนในราชการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตามกฎ ระเบียบ และจรรยาบรรณ ของทางราชการ อีกทั้งเพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้

---

[๑] หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่ทำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่งอันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เกี่ยวกับการดำเนินการกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดและการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต้องแยกเป็นสองคำสั่งตามกฎหมายแต่ละฉบับ (เรื่องเสร็จ ๙๖/๒๕๔๙)[๒] และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีวัตถุประสงค์ในการพิจารณาความรับผิดในทางวินัยเท่านั้น (เรื่องเสร็จที่ ๒๙๙/๒๕๔๗)[๓] ดังนั้น การดำเนินการทั้งสองกรณีจึงต้องดำเนินการแยกต่างหากจากกัน สำหรับข้อเท็จจริงในเรื่องที่ขอหารือมานี้ แม้เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต้องรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วก็ตาม แต่การพิจารณาว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดนั้นได้หรือไม่ ย่อมเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางวินัยและสามารถดำเนินการทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๕ วินัยและการรักษาวินัย และหมวด ๖ การดำเนินการทางวินัย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้หรือไม่

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่กระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งว่ารองศาสตราจารย์ อ. กระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเป็นการแจ้งภายหลังจากที่ รองศาสตราจารย์ อ. เกษียณอายุราชการแล้ว (เกษียณอายุวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยกับรองศาสตราจารย์ อ. ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๕๓[๔] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย อาจถูกดำเนินการทางวินัยเพราะมีการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการได้ แต่ต้องดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ และข้อ ๔[๕] แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการซึ่งพ้นจากราชการไปแล้วอันมิใช่เพราะเหตุตาย พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้ข้าราชการผู้ใดถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าข้าราชการผู้ใดได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้ข้าราชการผู้นั้นจะพ้นจากราชการไปแล้ว อันมิใช่เพราะเหตุตาย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ

---

[๒] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๐๙๐๕/๑๓๓ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๓] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด : กรณีที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและได้ลงโทษทางวินัยกับผู้ต้องรับผิดแล้ว ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ ๐๙๐๕/๓๑๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๔] มาตรา ๕๓ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย อาจถูกดำเนินการทางวินัยเพราะมีการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการได้ แต่ต้องดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๑๗

[๕] ข้อ ๔ ข้าราชการผู้ใดถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าข้าราชการผู้ใดได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้ข้าราชการผู้นั้นจะพ้นจากราชการไปแล้ว อันมิใช่เพราะเหตุตายให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ

ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้บังคับบัญชาของ รองศาสตราจารย์ อ. ยังไม่ได้ดำเนินการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย ที่จะถือว่าเป็นการเริ่มดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๕๓[๖] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาฯ ประกอบกับข้อ ๔[๗] แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการซึ่งพ้นจากราชการไปแล้วอันมิใช่เพราะเหตุตายฯ กับ รองศาสตราจารย์ อ. จนกระทั่ง รองศาสตราจารย์ อ. พ้นจากราชการโดยเกษียณอายุไปเกินหนึ่งปีแล้ว มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงไม่สามารถดำเนินการทางวินัยกับรองศาสตราจารย์ อ. ได้

(นายธรรมนิตย์ สุมันตกุล)
รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๕๘

---

[๖] โปรดดูเชิงอรรถ ที่ ๔, ข้างต้น
[๗] โปรดดูเชิงอรรถ ที่ ๕, ข้างต้น

เรื่องเสร็จที่ ๑๒๒๒/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิด

สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้มีหนังสือที่ สอซช. ๑๐๐๐/๑๒๑๓ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชน ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖

ปรากฏข้อเท็จจริงว่าอดีตผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (นาย ต.) ได้กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ จนเป็นเหตุให้สำนักงานฯ ได้รับความเสียหายหรือได้รับความเสียหายร้ายแรง แล้วแต่กรณี ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. นำเงินงบประมาณของสำนักงานฯ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้จ่ายในงานทอดกฐินสามัคคี ณ วัดแห่งหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติที่ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรง ภายหลังจากนั้น จึงมีมติที่ประชุมในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ต่อมา เมื่อคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรงดำเนินการสอบสวนเสร็จ จึงสรุปรายงานผลการสอบต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติจึงมีคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และมีคำสั่งให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับเงินที่ใช้จ่ายไปดังกล่าว

๒. นำเงินงบประมาณของสำนักงานฯ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้จ่ายการสนับสนุนการแข่งขันกอล์ฟการกุศลของคณะนักศึกษา วปอ. ๒๕๕๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติที่ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยและตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับเงินดังกล่าว ภายหลังจากนั้น จึงมีมติที่ประชุมในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ต่อมา คณะกรรมการสอบวินัยดำเนินการสอบสวนเสร็จและสรุปรายงานผลการสอบต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติจึงมีคำสั่งให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๑๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ในการนี้สำนักงานฯ ขอหารือว่า

๑. กรณีผู้อำนวยการฯ กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ เสียเอง ใครจะเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๒. ถ้าพ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการฯ ไปแล้ว กลายเป็นอดีตผู้อำนวยการฯ แต่ได้กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ ในขณะดำรงตำแหน่งอยู่ ใครจะเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อ ๘[๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่โดยที่ข้อ ๘ มิได้กำหนดกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายว่ากรณีดังกล่าวผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จึงต้องพิจารณาโดยถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งกรณีดังกล่าวจะใช้เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่กระทำให้เกิดความเสียหายนั้นยังดำรงตำแหน่งอยู่ ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐในขณะที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

สำหรับข้อหารือนี้เมื่อสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) จึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติได้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงานส่งเสริม

---

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในขณะที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติดำรงตำแหน่งอยู่ จึงต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปของผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ซึ่งหมายถึงคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารทั่วไปของสำนักงานฯ และเป็นผู้จ้างหรือเลิกจ้างผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๐[๒] และมาตรา ๒๔[๓] วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเมื่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้ว ประธานกรรมการจะเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว

ส่วนกรณีผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติพ้นจากตำแหน่งแล้ว นั้น ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีนี้จึงหมายถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติคนใหม่หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๘[๔] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ทั้งนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติคนใหม่หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติต้องมิได้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๘

---

[๒] มาตรา ๒๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดนโยบายการบริหาร และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงาน

(๒) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณของสำนักงาน

(๓) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสำนักงาน การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง การบรรจุ การแต่งตั้ง วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ การอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง การเงิน การพัสดุ สวัสดิการ และการให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ หรือการนำข้อมูลไปใช้

(๔) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

[๓] มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานมีผู้อำนวยการคนหนึ่งซึ่งมาจากการจ้าง
คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจจ้างและเลิกจ้างผู้อำนวยการ
หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการ

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

เรื่องเสร็จที่ ๑๔๗๕/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีการใช้สิทธิไล่เบี้ยของการรถไฟแห่งประเทศไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือที่ รฟ ๑/๔๐๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า

๑. เจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์หมายเลขทะเบียน นข – ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสัก วังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์ราชการเสียหาย เจ้าหน้าที่ที่โดยสารไปกับรถยนต์ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต

๒. การรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่า นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคนละร้อยละ ๕๐ ของจำนวนค่าสินไหมทดแทน ๑๘๑,๒๘๔.๕๑ บาท คิดเป็นเงินคนละ ๙๐,๖๔๒.๒๕ บาท ส่วน นาย ส. พนักงานขับรถยนต์ ไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๓. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของบุคคลทั้งสามจึงต้องร่วมกันรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้น

๔. กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงแล้วมีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๙๘๓๘ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยให้พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย คือ นาย บ. พนักงานกั้นถนน นาย พ. พนักงานขับรถ และพนักงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คือ นาย ส. พนักงานขับรถยนต์ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ซึ่งได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน ๓๖๐,๐๐๐ บาท และให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน ๒,๕๖๙.๐๒ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๖๒,๕๖๙.๐๒ บาท โดยให้รับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๒๐๙ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕. การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้ดำเนินการออกคำสั่ง ที่ บภบ. ๒๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ เรียกให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

๖. ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสัก วังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ฟ้องคดีต่อศาลให้การรถไฟแห่งประเทศไทยและเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว สรุปได้ดังนี้

๖.๑ นาย ฉ. ที่ ๑ กับพวกรวม ๓ คน ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นจำเลยที่ ๑ นาย พ. จำเลยที่ ๒ และ นาย บ. จำเลยที่ ๓ ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๒๖/๒๕๕๕ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๒,๘๑๘,๔๕๒ บาท แก่โจทก์ที่ ๒ เป็นเงิน ๔๓๒,๐๐๐ บาท และแก่โจทก์ที่ ๓ เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินแต่ละจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชดใช้แก่โจทก์ทั้งสามดังกล่าว นับแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จนกว่าจะชำระเสร็จ ให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งสามสำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓

๖.๒ นาง ล. ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นจำเลยที่ ๑ นาย พ. จำเลยที่ ๒ และ นาย บ. จำเลยที่ ๓ ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๘๘/๒๕๕๕ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๘๔๘,๖๑๐ บาท และแก่โจทก์ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินแต่ละจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชดใช้แก่โจทก์ทั้งสามดังกล่าวนับแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ดอกเบี้ยคิดถึงวันฟ้อง (๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๒) ต้องไม่เกิน ๑๐๐,๕๒๓ บาท กับให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียม แทนโจทก์ทั้ง ๕ โดยกำหนดค่าทนายความให้ ๑๐,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีไม่กำหนดให้ คำขออื่นให้ยกและยกฟ้องโจทก์ทั้งห้า สำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้ค่าธรรมเนียมระหว่างโจทก์ทั้ง ๕ กับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ตกเป็นพับ ให้ใช้ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ ๔,๐๐๐ บาท การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ได้ฎีกา แต่ศาลฎีกามีคำสั่งที่ ๑๑๘๕๕/๒๕๕๖ ไม่รับคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความศาลฎีกา

๗. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๒๖/๒๕๕๕ จำนวนทั้งสิ้น ๔,๘๙๐,๙๖๖.๗๓ บาท และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่ง ที่ บภบ. ๐๑/๒๕๕๗ เรื่อง ให้ นาย พ. และ นาย บ. ชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๗ โดยให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน รับผิดชดใช้ค่าเสียหายคิดเป็นเงินคนละ ๒,๔๔๕,๔๘๓.๓๖ บาท ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

๘. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๘๘/๒๕๕๕ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๓๒,๕๒๕.๐๒ บาท และรองผู้ว่าการกลุ่มยุทธศาสตร์และอำนวยการพิจารณาแล้วให้ทำคำสั่งให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน ชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม

การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ และได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบโดยได้ดำเนินการให้เป็นไปตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ต่อมาบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุในคราวเดียวกันได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและศาลได้มีคำพิพากษาให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องชำระค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาของศาลและชอบที่จะไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชดใช้ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยต่อไปโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากสำนวนการสอบข้อเท็จจริงซึ่งกระทรวงการคลังได้ตรวจสอบแล้ว เนื่องจากเป็นเหตุการณ์และข้อเท็จจริงเดียวกัน ข้อเท็จจริงจึงครบถ้วน หากตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นอีกทั้งที่เป็นเหตุการณ์และข้อเท็จจริงเดียวกันก็จะเป็นกระบวนการพิจารณาซ้ำ โดยข้อเท็จจริงที่เพิ่มขึ้นมานั้นเป็นเพียงค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมจากที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยก็เพียงพิจารณาในส่วนความเสียหายเพิ่มเติมว่าสมควรจะไล่เบี้ยให้พนักงานรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่เพียงใดเท่านั้นตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงพร้อมผลการตรวจสอบสำนวนของกรมบัญชีกลางและข้อพิจารณาของการรถไฟแห่งประเทศไทยให้กระทรวงคมนาคมตรวจสอบแทนกระทรวงการคลังตามข้อ ๓๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยยังไม่มีและไม่ได้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเพื่อตรวจสอบ และไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ หากแต่การรถไฟแห่งประเทศไทยใช้สำนวนการสอบข้อเท็จจริงเรื่องความรับผิดทางละเมิดที่ทำให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหายและส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบกับผลคำพิพากษาของทั้งสองคดีมาเป็นฐานในการพิจารณาดำเนินการจึงเห็นควรให้การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการในเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยในกรณีดังกล่าวข้างต้นกับกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังก่อนว่าเป็นไปตามข้อกฎหมายและความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือไม่ และในกรณีจำเป็นก็ให้หารือปัญหาข้อกฎหมายไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป

ดังนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงขอหารือว่า หากการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐได้ข้อเท็จจริงครบถ้วน อีกทั้งได้ออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ต่อมาปรากฏว่ามีค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมจากเหตุการณ์เดียวกันนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกด้วย การรถไฟแห่งประเทศไทยจะสามารถนำข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสอบเสร็จไปแล้วมาพิจารณาในส่วนค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมว่าสมควรไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้หรือไม่ หรือต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นาย ส. ขับรถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หมายเลขทะเบียน นข – ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสักวังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์และรถไฟได้รับความเสียหาย การรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้ร่วมกันอาศัยอำนาจตามข้อ ๘[๑] และข้อ ๑๐[๒] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่ง และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังที่ให้ นาย พ. และ นาย บ. เจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย และ นาย ส. เจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รับผิดในความเสียหายที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐ คนละส่วนเท่า ๆ กัน ต่อมาผู้เสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษดังกล่าวได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นคดีต่อศาล และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า นาย พ. ขับรถไฟด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและ นาย บ. ไม่ทำหน้าที่ปิดกั้นถนนหรือใช้สัญญาณมือห้ามรถแล่นผ่านทางรถไฟกรณีเครื่องกั้นถนนใช้การไม่ได้ ส่วน นาย ส. ซึ่งขับรถยนต์ผ่านทางรถไฟและเกิดอุบัติเหตุขึ้นไม่ได้กระทำโดยประมาท จึงให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์ให้ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ แต่จะไม่นำมาใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ทั้งนี้ โดยประสงค์ให้รัฐวิสาหกิจจัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับที่เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ แต่ในกรณีที่ยังไม่สามารถจัดให้มีระเบียบดังกล่าวได้ ผู้รับผิดชอบจัดให้มีระเบียบเช่นว่านั้นต้องมีคำสั่งให้หน่วยงานของตนปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยอนุโลม และการดำเนินการใด ๆ ที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้เป็นหน้าที่

---

[๑]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

[๒]ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ของกระทรวงการคลัง ให้รัฐมนตรีที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙[๓] ดังนั้น เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยยังไม่จัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกขึ้นแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อข้อเท็จจริงในเรื่องที่หารือมานี้ปรากฏว่า นาย ส. ขับรถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หมายเลขทะเบียน นข – ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสักวังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์และรถไฟได้รับความเสียหาย และต่อมาการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันอาศัยอำนาจตามข้อ ๘[๔] และข้อ ๑๐[๕] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาและสอบข้อเท็จจริงกรณีรถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และรถไฟของการรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับความเสียหาย ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจึงถือเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

สำหรับการที่ผู้เสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ ดังกล่าวได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยกระทำละเมิด นั้น แม้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะได้เคยร่วมกันออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วก็ตาม แต่โดยที่คำสั่งดังกล่าวเป็นการกำหนดให้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐกล่าวคือ เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และการรถไฟแห่งประเทศไทยเท่านั้น คำสั่งดังกล่าวมิได้เป็นการแต่งตั้งให้คณะกรรมการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ประกอบกับศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้วแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ดังนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ตามข้อ ๓๕[๖] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อนำคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วมาเป็นฐานในการพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่และเสนอความเห็นต่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ย

---

[๓] หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๑๔/ว ๒๓๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๕] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

[๖] ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ให้ชดใช้เพียงใดตามข้อ ๓๘" แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และเมื่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยวินิจฉัยสั่งการประการใดแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงจะส่งสำนวนให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลการรถไฟแห่งประเทศไทยตรวจสอบแทนกระทรวงการคลังต่อไป ทั้งนี้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๘

"ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณีต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

เรื่องเสร็จที่ ๑๔๗๗/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๒๐๑๒๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยมีข้อเท็จจริงสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีคำสั่ง ที่ ๘๖๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ปลด นาง ย. ออกจากราชการ เพราะเหตุที่ นาง ย. รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาและปลอมลายมือชื่อผู้อื่น ในกรณีสัญญาลาศึกษาต่อภายในประเทศ ถือเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยมหาวิทยาลัยบูรพาได้พิจารณาข้อกำหนดในสัญญาแล้ว เห็นว่า นาง ย. ไม่ต้องรับผิดตามสัญญา เพราะถูกปลดออกจากราชการแล้ว แต่กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นว่า นาง ย. เป็นผู้กระทำให้เกิดเหตุแห่งการผิดสัญญาขึ้นเอง และเป็นความผิดที่ไม่สมควรได้รับการยกเว้น จึงต้องรับผิดชดใช้เงินจากการผิดสัญญา และแจ้งให้มหาวิทยาลัยบูรพาเรียกให้ นาง ย. และ นางสาว ม. ผู้ค้ำประกัน ชดใช้เงินจำนวน ๑๘๕,๕๐๘.๖๓ บาท แก่ทางราชการให้ครบถ้วน

๒. มหาวิทยาลัยบูรพามีหนังสือถึงสำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี ขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการจังหวัดชลบุรีดำเนินคดีให้กับมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่ง เขต ๒ ได้ส่งเรื่องคืน โดยเห็นว่ากระบวนการลงโทษทางวินัยยังไม่สิ้นสุด เนื่องจาก นาง ย. ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งปลดออกจากราชการและอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการมหาวิทยาลัย (ก.ม.) กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้โดยยุติว่า นาง ย. ผิดสัญญา ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับ นาง ย. ได้

๓. ทบวงมหาวิทยาลัยมีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยบูรพาแจ้งว่า ก.ม. ได้พิจารณาอุทธรณ์ของ นาง ย. แล้ว เห็นว่า อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ให้ยกอุทธรณ์ และรองนายกรัฐมนตรี (นาย ส.) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติของ ก.ม. มหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้มีหนังสือถึงสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่งเขต ๒ ขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีกับ นาง ย. และนางสาว ม.

๔. สำนักงานอัยการประจำศาลแขวงชลบุรี ได้ยื่นฟ้อง นาง ย. และ นางสาว ม. ต่อศาลแขวงชลบุรี เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๗๖๐/๒๕๔๕ โดย นาง ย. และนางสาว ม. ได้ยื่นคำให้การลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ต่อศาลแขวงชลบุรีว่ามิได้ผิดสัญญา และยื่นคำร้องต่อศาลแขวงชลบุรีว่าสัญญาลาศึกษาต่อเป็นสัญญาให้จัดทำบริการสาธารณะ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นสัญญาทางปกครอง ไม่อยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาของศาลแขวงชลบุรี ขอให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๒๑๒ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕. ศาลปกครองกลางมีความเห็นว่าคดีของ นาง ย. และนางสาว ม. นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง และเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ศาลแขวงชลบุรีได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิมที่รับฟ้องเป็นไม่รับฟ้อง คืนค่าขึ้นศาล และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ซึ่งสำนักงานอัยการประจำศาลแขวงชลบุรีได้ส่งสำนวนคดีต่อไปยังสำนักงานคดีปกครองระยองเพื่อดำเนินการต่อไป

๖. พนักงานอัยการ สำนักงานคดีปกครองระยอง ได้ยื่นฟ้อง นาง ย. และ นางสาว ม. ต่อศาลปกครองระยอง เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๖๑/๒๕๔๖ เรียกค่าปรับจำนวนทุนทรัพย์ ๒๒๕,๔๕๗.๐๘ บาท และต่อมาศาลปกครองระยองได้มีคำพิพากษา ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ในคดีหมายเลขดำที่ ๖๑/๒๕๔๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๖๘/๒๕๔๖ ให้ นาง ย. และนางสาว ม. ร่วมกันรับผิดชดใช้เงินจำนวน ๑๐๕,๑๐๖.๒๙ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของเงินจำนวน ๘๖,๕๗๐.๖๙ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องจนถึงวันชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้ชำระเสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่คดีถึงที่สุด

๗. สำนักงานคดีปกครองระยอง สำนักงานอัยการสูงสุด มีความเห็นว่า ศาลพิพากษาไม่เต็มตามฟ้อง เห็นควรอุทธรณ์ต่อไป มหาวิทยาลัยบูรพาจึงมีหนังสือถึงสำนักงานคดีปกครองระยอง ขอให้อุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด โดยพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปกครองระยอง ๑ ได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวนเพิ่มขึ้นอีก ๑๒๐,๓๕๐.๗๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

๘. มหาวิทยาลัยบูรพาหารือการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองระยองต่อกระทรวงการคลังว่า มหาวิทยาลัยบูรพาได้แจ้งให้สำนักงานคดีปกครองระยองดำเนินการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองภายในกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว จึงขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการอุทธรณ์ต่อไปหรือไม่ กรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อให้คดีดังกล่าวได้รับการพิจารณาในศาลปกครองสูงสุด ประกอบกับไม่มีกรณีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ จึงเห็นควรให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองระยองต่อศาลปกครองสูงสุดต่อไป

๙. ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ.๒๗/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องศาลปกครองในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องที่พ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามนัยมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระยะเวลาฟ้องคดีนี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ จึงพิพากษากลับเป็นยกฟ้อง

๑๐. มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีหนังสือถึงกรมบัญชีกลางแจ้งความเห็นว่า กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้ยกฟ้องนั้น ไม่มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด และมหาวิทยาลัยบูรพาได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาต่อไปด้วยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๑๑. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยบูรพา แจ้งความเห็นว่า เมื่อรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงของมหาวิทยาลัยบูรพาตามคำสั่ง ที่ ๑๒๕๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ระบุว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยบูรพาผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด

เนื่องจากได้ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เวลาอันเหมาะสมในการจัดเตรียมเอกสารและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปภายในระยะเวลาอันควรแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นด้วยมหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้เสนอเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้กำกับดูแลพิจารณา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นาย พ.) ได้วินิจฉัยสั่งการว่า งดตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางพิจารณาในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า การที่ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับให้ยกฟ้อง ถือได้ว่าเกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว และความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ อันครบองค์ประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว มหาวิทยาลัยบูรพาจึงต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มิใช่รายงานผู้กำกับดูแลตามข้อ ๑๒ แห่งระเบียบดังกล่าว อีกทั้งความเสียหายในลักษณะทำนองเดียวกันนี้ หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณาตลอดมา ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในกรณีดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ กรมบัญชีกลางจึงขอหารือในประเด็นดังนี้

๑. กรณีศาลพิพากษายกฟ้องคดีดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามความเห็นของกรมบัญชีกลางถูกต้อง หรือไม่

๒. กรณีหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่าไม่มีผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด หน่วยงานของรัฐสามารถรายงานผู้กำกับดูแล ตามนัยข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อยุติเรื่องได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมบัญชีกลาง โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายกฟ้องในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใดและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หัวหน้าหน่วยของรัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๓] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะได้พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

---

[๓]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นกรณีใดจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๒] เป็นเรื่องที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือไม่ โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นขึ้นเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาก็ได้

ข้อหารือในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ ให้ยกฟ้องเพราะเหตุยื่นฟ้องพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยบูรพาอันเนื่องมาจากการที่ไม่สามารถเรียกร้องให้ นาง ย. และ นางสาว ม. รับผิดตามสัญญาลาศึกษาต่อภายในประเทศได้ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายในกรณีนี้ จึงต้องพิจารณาว่าความเสียหายดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐหรือไม่ ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเหตุของการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดีนั้น มีความชัดเจนว่าเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ละเลย เพิกเฉย หรือดำเนินการล่าช้า ทำให้ยื่นฟ้องคดีไม่ทันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อไป แต่หากข้อเท็จจริงเป็นที่แน่ชัดว่าความเสียหายมิได้เกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็ไม่จำต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแต่อย่างใด

เมื่อรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่งมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ ๑๒๕๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ปรากฏผลเป็นที่แน่ชัดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เวลาอันเหมาะสมในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปภายในระยะเวลาอันควรแล้ว จึงไม่มีบุคลากรของมหาวิทยาลัยบูรพาผู้ใดต้องรับผิด และอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยบูรพา อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็มีดุลยพินิจที่จะไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้

ประเด็นที่สอง กรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเห็นว่าไม่มีผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด หน่วยงานของรัฐสามารถรายงานผู้กำกับดูแลตามนัยข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อยุติเรื่องได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นได้เสนอความเห็นว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

---

[๒]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ก็มีหน้าที่ต้องรายงานผลการพิจารณาดังกล่าวตามข้อ ๑๒[๓] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เพื่อให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงาน พิจารณาว่าสมควรยุติเรื่องหรือไม่ต่อไป ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑[๔] เรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๔๒[๕] และเรื่องเสร็จที่ ๗๐๔/๒๕๔๘[๖]

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๘

---

[๓]ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

[๔]บันทึก เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๘๕ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๕]บันทึก เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๕๑ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๖]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ : กรณีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๗๒๗ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรื่องเสร็จที่ ๑๗๗๒/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งของบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (กรณีโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA ๒๐๐๐ ๑ X)

บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ได้มีหนังสือ ที่ กสท คอ. (คอ๒)/๔๔๑ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (บมจ.กสท โทรคมนาคม) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสอบสวนข้อเท็จจริง กรณี บมจ.กสท โทรคมนาคม ทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทกับ กิจการร่วมค้า ห. เกี่ยวกับโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA ๒๐๐๐ ๑ X

ต่อมาคณะทำงานสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสอบสวนต่อคณะกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม โดยคณะกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม มีมติให้ฝ่ายจัดการรับเรื่องรายงานผลการสอบสวนต่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะผู้กำกับดูแล และให้ฝ่ายจัดการส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังในฐานะผู้ถือหุ้นทั้งหมดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและหาผู้รับผิดทางแพ่ง ต่อมาได้รับแจ้งจากกระทรวงการคลังว่า บมจ.กสท โทรคมนาคม มิได้เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงไม่อยู่ในอำนาจการดำเนินการหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งของกระทรวงการคลัง การที่ บมจ.กสท โทรคมนาคม ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังแต่งตั้งคณะกรรมการหาผู้รับผิดทางแพ่งจึงเป็นการดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงส่งเรื่องคืนเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนที่ถูกต้องต่อไป คณะกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่ง

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งได้ดำเนินการสอบสวนและตรวจสอบบุคคลที่จะเชิญมาให้ข้อเท็จจริงรวมทั้งได้ตรวจสอบบุคคลผู้เกี่ยวข้องแล้วปรากฏว่าอาจมีผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเป็นข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำระดับสูงจากหลายหน่วยงาน คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งไม่มีอำนาจเรียกบุคคลดังกล่าวมาให้ข้อเท็จจริงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้

บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งในกรณีดังกล่าวจะเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม หรือจะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีหน่วยงานใด ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/ ๒๓๑ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทน บมจ.กสท โทรคมนาคม เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นในเรื่องเสร็จที่ ๑๗๓/๒๕๔๘[๑] แล้วว่า บมจ.กสท โทรคมนาคม ไม่เป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔[๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจาก บมจ.กสท โทรคมนาคม มิใช่รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และมิใช่หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงไม่อยู่ในบังคับแห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำหรับการสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็นสองกรณี ดังนี้

(๑) กรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างของ บมจ.กสท โทรคมนาคม ก่อให้เกิดความเสียหาย เห็นว่า ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงย่อมเป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบเกี่ยวกับความรับผิดของพนักงานและลูกจ้างของ บมจ.กสท โทรคมนาคม

(๒) กรณีที่กรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม ก่อให้เกิดความเสียหาย เห็นว่า โดยที่กรรมการบริษัทมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับของบริษัท และมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท ตามมาตรา ๘๕[๓] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น

---

[๑] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของกรรมการและพนักงานบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๙๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๒] มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

[๓] มาตรา ๘๕ ในการดำเนินกิจการของบริษัท กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท

ในกรณีที่กรรมการคนใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใดอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง บริษัทหรือผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี อาจดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าการกระทำหรือละเว้นการกระทำนั้นเป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหาย ให้บริษัทเรียกค่าสินไหมทดแทนจากกรรมการคนนั้นได้

ในกรณีที่บริษัทไม่เรียกร้อง ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดจะแจ้งเป็นหนังสือให้บริษัทดำเนินการเรียกร้องก็ได้ หากบริษัทไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถือหุ้นนั้นแจ้ง ผู้ถือหุ้นนั้น ๆ จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนบริษัทก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

หากกรรมการของ บมจ.กสท โทรคมนาคม ผู้ใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใดและก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น บมจ.กสท โทรคมนาคม สามารถพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ได้

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่องเสร็จที่ ๑๘๔๕/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ขอทบทวนความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ

กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๖๐๑๖ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)[๑] ได้ให้ความเห็นในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘) ในประเด็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ว่า กรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นจากการที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ ความเสียหายนั้นย่อมถือเป็นความเสียหายอันเกิดขึ้นจากข้อเท็จจริงในมูลกรณีเดียวกันซึ่งสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยมีผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งคนเดียวกันได้ โดยประเด็นที่หารือดังกล่าวอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. กรณีของ นาย อ. ซึ่งลงนามในหนังสือกรมควบคุมมลพิษ ที่ ทส ๐๓๐๑/๑๓๓๐ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ในฐานะผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ นั้น มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน กรณีจึงถือได้ว่า นาย อ. ได้กระทำการในอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. กรณีของคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการฯ ตรวจสอบข้อสัญญา สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของคู่สัญญา ตลอดจนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง และเสนอแนะแนวทางที่จะดำเนินการต่อไป คณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะฯ จึงเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานให้แก่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/๒๓๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๖๙/๒๕๕๖ เรื่อง ตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ และคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๓๑๘/๒๕๕๖ เรื่อง ตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๘ คน

๓. กรณีของ นาย ป. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในขณะนั้น มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดความหมายของนิยามคำว่า "หน่วยงานของรัฐ" ให้หมายความถึงกระทรวงซึ่งเป็นราชการส่วนกลางที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของกระทรวงตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้น เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐในระดับกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกระทรวงนั้นจึงอยู่ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นเพื่อพิจารณาหาตัวผู้ที่จะต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น

เมื่อผู้ที่มีส่วนจะต้องรับผิดทั้ง ๓ กรณีข้างต้น เป็นผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ให้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเสียหายเป็นมูลกรณีเดียวกัน ดังนั้น จึงสมควรที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน และมิได้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ เทียบเคียงตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๑๑/๒๕๕๒[๒]

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเห็นต่างจากความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๘๕-๒๘๖/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ ควรจะต้องเป็นการแต่งตั้งร่วมกันระหว่างอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะ

๑. กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณในการดำเนินโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ และเมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๘๕-๒๘๖/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ กรมควบคุมมลพิษจึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหายในฐานะหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ ผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น จะต้องเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดว่า "เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า..." ดังนั้น อธิบดีกรมควบคุมมลพิษจึงเป็นผู้มีอำนาจลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับกรณีของ นาย อ.

---

[๒] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๗๒๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒. กรณี นาย ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) เมื่อพิจารณาในฐานะเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษ มีสถานะเป็นนิติบุคคลคนละหน่วยงานกันตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ดังนั้น กรณีการกระทำของนายประพัฒน์ฯ เป็นการกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมควบคุมมลพิษซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะกรณีที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี

๓. กรณีคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก นาย ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานให้แก่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยเช่นกัน

๔. ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามมูลคดีนี้นั้น ไม่สามารถเทียบเคียงกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๑๑/๒๕๕๒ ได้ทั้งหมด เนื่องจากกรณีของการเคหะแห่งชาติ ผู้กระทำความผิดมิใช่รัฐมนตรี

กรมควบคุมมลพิษจึงขอให้พิจารณาทบทวนความเห็นตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน จึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๑[๓] แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการกฤษฎีกา

---

[๓] ข้อ ๑๑ ในกรณีจำเป็นที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกาคณะพิเศษเป็นการชั่วคราว เพื่อประชุมปรึกษาหารือกันเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการกฤษฎีกาเลือกกรรมการกฤษฎีกาคนใดคนหนึ่งซึ่งมาประชุมเป็นประธานในที่ประชุม และให้นำความในข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พ.ศ. ๒๕๒๒ มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๗๕/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ จำนวน ๒๕ คน ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เพื่อประชุมปรึกษาหารือปัญหาข้อกฎหมายนี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๗๕/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ได้พิจารณาทบทวนปัญหาตามข้อหารือของกรมควบคุมมลพิษ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมควบคุมมลพิษ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีมติยืนตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘)

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่องเสร็จที่ ๑๕๑๕/๒๕๖๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดจากการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๙/๑๒๕๐๙ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สรุปข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

๑. กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่ง ที่ สป ๔๙๓-๔๙๘/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ลงโทษทางวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญรวมหกราย ดังนี้

๑.๑ ลงโทษไล่นายพิสิษฐ์ ศิวิลัย และนายชัชวาลย์ วัดอักษร ออกจากราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๒ ลงโทษปลดนายกมล ภู่ประเสริฐ นายยุทธชัย อุตมา นายเลี่ยม พูลเอี่ยม และนายเกียรติ อัมพรายน์ ออกจากราชการ ฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ

ต่อมาข้าราชการทั้งหกรายได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) โดยนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามข้อเสนอของ ก.พ. และมีหนังสือลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๕ แจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ข้าราชการทั้งหกรายทราบ

๒. ผู้ถูกลงโทษทางวินัยทั้งหกรายได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัย และให้กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการและคืนสิทธิอันพึงมีพึงได้ตั้งแต่วันลงโทษ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่มิได้ฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเรียกให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งศาลปกครองได้รวมการพิจารณาและศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ. ๖๕๔-๖๕๙/๒๕๕๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๘๓๒–๘๓๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ สรุปได้ว่า การพิจารณาทางปกครองของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและของ อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการในกรณีของผู้ฟ้องคดีทั้งหกรายนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีบุคคลที่มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย การที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีทั้งหกรายตามผลการพิจารณา

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๑/๒๓๔ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและมติ อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีผลทำให้คำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามไปด้วย และการที่นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งยกอุทธรณ์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน จึงพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีทั้งหกรายและเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ให้ยกอุทธรณ์ โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับ

๓. ในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ ผู้ถูกลงโทษทางวินัยจำนวนห้าราย ได้แก่ นายพิสิษฐ์ฯ นายกมลฯ นายชัชวาลย์ฯ นายเลี่ยมฯ และนายเกียรติฯ ได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายจากการถูกลงโทษทางวินัย แต่โดยที่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานภายในกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นผลให้นายชัชวาลย์ฯ นายเลี่ยมฯ และนายเกียรติฯ อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ยังอยู่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงพิจารณาคำขอเฉพาะรายนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ โดยนายพิสิษฐ์ฯ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ และนายกมลฯ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ ถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยระบุว่ารวมถึงเงินเดือน เงินบำนาญ ค่าเช่าบ้าน ตลอดจนดอกเบี้ยผิดนัดร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามจำนวนเงินต้นและเวลาผิดนัด การเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ค่าเสียโอกาสได้รับเบี้ยประชุม การเยียวยาความเสียหายทางด้านจิตใจ ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับหนังสือของบุคคลทั้งสองเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗

๔. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ลับ ที่ ศธ ๐๒๐๑.๕/๒๒๖ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๑.๔/๖๔๙ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ถึงกรมบัญชีกลาง หารือเกี่ยวกับสิทธิของนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ในการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินค่าเช่าบ้าน รวมทั้งดอกเบี้ยผิดนัดของเงินดังกล่าวตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๕/๓๐๑๖๕ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แจ้งความเห็นสรุปได้ว่า นายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ มีสิทธิได้รับเงินเดือนเต็มจำนวนระหว่างถูกไล่ออกจากราชการและปลดออกจากราชการจนถึงวันก่อนเกษียณอายุราชการ ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกรมบัญชีกลางว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนให้แก่ข้าราชการ ซึ่งออกจากราชการโดยคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือคำสั่งให้ออกจากราชการแล้วได้รับการพิจารณายกเลิก เพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นอย่างอื่น พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนสิทธิในการได้รับเงินประจำตำแหน่งของบุคคลทั้งสองย่อมเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวต่อไป และกรณีเงินค่าเช่าบ้าน บุคคลทั้งสองย่อมมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านในช่วงเวลาที่ถูกไล่ออกจากราชการและปลดออกจากราชการ โดยเทียบเคียงกับกรณีข้าราชการที่ถูกสั่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน อันเป็นเหตุให้ถูกงดเบิกจ่ายเงินเดือนและเงินค่าเช่าบ้าน แต่ต่อมาเมื่อกรณีถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินเดือนในระหว่างที่ถูกสั่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านสำหรับเดือนที่มีสิทธิได้รับเงินเดือน ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ

พ.ศ. ๒๕๔๗ และสำหรับการจ่ายดอกเบี้ยผิดนัดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ข้อ ๓๔ แห่งระเบียบดังกล่าวเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก แล้วต่อมาบุคคลภายนอกได้ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หน่วยงานของรัฐจะต้องชดใช้ดอกเบี้ยผิดนัดแก่ผู้ยื่นคำขอ โดยคิดดอกเบี้ยผิดนัดในจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันทำละเมิดจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน ซึ่งหน่วยงานของรัฐเมื่อได้รับคำขอแล้ว จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาว่าความเสียหายที่เกิดกับบุคคลภายนอกเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ในสังกัดและเกิดขึ้นในขณะที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หากเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว หน่วยงานของรัฐจึงจะพิจารณาคำขอและจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนที่จะชดใช้ให้กับผู้ยื่นคำขอ ทั้งนี้ หากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจะต้องจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ยื่นคำขอ และไม่มีกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินดังกล่าวกำหนดห้ามเรียกดอกเบี้ย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการย่อมพิจารณาในส่วนของการชดใช้ดอกเบี้ยได้ โดยพิจารณาตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาคำขอชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีที่ผู้เสียหายสามารถฟ้องต่อศาลปกครองให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของกระทรวงศึกษาธิการ และเรียกให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมกับการฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยได้ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ฟ้องต่อศาลในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำละเมิด แล้วต่อมาเมื่อศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัย ผู้เสียหายจะมีสิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้หรือไม่อย่างไร

๒. เงินเดือน เงินเดือนตามที่ได้มีการเลื่อนขั้นเงินเดือน บำเหน็จ บำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินหรือสิทธิประโยชน์อื่นที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ซึ่งจ่ายให้แก่ผู้เสียหายโดยเป็นการจ่ายตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือตามมติขององค์กรหรือหน่วยงานที่มีอำนาจพิจารณาอนุมัติ เช่น ก.พ. จะถือว่าเงินจำนวนดังกล่าวเป็นค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐจะต้องนำมาพิจารณาชดใช้ให้ผู้เสียหายหรือไม่ อย่างไร

๓. คำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต้องยื่นต่อหน่วยงานของรัฐภายในระยะเวลาใดเป็นอายุความหรือไม่ อย่างไร

๔. ถ้าเป็นกรณีที่มีอายุความ คำขอของนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ที่ให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อายุความจะเริ่มนับตั้งแต่เมื่อใด และถือว่าคำขอดังกล่าวขาดอายุความหรือไม่

๕. กรณีที่คำขอขาดอายุความแล้ว ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐสามารถวินิจฉัยตัดสิทธิของนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ได้เองโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นพิจารณา หรือยังต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นก่อนเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๖. กรณีที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยผิดนัดร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการสามารถพิจารณาจ่ายให้แก่ผู้ยื่นคำขอได้ แม้ว่ากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินเดือน เงินเดือนตามที่ได้มีการเลื่อนขั้นเงินเดือน บำเหน็จ บำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ จะไม่ได้กำหนดเรื่องดอกเบี้ยใช่หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) ว่า สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่นายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ในระหว่างเวลาที่ถูกไล่ออกและปลดออกจากราชการจนถึงวันก่อนเกษียณอายุราชการตามความเห็นของกรมบัญชีกลางแล้ว แต่โดยที่นายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ได้ยื่นคำขอต่อสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการขอให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยระบุว่าค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวรวมถึงดอกเบี้ยผิดนัดของเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษรายเดือน เงินค่าเช่าบ้าน เงินบำนาญ และสิทธิประโยชน์ที่เป็นเงินอื่น ๆ ที่ค้างจ่ายด้วย ซึ่งกรมบัญชีกลางได้ให้ความเห็นว่าหากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต้องจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินค่าเช่าบ้านให้แก่นายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ก็สามารถพิจารณาในส่วนของการชดใช้ดอกเบี้ยได้ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงมีข้อสงสัยว่าเงินเดือนหรือสิทธิประโยชน์อื่นที่คำนวณเป็นเงินได้ซึ่งได้จ่ายให้แก่นายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ นั้น จะถือเป็นค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เพราะหากเงินดังกล่าวถือเป็นค่าสินไหมทดแทนแล้ว ก็สามารถนำมาคำนวณเพื่อจ่ายดอกเบี้ยผิดนัดให้แก่นายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขดำที่ อ. ๖๕๔-๖๕๙/๒๕๕๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๘๓๒–๘๓๗/๒๕๕๖ ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า การพิจารณาทางปกครองของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและของ อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีบุคคลที่มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีเท่านั้น มิได้วินิจฉัยว่าการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยของกระทรวงศึกษาธิการเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ และจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดก็ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้เป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ อย่างไรก็ดี หากพิจารณาได้ว่าการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยของกระทรวงศึกษาธิการเป็นการกระทำละเมิดต่อข้าราชการผู้ถูกลงโทษแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่าข้อหารือของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีประเด็นที่ต้องพิจารณารวมสี่ประเด็นและมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง นายพิสิษฐ์ ศิวิลัย และนายกมล ภู่ประเสริฐ มีสิทธิยื่นคำขอให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และต้องยื่นคำขอภายในระยะเวลาใด เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๕[๑] หรือจะยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑[๒] ก็ได้ โดยการใช้สิทธิเรียกร้องด้วยวิธีการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องกระทำภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด เช่นเดียวกับการใช้สิทธิเรียกร้องด้วยวิธีการฟ้องคดีต่อศาล ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมที่ต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘[๓] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือการฟ้องคดีต่อศาลปกครองที่ต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑[๔] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๑๐/๒๕๕๓[๕] กรณีตามข้อหารือนี้ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่ากระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ แต่บุคคลทั้งสองได้ยื่นคำขอให้กระทรวงศึกษาธิการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่

---

[๑]มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

[๒]มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

[๓]มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซร้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

[๔]มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี และการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี

[๕]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีความเสียหายเกิดจากการออกคำสั่ง ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๒๓๘ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ และวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ ตามลำดับ จึงเป็นการยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบปีนับแต่วันทำละเมิดแล้ว สิทธิเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ จึงขาดอายุความ

ประเด็นที่สอง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ หรือไม่ เห็นว่า โดยที่ข้อ ๔[๖] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดว่า ในระเบียบนี้ “ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ ดังนั้น เมื่อความเสียหายในกรณีที่หารือมานี้เกิดจากการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง จึงมิใช่ “ความเสียหาย” ตามข้อ ๔ แห่งระเบียบฯ ที่จำต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบดังกล่าว ปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ได้โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ประเด็นที่สาม เงินเดือนหรือสิทธิประโยชน์อื่นที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จ่ายให้แก่นายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เห็นว่า เงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จ่ายให้แก่นายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ภายหลังจากศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว เป็นเงินที่หน่วยงานของรัฐจ่ายให้แก่บุคคลทั้งสองเพื่อเยียวยาหรือบรรเทาความเดือดร้อนในระหว่างที่ถูกลงโทษทางวินัยตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องเท่านั้น มิใช่ค่าสินไหมทดแทนที่ต้องชดใช้เพื่อทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลทั้งสองอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดแต่อย่างใด

ประเด็นที่สี่ กรณีที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต้องจ่ายดอกเบี้ยผิดนัดเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินเดือนหรือสิทธิประโยชน์อื่นที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้มิได้กำหนดเรื่องดอกเบี้ยไว้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจะพิจารณาจ่ายดอกเบี้ยผิดนัดให้แก่นายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า สิทธิเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของนายพิสิษฐ์ฯ และนายกมลฯ ขาดอายุความแล้ว จึงไม่จำต้องวินิจฉัยปัญหาในประเด็นนี้

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

---

[๖] ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

ฯลฯ ฯลฯ

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ที่ กค 0406.2/ว. ๖๙

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กทม. 10400

๑ เมษายน 2548

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

ตามที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 10 กำหนดให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังและเกี่ยวกับทรัพย์สินของแผ่นดิน ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีความเห็นว่าการตกลงประนีประนอมยอมความและการถอนฟ้องคดีในชั้นศาลส่วนราชการผู้เป็นเจ้าของคดีสามารถพิจารณาได้โดยหารือกับกระทรวงการคลังซึ่งเป็นส่วนราชการผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของแผ่นดิน ตามบทบัญญัติมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 (ในขณะนั้น) ก่อน ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งการเกี่ยวกับการถอนฟ้อง และประนีประนอมยอมความของส่วนราชการต่าง ๆ ได้ (รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาสามารถตรวจสอบได้จากเวบไซต์ของกรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th) ทำให้ในการพิจารณาเกี่ยวกับคดีความต่าง ๆ ที่เกี่ยวด้วยทรัพย์สินของแผ่นดินที่ส่วนราชการเป็นคู่ความในคดี หากประสงค์ที่จะถอนฟ้องหรือประนีประนอมยอมความเพื่อยุติคดีจะต้องขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังทุกกรณี จึงทำให้บางครั้งเกิดความล่าช้า ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคดีได้ นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้กระทรวงการคลังจะมีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังและกิจการเกี่ยวกับทรัพย์สินของแผ่นดิน ซึ่งการตกลงประนีประนอมยอมความและการถอนฟ้องคดีในชั้นศาล ส่วนราชการผู้เป็นเจ้าของคดีจะต้องหารือกระทรวงการคลังก่อนก็ตาม แต่เนื่องจากในทางปฏิบัติกระทรวงการคลังจะมิได้เข้าร่วมเป็นคู่ความในคดีด้วยและจะไม่ทราบกระบวนการพิจารณาและฐานะคดีมาตั้งแต่แรก ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินคดีและสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 42 ที่ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่นปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ ที่เป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยาก ซ้ำซ้อนหรือความล่าช้า ต่อการปฏิบัติ

/หน้าที่...

หน้าที่ให้เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสะดวกรวดเร็ว ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการลดกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ล่าช้าหรือไม่จำเป็น และการกระจายอำนาจให้ผู้ปฏิบัติงาน จึงควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งขึ้น โดยให้ส่วนราชการเจ้าของคดีสามารถใช้ดุลยพินิจร่วมกับพนักงานอัยการในการพิจารณาเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความสำหรับคดีแพ่งบางประเภทได้ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 2,000,000 บาท ไม่ว่าส่วนราชการจะเป็นโจทก์หรือจำเลย หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นสอดคล้องเป็นประการใด ให้พิจารณาดำเนินการตามความเห็นดังกล่าวได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

2. คดีตามข้อ 1 หากส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณา

3. คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์เกิน 2,000,000 บาท ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. 0 2271 1999
Call center 0 2271 0686 90 ต่อ 6415
E-mail : civilbur@cgd.go.th

กรมบัญชีกลาง
ที่ 14292
วันที่ 10 มิ.ย. 2540
เวลา 12.10

ที่ นร 0601/372

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

5 มิถุนายน 2540

เรื่อง หารือแนวทางการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เรียน ปลัดกระทรวงการคลัง

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/7036 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง อำนาจของกระทรวงการคลังในการให้ความเห็นชอบการถอนฟ้องคดีกรณีส่วนราชการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเอกชน

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังขอให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นแนวทางการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งกองทัพบกหารือต่อกรมบัญชีกลาง และสืบเนื่องจากการร่วมหารือแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวร่วมกันระหว่างกระทรวงการคลัง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ 15 พฤษภาคม 2540 สรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ร่างและออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ในชั้นต้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาควรเป็นเจ้าของเรื่องในการวินิจฉัยตีความเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯนี้ สำนักนายกรัฐมนตรีจึงส่งเรื่องที่กระทรวงการคลังหารือมาเพื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาข้อหารือของกองทัพบกแล้ว มีปัญหาว่า ข้าราชการบำเหน็จบำนาญสังกัดกองทัพบก (ร้อยตรี เล็ก ดีศิริ ร้อยตรี ไสว นาชัย ร้อยตรี ทองใบ คำพุฒ และสิบโท สมนึก พรมจีน) แต่ละคนได้เบิกรับเงินค่ารักษาพยาบาลไปจากทางราชการโดยไม่มีสิทธิ ทางราชการจึงดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าวเรียกให้ชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ต่อมาจำเลยทุกคนได้ยินยอมรับผิดนำเงินตามจำนวนในฟ้องมาชดใช้คืนแก่ทางราชการครบถ้วน กองทัพบกได้ขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นชอบการถอนฟ้องคดี แต่กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่าตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มิได้กำหนดให้กระทรวงการคลังมีหน้าที่ในการพิจารณาหรือให้ความเห็นชอบในการถอนฟ้องคดีที่หน่วยงานของรัฐเป็นโจทก์ จึงขอหารือว่าการพิจารณาให้ความเห็นชอบดังกล่าวเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดและเป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า เมื่อมีข้อเท็จจริงว่าบุคคลตามที่กองทัพบกแจ้งมานั้นเป็นข้าราชการบำเหน็จบำนาญ กรณีจึงเป็นเรื่องที่บุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการกระทำการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายและระเบียบที่จะเรียกร้องเอากับบุคคลดังกล่าวเพื่อให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงมิใช่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แต่จะเป็นไปตามหลักกฎหมายแพ่ง ซึ่งเมื่อจำเลยชดใช้เงินต่อทางราชการ ย่อมเป็นการชอประนีประนอมยอมความกับโจทก์ กองทัพบกในฐานะโจทก์ย่อมกระทำได้โดยการหารือกับกระทรวงการคลังซึ่งเป็นส่วนราชการผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ฉะนั้น เมื่อกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของแผ่นดินดังกล่าว การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการถอนฟ้องคดีที่หน่วยงานของรัฐเป็นโจทก์ฟ้องเอกชนเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทน ซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหาย ย่อมเป็นอำนาจของกระทรวงการคลังที่จะเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบได้

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมาพร้อมหนังสือนี้

อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขานุการกรม

(ฝ่ายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง)

โทร. 2220206-9

โทรสาร 2241401

2263611-2

ส่ง กรมบัญชีกลาง

(นายกมล จันทึม)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

บันทึก

เรื่อง อำนาจของกระทรวงการคลังในการให้ความเห็นชอบการถอนฟ้องคดี กรณีส่วนราชการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเอกชน

กองทัพบกได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กห 0421/3579 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2539 ถึงกรมบัญชีกลางความว่า กองทัพบกได้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องร้อยตรี เล็ก ดีศิริ ให้ชดใช้เงินจำนวน 82,310 บาท ร้อยตรี ไสว นาชัย ชดใช้เงินจำนวน 41,864 บาท ร้อยตรี ทองใบ ค่าพุฒ ชดใช้เงินจำนวน 51,190 บาท และสิบโท สมนึก พรมจีน ชดใช้เงินจำนวน 18,500 บาท คืนให้แก่ทางราชการ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวเบิกรับเงินค่ารักษาพยาบาลไปจากทางราชการโดยไม่มีสิทธิ ต่อมาจำเลยในทุกคดีได้นำเงินมาชดใช้แก่ทางราชการครบถ้วนตามจำนวนในฟ้อง กองทัพบกพิจารณาแล้วเห็นว่าเมื่อจำเลยได้ยินยอมรับผิดโดยนำเงินตามจำนวนในฟ้องมาชดใช้คืนให้แก่ทางราชการครบถ้วนแล้วย่อมเป็นผลดีต่อทางราชการที่ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในชั้นศาลอีกต่อไป สมควรถอนฟ้องให้จำเลยทั้งสี่ แต่เนื่องจากเงินค่ารักษาพยาบาลดังกล่าวเป็นเงินในงบประมาณส่วนกลางประกอบกับขณะนี้คดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ดังนั้น กองทัพบกจึงขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นชอบการถอนฟ้องจำเลยทั้งสี่

กรมบัญชีกลางได้พิจารณาเรื่องที่กองทัพบกหารือแล้ว เห็นว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มิได้กำหนดให้กระทรวงการคลังมีหน้าที่ในการพิจารณาหรือให้ความเห็นชอบในการถอนฟ้องคดีที่หน่วยงานของรัฐเป็นโจทก์แต่ประการใด จึงมีหนังสือ ที่ กค 0526.6/7036 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540 หารือไปยังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะส่วนราชการผู้ดูแลระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรี ขอให้พิจารณาว่าการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการถอนฟ้องในคดีที่หน่วยงานของรัฐเป็นโจทก์เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดและเป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบใด

ต่อมาได้มีการร่วมหารือระหว่างผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงการคลัง และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 15 พฤษภาคม 2540 ผลการร่วมหารือสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ร่างและออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ในชั้นต้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาควรจะเป็นเจ้าของเรื่องในการวินิจฉัยตีความเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงมีหนังสือ ที่ นร 1304/4814 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2540 ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาข้อหารือของกองทัพบก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาข้อหารือของกองทัพบกตามหนังสือกองทัพบก ด่วนที่สุด ที่ กห 0421/3579 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2539 และเอกสารซึ่งส่งมาประกอบการพิจารณาแล้ว สรุปข้อเท็จจริงได้ว่า กองทัพบกได้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้อง ร้อยตรี เล็ก ดีศิริ (ศาลจังหวัดพิษณุโลก คดีหมายเลขดำ ที่ 989/2539 วันที่ 9 กรกฎาคม 2539) ร้อยตรี ไสว นาชัย (ศาลจังหวัดพิษณุโลก คดีหมายเลขดำที่ 1023/2539 วันที่ 11 กรกฎาคม 2539) ร้อยตรี ทองใบ ดำพุฒ (ศาลจังหวัดพิษณุโลก คดีหมายเลขดำ ที่ 988/2539 วันที่ 9 กรกฎาคม 2539) และสิบโท สมนึก พรมจีน (ศาลแขวงพิษณุโลก คดีหมายเลขดำที่ 178/2539 วันที่ 11 กรกฎาคม 2539) ชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวซึ่งเป็นข้าราชการบำเหน็จบำนาญเบิกรับเงินค่ารักษาพยาบาลไปจากทางราชการโดยไม่มีสิทธิ ต่อมาจำเลยในแต่ละคดีได้ยินยอมรับผิดโดยนำเงินมาชดใช้แก่ทางราชการตามจำนวนในฟ้อง และทางราชการได้นำเงินส่งคลังจังหวัดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว (หลักฐานตามสำเนาใบส่งเงินรายได้แผ่นดินซึ่งคลังจังหวัดลงลายมือชื่อรับเงินวันที่ 4 ตุลาคม 2539 วันที่ 6 กันยายน 2539 วันที่ (อ่านไม่ออก) และวันที่ 18 กันยายน 2539 ตามลำดับ) กองทัพบกพิจารณาแล้วเห็นว่าเมื่อจำเลยทุกคนได้ยินยอมรับผิดโดยนำเงินมาชดใช้ทางราชการครบถ้วนแล้วย่อมเป็นผลดีต่อทางราชการจึงสมควรถอนฟ้องจำเลยทั้งสี่ แต่เนื่องจากขณะนี้คดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล จึงขอให้กระทรวงการคลังพิจารณา

จากข้อเท็จจริงและปัญหาข้างต้นนี้ เมื่อมีข้อเท็จจริงว่าบุคคลตามที่กองทัพบกแจ้งมานั้นเป็นข้าราชการบำเหน็จบำนาญ กรณีจึงเป็นเรื่องที่บุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการกระทำการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น กฎหมายและระเบียบที่จะเรียกร้องเอากับบุคคลดังกล่าวเพื่อให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการ จึงมิใช่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แต่จะเป็นไปตามหลักกฎหมายแพ่ง ซึ่งเมื่อจำเลยขอชดใช้เงินต่อทางราชการ ย่อมเป็นการขอประนีประนอมยอมความกับโจทก์ กองทัพบกในฐานะโจทก์จึงย่อมกระทำได้โดยหารือกับกระทรวงการคลังซึ่งเป็นส่วนราชการผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินแผ่นดินตามบทบัญญัติมาตรา 9[1] แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 ฉะนั้น เมื่อกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของแผ่นดินดังกล่าว การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการถอนฟ้องคดีที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นโจทก์ฟ้องเอกชนเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนที่รัฐเป็นผู้เสียหายย่อมเป็นอำนาจของกระทรวงการคลังที่จะเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบได้

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
รองเลขาธิการฯ
รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน 2540

---

[1]มาตรา 9 กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินแผ่นดิน ภาษีอากร การรัษฎากร กิจการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ กิจการอันกฎหมายบัญญัติให้เป็นการผูกขาดของรัฐ กิจการหารายได้ ซึ่งรัฐมีอำนาจดำเนินการได้แต่ผู้เดียวตามกฎหมาย และไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมอื่น และกิจการซึ่งจะเป็นสัญญาผูกพันต่อเมื่อรัฐบาลได้ให้อำนาจหรือให้สัตยาบัน รวมทั้งการค้ำประกันหนี้ของส่วนราชการ องค์การของรัฐ สถาบันการเงิน และรัฐวิสาหกิจ

ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว ๑๓๖

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี

ตามที่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ทำให้คณะกรรมการต่าง ๆ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ คณะกรรมการกำหนดราคากลางซึ่งแต่งตั้งตามมติคณะรัฐมนตรี และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้อยู่ในความหมายของนิยามคำว่า “คณะกรรมการ” และไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการฯ ประกอบกับปัจจุบันมีส่วนราชการจำนวนมากขอหารือและขออนุมัติค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการต่าง ๆ ตามระเบียบดังกล่าว

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า เนื่องจากคณะกรรมการตามระเบียบข้างต้นมีการแต่งตั้งจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน รวมทั้งจากภาคเอกชน ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญ ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ จึงอนุมัติให้ส่วนราชการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้แก่คณะกรรมการฯ ดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการ

๑.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา
- คณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคา
- คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา
- คณะกรรมการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ
- คณะกรรมการจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ
- คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ
- คณะกรรมการตรวจการจ้าง
- คณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีตกลง
- คณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีคัดเลือก
- คณะกรรมการดำเนินการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีตกลง
- คณะกรรมการรับซองเสนองาน (การจ้างโดยวิธีคัดเลือก)
- คณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือก
- คณะกรรมการรับซองเสนองาน (การจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด)
- คณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด

๑.๒ ...

๑.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙

- คณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) และร่างเอกสารการประกวดราคา

- คณะกรรมการประกวดราคาตามโครงการ

๑.๓ คณะกรรมการกำหนดราคากลางตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างของทางราชการ

๑.๔ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. หลักเกณฑ์และอัตราค่าตอบแทน

๒.๑ ให้คณะกรรมการตามข้อ ๑ ได้รับค่าตอบแทนในอัตรา ประธานกรรมการไม่เกินคนละ ๑,๕๐๐ บาทต่อครั้งที่มาประชุม และกรรมการไม่เกินคนละ ๑,๒๐๐ บาทต่อครั้งที่มาประชุม

๒.๒ คณะกรรมการดังกล่าวต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งตามแบบบรรยายลักษณะงานกำหนดให้มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัสดุหรือความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ตนสังกัด หรือกรณีที่แบบบรรยายลักษณะงานมิได้กำหนดไว้ชัดแจ้งแต่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ถือเป็นการปฏิบัติงานปกติประจำที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของกรรมการผู้นั้น มิให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนกรรมการ

๒.๓ หลักฐานการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการให้เป็นไปตามแบบท้ายหลักเกณฑ์นี้

๒.๔ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนกรรมการที่นอกเหนือหรือแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์นี้ ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

๒.๕ หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมขึ้นไป อาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณรายจ่ายเพื่อควบคุมค่าตอบแทนกรรมการได้ตามความจำเป็น ประหยัด และเหมาะสมภายใต้หลักเกณฑ์นี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๖๐
โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๖๖

หลักฐานการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการในคณะกรรมการ.....

ส่วนราชการ.....

การประชุมครั้งที่..... ครั้งที่.....

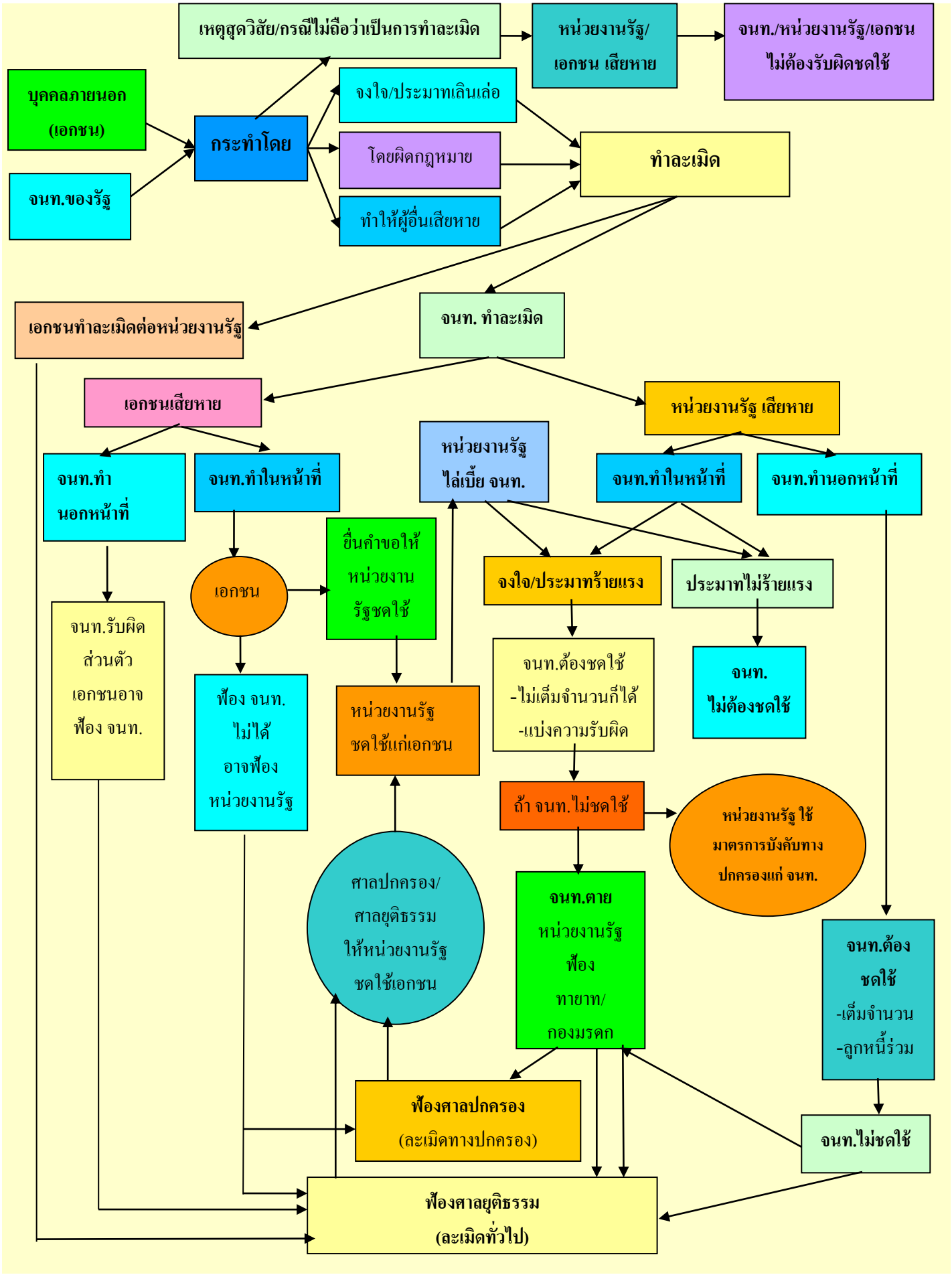
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ..... สถานที่ประชุม.....

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง (ประธานกรรมการ/กรรมการ)	หน่วยงานที่สังกัด	ค่าตอบแทน		ลายมือชื่อ	
				อัตรา	ผู้มีรายได้	ผู้รับเงิน	หมายเหตุ
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
		รวมเงิน		.....			

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้จัดทำ)

ความรับผิด : กรณีทำให้เกิดความเสียหาย แก่หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลภายนอก (เอกชน)

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด การสอบสวนและพิจารณา การมีคำสั่ง และอุทธรณ์คำสั่ง

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 64642
วันที่ 12 ก.ย. 2544
เวลา 11.58

ที่ กค 0530.7/ว 92

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท.10400

10 สิงหาคม 2544

ห้าง... (3)
เลขรับ... เวลา 0930
วันที่ 13 ก.ย. 2544
เลขรับที่ 13 ก...

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
3. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540
4. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ตามที่ได้มีพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ออกใช้บังคับ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ตามความหมายของพระราชบัญญัติและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป นั้น

เนื่องจากปรากฏว่ายังคงมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งหน่วยงานอื่น

/ของรัฐ....

ของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กล่าวคือ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐก็มิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วก็มิได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของทางราชการและเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและระเบียบดังกล่าว กระทรวงการคลังจึงขอเรียนชักชวนความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติทั่วไป ดังนี้

1. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานใด และหัวหน้าหน่วยงานนั้น เห็นว่าน่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หัวหน้าหน่วยงานจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดทันที

2. เมื่อหัวหน้าหน่วยงานได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด โดยยังไม่ต้องแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบพร้อมกับส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ก็ให้วินิจฉัยสั่งการได้ทันที

3. ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้หัวหน้าหน่วยงานสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ

4. เมื่อได้รับผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น วินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

5. กรณีเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก และผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาล ให้หัวหน้าหน่วยงาน (เฉพาะกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ 1-2 และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเตรียมการต่อสู้คดี

5.1 ถ้าเห็นว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นมาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่พ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

5.2 ถ้าเห็นว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

6. ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยเฉพาะกรณีการทุจริตหรือเงินขาดบัญชี นอกจากจะพิจารณาให้ผู้กระทำการทุจริตหรือผู้ที่ทำให้เงินขาดบัญชีรับผิดชดใช้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ขอให้พิจารณาด้วยว่า มีผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาคนใดกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ซึ่งจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ด้วยหรือไม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกำชับให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้น ตลอดจนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยเคร่งครัดด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

(นายปราชญ์ บุณยวงศ์วิโรจน์)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

13 มิ.ย. 2544

(นายวิจักร อาทิปกรียา)
ผู้อำนวยการกองกลาง

เรียน ท่านปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
จะเป็นพระคุณ

(นายวิจักร อาทิปกรียา)
ผู้อำนวยการกองกลาง
กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมายและระเบียบ
ส่วนกฎหมายและระเบียบ 7
โทร. 2710916

(นายวิจักร อาทิปกรียา)
ผู้อำนวยการกองกลาง

รับที่ สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
เลขทะเบียนรับ 7214
วันที่รับ 09/มี.ค./41 ผู้รับ 02001005
เวลารับ 09:45:10 AM
ที่ นร 0601/186 ลงวันที่ 05/มี.ค./41

ที่ นร 0601/ 186

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

5 มีนาคม 2541

10 มี.ค. 2541

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เรียน ปลัดกระทรวงการคลัง

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/30944 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2540

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ว่า

1. การที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเห็นว่า กรณีเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบฯหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. คำว่า "เหตุอันควรเชื่อ" ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หมายความว่าอย่างไรนั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ)ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นตามประเด็นข้อหารือ ดังนี้

1. กรณีทรัพย์สินของทางราชการเกิดความเสียหาย หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุใด ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวทราบเพื่อให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณีพิจารณาว่าสมควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 12 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ต่อไปหรือไม่

กรณีตามข้อหารือนี้ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียดก่อนที่จะพิจารณาสั่งการตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2. คำว่า "เหตุอันควรเชื่อ" ที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น ไม่มีความหมายแตกต่างจากความหมายโดยทั่วไป ฉะนั้น เหตุอันควรเชื่อจึงต้องพิจารณาจากมาตรฐานวิญญูชนผู้เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐโดยต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมาพร้อมหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้ มีผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฝ่ายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

โทร. 6236379

โทรสาร 2263612

ปันทึก

เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กระทรวงการคลังมีหนังสือ ที่ กค 0526.6/30944 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2540 ขอหารือแนวปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยมีข้อเท็จจริงฟังได้ว่า กระทรวงการคลังได้รับแจ้งจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่า เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540 กระจกหน้ารถยนต์ หมายเลขทะเบียน 5 ร-4101 กรุงเทพมหานครของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแตกโดยไม่ทราบสาเหตุ ขณะเดินทางกลับจากการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานปรับปรุงระวางแผนที่เพื่อกลับเข้าพักแรมที่จังหวัดหนองบัวลำพู ค่าเสียหายเป็นเงิน 2,500 บาท ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเห็นว่า กรณีดังกล่าวเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด จึงไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในการซ่อมเปลี่ยนกระจก จึงขอหารือว่า

1. การที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเห็นว่า ความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบฯหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. คำว่า "เหตุอันควรเชื่อ" ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หมายความว่าอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวและได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.ได้เบิกรถยนต์ราชการ หมายเลขทะเบียน 5 ร-4101 พร้อมด้วยพนักงานขับรถยนต์ราชการเพื่อไปปฏิบัติราชการ

เกี่ยวกับงานการปรับปรุงระวางแผนที่ ณ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดหนองบัวลำพู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏว่า เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540 เวลาประมาณ 17.00 น. ขณะเดินทางกลับจากการปฏิบัติราชการเพื่อเข้าที่พักแรม เมื่อเดินทางถึงบริเวณหน้าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองบัวลำพู กระจกด้านหน้าของรถยนต์ดังกล่าวได้แตกโดยไม่ทราบสาเหตุและไม่มีคู่กรณี เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงเลขาธิการ ส.ป.ก. ว่า เหตุที่เกิดขึ้นนั้นเชื่อได้ว่าไม่ได้เกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด เลขาธิการ ส.ป.ก. เห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นกรณีเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ จึงไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในการซ่อมเปลี่ยนกระจกรถยนต์ดังกล่าว จำนวน 2,500 บาท และได้รายงานกระทรวงการคลังเพื่อทราบตามหนังสือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ 1203/4239 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2540

กระทรวงการคลังเห็นว่า การที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ จึงไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 8[1] วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ กระทรวงการคลังจึงขอหารือว่าการปฏิบัติดังกล่าวถูกต้องตามระเบียบฯหรือไม่ และคำว่า "เหตุอันควรเชื่อ" ตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าวหมายความเช่นใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นตามประเด็นข้อหารือ ดังนี้

---

[1] ข้อ 8 เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

1. กรณีทรัพย์สินของทางราชการเกิดความเสียหาย หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุใด ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวทราบเพื่อปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าว แล้วแต่กรณี จะได้พิจารณาว่าสมควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ 12[2] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ต่อไปหรือไม่

กรณีตามข้อหารือนี้ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียดก่อนที่จะพิจารณาสั่งการตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ข้อ 12 ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 8 ข้อ 10 หรือข้อ 11 ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

2. คำว่า "เหตุอันควรเชื่อ" ที่กำหนดในข้อ 8 วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้น ไม่มีความหมายแตกต่างจากความหมายโดยทั่วไป ฉะนั้น เหตุอันควรเชื่อจึงต้องพิจารณาจากมาตรฐานวิญญูชนผู้เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นเกณฑ์ โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป

(นายอักขราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม 2541

กระทรวงสาธารณสุข
รับที่ 28386
วันที่ 12 เมษายน 2542
เวลา 12:38
3194

ที่ กค 0526.7/ว 22

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท. 10400

31 มีนาคม 2542

เรื่อง การเบิกจ่ายเงินค่าซ่อมแซมทรัพย์สินของทางราชการ

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0514/ว 82 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2533

ตามที่กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินค่าซ่อมแซมทรัพย์สินของทางราชการที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งมิใช่เกิดจากการเสื่อมสภาพ หรือมิได้ชำรุดเสียหายจากการใช้งานตามปกติ ตามนัยหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลังที่อ้างถึง และอนุมัติให้การเบิกจ่ายเงินค่าซ่อมแซมทรัพย์สินของทางราชการที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งมิใช่เกิดจากการเสื่อมสภาพ หรือมิได้ชำรุดเสียหายจากการใช้งานตามปกติ อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณที่จะพิจารณาอนุมัติตามความจำเป็น เหมาะสมและประหยัด เพื่อประโยชน์ของทางราชการ และเมื่อเบิกจ่ายค่าซ่อมแซมทรัพย์สินแล้วให้ดำเนินการสอบสวนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ต่อไป

/จึง...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งหน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางมณีนิย วุฒิธรรมเกียรติ์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักการเงินการคลัง 1
ส่วนอนุมัติพิเศษ
โทร. 2739024 ต่อ 4465

ที่ กค 0406.2/๑. \

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กทม.10400

๘ มกราคม 2550

เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการแล้วให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า จากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่ามีหลายกรณีที่ไม่มีผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย เช่น กรณีไม่มีพัสดุให้ตรวจสอบแต่พบพัสดุในภายหลังหรือไม่มีเอกสารทางการเงินแสดงต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในขณะรับการตรวจแต่พบเอกสารในภายหลัง หรือกรณีสามารถชี้แจงได้ว่าได้ดำเนินการไปโดยชอบแล้วตามระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการในเรื่องนั้นแล้ว เป็นต้น ซึ่งกรณีดังกล่าวยังไม่ถือว่าเกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากหน่วยรับตรวจสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงโดยการส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ ดังนั้น เพื่อมิให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสอบสวนแก่หน่วยงานของรัฐ จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับการทักท้วงจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พิจารณาและตรวจสอบเอกสารหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและหากเห็นว่าสามารถชี้แจงต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ ให้ดำเนินการชี้แจงไปก่อนที่จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

/ ทั้งนี้...

ทั้งนี้ เมื่อได้ชี้แจงแล้ว หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังคงยืนยันให้หน่วยรับตรวจดำเนินการประการใด ก็ให้หน่วยรับตรวจดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. 0 2271 1999
www.cgd.go.th

ที่ สธ 0201.021/ว 253

ถึง หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไปทุกแห่ง

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ขอส่งสำเนาหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.3/ว.427 ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2552 เรื่อง แนวปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่งและทางละเมิดในระบบ GFMIS มาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

สำนักบริหารกลาง
กลุ่มคลังและพัสดุ
โทร. 02-590-1265

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 61687
วันที่ 1 ธค 2552
เวลา 07.19

15822

กลุ่มคลังและพัสดุ สำนักบริหารกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 26159
วันที่ 3 ธค 2552

ที่ กค 0423.3/ว ๒๕๗

กรมบัญชีกลาง
ถนนพระราม 6 กทม.10400

25พฤศจิกายน 2552

เรื่อง แนวปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่งและทางละเมิดในระบบ GFMIS

ฝ่ายบัญชีกองคลัง
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- 4 ธ.ค. 2552
15824

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่งและทางละเมิดในระบบ GFMIS

ด้วยในการปฏิบัติงานในระบบ GFMIS ปรากฏว่า หน่วยงานบางแห่งยังไม่มีการบันทึกรายการบัญชี หรือบันทึกบัญชีไว้คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่งและทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลภายนอกต้องชดใช้เงินตามความรับผิดทางแพ่งและทางละเมิดให้กับทางราชการ

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวได้อย่างถูกต้องครบถ้วน จึงกำหนดแนวปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่งและทางละเมิดในระบบ GFMIS รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย อนึ่ง ท่านสามารถเปิดดูหนังสือนี้ได้ที่เว็บไซต์กรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th

ขอแสดงความนับถือ

(นางอุไร ร่มโพธิหยก)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

เรียน หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
สำนาแจ้งหน่วยงานในสังกัด สป.
☑ ส่วนกลาง
☑ ส่วนภูมิภาค
☐ ฝ่าย/กลุ่มงาน .....เป็นเจ้าของเรื่อง

เรียน ปลัดกระทรวงฯ (ผ่าน กลุ่ม.คพ.)
เพื่อโปรดพิจารณา จะเป็นพระคุณ

(นางนันทพร มานะเนตร)
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
แทนผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป

สำนักมาตรฐานด้านการบัญชีภาครัฐ
กลุ่มงานระบบบัญชีภาครัฐ
โทรศัพท์ 0 2270 0399
โทรสาร 0 2271 2920
www.cgd.go.th

ที่ สธ 0201.021/504

(นายจรูญ พนาภิรัตน์กุล)
นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ
หัวหน้าฝ่ายบัญชี

(นางนันทิกา มาวิริยะ)
นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชีเชี่ยวชาญ
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มคลังและพัสดุ - 4 ธ.ค. 2552

แนวปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่งและทางละเมิดในระบบ GFMIS

แนบหนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค 0423.3/ว ๒๑๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน 2552

เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่งและทางละเมิดในระบบ GFMIS และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบสามารถปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวได้อย่างถูกต้องครบถ้วน จึงขอให้หน่วยงานบันทึกรายการบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เมื่อหน่วยงานแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องชดใช้เงินคืน ให้บันทึกจำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้เต็มจำนวน ด้วยคำสั่งงาน ZGL_JV หรือ บช 01 ประเภทเอกสาร JV

1.1 กรณีระยะเวลาการเรียกชดใช้ให้ชำระคืนอยู่ภายในรอบระยะเวลาดำเนินงานปกติของหน่วยงาน หรือถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปีนับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน

เดบิต ลูกหนี้อื่น - บุคคลภายนอก (1102050194)

เครดิต หนี้สินหมุนเวียนอื่น (2116010199)

1.2 กรณีระยะเวลาการเรียกชดใช้ให้ชำระคืนเกินกว่า 1 ปีนับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน

เดบิต ลูกหนี้อื่นระยะยาว (1201050198)

เครดิต หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น (2213010199)

2. เมื่อได้รับเงินชดใช้จากการผ่อนชำระ หรือได้รับชำระหนี้เต็มจำนวน บันทึกด้วยคำสั่งงาน ZRP_RA หรือ นส 01 ประเภทเอกสาร RA

เดบิต เงินสดในมือ (1101010101)

เครดิต รายได้จากการบริบทรัพย์และการชดเชยค่าเสียหาย (4201020105)

3. นำส่งเงินรายได้แผ่นดินที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามกระบวนงานการนำส่งเงินรายได้แผ่นดินตามปกติ ซึ่งจะเกิดรายการบัญชีอัตโนมัติ

เดบิต ค่าใช้จ่ายระหว่างหน่วยงาน – หน่วยงานโอนเงินรายได้แผ่นดินให้กรมบัญชีกลาง (5210010103)

เครดิต พักเงินนำส่ง (1101010112)

4. บันทึกนำส่งเงินในระบบ GFMIS ด้วยคำสั่งงาน ZRP_R1 หรือ นส 02-1 ประเภทเอกสาร R1

เดบิต พักเงินนำส่ง (1101010112)

เครดิต เงินสดในมือ (1101010101)

/5. ปรับปรุง...

5. ปรับปรุงลดยอดลูกหนี้ และหนี้สินตามจำนวนเงินที่ได้รับชำระ ด้วยคำสั่งงาน ZGL_JV หรือ บช 01 ประเภทเอกสาร JV

5.1 กรณีลูกหนี้ที่มีระยะเวลาการเรียกชดใช้ให้ชำระคืนตามข้อ 1.1

เดบิต หนี้สินหมุนเวียนอื่น (2116010199)

เครดิต ลูกหนี้อื่น - บุคคลภายนอก (1102050194)

5.2 กรณีลูกหนี้ที่มีระยะเวลาการเรียกชดใช้ให้ชำระคืนตามข้อ 1.2

เดบิต หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น (2213010199)

เครดิต ลูกหนี้อื่นระยะยาว (1201050198)

6. สำหรับหน่วยงานที่บันทึกลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่ง และทางละเมิดไว้แล้วที่บัญชีลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่ง (1103020112) และบัญชีลูกหนี้ความรับผิดทางละเมิด (1103020115) ขอให้โอน ปิดบัญชีลูกหนี้ทั้ง 2 บัญชีดังกล่าวมาบันทึกในบัญชีลูกหนี้อื่น - บุคคลภายนอก (1102050194) หรือลูกหนี้อื่นระยะยาว (1201050198) ด้วยคำสั่งงาน ZGL_JV หรือ บช 01 ประเภทเอกสาร JV ดังนี้

6.1 กรณีเข้าตามหลักเกณฑ์ข้อ 1.1

เดบิต ลูกหนี้อื่น - บุคคลภายนอก (1102050194)

เครดิต ลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่ง (1103020112) หรือ

ลูกหนี้ความรับผิดทางละเมิด (1103020115)

6.2 กรณีเข้าตามหลักเกณฑ์ข้อ 1.2

เดบิต ลูกหนี้อื่นระยะยาว (1201050198)

เครดิต ลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่ง (1103020112) หรือ

ลูกหนี้ความรับผิดทางละเมิด (1103020115)

กรมบัญชีกลางจะทำการระงับการใช้บัญชีลูกหนี้ความรับผิดทางแพ่ง (1103020112) และบัญชีลูกหนี้ความรับผิดทางละเมิด (1103020115) ตั้งแต่เดือนมกราคม 2553 เป็นต้นไป เนื่องจากข้อมูลของลูกหนี้ที่รับรู้แล้วจากการเรียกให้ชดใช้ความเสียหายที่เกิดจากความผิดทางแพ่งและทางละเมิดมีจำนวนที่ไม่เป็นสาระสำคัญต่อรายงานฐานะการเงินของแผ่นดินในภาพรวม จึงเห็นควรให้หน่วยงานบันทึกรายการดังกล่าวในบัญชีลูกหนี้อื่น - บุคคลภายนอก (1102050194) ตามข้อ 1.1 หรือลูกหนี้อื่นระยะยาว (1201050198) ตามข้อ 1.2 แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ขอให้หน่วยงานปรับปรุงบัญชีตามข้อ 6 ให้แล้วเสร็จภายในสิ้นเดือนธันวาคม 2552

ที่ กค 0410.2/ว 217

กรมบัญชีกลาง
ถนนพระราม 6 กทม. 10400

16 มิถุนายน 2551

เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

ด้วยปรากฏว่าในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้มีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งที่ยังดำเนินกระบวนการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ไม่ถูกต้องและสอดคล้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเหตุให้การพิจารณาทางปกครองที่ได้ดำเนินการมาไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นเหตุให้ต้องถูกเพิกถอนในภายหลัง โดยที่ปัญหาความไม่ชอบด้วยกฎหมายส่วนใหญ่มักจะเกิดจากหน่วยงานของรัฐมิได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้เป็นไปตามรูปแบบและขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่มีการแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียในเรื่องที่จะพิจารณามีส่วนร่วมเป็นกรรมการหรือเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้น หรือการมิได้ให้คู่กรณีหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับความเสียหายมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและได้โต้แย้งแสดงหลักฐานของตน ทำให้กระบวนการพิจารณาทางปกครองที่ดำเนินการมานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐต้องกลับมาดำเนินการแก้ไขกระบวนการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ใหม่ นอกจากนี้ยังมีกรณีที่มิได้มีการเร่งรัดการสอบสวนให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว เป็นเหตุให้การวินิจฉัยสั่งการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยล่าช้าขาดประสิทธิภาพ และในบางครั้งหน่วยงานของรัฐมิอาจวินิจฉัยสั่งการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้ทันภายในอายุความ ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียสิทธิและหมดสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และเป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐนั้นได้รับความเสียหาย ซึ่งกรณีดังกล่าวจะต้องมีผู้รับผิดชอบและต้องมีการสอบสวน

/หา...

หาตัวผู้ต้องรับผิดเพิ่มขึ้นมาอีกซึ่งทำให้เกิดความซ้ำซ้อน สูญเสียเวลาและโอกาสที่หน่วยงานของรัฐจะทำประโยชน์อื่นได้อย่างเต็มที่โดยไม่จำเป็น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการอำนวยความยุติธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและการรักษาผลประโยชน์ให้แก่ทางราชการ จึงเป็นงานที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐและประโยชน์ของทางราชการ จึงสมควรจะได้มีการชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในเรื่องที่เป็นปัญหาและเกิดความผิดพลาดบ่อยครั้ง ดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ในกรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการ หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในเรื่องนั้นย่อมขัดต่อบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 สมควรที่จะได้รายงานและเสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่สูงขึ้นไป 1 ระดับ เพื่อเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 12 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้ผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในเรื่องนั้นต้องเสียไป

2. การทำหน้าที่ของกรรมการผู้ได้รับแต่งตั้ง หากกรรมการท่านใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตนทำหน้าที่พิจารณาทางปกครองในเรื่องแล้ว กรรมการผู้นั้นจะต้องหยุดการพิจารณาทางปกครองไว้ก่อนและแจ้งให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดทราบเพื่อจะได้พิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งได้บัญญัติไว้ตามนัยมาตรา 15 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความโปร่งใสเป็นธรรมและไม่ต้องถูกคัดค้านในภายหลัง

3. การกำหนดระยะเวลาในการสอบสวน หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้แต่งตั้งและคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสมควรจะยึดถือและปฏิบัติตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ได้กำหนดเวลาแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด หากจะมีความจำเป็นต้องขยายเวลาแล้วเสร็จออกไปควรขยายเวลาแต่เฉพาะกรณีมีความจำเป็นและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยให้ถือกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จนั้นเป็นมาตรการเร่งรัดของการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเนื่องจากเหตุขาดอายุความ

/4....

4. การสอบสวนเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดก่อนดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดควรแจ้งข้อเท็จจริงเรื่องที่จะทำการสอบสวนให้เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องทราบ และให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรมตามนัยข้อ 15 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาทางปกครองเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มีความเป็นกลางและเป็นธรรม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมนัส แจ่มเวหา)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. 0 2271 1999

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 67554
วันที่ 20 พ.ย. 2550
เวลา 12.16
10254.
12973

ที่ กค 0406.2/ว 75

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กทม. 10400

30 ตุลาคม 2550

ห้องรองปลัดกระทรวง
พ.ญ.ศิริศรี
เลขรับ 8339
วันที่ 31 ต.ค. 50
เวลา

เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.7/ว 56 ลงวันที่ 12 กันยายน 2550 และ ด่วนที่สุด ที่ กค 0406.2/ว 66 ลงวันที่ 25 กันยายน 2550

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 8 วรรคแรก ได้กำหนดว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใดและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ และวรรคสี่ กำหนดว่า ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า จากการที่กระทรวงการคลังได้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพบว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยงานของรัฐและมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐหลายแห่งก็มิได้ดำเนินการเร่งรัดให้มีการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เป็นเหตุให้ข้อเท็จจริงที่ได้ไม่ครบถ้วน พยานหลักฐานบางอย่างสูญหาย ทำให้เกิดความยุ่งยากในการสอบสวน และการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดอาจเกิดความคลาดเคลื่อน ซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ได้ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าว มิได้กำหนด

/ระยะ...

PDF Creator - PDF4Free v2.0 http://www.pdf4free.com

ระยะเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ โดยให้เป็นดุลพินิจของผู้แต่งตั้ง ดังนั้น เพื่อให้การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ครบถ้วน ลดความยุ่งยากในการสอบสวน จึงเห็นควรชักซ้อมความเข้าใจให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ดังนี้

1. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า อย่างช้าไม่ควรเกิน 15 วัน นับแต่รู้หรือทราบความเสียหายและให้รีบดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้แล้วเสร็จโดยเร็ว อย่างช้าไม่ควรเกิน 60 วัน นับแต่วันที่แต่งตั้ง ทั้งนี้ หากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ อาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละไม่เกิน 30 วัน โดยให้คำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการขอขยายระยะเวลาและระมัดระวังเรื่องอายุความด้วย

2. เมื่อการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเสร็จสิ้นแล้วให้ผู้แต่งตั้งรีบดำเนินการสั่งการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 อย่างช้าไม่ควรเกิน 15 วัน นับแต่วันได้รับผลการสอบสวนและให้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายใน 7 วัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ (เวียนแจ้งประกาศฯ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.2/ว 98 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2548)

3. เนื่องจากการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐหลายแห่งคณะกรรมการฯ มิได้ให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 15 ทำให้การสอบสวนไม่ชอบและเป็นเหตุให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายอยู่เสมอ ดังนั้น เพื่อมิให้กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกิดความล่าช้าจากการต้องกลับไปดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายใหม่ จึงขอให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามข้อ 15 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวโดยเคร่งครัดด้วย

อนึ่ง เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กระทรวงการคลังได้จัดทำแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน และแนวทางกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เวียนแจ้งให้หน่วยงานของรัฐ

/ใช้...

PDF Creator - PDF4Free v2.0 http://www.pdf4free.com

ใช้เป็นแนวทางในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามหนังสือที่อ้างถึง 2 แล้ว โดยหน่วยงานของรัฐสามารถค้นหาเอกสารหนังสือเวียนกระทรวงการคลังได้จากเวปไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

1 เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เพื่อโปรดทราบและเห็นควรแจ้งหน่วยงานในสังกัด สธ.ทราบและถือปฏิบัติ จะเป็นพระคุณ

22 พ.ย. 50
(นายธวัชชัย เตียวพิพิธพร)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 7
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป
กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร.0 2271 1999

2 - ทราบ
- ดำเนินการตามเสนอ

(นางศิริพร กัญชนะ)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
22 พ.ย. 2550

3 สารบรรณ 2
โปรดดำเนินการ

(นางนันทพร มานะ...)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
23 พ.ย. 2550

26 พ.ย. 50

PDF Creator - PDF4Free v2.0 http://www.pdf4free.com

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 47283
วันที่ 5 ก.ค. 2544
เวลา 10:31
7392

ที่ กค 0530.8/ว 95

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท. 10400

12 มิถุนายน 2544

กองนิติการ
รับที่ 2318
วันที่ 5 ก.ค. 2544
เวลา 15:

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

เนื่องจากปัจจุบันยังมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งมิได้รีบดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตายให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 24 ที่กำหนดว่า "ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตายให้รีบดำเนินการตามระเบียบโดยอนุโลมเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก....." ทำให้หน่วยงานของรัฐนั้นไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องได้ทันภายในอายุความมรดก และเป็นเหตุให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้รับผิดกรณีทำให้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความขึ้นมาอีก

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีดังกล่าว จึงขอให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติดังนี้

1. ในการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดหรืออาจต้องรับผิดทางละเมิดตาย ให้คณะกรรมการสอบสวนรีบดำเนินการสอบสวน และรายงานผลการพิจารณาให้ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด พร้อมทั้งให้รวบรวมสำนวนการสอบสวนทั้งหมดส่งไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบอย่างช้าภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวถึงแก่ความตาย

2. สำหรับการส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ระบุคำว่า "กรณีเจ้าหน้าที่ตาย" ด้วยตัวอักษรสีแดงที่เห็นได้อย่างชัดเจนไว้ที่บนด้านขวาของหนังสือด้วย

อนึ่ง กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตายและหน่วยงานของรัฐไม่อาจใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ทันภายในอายุความมรดกเนื่องจากการปฏิบัติงานล่าช้าของเจ้าหน้าที่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียสิทธิและได้รับความเสียหายเป็นกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจาก

/การกระทำ...

การกระทำของเจ้าหน้าที่ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อไป เพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้หน่วยงานที่อยู่ในการควบคุมดูแลหรือในกำกับดูแล ถือเป็นหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

เรียน ท่านปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
จะเป็นพระคุณ.

- เห็นควรมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมายและคดี
และระเบียบการปฏิบัติ เรียน หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมายและคดี

22-2-44
(นายวจกร อากัปกริยา)
ผู้อำนวยการกองกลาง

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมายและระเบียบ
ส่วนกฎหมายและระเบียบ 8
โทร. 2711217

เห็นควรมอบ
เพื่อทราบและเป็นแนว
ทางปฏิบัติต่อไป

(นายณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา)
รองปลัดกระทรวง
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๑๕.๑/ว ๔๖

กระทรวงการคลัง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ กำหนดไว้มีใจความสรุปว่า กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า โดยหลักการแล้ว การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายซึ่งหมายถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย ส่วนการพิจารณาว่า หน่วยงานของรัฐใดเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น ในทางปฏิบัติให้ถือว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (เทียบเคียงคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๐๗/๒๕๔๑) และเนื่องจากปัจจุบัน คณะกรรมการกฤษฎีกามีคำวินิจฉัยเพิ่มเติมหลายกรณีเกี่ยวกับการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักหรือแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาว่า กรณีใดสมควรที่จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันหรือไม่ ดังนี้

๑. กรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นกับโครงการที่ดำเนินการโดยใช้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายคือ หน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของโครงการและหน่วยงานของรัฐเจ้าของเงินงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๖๒/๒๕๔๙)

๒. กรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายคือ หน่วยงานของรัฐที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลที่ได้รับการจัดสรรวงเงินทดรองราชการจังหวัด ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำให้เกิดความเสียหาย มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๙๖๐/๒๕๕๖)

๓. ...

๓. กรณีความเสียหายเกิดจากการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของกลุ่มจังหวัด ให้ถือว่า จังหวัดในกลุ่มจังหวัดเป็นหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายร่วมกันและผู้มีอำนาจลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในนามกลุ่มจังหวัดที่ได้รับความเสียหายร่วมกันคือ ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด และหากเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ซึ่งข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำให้กลุ่มจังหวัดเสียหาย มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๐๓๑/๒๕๕๙)

๔. กรณีการดำเนินโครงการที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายคือ หน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินโครงการและหน่วยงานของรัฐที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘/๒๕๖๑)

๕. กรณีความรับผิดตามสัญญา ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกันหรือไม่ ต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยว่า หากหน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีความสัมพันธ์ตามสัญญาและไม่ปรากฏว่า มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวกระทำการทุจริตรวมทั้งเป็นความรับผิดตามสัญญา ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกันตามข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๐๐/๒๕๖๑)

ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในการพิจารณาว่า กรณีใดบ้างที่สมควรต้องมีการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จึงขอให้หน่วยงานของรัฐแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการพิจารณาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบเพื่อถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจักรกฤศฎิ์ พาราพันธกุล)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
กองละเมิดและแพ่ง
กลุ่มงานบริหารและพัฒนาระบบงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๒๙

เรื่องเสร็จที่ ๘๕๓/๒๕๕๑

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีจ้างเหมาปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรัง

สถาบันการพลศึกษาได้มีหนังสือ ที่ กก ๐๕๐๑.๐๑/๓๓๗๖ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๔ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) แจ้งให้สถาบันการพลศึกษาดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกรณีมีมูลว่าการจ้างเหมาปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งสถาบันการพลศึกษาได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แล้ว ปรากฏว่ามีผู้ที่เกี่ยวข้องบางคนโต้แย้งว่าสถาบันการพลศึกษาไม่ได้เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายจึงไม่มีอำนาจดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และปฏิเสธการชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อประโยชน์ในการสอบข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว สถาบันการพลศึกษาจึงขอหารือเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ดังนี้

๑. ตามที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกล่าวอ้างว่ามูลเหตุในกรณีนี้เกิดขึ้นก่อนที่สถาบันการพลศึกษาจะได้จัดตั้งขึ้น และโดยที่ค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังเป็นส่วนราชการที่ต่ำกว่าระดับกองจึงไม่สามารถดำเนินการทำสัญญาจ้างเหมาปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือได้เอง อธิบดีกรมพลศึกษาจึงมอบหมายให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังซึ่งเป็นส่วนราชการในพื้นที่จังหวัดตรังดำเนินการแทน วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังจึงไม่เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเสียหาย สถาบันการพลศึกษาจึงขอหารือว่าสถาบันการพลศึกษาเป็นหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายและมีอำนาจดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

๒. ในกรณีที่สถาบันการพลศึกษาเป็นหน่วยงานที่ได้รับความเสียหาย และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสชี้แจงโต้แย้งข้อเท็จจริง แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิเสธการชี้แจงข้อเท็จจริงดังกล่าว คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะสามารถสรุปสำนวนการสอบข้อเท็จจริงและความเห็นเสนอผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ โดยไม่รอการชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่ และกรณีดังกล่าวถือได้หรือไม่ว่าคณะกรรมการฯ ได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๑๑๘๕ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓. การที่สถาบันการพลศึกษาได้ขยายระยะเวลาการสอบข้อเท็จจริงให้กับคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เนื่องจากข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องได้เกิดขึ้นก่อนที่สถาบันการพลศึกษาจะจัดตั้งและมูลกรณีเกิดขึ้นที่จังหวัดตรัง ทำให้คณะกรรมการฯ ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดได้ เหตุดังกล่าวจะทำให้สำนวนการสอบข้อเท็จจริงและความเห็นของคณะกรรมการฯ เป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สถาบันการพลศึกษา) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ในปี ๒๕๔๒ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่กองการลูกเสือซึ่งเป็นส่วนราชการภายในกรมพลศึกษา เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังซึ่งอยู่ในความดูแลของกองการลูกเสือ กรมพลศึกษา โดยในการทำสัญญาจ้างเหมาปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังตามสัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๒ นั้น ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังเป็นผู้ดำเนินการทำสัญญาแทนกรมพลศึกษา โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งกรมพลศึกษา ที่ ๕๘๓/๒๕๓๙ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาดำเนินการสั่งซื้อ สั่งจ้าง ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๙ อย่างไรก็ดี การก่อสร้างตามสัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๒ ไม่อาจแล้วเสร็จตามข้อกำหนดในสัญญา ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังจึงได้ประกาศยกเลิกสัญญาดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๔ แต่ไม่ได้เรียกค่าปรับตามสัญญาจากผู้รับจ้าง หลังจากนั้นได้ว่าจ้างผู้รับจ้างรายใหม่ตามสัญญาจ้างเลขที่ ๙/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๔ ทำการปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังต่อจนแล้วเสร็จ

ต่อมาสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๔ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ตผ ๐๐๔๒ นศ/๑๕๐๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ถึงอธิการบดีสถาบันการพลศึกษา แจ้งให้สถาบันการพลศึกษาดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินฯ ได้ตรวจสอบงานจ้างเหมาปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรัง ตามสัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๒ แล้วพบว่าการดำเนินการตามสัญญาดังกล่าวไม่ชอบด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังไม่ได้เรียกค่าปรับจากผู้รับจ้างกรณีผิดสัญญา

สถาบันการพลศึกษาจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามคำสั่งสถาบันการพลศึกษา ที่ ๑/๒๕๕๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๐ โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำคำชี้แจงข้อเท็จจริง แต่ปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่สองคนปฏิเสธการชี้แจงข้อเท็จจริง และโต้แย้งว่าสถาบันการพลศึกษาไม่ได้เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเสียหาย จึงไม่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดย

เจ้าหน้าที่ทั้งสองคนเห็นว่า เมื่อมีการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ในปี ๒๕๔๕ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพันของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนของกองการลูกเสือ กรมพลศึกษา ได้โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว จึงทำให้สิทธิและอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมพลศึกษา (เดิม) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายและการดำเนินการใด ๆ อันเนื่องมาจากข้อพิพาทตามสัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๒ โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของปลัดกระทรวงศึกษาธิการด้วย ทั้งนี้ ในการดำเนินการจ้างเหมาปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังตามสัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๒ นั้น ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังได้ออกคำสั่งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรัง ที่ ๑๗๒/๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๒ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดจ้างโดยวิธีพิเศษและคณะกรรมการตรวจการจ้าง โดยคณะกรรมการตรวจการจ้างประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังสังกัดกองการลูกเสือ กรมพลศึกษา และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังสังกัดกรมพลศึกษา ซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่ของค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังได้โอนมาสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังได้โอนมาสังกัดสถาบันการพลศึกษา โดยเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังบางคนเกษียณอายุราชการที่สถาบันการพลศึกษาแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สถาบันการพลศึกษาเป็นหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายและมีอำนาจดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่นั้น เห็นว่า เดิมกรมพลศึกษาเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีส่วนราชการภายในกรมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔[๑] แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

---

[๑]มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กองคลัง

(๓) กองการลูกเสือ

(๔) กองแผนงาน

(๕) กองยุวกาชาด

(๖) กองสารวัตรนักเรียน

(๗) สำนักการกีฬา

(๘) สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ

ให้ส่วนราชการตาม (๗) และ (๘) เป็นส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่ง

พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังเป็นส่วนราชการสังกัดกองการลูกเสือ กรมพลศึกษา ต่อมาในปี ๒๕๔๕ มีการปรับโครงสร้างส่วนราชการใหม่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงได้มีการโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกองการลูกเสือ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตรา ๑๓๒[๒] แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณให้แก่กองการลูกเสือ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังซึ่งอยู่ในความดูแลของกองการลูกเสือ กรมพลศึกษา โดยมีผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังเป็นผู้ทำสัญญาจ้างเหมาปรับปรุงก่อสร้างค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรัง ตามสัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๒ แทนกรมพลศึกษา กรมพลศึกษาซึ่งเป็นคู่สัญญาจึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการที่ไม่มีการเรียกค่าปรับกรณีผู้รับจ้างผิดสัญญา และเมื่อต่อมาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกองการลูกเสือ มาจากกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมฯ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย[๓]

ทั้งนี้ กรณีที่ไม่มีการเรียกค่าปรับจากผู้รับจ้างที่ผิดสัญญาซึ่งก่อให้เกิดความเสียหาย

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

[๒]มาตรา ๑๓๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมพลศึกษา เฉพาะส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๑) กองการลูกเสือ

(๒) กองยุวกาชาด

(๓) กองสารวัตรนักเรียน ยกเว้นในส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

[๓]คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยเรื่องทำนองเดียวกันนี้ไว้ในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง กรมชลประทานหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีโครงการฝายราศีไศล ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๒๕๘ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๒๕๗/๒๕๔๗) ว่า เมื่อพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการหนึ่งไปยังอีกส่วนราชการหนึ่ง ย่อมทำให้ส่วนราชการที่ได้รับโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย

แก่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการนั้น คณะกรรมการตรวจการจ้างตามสัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๒ อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งคณะกรรมการตรวจการจ้างประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังสังกัดกองการลูกเสือ กรมพลศึกษา และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังสังกัดกรมพลศึกษา โดยปัจจุบันเจ้าหน้าที่ของค่ายลูกเสือระดับชาติจังหวัดตรังได้โอนมาสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมฯ และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังได้โอนมาสังกัดสถาบันการพลศึกษาตามมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง[๔] แห่งพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังบางคนเกษียณอายุราชการที่สถาบันการพลศึกษาแล้ว ความเสียหายที่เกิดขึ้นจึงเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหลายหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันการพลศึกษา จะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๑๑[๕] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกันนั้น หน่วยงานทั้งสองจะต้องตกลงกันให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอีกหน่วยงานหนึ่งร่วมลงนามในคำสั่ง ดังนั้น การที่สถาบันการพลศึกษาเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามคำสั่งสถาบันการพลศึกษา ที่ ๑/๒๕๕๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๐ แต่เพียงหน่วยงานเดียว จึงไม่เป็นไปตามข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ สถาบันการพลศึกษาจะต้องยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด

---

[๔]มาตรา ๕๘ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง เงินงบประมาณในส่วนของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันพัฒนาบุคลากร สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มาเป็นของสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ฯลฯ ฯลฯ

หมายเหตุ : สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬารับโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรังมาจากกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

[๕]ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ทางละเมิดดังกล่าว และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจะต้องร่วมกับสถาบันการพลศึกษาออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในเรื่องนี้ต่อไป

ประเด็นที่สองและประเด็นที่สาม เมื่อได้พิจารณาประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า คำสั่งสถาบันการพลศึกษา ที่ ๑/๒๕๕๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๐ ไม่เป็นไปตามข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จึงไม่มีความจำเป็นต้องวินิจฉัย

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่องเสร็จที่ ๗๓๓/๒๕๕๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดลาออกหรือโอนย้ายไปหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติได้มีหนังสือ ที่ พน ๐๓๐๑/๓๑๙๔ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด สรุปความได้ว่า สำนักงานคดีปกครองสำนักงานอัยการสูงสุด ได้มีหนังสือ ที่ อส ๐๐๒๘.๖/๒๒๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐ แจ้งผลคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ในคดีระหว่างกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ผู้ฟ้องคดี และนางสาวประภาพร พิศาลเสนา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และนางจำรัส พิศาลเสนา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับฟ้อง เนื่องจากเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว

ส่วนนิติการ สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน ได้มีบันทึก ที่ ๐๑/๓๕๖ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ แจ้งผลคำสั่งศาลปกครองสูงสุดมายังกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ และอ้างถึงหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๗/ว ๒๑ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๐ ระบุว่า หน่วยงานของรัฐที่ใช้สิทธิเรียกร้องไม่ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความ ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เป็นกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าการใช้สิทธิเรียกร้องไม่ทันและเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนนิติการ สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน พิจารณาแล้วเห็นว่ากรมเชื้อเพลิงธรรมชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย จึงแจ้งให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติดำเนินการตามหนังสือกระทรวงการคลังและพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติจึงได้มีคำสั่งที่ ๗๘/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น โดยคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเห็นว่ามีเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอันก่อให้เกิดความเสียหาย ได้แก่

(๑) พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดี สังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๗๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(๒) นายสินธุรักษ์ เสาวนะ นิติกร ๙ ชช. ซึ่งในขณะเกิดเหตุเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดส่วนนิติการ สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน แต่ปัจจุบันได้ลาออกจากราชการแล้ว และไปปฏิบัติงานที่บริษัทเอกชน

(๓) นายวิชา วิชาพร บุคลากร ๘ ว เป็นเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักบริหารกลาง กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน

(๔) นางสาวสรัญญา รัตนโกเศศ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๗ ว เป็นเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักบริหารกลาง กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน

(๕) นางสาววิชาพร อินทวงศ์ บุคลากร ๕ ขณะเกิดเหตุเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักบริหารกลาง กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน แต่ปัจจุบันได้โอนไปรับราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ต่อมา กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่หนองไทร ได้มีคำสั่งกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ที่ ๖๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย คือ กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐของเจ้าหน้าที่ที่ทำให้เกิดความเสียหายซึ่งในชั้นนี้มีปัญหาว่าคือใครบ้าง เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่สังกัดอยู่หลายหน่วยงาน โดยเหตุที่เพิ่มสำนักงานศาลยุติธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากนายอรรถวิทย์ ยาวะประภาษ ซึ่งเคยปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร ส่วนนิติการ สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน เป็นผู้ที่อาจคาดหมายได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้น ปัจจุบันได้สอบคัดเลือกและได้รับแต่งตั้งให้เข้าดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาแล้ว จึงให้สำนักงานศาลยุติธรรมร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดด้วย เพื่อต้องการให้มีความครอบคลุม ครบถ้วน และอาจมีผลเกี่ยวเนื่องกับการเรียกให้ผู้ถูกกล่าวหามาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ประชุมร่วมกัน เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ซึ่งที่ประชุมได้อ้างคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๑๙/๒๕๕๐ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้โอนไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ทำให้เกิดประเด็นปัญหาความถูกต้องขององค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ขึ้น ดังนั้น เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง หรือกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำให้เกิดความเสียหาย

สังกัด ต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น หากขณะก่อให้เกิดความเสียหายเจ้าหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความเสียหายสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง แต่ขณะแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ได้โอนย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ในกรณีเช่นนี้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้มีอำนาจร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ระหว่างหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก่อให้เกิดความเสียหายหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ในขณะแต่งตั้งคณะกรรมการฯ และหากมีเจ้าหน้าที่ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายลาออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐแห่งใดจะเป็นผู้มีอำนาจร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการฯ และหากมีเจ้าหน้าที่ผู้ที่อาจคาดหมายได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งขณะอาจก่อให้เกิดความเสียหายเจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ในหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง ในกรณีเช่นนี้ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งใดเป็นผู้มีอำนาจร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการฯ

๒. หากตามประเด็นในข้อ ๑ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการฯ คือ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดขณะก่อให้เกิดความเสียหายเท่านั้น และไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ร่วม หากเจ้าหน้าที่ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายได้ลาออกจากราชการแล้วและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการฯ คือ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้อาจคาดหมายได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องนั้นสังกัดขณะก่อให้เกิดความเสียหายเท่านั้น จะต้องดำเนินการอย่างไรจึงจะถูกต้อง หากพิจารณาเห็นว่าจะต้องมีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ชุดใหม่ขึ้น และต้องมีการยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ชุดเดิมจะต้องดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เหตุละเมิดกรณีนี้เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากนางสาวประภาพร พิศาลเสนา และนางจำรัส พิศาลเสนา ยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดี ทำให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติได้รับความเสียหายจากการที่ไม่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาการฟ้องคดี โดยขณะเกิดเหตุละเมิดมีเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ (นายวิชา วิชาพร นางสาวสรัญญา รัตนโกเศศ และนางสาววิชาพร อินทวงศ์) เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน (นายสินธุรักษ์ เสาวนะ และนายอรรถวิทย์ ยาวะประภาษ) และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด (พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดี)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาสองประเด็น โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การกระทำละเมิดจากการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดี ทำให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติเสียหาย โดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายคนและจากหลายหน่วยงาน ซึ่งปัจจุบันบางคนได้ลาออกจากราชการไปแล้ว และบางคนย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นแล้ว กรณีเช่นนี้ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้แก่ผู้ใดบ้าง เห็นว่า ตามข้อ ๑๑[๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับแจ้งความเสียหายจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายตามระเบียบนี้ บรรดาที่เกี่ยวข้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เหตุละเมิดเกิดจากการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีทำให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติได้รับความเสียหาย และมีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุละเมิดดังกล่าวจากกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน และสำนักงานอัยการสูงสุด ดังนั้น ผู้มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีนี้จึงได้แก่ อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย ปลัดกระทรวงพลังงานและอัยการสูงสุดในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายสังกัด

สำหรับการที่มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องลาออกจากราชการไปแล้ว ก็ดี ย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ก็ดี ไม่มีผลกระทบต่อผู้มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด การโอนย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นภายหลังเมื่อเหตุละเมิดเกิดขึ้นแล้วไม่ทำให้อำนาจการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้สิ้นไปแต่อย่างใด และไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นนั้นเข้ามาเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดด้วย

ประเด็นที่สอง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติดำเนินการไปแล้วถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้อง จะต้องดำเนินการอย่างไร เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่าผู้มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีนี้ ได้แก่ อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ปลัดกระทรวงพลังงาน และอัยการสูงสุด เมื่อกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด[๒] โดยผู้ลงนามในคำสั่งดังกล่าวมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่หนองไทรซึ่งไม่ใช่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่

---

[๑]ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

[๒]คำสั่งกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ที่ ๖๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒

เกี่ยวข้องอันจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีนี้ร่วมอยู่ด้วย ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวจึงไม่ถูกต้อง กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติจะต้องยกเลิกคำสั่งข้างต้นแล้วให้อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติปลัดกระทรวงพลังงาน และอัยการสูงสุดร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง[๓]

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๒

[๓]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดหลายหน่วยงานก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๕๑๑ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๓๙๒/๒๕๔๙)

เรื่องเสร็จที่ ๓๙๘/๒๕๕๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กระทรวงพลังงานได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พน ๐๒๐๑/๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒ ขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หารือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ความว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้มีหนังสือขอให้กระทรวงพลังงานแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาผู้รับผิดชอบความสูญเสียค่าใช้จ่ายในการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เพื่อให้การดำเนินการของกระทรวงพลังงานเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กระทรวงพลังงานจึงขอหารือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. เนื่องจากในการดำเนินการแปรรูป กฟผ. ได้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางท่านปัจจุบันได้เกษียณอายุราชการไปแล้ว จึงขอหารือว่าในการพิจารณาถึงผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ต้องพิจารณาถึงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดในขณะที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำละเมิดหรือในขณะที่ส่วนราชการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ (ในขณะปัจจุบัน)

๒. หากเห็นว่าต้องพิจารณาในขณะที่กระทำละเมิด จะต้องถือว่าขั้นตอนใดเป็นขณะกระทำละเมิด ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดโดยมีมติที่ไม่ชอบ ดำเนินกระบวนการที่ไม่ชอบหรือวันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๘ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนเวลายกเลิกกฎหมายว่าด้วยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. กรณีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิด ผู้ที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ได้แก่ผู้ใด

๔. กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดผู้ที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ได้แก่ผู้ใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้จดทะเบียน

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๓๒๑ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

แปลงสภาพเป็น บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๘ ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ แต่ได้มีคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๙ ให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๘ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนเวลายกเลิกกฎหมายว่าด้วยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลทำให้ กฟผ. ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการแปรรูปจำนวน ๓๐๓,๘๔๓,๙๐๗.๑๗ บาท และค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท กฟผ. โทรคมนาคม จำกัด จำนวน ๑๔,๑๐๐,๒๘๑ บาท รวมค่าใช้จ่ายที่ กฟผ. สูญเสียไปทั้งสิ้นเป็นจำนวน ๓๑๗,๙๔๔,๑๘๘.๑๗ บาท สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาแล้ว เห็นว่า ความสูญเสียค่าใช้จ่ายในการแปรรูปและค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท กฟผ. โทรคมนาคม จำกัด ตามจำนวนเงินดังกล่าว เกิดจากนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้นที่ต้องการให้มีการแปรรูป กฟผ. ซึ่งมีการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหลายประการ โดยสรุป ดังนี้ (๑) เรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท และประธานคณะกรรมการจัดทำการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (๒) เรื่องการจัดการให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ และ (๓) เรื่องมติคณะรัฐมนตรีให้โอนทรัพย์สินของ กฟผ. คืนให้กระทรวงการคลังเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ขั้นตอนต่าง ๆ อันเป็นสาระสำคัญก่อนการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๘ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนเวลายกเลิกกฎหมายว่าด้วยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เห็นว่า กฟผ. เป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงพลังงาน จึงขอให้กระทรวงพลังงานพิจารณาเรื่องนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดความสูญเสียค่าใช้จ่ายดังกล่าวอีก และพิจารณาตั้งกรรมการสอบสวนหาผู้รับผิดชอบความสูญเสียค่าใช้จ่ายในระหว่างดำเนินการแปรรูป กฟผ. กับปลัดกระทรวงพลังงาน คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท และคณะกรรมการจัดทำการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อปฏิบัติภารกิจในการดำเนินการแปรรูป กฟผ.

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อหารือดังกล่าวมีประเด็นที่ต้องพิจารณาสองประเด็น โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องพิจารณาถึงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดในขณะกระทำละเมิดหรือในขณะที่ส่วนราชการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ นั้น เห็นว่า การพิจารณาว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องพิจารณาว่าผู้กระทำละเมิดเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานใดในขณะกระทำละเมิด แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าวจะได้ย้ายหน่วยงานหรือเกษียณอายุราชการไปแล้วก็ตาม การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ย่อมเป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจให้กับหน่วยงานนั้น ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๘* แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ประเด็นที่สอง ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกับเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดในขณะดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตและผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่าตามข้อหารือที่กล่าวถึงผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต หมายความถึง นาย ส. และตามข้อหารือที่กล่าวถึงผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา หมายความถึง นาย ป. ซึ่งในขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการจัดทำการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน นาย ส. ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ส่วน นาย ป. ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (ไม่ใช่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา)

---

* ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๔[๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับข้อ ๔[๓] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้นิยามคำว่า "เจ้าหน้าที่" ให้หมายความรวมถึงผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะกระทำการอันถูกกล่าวหาว่าละเมิดต่อ กฟผ. ในการดำเนินการเตรียมการแปรรูป กฟผ. นั้น นาย ส. ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และ นาย ป. ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการจัดทำการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยระบุตัวบุคคลเป็นการเฉพาะ (ผู้ลงนามแต่งตั้ง คือ ปลัดกระทรวงพลังงาน ในฐานะประธานกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) และแต่งตั้งจากกรรมการในคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทตามมาตรา ๑๖[๔] แห่งพระราชบัญญัติ

---

[๒] มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

ฯลฯ ฯลฯ

[๓] ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ฯลฯ ฯลฯ

[๔] มาตรา ๑๖ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการให้เปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจใดเป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัทแล้ว ให้มีคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงหรือทบวงที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือทบวงนั้น เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจนั้น ผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจนั้นหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งจะแต่งตั้งตามความเหมาะสมของการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจนั้นเป็นหุ้นเป็นกรรมการและผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้ประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งตามวรรคหนึ่งพิจารณาแต่งตั้งกรรมการซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพนักงาน โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นจะต้องแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญใน

(มีต่อหน้าถัดไป)

ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙ (๙)[๕] แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ ว่าด้วยการรับฟังความเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๓ บุคคลทั้งสองจึงเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นตามนิยามของมาตรา ๔[๖] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และข้อ ๔[๗] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งมีผลทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนของบุคคลทั้งสองในฐานะกรรมการจัดทำการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอันเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจเป็นการปฏิบัติภารกิจเฉพาะให้กับ กฟผ. เท่านั้น โดยที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตและเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาแต่อย่างใด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา จึงไม่ใช่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องร่วมกับ กฟผ. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีนี้ ดังนั้น เมื่อ นาย ส. และ นาย ป. กระทำการในฐานะกรรมการจัดทำการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนซึ่งถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานให้แก่ กฟผ. หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ กฟผ. แล้ว ผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีนี้ จึงได้แก่ผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิต

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔)
ด้านการเงินและการบัญชี และในกิจการหรือการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นอย่างน้อยด้านละหนึ่งคน ส่วนผู้แทนพนักงานนั้นจะต้องแต่งตั้งจากนายกสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานที่คณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจนั้นเสนอในกรณีที่รัฐวิสาหกิจนั้นไม่มีสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทแต่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเลขานุการตามที่เห็นสมควร

ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการหรือบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าว

[๕] มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมีหน้าที่เสนอแนะรายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทนั้น ตามหลักการและแนวทางที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติตามมาตรา ๑๓ (๑) ทั้งนี้ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๙) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นในเรื่องตาม (๑) (๒) (๗) และ (๘)

ฯลฯ ฯลฯ

[๖] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

[๗] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

แห่งประเทศไทย ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายตามข้อ ๘[๕] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๕๒

---

[๕] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ที่ กค 0406.7/0.56

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กทม.10400

12 กันยายน 2550

เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

อ้างถึง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540

3. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 336 ลงวันที่ 19 กันยายน 2549

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แนวทางการสอบสวนตามประเภทสำนวน (ส.1 – ส.5)

2. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.1)

3. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.2)

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ข้อ 14 วรรคสอง กำหนดว่า "กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้" ซึ่งกระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดหัวข้อการสอบสวนและแบบบันทึกการสอบสวนให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง 2 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับหัวข้อการสอบสวนและบันทึกการสอบสวนตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวข้างต้น ได้ใช้มาเป็นระยะเวลานานพอสมควรแล้ว ประกอบกับจากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของกระทรวงการคลังในช่วงเวลาที่ผ่านมาพบว่า หน่วยงานของรัฐบางแห่งได้ดำเนินการสอบสวนและสรุปรายงานผลการสอบสวนโดยมีข้อมูลรายละเอียดและเอกสารพยานหลักฐานยังไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะประกอบการตรวจสอบ

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงและพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งอาจจะต้องรับผิดทางละเมิด รวมทั้งบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุละเมิด ทำให้กระทรวงการคลังต้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแสวงหาพยานเอกสารหลักฐานและสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และในบางกรณีศาลปกครองมีคำสั่งให้ยกเลิกเพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากมิได้ให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ และมีแนวทางเดียวกัน จึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540 และกำหนดแนวทางปฏิบัติใหม่ ดังนี้

1. แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยแยกตามประเภทการกระทำความเสียหาย เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วย ความละเอียด รอบคอบและครบถ้วนทุกประเด็น ให้จัดประเภทสำนวนการสอบสวนเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1.1 ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ส.1)

1.2 ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ส.2)

1.3 คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย (ส.3)

1.4 อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ (ส.4)

1.5 อุบัติเหตุ (ส.5)

2. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.1)) กำหนดให้มีการแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกสอบสวนทราบก่อนดำเนินการสอบสวน รวมทั้งกำหนดสาระสำคัญที่จำเป็น เนื่องจากอาจต้องใช้เอกสารดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีชั้นศาล

3. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.2) กำหนดสาระสำคัญที่จำเป็นเพื่อให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดใช้เป็นแนวทางการรายงานผลการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อหน่วยงานของรัฐ และให้หน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

สำหรับการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ดำเนินการตามนัยหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว 336 ลงวันที่ 19 กันยายน 2549 (หนังสือที่อ้างถึง 3) โดยให้ Scan เอกสารประกอบการพิจารณาและทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) และบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc) รวมทั้งบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้

/กระทรวง...

กระทรวงการคลังตรวจสอบโดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กระทรวงการคลังอีก ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว จะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นเอกสารไปพลางก่อนก็ได้

จึงเรียนเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มวิเคราะห์และประเมินผลคดีปกครอง
โทร. 0 2298 6827
http://www.cgd.go.th

แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน

1. ประเภทสำนวนการสอบสวน จัดเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ส.1)

2) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ส.2)

3) คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย (ส.3)

4) อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ (ส.4)

5) อุบัติเหตุ (ส.5)

โดยมีแนวทางการสอบสวนตามหัวข้อการสอบสวนแต่ละประเภทที่กำหนดในแบบ ส.1-5

2. แบบบันทึกการสอบสวน (สล.1)

ให้ใช้แบบบันทึกการสอบสวน (สล.1) สำหรับบันทึกการให้ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้อง โดยก่อนดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิให้บุคคลผู้จะให้ถ้อยคำทราบดังนี้

1) ผู้ให้ถ้อยคำมีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

2) คำถามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะถามต่อไปนี้ ผู้ให้ถ้อยคำจะตอบหรือไม่ตอบก็ได้ ถ้าคำถามใดไม่ตอบ ขอให้ให้เหตุผลสั้น ๆ เพื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะได้บันทึกไว้ รวมทั้งการให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

3) คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ผู้ให้ถ้อยคำให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

สำหรับคำถามอื่น ๆ ให้ใช้แนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส.1-5) หรือคำถามอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

2. แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.2)

เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนตามแนวทางที่กำหนดในแบบรายงานผลการสอบสวน (สล.2) โดยควรมีข้อมูลรายละเอียดการสอบสวนสอดคล้องกับแนวทางหัวข้อการสอบสวนที่กำหนดตามประเภทสำนวนการสอบสวน (ส.1-5) หรือข้อเท็จจริงหรือข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะเห็นสมควร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ได้ตามความเหมาะสม

.....

แนวทางการสอบสวนตามประเภทสำนวน

(ส.1 – 5)

1. ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

1) วันเวลาที่เกิดการทุจริต

2) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้กระทำทุจริตในการปฏิบัติราชการโดยปกติ

3) การกระทำ และพฤติการณ์ในการกระทำทุจริต

4) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานหรือที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

5) รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้บังคับบัญชาว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง พร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง

6) กฎหมายระเบียบข้อบังคับและคำสั่งเกี่ยวกับงานในหน้าที่นั้นๆ หรืองานที่ได้รับมอบหมายมีอย่างไร

7) หลักและวิธีปฏิบัติโดยปกติของงานหรือกิจการนั้นเป็นอย่างไร

8) หลักฐานและเอกสารที่ผู้ทุจริตได้กระทำ หรือหลักฐานที่ผู้ทุจริตจะต้องกระทำแต่ได้ละเว้นไม่กระทำ

9) รายการและจำนวนเงินที่ทุจริต หรือขาดหายไป

10) เอกสารแจ้งความร้องทุกข์ คำเนาคำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และความเห็น (ถ้ามี) ตลอดจนผลการฟ้องคดี

11) กรณีมีการระบุว่า ลายมือชื่อปลอม ได้มีการส่งหลักฐานให้ผู้ชำนาญของกองพิสูจน์หลักฐานตรวจสอบหรือไม่ (ถ้ามี) ขอรายงานผลการพิสูจน์ดังกล่าว

12) การเรียกร้องหรือฟ้องคดีกับธนาคารผู้จ่ายเงิน (ถ้ามี)

13) ในกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับเช็ค ขอสำเนาเช็ค สำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารประกอบการสั่งจ่าย ผู้มีอำนาจสั่งจ่าย หลักฐานการได้รับชำระหนี้และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

14) พฤติการณ์และกรณีแวดล้อมอื่นๆ เช่น ผู้ทุจริตเป็นคนชอบเล่นการพนัน ใช้เงินเกินฐานะภาวะแห่งจิตใจ ฯลฯ

15) สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ทราบว่ามีการกระทำทุจริต (ถ้ามี)

16) ความเห็นและผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)

17) กรณีมีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นหลายกรณี ให้แยกการสอบสวนเป็นรายกรณี พร้อมความเห็นว่าผู้กระทำการทุจริตและผู้บังคับบัญชา จะต้องรับผิดหรือไม่ อย่างไร และเป็นจำนวนเงินเท่าใด

18) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชู่เข็ญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

19) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พร้อมแผนภูมิประกอบ

20) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

2. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

1) กฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

2) สำเนารายงานความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเหตุที่ทำให้ทราบว่ามีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ถ้ามี)

3) ความเห็นและหรือผลการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผลการดำเนินคดีอาญา (ถ้ามี)

4) กรณีกำหนดราคากลางสูงกว่าราคาค่าก่อสร้าง

ก. รายละเอียดแสดงวิธีคำนวณหาค่าแฟคเตอร์เอฟ (ถ้ามี)

ข. แหล่งที่มาของราคาวัสดุที่ใช้กำหนดเป็นราคากลาง

ค. ราคาวัสดุแยกเป็นประเภท ชนิด พร้อมราคา

5) กรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ

ก. ขั้นตอนดำเนินการก่อนมีการประกาศสอบราคา ประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ หรือก่อนมีการตกลงราคา แล้วแต่กรณี

ข. ประกาศสอบราคา ประกวดราคา ฯลฯ

ค. รายชื่อคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามระเบียบทุกคน

ง. รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้บังคับบัญชาระบุชื่อและตำแหน่งว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริงพร้อมแผนภูมิประกอบเปรียบเทียบระหว่างทางปฏิบัติที่ถูกต้องกับการกระทำที่เกิดขึ้นจริง

จ. รายงานผลการปฏิบัติงานและความเห็นของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทุกคณะ

ฉ. หากมีการยกเลิกการสอบราคา ประกวดราคาฯ ขอ เหตุผลพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ช. ความเห็นของผู้สั่งซื้อ / สั่งจ้าง

6) จำนวนเงินที่ถือว่าทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย

7) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชู้เชิญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

8) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พร้อมแผนภูมิประกอบ

9) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

3. คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

1) ข้อเท็จจริงทั่วไป และรายละเอียดของทรัพย์สินที่หาย

ก. วันเวลาที่เกิดเหตุ

ข. เป็นทรัพย์ชนิดใด ตั้งหรือเก็บรักษา ณ ที่ใด บริเวณที่ตั้งทรัพย์หรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์นั้น มีทรัพย์สินอื่นที่ไม่ได้ถูกลักไปอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี อะไรบ้าง (อธิบายโดยละเอียดหรือแยกเป็นรายการ)

ค. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่หายทั้งก่อนและหลังคำนวณค่าเสื่อมราคา

2) อาคารและสถานที่ที่เก็บทรัพย์

ก. ลักษณะของอาคาร ทางเข้า ทางออก ร่องรอยที่คนร้ายเข้าและออก มีรั้วรอบขอบชิดหรือไม่อย่างไร แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ที่สูญหาย

ข. พฤติการณ์ที่คนร้ายเข้าไปในอาคาร และทำการลักทรัพย์อย่างไร (ถ้าไม่มีหลักฐานแน่นอน ก็ควรสันนิษฐาน)

ค. สถานที่เก็บทรัพย์ เป็นอะไร เช่น ตู้เหล็ก ตู้ไม้ ฯลฯ และมีลักษณะอย่างไร มีลิ้นชักหรือมีของอื่นเก็บรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรบ้าง ความมั่นคงแข็งแรงของที่เก็บทรัพย์นั้น เช่น เป็นตู้เหล็ก มีกุญแจ ฯลฯ และตั้งอยู่ในบริเวณส่วนใดของอาคาร

ง. มีของอื่นที่ไม่หายเก็บรวมอยู่ในที่เก็บทรัพย์นั้นหรือไม่

จ. กุญแจอาคาร กุญแจสถานที่เก็บทรัพย์ เก็บรักษาไว้ที่ใด ผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบหรือเก็บรักษาและสูญหายหรือเสียหายไปในขณะเกิดเหตุหรือไม่

3) ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์

ก. ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์กำหนดไว้อย่างไร

ข. มีการจัดเวรยามหรือไม่ ถ้ามี จัดเวรยามไว้อย่างไร

ค. ใครมีหน้าที่อยู่เวรยามและตรวจเวรในระหว่างทรัพย์สินหาย หรือสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีหน้าที่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินหาย ให้ระบุชื่อตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของเวรยามเหล่านั้น

ง. เจ้าหน้าที่เวรยามและผู้ตรวจเวรได้ปฏิบัติอย่างไร หรือละเลยต่อหน้าที่อย่างไร

จ. นอกจากเวรยามแล้ว ยังมีมาตรการอื่นที่ใช้สำหรับป้องกันอันตรายของทรัพย์สินด้วยหรือไม่

ฉ. บันทึกการตรวจเวรยามในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ

4) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะหราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชู่เข็ญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

5) กรณีช่วงระยะเวลาที่เกิดความเสียหายมีผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องหลายคนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องและหรือมีการโยกย้าย ให้ระบุรายละเอียดช่วงเวลาที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบและจำนวนความเสียหายซึ่งเกิดในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พร้อมแผนภูมิประกอบ

6) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

4. อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

1) ข้อเท็จจริงทั่วไป

ก. วัน เวลาที่เกิดเพลิงไหม้

ข. ตัวอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ และลักษณะของอาคาร เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก ฯลฯ

ค. มูลค่าและรายการทรัพย์สินที่ถูกเพลิงไหม้แยกจากตัวอาคารที่ต้องซ่อมแซม

2) การตรวจสอบสาเหตุ

ก. วัตถุพยานและร่องรอยที่เหลือจากเพลิงไหม้เพื่อนำมาสันนิษฐานว่าเกิดจากสาเหตุใด (ถ้าเป็นเพลิงไหม้จากที่อื่นที่เห็นชัดแจ้งแล้วลุกลามมาอาจจะไม่ต้องสอบปัญหานี้ก็ได้)

ข. ประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้ก่อนจะมีลักษณะรุนแรง (ถ้ามี) ที่จะชี้แจงว่าต้นเพลิงอยู่ตำแหน่งใด

3) มาตรการในการป้องกันเพลิง

ก. มีการจัดเจ้าหน้าที่เวรรักษาการและดูแลสถานที่หรือไม่ อย่างไร

ข. ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่รักษาการดังกล่าวใครเป็นผู้วางระเบียบหรือออกคำสั่ง

ค. ได้มีการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการอย่างไร หรือไม่ ในระหว่างเวลาเกิดเพลิงไหม้

4) บุคคลที่เกี่ยวข้องที่เข้าทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำหรืออยู่อาศัยในอาคารหลังนั้น สอบพฤติการณ์รายละเอียดในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ หรืออยู่ในอาคารหลังนั้นครั้งสุดท้ายก่อนเพลิงไหม้

5) การร้องทุกข์ และการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และความเห็นของเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือวิทยาการ ตลอดจนความเห็นของพนักงานอัยการ

6) ข้อสันนิษฐานหรือข้อพิสูจน์สาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้ อาจเป็นกรณีต่อไปนี้

ก. ไฟฟ้าช็อต มีผู้ใดกระทำโดยประมาทหรือไม่อย่างไร

ข. เป็นการลอบวางเพลิงหรือไม่ รู้ตัวและจับตัวผู้ต้องหาได้แล้วหรือไม่

ค. สาเหตุเกิดจากความประมาทของบุคคลหรือไม่ เช่น ทิ้งก้นบุหรี่ในที่ติดไฟง่าย ติดหลอดไฟฟ้าไว้ในที่อับและมีวัตถุที่ติดไฟได้ง่าย

ง. เหตุนอกเหนือการควบคุม เช่น พายุพัดแรง เสาไฟฟ้าโค่นลงมาทำให้สายไฟเกิดลัดวงจร และสายไฟอยู่ใกล้อาคาร ฯลฯ

7) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชู่เข็ญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

8) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

5. อุบัติเหตุ

หัวข้อการสอบสวนโดยสังเขป

1) ข้อเท็จจริงทั่วไป

ก. วันเวลาเกิดเหตุ

ข. ชื่อ ยี่ห้อ และเลขทะเบียนรถ

ค. ชื่อผู้ขับ และฐานะตำแหน่ง

ง. ชื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุมดูแลรถตลอดจนอำนาจหน้าที่

จ. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่สูญหาย (ก่อนและหลังหักค่าเสื่อมราคา)

ฉ. มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่

2) การตรวจสอบสาเหตุที่เกิดขึ้น

ก. ตรวจวัตถุพยาน เช่น คันชัก คันส่ง พวงมาลัย เครื่องยนต์ ฯลฯ

ข. ร่องรอยล้อและเบรก ขอภาพถ่ายสีประกอบ (ถ้ามี)

ค. รถคู่กรณีมีหรือไม่ ถ้ามีจะต้องสอบตามข้อ (1) - (2) ก.- ข. ด้วย

ง. อัตราวิ่งของรถขณะเกิดเหตุ และก่อนหน้านั้นตลอดจนพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องอื่น

จ. สภาพของทางหรือพื้นถนน

ฉ. สาเหตุภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คนวิ่งตัดหน้า สัตว์วิ่งตัดหน้า ฯลฯ

ช. ระยะห่างระหว่างรถคันหน้าและรถคันหลัง (ในกรณีเกิดเหตุชนท้าย)

ซ. พฤติการณ์อื่นๆ

3) สภาพของรถก่อนใช้

ก. ตรวจสภาพก่อนใช้อย่างไรหรือไม่

ข. สภาพของรถเป็นอย่างไร เช่น เบรก พวงมาลัย ยาง และประวัติการบำรุงรักษาฯ

4) สภาพความเสียหายของรถหลังเกิดเหตุ

ก. ตรวจสอบสภาพความเสียหายของรถเปรียบเทียบกับอัตราวิ่งของรถว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เช่น ผู้ขับรถให้ถ้อยคำว่าขับด้วยความเร็ว 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่สภาพของรถได้รับความเสียหายทั้งคัน หรือได้รับความเสียหายมากเกินกว่าที่ควรจะเป็น ฯลฯ ขอภาพถ่ายประกอบ (ถ้ามี)

ข. กรณีมีรถคู่กรณี ต้องตรวจสอบสภาพความเสียหายของทั้งสองฝ่าย เช่น รถคันใดวิ่งด้านซ้าย รถคันใดวิ่งด้านขวา หรือวิ่งตามกันมาในทิศทางเดียวกัน ฯลฯ เกิดการเฉี่ยวชนกันอย่างไร ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถราชการและรถคู่กรณีสอดคล้องกับคำให้การของฝ่ายใดมากกว่ากัน และฝ่ายใดน่าจะเป็นฝ่ายก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่ากัน หรือต่างฝ่ายต่างก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ฯลฯ

5) สภาพของพื้นถนนหรือทางเป็นอย่างไร เช่น สภาพความกว้างของถนนและไหล่ถนน และใช้วิ่งรถได้กี่ช่องทาง ขอภาพถ่ายสีประกอบ (ถ้ามี)

6) เมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วมีการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนหรือไม่ ถ้าไม่มีการแจ้งความขอทราบว่าเพราะเหตุใด จึงไม่แจ้งความ

7) ถ้ามีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีการร้องทุกข์และการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือไม่ พร้อมความเห็นของพนักงานอัยการ (ถ้ามี)

8) ระเบียบข้อบังคับในการใช้รถมีอย่างไร

9) นำรถไปใช้ในราชการหรือไม่ ถ้าไปใช้ในราชการ ขอหลักฐานแสดงการขอใช้รถที่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา

10) ผู้ขับขี่มีใบอนุญาตขับขี่หรือไม่ หรือได้ขับรถมาแล้วนานเท่าใด

11) สภาพแห่งจิตใจหรือสภาพแห่งร่างกายของผู้ขับเป็นอย่างไร เช่น ขับรถแล้วเป็นปกติขับรถในขณะมึนเมาสุรา เคยเป็นโรคลมบ้าหมูหรือมีประวัติเป็นโรคหัวใจ หรือต้องขับรถติดต่อกันเป็นเวลานาน

12) รายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่

13) บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้เสียหายฟ้องเรียกค่าเสียหายจากทางราชการหรือไม่ ผลคดีเป็นอย่างไร

14) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด ทั้งนี้ ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย โดยต้องมิได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชู่เข็ญ ให้สัญญา หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

15) ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ

.....

(สล.1)

บันทึกการสอบสวน
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ตามคำสั่ง.....(หน่วยงาน).....ที่...../.....
ลงวันที่ ..... เดือน..... พ.ศ.....

เรื่อง.....

สถานที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี.เชื้อชาติ.....
สัญชาติ.....ศาสนา..... อาชีพ.....
อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
แขวง.....เขต..... จังหวัด.....โทร.....
สถานที่ทำงาน.....ตั้งอยู่เลขที่.....แขวง.....
เขต.....จังหวัด.....โทร.....
บัตรประจำตัว.....เลขประจำตัวประชาชน.....
ออกให้โดย.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
หมดอายุวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจและสัตย์จริงดังนี้

1.....
.....
2.....
.....
3.....
.....
4.....
.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

ก. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้แจ้งให้ทราบว่า ข้าพเจ้ามีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม รวมทั้งการให้ถ้อยคำตามบันทึกการสอบสวนฉบับนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

ข. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมิได้ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ

ค. ข้าพเจ้าได้อ่านบันทึกการสอบสวนฉบับนี้โดยตลอดแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องตรงตามที่ให้ถ้อยคำไว้ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้ถ้อยคำ

(.....)

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้พิมพ์/ผู้บันทึก

(.....)

รายงานผลการสอบสวน
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ตามคำสั่ง.....(หน่วยงาน).....ที่...../.....
ลงวันที่ ..... เดือน..... .พ.ศ.....

สถานที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1 **ประเภทสำนวน** .....

2 **เรื่อง**.....

3 **ส่วนราชการ** .....

4 **วันเวลาเกิดเหตุ** วันที่ .....เดือน.....พ.ศ..... เวลา .....น.

5 **สถานที่เกิดเหตุ** .....

6 **สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ**

1) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง

1.1 นาย..... (ผู้ก่อเหตุ)

1.2 นาย..... (ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง)

2) ความเสียหาย ..... บาท (ตาย.....คน บาดเจ็บ.....คน)

3) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน วันที่ ....เดือน..... พ.ศ.....

4) ความเห็นพนักงานสอบสวน รับแจ้งไว้เป็นหลักฐาน/เพื่อดำเนินการต่อไป/ส่ง ปปช.

5) คำสั่งพนักงานอัยการ สั่งฟ้อง/งดการสอบสวน...

6) คำพิพากษา ให้กรม.../นาย.....รับผิดชดใช้เงินจำนวน.....บาท/ยกฟ้อง

7 **ข้อเท็จจริงได้ความว่า** เมื่อวันที่..... เดือน.....พ.ศ..... .....

.....

.....

.....

.....

8 ตามผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

1. ข้อเท็จจริง

1.1 ความเป็นมา /ผู้ตรวจสอบ/ร้องเรียน.....

.....

.....

1.2 จากการตรวจสอบพบข้อเท็จจริง (ขั้นตอนที่กระทำผิด) ว่า.....

.....

.....

1.3 ขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้อง .....

.....

.....

9 2. ผู้เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้

2.1 นาย..... ตำแหน่ง.....(ผู้ก่อเหตุ) ให้ถ้อยคำว่า .....

.....

2.2 นาย.....ตำแหน่ง..... (ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง) ให้ถ้อยคำว่า .....

.....

2.3 นาย.....ตำแหน่ง..... (พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์) ให้ถ้อยคำว่า .....

.....

2.4 นาย.....ตำแหน่ง.....(พยานแวดล้อมอื่น ที่เห็นว่าสำคัญและมีผลต่อการพิจารณา) ให้ถ้อยคำว่า .....

.....

10 3. พยานหลักฐานสำคัญ (ถ้ามี)

3.1 เอกสาร ได้แก่.....

3.2 หลักฐานอื่น ๆ ได้แก่.....

11

4. ข้อมูลเพิ่มเดิมเพื่อประกอบการพิจารณา

4.1 กฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง

4.1.1 พระราชบัญญัติ..... มาตรา... บัญญัติว่า "....."

4.1.2 ระเบียบ..... ข้อ ... กำหนดว่า "....."

4.1.3 มติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ .....แจ้งตามหนังสือ..... ที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....กำหนดสาระสำคัญโดยสรุปว่า.. .....

4.1.4 คำสั่งกระทรวง.....ที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.... กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ.....

4.2 คำพิพากษาศาล.....คดีหมายเลขแดงที่...../.....ลงวันที่..... เดือน.....พ.ศ.....วินิจฉัยโดยสรุปว่า.....

4.3 กรม..... มีหนังสือที่...../..... ลงวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า .....

4.4 ผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น สรุปได้ว่า.....

4.5 ผลการสอบสวนทางวินัย สรุปได้ว่า .....

4.6 ความเห็นพนักงานสอบสวน/วิทยาการ/ผู้เชี่ยวชาญ.... สรุปได้ว่า.....

4.7 นาย..... (ผู้ต้องรับผิด) มีหนังสืออุทธรณ์ลงวันที่.. เดือน.....พ.ศ..... สรุปได้ว่า.....

12

5. ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

(เหตุผลประกอบการพิจารณา).....

.....

.....

.....

.....

(ความเห็น - มีผู้ต้องรับผิดหรือไม่ จำนวนเท่าใด).....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ประธานกรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

.....

ความเห็นผู้สั่งแต่งตั้ง

- .....
- .....
- .....

ลงชื่อ..... ผู้แต่งตั้ง

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำอธิบาย

---

[1] ระบุประเภทความเสียหาย เช่น ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ คนร้ายกระทำโจรกรรมหรือทรัพย์สินสูญหาย อาคารสถานที่ถูกเพลิงไหม้ อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่น ๆ

[2] ตั้งชื่อเรื่องให้ตรงกับข้อเท็จจริง และระบุชื่อหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายด้วย เช่น "เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ"

[3] ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐระดับกรม หากมีการเปลี่ยนชื่อใหม่ ให้วงเล็บชื่อเดิมกำกับไว้ด้วย เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เดิม)
สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (กรมพลศึกษา เดิม)
เทศบาลตำบลคลองหลวง (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหลวง เดิม)

[4] ระบุวันเดือนปีและเวลาที่เกิดเหตุให้ชัดเจน หากเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวไม่แน่นอนให้ระบุช่วงเวลาที่ใกล้เคียงที่สุด หรือตามที่หน่วยงานของรัฐวินิจฉัยไว้

-กรณีอุบัติเหตุ ให้ระบุวันด้วย เช่น วันจันทร์ อังคาร พุธฯ

-กรณีทุจริต ให้ระบุช่วงเวลาของการกระทำทุจริต ว่า ตั้งแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด

-กรณีเป็นความเสียหายตามคำพิพากษา ให้ระบุวันที่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่จ่ายเงินตามคำพิพากษา

[5] ระบุชื่อสถานที่เกิดเหตุ หรือชื่อหน่วยงานย่อยที่ได้รับความเสียหาย พร้อมทั้งที่ตั้ง (ตำบล อำเภอ จังหวัด)

[6] 1) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง

-ระบุชื่อผู้ก่อเหตุแห่งความเสียหาย เช่น ผู้ทุจริต ผู้ขับรถ (ไม่ว่าจะต้องรับผิดหรือไม่ก็ตาม) ผู้ลักทรัพย์ ผู้วางเพลิง/ตันเพลิง ฯลฯ และชื่อผู้เกี่ยวข้องกับเหตุละเมิดโดยตรง

2) ความเสียหาย

-ระบุตามจำนวนที่หน่วยงานของรัฐแจ้งมาในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (ความเสียหายตามความเห็นของคณะกรรมการระบุไว้ในความเห็นท้ายรายงานผลการสอบสวน)

3) ระบุวันเดือนปีที่แจ้งความ กรณีไม่ได้แจ้งให้ระบุว่าไม่มีการแจ้งความ (เฉพาะเรื่องที่ต้องแจ้งความ)

4) สรุปความเห็นของตำรวจ เช่น รับแจ้งความเป็นหลักฐาน /ดำเนินการต่อไป / ส่ง ปปช./นาย ก.กระทำโดยประมาท ผิด พรบ.จราจรทางบกฯ/งดการสอบสวนเนื่องจากพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง-ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด ฯลฯ

5) คำสั่งพนักงานอัยการ เช่น สั่งฟ้องนาย ก. ข้อหา.../งดการสอบสวน ฯลฯ

6) คำพิพากษา ให้ระบุผลคำพิพากษาถึงที่สุด ว่า ยกฟ้อง/ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดหรือไม่ จำนวนเท่าใด

โดยตามหัวข้อ 3) – 6) หากกรณีใดไม่มีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องก็ไม่ต้องจำเป็นต้องระบุ หรือหากจะพิมพ์หัวข้อไว้แล้วระบุว่า "ไม่มี" หรือ " –" ก็ได้

7 ให้สรุปข้อเท็จจริงซึ่งเป็นสาระสำคัญของสำนวนนี้ เช่น

- "ข้อเท็จจริงได้ความว่า ระหว่างปี พ.ศ.2539 – 2540 นายสอนระเบียบดี ข้าราชการ ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์..... ได้ออกหลักฐานใบเสร็จรับเงินค่าลงทะเบียนของ.....ประจำภาคที่ 1 ปีงบประมาณ 2539 จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นเงิน 51,060 บาท และภาคที่ 2 ปีงบประมาณ 2540 จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นเงิน 45,375 บาท แล้วไม่นำเงินส่งให้ศูนย์..... เป็นเหตุให้ทางราชการ ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 96,435 บาท"

8 1.1 สรุปข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมดตามลำดับการสอบสวน เริ่มตั้งแต่ ผู้พบเหตุ เช่น ใครร้องเรียนเรื่องอะไรอย่างไร /สตง.ตรวจสอบพบอะไรที่ไหนอย่างไร/หน่วยตรวจสอบภายในของกรมนั้นตรวจสอบพบอะไร อย่างไร

1.2 คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตรวจสอบข้อกล่าวหาตามข้อ 1.1 แล้ว พบว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่กล่าวหาหรือไม่ เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายหรือไม่ จำนวนเท่าใด

1.3 หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ 1.2 พบว่า มีผู้กระทำผิดจริง ให้อธิบายขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้อง/หรือระเบียบของทางราชการในเรื่องนั้น ๆ ว่า ผู้เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเช่นไรจึงจะไม่เกิดความเสียหาย (อ้างอิงระเบียบ/คำสั่ง ประกอบได้แต่ไม่ต้องละเอียดหรือยกทั้งข้อทั้งมาตราเพราะจะไประบุไว้ในข้อมูลเพิ่มเติม 4.1)

โดยในหัวข้อนี้ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดประมวลข้อมูลจากบันทึกการสอบสวน (สล.1) ข้อมูลและเอกสารหลักฐานทั้งหมดตามแนวทางที่กำหนดไว้ตาม ส.1-5 และเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมอื่น ๆ

9 สรุปก้อยคำของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาให้บุคคลใดต้องรับผิดหรือไม่ต้องรับผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีก้อยคำของผู้ต้องรับผิดครบทุกคน ยกเว้นกรณีคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เชิญแล้วไม่มาหรือติดต่อไม่ได้หรือมีข้อขัดข้อง แต่ต้องระบุไว้ เช่น คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ได้มีหนังสือลงวันที่ 1 มกราคม 2550 เชิญนาย ก. ผู้บังคับบัญชา ซึ่งปัจจุบันเกษียณอายุไปแล้วมาให้ก้อยคำ แต่นาย ก.ไม่มาตามนัดโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง (ตามเอกสารไปรษณีย์ตอบรับเลขที่.....) ทั้งนี้ เนื่องจากศาลปกครองถือเป็นสาระสำคัญหากไม่ให้โอกาสผู้ต้องรับผิด

ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรมโดยไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ เป็นเหตุที่จะยกเลิกเพิกถอนคำสั่งที่เรียกให้บุคคลนั้นรับผิด

10 ระบุพยานหลักฐานสำคัญ เช่น เอกสารหรือวัตถุ ที่เป็นหลักฐานสำคัญต่อการพิจารณาหรือวินิจฉัย เช่น สำเนาเช็ค.....(มีความผิดปกติอย่างไร) หนังสืออนุมัติ/อนุญาต....บุคคลใดลงลายมือชื่อ มีจุดผิดสังเกตหรือแสดงความบกพร่องอย่างไร ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ....แสดงให้เห็นว่าฝ่ายใดถูกหรือผิดอย่างไร ฯลฯ

11 ระบุข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้ง

12 ระบุรายละเอียดโดยชัดเจนว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มีเหตุผลประกอบการพิจารณาอย่างไร จึงได้ชี้ว่าเกิดความเสียหายและมีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดหรือไม่ต้องรับผิด

ระบุความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ว่า ทางราชการเสียหายหรือไม่ จำนวนเท่าใด มีผู้ต้องรับผิดหรือไม่ จำนวนเท่าใด ฐานความผิดใด

เช่น

กรณีไม่ต้องรับผิด ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2548 เวลาประมาณ 17.30 น.นายxxxx ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถยนต์บรรทุก หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ของกรมxxxxกลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง นายxxxx ได้ขับรถด้วยความเร็วประมาณ 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง โดยบรรทุกของหนักเต็มรถและได้เปลี่ยนช่องทางวิ่งตามหลังรถโดยสารประจำทางขณะลงเนินเขา นายxxxx ควรจะต้องใช้ความระมัดระวัง มากกว่าปกติ โดยเว้นระยะห่างจากรถคันหน้าพอสมควรและชะลอรถพร้อมที่จะหยุดได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน การที่นายxxxx ไม่สามารถหยุดรถได้ทันทำให้ชนท้ายรถโดยสารประจำทางอย่างแรงจนชนรถที่จอดอยู่ข้างหน้าต่อ ๆ กันไปอีก 4 คัน และรถคันที่นายxxxxขับได้เสียการควบคุมเนื่องจากเพลาหักพุ่งไปชนรถในช่องทางวิ่งด้านซ้ายอีกด้วย รวมทั้งสิ้น 6 คัน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่รถของราชการและของบุคคลภายนอกรวม 7 คัน ประกอบกับตามบันทึกรายงานประจำวันของสถานีตำรวจทางหลวง นายxxxx ได้ให้การรับสารภาพว่าขับโดยประมาทเป็นเหตุให้ทรัพย์สินผู้อื่นเสียหายและมีผู้ได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ กับได้ให้พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับด้วยแล้ว การกระทำของนายxxxx จึงเป็นการกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และนายxxxx อาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาได้เพียงพอไม่ แต่มิได้มีลักษณะของการกระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยยังคงได้คาดเห็นว่าอาจเกิดความเสียหายขึ้นเช่นนั้นอันจะถือเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรณีตามข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมิได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามมาตรา 5 มาตรา 8 วรรคแรก และมาตรา 10 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นายxxxx จึงไม่ต้องรับผิดในความเสียหาย

ของรถยนต์ราชการหมายเลขทะเบียน xxxxกรุงเทพมหานคร และความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ของบุคคลภายนอกจากเหตุละเมิดดังกล่าว

กรณีให้รับผิด ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2548 เวลาประมาณ 17.30 น.นายxxxx ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ได้ขับรถยนต์บรรทุก หมายเลขทะเบียน xxxxกรุงเทพมหานคร ของกรม xxxxกลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดระยอง เมื่อเดินทางถึงทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 ถนนกรุงเทพ – พัทยา ระหว่างกิโลเมตร ที่ 23 - 24 ช่วงลงเนินเขา รถยนต์โดยสารประจำทางหมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ซึ่งวิ่งอยู่ด้านหน้าทางซ้ายของรถยนต์ราชการได้เปลี่ยนช่องทางมาทางขวาและหยุดรถยนต์อย่างกะทันหัน นายxxxxอ้างว่าได้พยายามเบรกหยุดรถ แต่เบรกแข็งไม่สามารถหยุดรถยนต์ได้ทัน รถยนต์ของทางราชการจึงเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์โดยสารประจำทางคันดังกล่าวทำให้รถยนต์โดยสารประจำทางพุ่งไปเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์ต่อกันไป ในขณะเดียวกันรถยนต์ของทางราชการได้เสียหลักไปเฉี่ยวชนท้ายรถยนต์ตู้ทำให้รถยนต์ตู้พุ่งไปชนท้ายรถยนต์กระบะอีกทอดหนึ่ง เป็นเหตุให้บุคคลภายนอกผู้ที่โดยสารมากับรถยนต์หมายเลขทะเบียน xxxx กรุงเทพมหานคร ได้รับบาดเจ็บจำนวน 3 คน รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน 327,741 บาท และรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายรวม 6 คัน เมื่อพิจารณาถึงสภาพความเสียหายทั้งของรถยนต์ราชการและบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินค่าซ่อมแซมจำนวนค่อนข้างสูงประกอบกับตามรายละเอียดการซ่อมแซมรถยนต์ของทางราชการหลังเกิดเหตุไม่ปรากฏว่ามีรายการซ่อมแซมระบบเบรกแต่อย่างใด จึงเชื่อได้ว่านายxxxxขับรถยนต์มาด้วยความเร็วสูง ซึ่งนายxxxx ในฐานะมีอาชีพเป็นพนักงานขับรถยนต์ควรใช้ความระมัดระวังโดยเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าพอสมควรและพร้อมที่จะหยุดรถยนต์ได้ แต่หาได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอไม่ จึงไม่สามารถหยุดรถได้ทันเมื่อจำเป็นต้องหยุด พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นายxxxx จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีที่ผู้ขับรถยนต์โดยสารประจำทางก็มีส่วนประมาทด้วยเช่นกัน จึงให้นาย xxxx รับผิดชดใช้ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าเสียหายจำนวน 327,741 บาท คิดเป็นเงิน 163,870.50 บาท และหากกรมxxxxต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้บุคคลภายนอก ก็ให้นายxxxx รับผิดชดใช้ในอัตราเดียวกัน ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

อนึ่ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอาจปรับปรุงหัวข้อการนำเสนอและรายละเอียดประกอบการพิจารณาตามนัยข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละสำนวนการสอบสวน ได้ตามความเหมาะสม

.....

ที่ กค 0406.3/ ว 336

กรมบัญชีกลาง
ถนนพระราม 6 กทม. 10400

19 กันยายน 2549

เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540
2. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.4/ว 245 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2546

ตามหนังสือที่อ้างถึงกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยกำหนดให้ส่งเป็นสำเนาเอกสารที่เจ้าหน้าที่รับรองสำเนาถูกต้องพร้อมขอความร่วมมือจัดส่งแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) รายงานผลการสอบสวนสำหรับหน่วยงานที่ทำการบันทึกลงในแผ่นบันทึกข้อมูลดังกล่าว นั้น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วขอเรียนว่า จากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏว่า สำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดส่วนใหญ่มีเอกสารประกอบการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ซึ่งบางเรื่องเป็นเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการพิจารณา บางเรื่องเป็นการส่งเอกสารซ้ำซ้อนหรือเป็นเอกสารภายในที่ไม่เกี่ยวข้องกับสำนวนการสอบละเมิดแต่อย่างใด หรือบางเรื่องมีเอกสารไม่มากแต่ก็จัดส่งไม่ครบถ้วน ซึ่งเอกสารดังกล่าวก่อให้เกิดภาระด้านค่าใช้จ่ายในการส่งเอกสารแก่หน่วยงานนั้น และกรมบัญชีกลางในฐานะผู้ตรวจสอบสำนวนและเก็บรักษาเอกสาร ประกอบกับปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระดังกล่าวและลดการใช้ทรัพยากร ขณะเดียวกันเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

/ จึงขอยกเลิก...

จึงขอยกเลิกหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.4/ว 245 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2546 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยขอให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบเอกสารประกอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ครบถ้วน เช่น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หนังสือมอบอำนาจการวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง คำให้การของผู้ต้องรับผิดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บังคับบัญชาตามสายงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ดังนี้

1.1 กรณีทุจริตทางการเงิน เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ฎีกาเบิกจ่ายเงิน เช็คสั่งจ่ายเงิน หรือเอกสารอื่นอันแสดงให้เห็นว่ามีการทุจริต เป็นต้น

1.2 กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง รายงานการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างและเอกสารคำนวณราคากลาง เป็นต้น

1.3 กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ เช่น ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ผลการดำเนินคดี ผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ และภาพถ่ายหรือแผนที่ที่เกิดเหตุ เป็นต้น

1.4 กรณีทรัพย์สินสูญหาย เช่น ภาพถ่ายสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ หลักฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และแผนที่แสดงช่องทางที่คนร้ายเข้ามาโจรกรรม (กรณีทรัพย์สินสูญหายจากการโจรกรรม) เป็นต้น

1.5 กรณีอาคารสถานที่ราชการถูกเพลิงไหม้ เช่น มาตรการในการป้องกันเพลิงไหม้ของหน่วยงาน ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาสถานที่ราชการ การจัดเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ตลอดจนความเห็นของกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

2. Scan เอกสารประกอบการพิจารณา และทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) โดยหากเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเงินหรือคำให้การของผู้เกี่ยวข้องหรือต้องรับผิด จะต้อง Scan ส่วนที่ปรากฏลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้องหรือต้องรับผิดด้วย

3. ทำการบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้น เช่น รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc)

/ 4....

4. ทำการบันทึกข้อมูลตามข้อ 2 และข้อ 3 ลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กรมบัญชีกลางอีก

ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว จะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นเอกสารไปพลางก่อนก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ว่าที่ร้อยตรีหญิง แก้วมหา)
ผู้อำนวยการกองบริหารการคลัง
ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง 1
โทร. 0 2271 3135

ที่ กค 0526.6/ว 34086

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท. 10100

22 กันยายน 2540

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หัวข้อการสอบสวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยสังเขป จำนวน 1 ชุด
2. แบบบันทึกการสอบสวน จำนวน 1 ชุด
3. แบบหนังสือรับสภาพหนี้ จำนวน 1 ชุด
4. แบบสัญญาผ่อนชำระหนี้ จำนวน 1 ชุด
5. แบบสัญญาค้ำประกัน จำนวน 1 ชุด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 14 กำหนดว่า กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึก และการรายงานผล และตามข้อ 26 กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกัน เพื่อให้ส่วนราชการถือเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไป นั้น

กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามเอกสารหมายเลข 1-5 ที่ส่งมาพร้อมนี้ เพื่อให้

/หน่วยงาน.....

หน่วยงานของรัฐถือเป็นหลักปฏิบัติเป็นการทั่วไปตามนัยข้อ 14 และ ข้อ 28 แห่งระเบียบดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายมล ทันหิมา)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักการเงินการคลัง
ส่วนความรับผิดทางแพ่ง
โทร. 2713339

(เอกสารหมายเลข 1)

หัวข้อการสอบสวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยสังเขป

1. ข้อเท็จจริง

1.1 วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ

1.2 ชื่อ ตำแหน่ง หน้าที่การงานของผู้กระทำความเสียหาย

1.3 การกระทำ สภาพเหตุการณ์หรือพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหาย

1.4 จำนวนความเสียหาย โดยให้ระบุประเภทของความเสียหาย รายการ และมูลค่าทรัพย์สินที่เสียหาย

1.5 ผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต (ถ้ามี)

1.6 ข้อเท็จจริงอื่นที่เป็นประโยชน์ในการสอบสวน

2. พยานหลักฐาน

2.1 พยานเอกสารและพยานวัตถุ

2.1.1 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่เกิดเหตุและความเสียหาย

2.1.2 หลักฐานการแสดงสิทธิว่าเป็นผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบให้กระทำการดังกล่าวได้ เช่น ใบอนุญาตการใช้รถ คำสั่งอนุญาตให้ใช้รถ ใบสั่งผู้รับรถ

2.1.3 หลักฐานที่ผู้กระทำหรือละเว้นไม่กระทำเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย

2.1.4 หลักฐานการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สรุปรายงานการสอบสวน ความเห็นและคำสั่งของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ

2.1.5 บันทึกรายงานการตรวจสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ

2.1.6 ภาพถ่ายหรือแผนผังแสดงสถานที่เกิดเหตุ อุปกรณ์การเก็บรักษาทรัพย์ ก่อนและหลังเกิดเหตุ

2.1.7 ภาพถ่ายแสดงสภาพความเสียหายของทรัพย์สินทางราชการหรือวัตถุพยานที่สำคัญ

2.1.8 วิธีการหรือมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สินของทางราชการ เช่น การอยู่เวรยาม

2.1.9 หลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็น

2.2 พยานบุคคล

2.2.1 บันทึกคำให้การของเจ้าหน้าที่ผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหายหรือรับผิดชอบหรือครอบครองทรัพย์สินขณะนั้น

/2.2.2 บันทึก...

2.2.2 บันทึกคำให้การของเจ้าหน้าที่รวมทั้งผู้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามสายงานบังคับบัญชาทุกคน

2.2.3 บันทึกคำให้การของบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณี หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2.4 บันทึกคำให้การของผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกรณี

2.2.5 บันทึกคำให้การประจักษ์พยานหรือพยานอื่นที่เห็นเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุ ก่อนหรือหลังเกิดเหตุ

2.2.6 พยานอื่นที่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์ในการสอบสวน

3. <u>พยานแวดล้อมอื่น ๆ</u>

3.1 ภาพถ่ายหรือแผนผังหรือเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดที่อาจใช้เป็นหลักฐานสนับสนุนคำให้การหรือข้อต่อสู้ของผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน

3.2 หลักฐานใบรับรองแพทย์ (ใช้เฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็น)

3.3 บันทึกคำให้การของบุคคลที่น่าเชื่อถืออื่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ที่อาจนำมาใช้ประกอบการพิจารณาความน่าเชื่อถือของเหตุหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

(เอกสารหมายเลข 2)

บันทึกการสอบสวน

เรื่อง .....

สอบสวนที่.....

วันที่.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

สัญชาติ.....ศาสนา.....อาชีพ.....

บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....เกี่ยวข้องกับเรื่องในฐานะ.....

สถานที่สะดวกในการติดต่อ.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ข้าพเจ้าได้ทราบเรื่อง.....

.....

.....

ตามคำสั่ง.....ที่...../.....ลงวันที่.....

.....พ.ศ.....

และข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำตามความสัตย์จริงดังต่อไปนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้กำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง ชู้เชิญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ และข้าพเจ้ารับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวน

(ลงชื่อ)..... ผู้ให้ถ้อยคำ

(ลงชื่อ)..... ผู้บันทึกถ้อยคำ

(.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า.....ได้ให้ถ้อยคำและลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ

(ลงชื่อ).....กรรมการ

(ลงชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ

ชื่อส่วนราชการ

รายละเอียดการผ่อนชำระหนี้ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่...../.....

ชื่อ.....

จำนวนเงิน.....บาท จำนวนงวด....งวด วันที่เริ่มชำระ..../..../....

ปี	เดือน	งวดที่	ต้นเงิน	ดอกเบี้ย	จำนวนเงิน	เงินต้นคงเหลือ

(เอกสารหมายเลข 3)
เลขที่...../.....

หนังสือรับสภาพหนี้

ทำที่.....
.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ...
โดยหนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้า..... ...
อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตำบล/แขวง..... ...
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำหนังสือฉบับนี้ให้
ไว้แก่.....อยู่บ้านเลขที่.....ถนน..... ...
.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต..... ...
.....จังหวัด.....เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

ข้าพเจ้าตกลงยินยอมชดใช้ค่าเสียหาย กรณี..... ...
....
....
เป็นเงินรวมทั้งสิ้น.....บาท โดยชำระภายในวันที่.....เดือน..... ...
พ.ศ.....หรือให้แล้วเสร็จภายในกำหนด...ปี.....เดือน ตามสัญญาผ่อนชำระที่

ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจในหนังสือรับสภาพหนี้ฉบับนี้ตั้งแต่ต้นจนจบแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้ให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

(เอกสารหมายเลข 4
เลขที่...../.....

สัญญาผ่อนชำระหนี้

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ...ปี ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....
อำเภอ.....จังหวัด.....ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่
.....โดย.....เป็นผู้แทน
ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้าพเจ้าสินยอมชดใช้เงินจำนวน.....บาท
ตามสัญญารับสภาพหนี้เลขที่...../.....ลงวันที่.....
โดยจะขอผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนด.....ปี.....เดือน ตามตาราง
การผ่อนชำระหนี้ที่แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ 2. จำนวนเงินที่ข้าพเจ้าต้องรับผิดชอบตามข้อ 1 ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระ
เป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละ.....บาท (.....)
จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องรับผิด และรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อระงับหรืองดเว้นการ
ชำระหนี้รายนี้เป็นอันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่เดือน.....พ.ศ.....เป็นต้นไป

ข้อ 3. ข้าพเจ้าสินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน หักเงินเดือนของ
ข้าพเจ้า ณ ที่จ่ายเป็นรายเดือนได้ทุก ๆ เดือน จนกว่าจะครบ

ข้อ 4. ในกรณีที่ข้าพเจ้าต้องพ้นจากราชการด้วยเหตุใดก็ตาม ข้าพเจ้า
สินยอมให้เจ้าหน้าที่หักเงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินสะสม หรือเงินอื่นใด อันพึงมี
ในภายต่อไปส่งใช้ได้อีกด้วย

ข้อ 5. หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้าสินยอมออกค่า
ใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ 6. หากข้าพเจ้าผิดสัญญานี้ด้วยประการใดก็ตาม ข้าพเจ้าสินยอมให้ทาง
ราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

สัญญานี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความในสัญญานี้
โดยตลอดแล้วเห็นว่าเป็นการถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานข้างท้ายนี้เป็น
หลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ให้สัญญา
(ลงชื่อ).....ผู้รับสัญญา
(ลงชื่อ).....พยาน
(ลงชื่อ).....พยาน

(เอกสารหมายเล 5)
เลขที่...../... ...

สัญญาค้ำประกัน

ทำที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ข้าพเจ้า.....(1).....อายุ.....ปี
สถานภาพ ☐โสด ☐สมรส ☐คู่สมรสตายหรือหย่า ร้าง
อาชีพ.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....
ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....ซอย.....ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
คู่สมรสชื่อ.....ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....(3).....
ดังมีข้อความต่อไปนี้คือ

ข้อ 1. ตามที่.....(2).....ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ไว้ต่อ.....(3).....
ตามสัญญาฉบับลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าวโดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อ.....
.....(3).....ว่า ถ้า.....(2).....
กระทำผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วยประการใดๆ ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทั้งสิ้นทุกประการให้แก่.....
(3).....ทันที โดย.....(3).....มิจำต้องเรียกร้องให้
(2).....ชำระหนี้ก่อน และข้าพเจ้าจะรับผิดตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบจำนวน

ข้อ 2. ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ที่.....(3)..... ..
ผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวให้แก่..... 2)
โดยจะได้แจ้งหรือมิได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบก็ตาม ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลา หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้นั้นด้วยทุกครั้ง และข้าพเจ้ายอมมิให้เอาการผ่อนเวลา หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ดังกล่าว เป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าจะรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ 3. ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้า และปลอดจากภาระผูกพันใด ๆ อันทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่า เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ ..
.....(3).....ดังนี้

/ที่ดิน ..

ที่ดิน

(1) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....
ระวาง.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท

(2) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....
ระวาง.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท

หลักทรัพย์อื่น ๆ

.....
.....
.....
.....

ข้อ 4. ข้าพเจ้าจะไม่จำหน่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก.....(3)..... ...

ข้อ 5. ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่..... ...
(2).....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้แล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน
(.....)
(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)
(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)

/ข้าพเจ้า...

ความยินยอมของคู่สมรส

ข้าพเจ้า.....คู่สมรสของ.....
(1).....ผู้ค้ำประกันได้ทราบข้อความในสัญญาค้ำประกันแล้ว ยินยอมให้....
.....(1).....ทำสัญญาค้ำประกันฉบับนี้ได้

(ลงชื่อ).....คู่สมรสผู้ยินยอม
(.....)
(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)
(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)

หมายเหตุ (1) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน
(2) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้
(3) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

ที่ 606573
25 ก.ย. 2545
วันที่
เวลา 8.31
6674

ที่ กค 0507.2/ ว. 81

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กท 10400

27 สิงหาคม 2545

ห้องรองปลัดกระทรวง ( )
เลขรับ 1220 เวลา
วันที่ 29 ส.ค. 45
เสร็จวันที่

เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิด

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

3. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0530.6/ว 133 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิด 1 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง 1 และ 2 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยแยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และมิใช่การปฏิบัติหน้าที่ และหนังสือที่อ้างถึง 3 กระทรวงการคลังได้ประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นทุกระยะเวลา 3 เดือน นั้น

เพื่อให้ส่วนราชการมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้จากผู้รับผิดทางละเมิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทางละเมิดของทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ โดยไม่รวมทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของมีค่า ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยโดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

1. การชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ยังไม่ได้ใช้งาน ให้ชดใช้ตามราคาทรัพย์สินดังกล่าวในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยไม่มีการหักค่าเสื่อมราคาหรือค่าสึกหรอของทรัพย์สินนั้น หากเป็นกรณีที่ทรัพย์สินได้ใช้งานแล้วก็จะมีการหักค่าเสื่อมราคาตามระยะเวลาที่ใช้งานมาแล้ว หรือตามมูลค่าซากของทรัพย์สินนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการใช้ทรัพย์สินว่าอยู่ในช่วงเวลาหรือเกินระยะเวลาที่กำหนดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ทั้งนี้กระทรวงการคลังได้กำหนดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินแต่ละประเภท ตลอดจนอัตรามูลค่าซาก โดยอ้างอิงจากหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจและเอกชน เพื่อเป็นมาตรฐานในการถือปฏิบัติ

/ 2. อายุ ...

2. อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน กำหนดโดยนำสถิติจากการใช้ทรัพย์สินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีการใช้ทรัพย์สินลักษณะและประเภทเดียวกันเป็นเกณฑ์ สำหรับอัตรามูลค่าซากคำนวณหาโดยวิธียอดคงเหลือลดลง (Double Declining Balance Method) ซึ่งอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินที่ยังมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพจะคงที่ หากทรัพย์สินดังกล่าวหมดอายุการใช้งานแล้ว อัตรามูลค่าซากจะลดลงในอัตราคงที่ในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อปี จนกว่าจะเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ 5 ซึ่งเป็นอัตราต่ำสุดสำหรับการเรียกชดใช้

3. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดที่มีราคาปัจจุบันไม่เกิน 2,000 บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันของทรัพย์สินนั้น

4. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้ส่วนราชการขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณี ๆ ไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สป ฝนง

(นายสุทธีพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

เรียน ท่านปลัดกระทรวงฯ (ร.ร.)
เพื่อโปรดทราบ และแจ้งส่วนราชการ
แจ้ง หรือประชาสัมพันธ์ในสังกัดทราบ

(นางอัญชลี ภูมมา)
ผู้อำนวยการกองกลาง
15 ต.ค. 45

กรมบัญชีกลาง
สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน
โทร 0-2270-0370
โทรสาร 0-2273-9796

ทราบ
ชอน

(นายจรัล [illegible])
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
30 ก.ย. 2545

บมส.รบ.(ล)
โปรดดำเนินการ

1 ต.ค. 45
(นายวุฒิ สุขสมมล)
หัวหน้างานสารบรรณ

หลักเกณฑ์การคำนวณ ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิด

สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน
กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี

สิงหาคม 2545

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิด

1. ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2539 สำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ ความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานของรัฐต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบี้ยต่อในภายหลัง โดยยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายเกิดขึ้นโดยจงใจประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ ในการดำเนินการสอบหาผู้รับผิด หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทน ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด และส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

หลักการชดใช้ความเสียหายที่เป็นเงิน ก็ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว แต่ถ้าความเสียหายมิได้เป็นเงินจะดำเนินการชำระเป็นเงินแทนหรือชดใช้ทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพคุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย และใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย หรือซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม กรณีการชดใช้ที่แตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

ในทางปฏิบัติของการชดใช้ความเสียหายของทรัพย์สิน ผู้รับผิดส่วนใหญ่จะขอชดใช้เป็นเงินแทนการชดใช้ตัวทรัพย์สิน กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางก็จะพิจารณาคำนวณ

ค่าเสียหายของทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้เป็นกรณี ๆ ตามลักษณะและคุณสมบัติของทรัพย์สิน ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้ภายใต้เกณฑ์ที่เหมาะสม กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

หน่วยงานของรัฐในที่นี้ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ สามารถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย สามารถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไปคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้จากผู้รับผิดทางละเมิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. เพื่อความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ลดปริมาณงานที่ต้องส่งเรื่องมาให้กระทรวงการคลังกำหนดมูลค่าความเสียหาย

3. ขอบเขตและข้อจำกัด

ทรัพย์สินที่ศึกษาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าความเสียหายในที่นี้ เป็นทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณเท่านั้น โดยไม่ครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของมีค่า เนื่องจากมูลค่าของทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เปลี่ยนแปลงตามสภาวะเศรษฐกิจและอาจมีปัญหาในการกำหนดมูลค่าความเสียหาย ดังนั้น ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายนอกเหนือจากประเภทที่กำหนด ให้หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาคำนวณค่าเสื่อมราคา

4. หลักเกณฑ์และวิธีการ

หลักเกณฑ์ที่กำหนดต่อไปนี้ยึดหลักความเป็นธรรมทั้ง 2 ฝ่าย คือ หน่วยงานของรัฐและผู้รับผิด โดยหน่วยงานของรัฐจะได้รับเงินชดใช้ในจำนวนเงินที่เหมาะสมตามสภาพของการใช้ทรัพย์สินนั้นมา สำหรับผู้รับผิดก็ให้รับผิดชดใช้เงินให้กับหน่วยงานของรัฐที่ไม่เกินมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ในการชดใช้ค่าเสียหายของทรัพย์สินเป็นเงิน ให้ชดใช้ตามสภาพการใช้งานของทรัพย์สินเป็นเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าความเสียหาย โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายยังไม่ได้ใช้งาน ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบัน

2. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้ใช้งานแล้ว

2.1 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นในระหว่างที่ทรัพย์สินนั้นยังมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหายหรือเสียหาย

ราคาที่เรียกชดใช้ = ราคาปัจจุบัน – ค่าเสื่อมราคา

2.2 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นเมื่อทรัพย์สินนั้นสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

ราคาที่เรียกชดใช้ = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย/เสียหาย

สำหรับราคาปัจจุบันของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดมีมูลค่าไม่ถึง 2,000 บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบัน

ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกชดใช้ได้แก่ ราคาปัจจุบัน ราคาซาก อายุการใช้งาน และค่าเสื่อมราคา

1) ราคาปัจจุบัน เป็นราคาของทรัพย์สินในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ หรือราคาตลาดหรือราคาซื้อขายทรัพย์สิน ซึ่งเป็นชนิด ลักษณะ และขนาดเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน กรณีที่ไม่ใช้บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ ส่วนราชการจะต้องมีหลักฐานการสืบราคาจากบริษัทหรือห้างร้านที่จำหน่ายหรือเป็นตัวแทนจำหน่ายทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

2) ราคาซาก เป็นราคาที่ประมาณว่าจะขายทรัพย์สินได้ในขณะที่ทรัพย์สินนั้นหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การกำหนดอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินแต่ละประเภท (ภาคผนวก 1) ขึ้นอยู่กับอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน ทั้งนี้ อัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินที่หมดอายุการใช้งานแล้ว กำหนดให้ลดลงปีละ 0.5 จนเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ 5 เป็นอัตราต่ำสุดที่เรียกชดใช้

3) **อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ** เป็นระยะเวลาของการใช้ทรัพย์สินที่ประมาณว่า หากได้มีการใช้ทรัพย์สินอย่างสม่ำเสมอ ประสิทธิภาพสูงสุดที่ได้จากการใช้ทรัพย์สินควรจะมีอายุการใช้งานเท่าใด การกำหนดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน (ภาคผนวก 2) จำแนกตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ

4) **ค่าเสื่อมราคา** เป็นการปันส่วนมูลค่าเสื่อมสภาพของทรัพย์สินอย่างมีระบบตลอดอายุการใช้งานที่ได้ประมาณไว้ วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อเรียกชดใช้ให้ใช้วิธีเส้นตรง (Straight – Line Method) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิดเป็นคนละกรณีกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชีเกณฑ์คงค้าง เนื่องจากทรัพย์สินที่หักค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชี เมื่อหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะคงมูลค่าตามบัญชีด้วยราคา 1 บาท เพื่อการควบคุมและตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งจะนำมาเป็นมูลค่าเรียกชดใช้ไม่ได้

5. ขั้นตอนการคำนวณค่าเสื่อมราคา

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าเรียกชดใช้ มีขั้นตอนดังนี้

1. คำนวณอายุการใช้งานจริงของทรัพย์สิน โดยนำ วัน เดือน ปี ที่สูญหายหรือเสียหายหักด้วย วัน เดือน ปี ที่ซื้อทรัพย์สิน จะได้อายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้น (เศษของวันเกินกว่าหรือเท่ากับ 15 วัน ให้คิดเป็น 1 เดือน ถ้าน้อยกว่าให้ตัดทิ้ง)

2. ตรวจสอบอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน และนำมาเปรียบเทียบกับผลที่คำนวณได้จากข้อ 1 เพื่อดูว่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย ยังอยู่ในระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

3. หาราคาปัจจุบันในปีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิธีการสืบราคาจากบริษัทห้างร้าน หรือใช้ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณแล้วแต่กรณี

4. การคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกชดใช้

4.1 กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

$$\text{สูตรการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

การหาราคาซาก ให้ใช้อัตรามูลค่าซากที่กำหนดในช่วงที่ทรัพย์สินมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ และนำอัตรามูลค่าซากคูณกับราคาปัจจุบัน

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซาก

เมื่อได้ราคาซากแล้วนำไปคำนวณตามสูตร เพื่อหาค่าเสื่อมราคาต่อปี กรณีทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้มีการใช้งานมามากกว่าหรือน้อยกว่า 1 ปี ต้องหาค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นตามระยะเวลาการใช้ทรัพย์สิน ดังนี้

ค่าเสื่อมราคาสะสม = ค่าเสื่อมราคาต่อปี x อายุการใช้งานของทรัพย์สินที่คำนวณได้

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน - ค่าเสื่อมราคาสะสม

4.2 กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

(1) ให้คำนวณหาอัตรามูลค่าซาก ตามอายุการใช้งานของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางค์

(2) จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากตาม ข้อ (1)

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายทั้ง 2 กรณีปรากฏตามตัวอย่าง (ภาคผนวก 3)

6. การควบคุมและติดตามหนี้

เมื่อผู้รับผิดทางละเมิดยินยอมชดใช้จำนวนเงินตามที่คำนวณได้ และได้มีการชดใช้ครั้งเดียวทั้งจำนวน ให้หน่วยงานของรัฐนำเงินที่ได้รับส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน หากเป็นการทำสัญญารับสภาพหนี้และขอผ่อนชำระ หน่วยงานของรัฐควรจะมีการควบคุมรายการดังกล่าวในระบบบัญชี เพื่อเป็นข้อมูลในการควบคุมและติดตามผลการเรียกเก็บเงินจากผู้รับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ ในช่วงระยะแรกที่หน่วยงานยังไม่มีการปรับเปลี่ยนระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้าง ให้หน่วยงานของรัฐควบคุมรายการดังกล่าวในทะเบียนไปพลางก่อน เมื่อมีการใช้ระบบบัญชีเกณฑ์คงค้างแล้ว ให้ตั้งยอดลูกหนี้ในระบบบัญชีด้วย

7. สรุป

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดทางละเมิดที่กำหนด เป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ซึ่งยังมิอาจพิจารณาได้ครอบคลุมทรัพย์สินทุกประเภทที่หน่วยงานของรัฐมี ดังนั้น หากทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย หน่วยงานของรัฐไม่สามารถจะคำนวณมูลค่าเพื่อเรียกชดใช้ได้ ก็ให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา อย่างไรก็ดี กรอบแนวทางที่กำหนดดังกล่าวจะทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ภาคผนวก 1

ตารางอัตรามูลค่าซาก แยกตามอายุการใช้งานของทรัพย์สิน

5 ปี		8 ปี		10 ปี		12 ปี		15 ปี	
ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%
1-5	8	1-8	10	1-10	11	1-12	11	1-15	12
6	7.5	9	9.5	11	10.5	13	10.5	16	11.5
7	7	10	9	12	10	14	10	17	11
8	6.5	11	8.5	13	9.5	15	9.5	18	10.5
9	6	12	8	14	9	16	9	19	10
10	5.5	13	7.5	15	8.5	17	8.5	20	9.5
11	5	14	7	16	8	18	8	21	9
เป็นต้นไป		15	6.5	17	7.5	19	7.5	22	8.5
		16	6	18	7	20	7	23	8
		17	5.5	19	6.5	21	6.5	24	7.5
		18	5	20	6	22	6	25	7
		เป็นต้นไป		21	5.5	23	5.5	26	6.5
				22	5	24	5	27	6
				เป็นต้นไป		เป็นต้นไป		28	5.5
								29	5
								เป็นต้นไป	

ภาคผนวก 2

ตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน
ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ

ประเภททรัพย์สิน	อายุการใช้งาน (ปี)
1. ครุภัณฑ์ก่อสร้าง	10
ยกเว้น รถเข็น	5
2. ครุภัณฑ์การเกษตร	10
3. ครุภัณฑ์การแพทย์	10
ยกเว้น รถเข็น	8
4. ครุภัณฑ์การศึกษา	10
5. ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	10
6. ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	10
ยกเว้น เตาแก๊ส	5
7. ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	10
ยกเว้น วิทยุ – เทป	5
8. ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	8
ยกเว้น รถจักรยานยนต์	5
9. ครุภัณฑ์โรงงาน	10
10. ครุภัณฑ์สำนักงาน	10
11. ครุภัณฑ์สำรวจ	10
ยกเว้น เทปวัดระยะ, ไม้สต๊าฟ	5
12. ครุภัณฑ์อาวุธ	10

ภาคผนวก 3

ตัวอย่างการคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ตัวอย่างที่ 1 เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือมูลค่า 13,500 บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2541 สูญหายเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2544

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร ชนิดมือถือ 3 ปี 6 เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน 10 ปี

ราคาปัจจุบันในปีที่สูญหายเท่ากับ 12,000 บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี 2544 ของสำนักงบประมาณ)

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน - ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน

อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน = 11 %

$$\text{ราคาซาก} = 12,000 \times \frac{11}{100} = 1,320 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{12,000 - 1,320}{10} = 1,068 \text{ บาท}$$

ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย (3 ปี 6 เดือน)

$$= 1,068 \times 3 + \left[1,068 \times \frac{6}{12}\right] = 3,738 \text{ บาท}$$

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = 12,000 – 3,738 = 8,262 บาท

ตัวอย่างที่ 2 เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือ ตามตัวอย่างที่ 1 หากซื้อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2534 สูญหายเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2544

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร 10 ปี 6 เดือน ซึ่งเป็นกรณีที่สูญหายเมื่อทรัพย์สินหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย

อัตรามูลค่าซากปีที่ 10 = 11 %

อัตรามูลค่าซากปีที่ 11 = 10.5 %

ผลต่างระหว่างปีที่ 10 ถึง 11 = 0.5 %

คำนวณอัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย โดยวิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์

อายุการใช้งาน 12 เดือน = 0.5

อายุการใช้งาน 6 เดือน $= \frac{0.5 \times 6}{12} = 0.25$

ดังนั้น อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย (10 ปี 6 เดือน)

$= 11 - 0.25 = 10.75\ \%$

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ $= \frac{12{,}000 \times 10.75}{100} = 1{,}290$ บาท

ตัวอย่างที่ 3 เครื่องขยายเสียงมูลค่า 55,000 บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2541 สูญหายเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2544

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องขยายเสียง 3 ปี 9 เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน 10 ปี

ราคาซื้อขายเครื่องขยายเสียงในปีปัจจุบัน (ปี 2544) คือ 50,000 บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี 2544 ของสำนักงบประมาณ)

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน - ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน

อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน = 11 %

$$\text{ราคาซาก} = 50{,}000 \times \frac{11}{100} = 5{,}500 \text{ บาท}$$

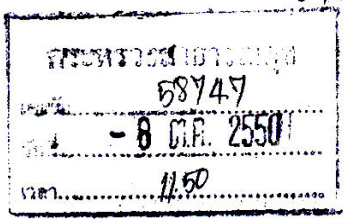
$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{50{,}000 - 5{,}500}{10} = 4{,}450 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าเสื่อมราคา3 ปี 9 เดือน} = 4{,}450 \times 3 + \left[4{,}450 \times \frac{9}{12} \right] = 16{,}687.50 \text{ บาท}$$

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = 50,000 – 16,687.50 = 33,312.50 บาท

8901

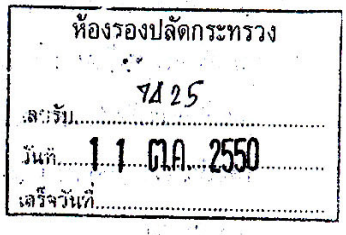

11375

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0406.2/ว.66

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

25 กันยายน 2550

เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.6/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางในการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิด

ตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม หรือความผิด หรือความบกพร่อง หรือระบบดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ไว้ตามหนังสือที่อ้างถึง 2 นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 ข้างต้น มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับกับกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่ปรากฏว่าหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.6/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545 ที่ส่วนราชการต่างๆ ถือปฏิบัติอยู่ ยังมิได้มีการกำหนดแนวทางแบ่งสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ละรายไว้ ทำให้การกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม และเกิดความไม่เสมอภาค

/แก่...

แก่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของแต่ละหน่วยงานของรัฐ จึงเห็นสมควรยกเลิกหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.6/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545 และเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีบรรทัดฐานในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงเห็นควรกำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ โดยได้แบ่งตามลักษณะของความเสียหายและกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละราย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณาสำนวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย)

อนึ่ง ในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาโดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหาย ตามมาตรา 8 วรรค 2 และถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วยตามมาตรา 8 วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้วจึงนำความเสียหายที่ลดส่วนและ/หรือหักส่วนแล้วมาพิจารณาความรับผิดให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย โดยใช้แนวทางการกำหนดสัดส่วนดังกล่าวประกอบการพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

① เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เพื่อโปรดทราบและเห็นควรแจ้ง
หน่วยงานในสังกัด สธ.ทราบ
จะเป็นพระคุณ

(นางวิไลลักษณ์ เลิศสมบูรณ์)
ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป
กรมบัญชีกลาง 10 ต.ค. 2550
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร.0 2271 1999

(นายเมธี จันท์จารุภรณ์)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
11 ต.ค. 2550

② ทราบ
ดำเนินการตามเสนอ

(นางศิริพร กัญชนะ)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
12 ต.ค. 2550

สารบรรณ 2
โปรดดำเนินการ

(นางนันทพร มานะเนตร)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

นางศิริพร

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

รณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.) ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ผู้บังคับบัญชา (ผบ.) ชั้นสูง / ผู้อนุมัติ	
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน			
1	**การจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคาแพง**							
	1.1 วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง ไม่ถูกต้อง	กก พิจารณาผล	60	ฝ่ายพัสดุ	20	10	10	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก พิจารณาผล	60	-		20	20	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก พิจารณาผล	60	-		-	40	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ /ผบ.ชั้นต้น-กลาง
	1.2 กำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง							
	(1) ใช้ค่า Factor F / ราคาวัสดุ ไม่ถูกต้อง	กก.กำหนดราคากลาง	70	ฝ่ายพัสดุ	15	10	5	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	70	-		20	10	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	70	-		-	30	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ /ผบ.ชั้นต้น-กลาง
	(2) คำนวณปริมาณงานผิดพลาด	กก.กำหนดราคากลาง	100	-		-	-	
	1.3 ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดที่มีคุณสมบัติ							
	ถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด							
	(1) วิธีสอบราคา	กก.เปิดซอง	60	ฝ่ายพัสดุ	15	15	10	กรณีตาม (1) และ (2) จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงานทักท้วงแล้ว
	(2) วิธีประกวดราคา	กก.พิจารณาผล	60	ฝ่ายพัสดุ	15	15	10	แต่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจสั่งอนุมัติ ให้ผู้อนุมัติรับผิด
								ร้อยละ 40 (จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิด)

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ผู้บังคับบัญชา ชั้นสูง / ผู้อนุมัติ	
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน			
2	**การตรวจการจ้าง/ตรวจรับ ไม่ถูกต้อง**							
	2.1 การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ	กก.ตรวจการจ้าง	30	ผู้ควบคุมงาน	50	10	10	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่าผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ
		กก.ตรวจการจ้าง	40	ผู้ควบคุมงาน	60	-	-	กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ ไม่ต้องรับผิด
	2.2 ส่งของไม่ตรงตามสัญญา	กก.ตรวจรับ	60	ฝ่ายพัสดุ	20	10	10	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อว่าควรได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตามสัญญา
		กก.ตรวจรับ	100			-	-	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญา ไม่ต้องรับผิด
3	**ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า**	กก.ตรวจการจ้าง/รับ	70	ฝ่ายพัสดุ	10	10	10	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการส่งมอบงาน/ของล่าช้า
		กก.ตรวจการจ้าง/รับ	100			-	-	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจทราบข้อเท็จจริงได้ว่ามีการส่งมอบงาน/ของ ล่าช้า ไม่ต้องรับผิด เช่น กก.ตรวจการจ้าง/รับ ปกปิดไม่แจ้งให้ทราบ,ลงนามตรวจรับ-ย้อนหลัง เป็นต้น

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ผู้บังคับบัญชา ชั้นสูง / ผู้อนุมัติ	
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน			
4	**การใช้เงินผิดระเบียบ**							
	4.1 ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง			ฝ่ายการเงิน	20	30	50	กรณีเป็นเรื่องที่ผู้เสนอและผู้บังคับบัญชาปฏิบัติผิดหลัก-
	แต่นำไปใช้โดยผิดระเบียบ							การเงินการคลัง
				-		-	100	กรณีผู้อนุมัติใช้อำนาจสั่งการและเป็นผู้อนุมัติ ให้รับผิดเต็ม-
								จำนวนร้อยละ 100 (จนท.ฝ่ายการเงิน/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิด)
	4.2 จ่ายเงินเกินสิทธิ/ไม่มีสิทธิ/ผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	60	20	20	กรณีมีเงินงบประมาณ/เงินราชการสำหรับใช้จ่ายแล้ว แต่จ่าย
								ผิดระเบียบหรือจ่ายเกินกว่าสิทธิที่ควรได้รับ

คำอธิบายเพิ่มเติม

1. กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดมากกว่า 1 คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน 3 คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุที่เกี่ยวข้องมีจำนวน 2 คน ให้แต่ละคนรับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน
2. ฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นแต่มีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน
3. แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้
   3.1 กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
   3.2 กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างไปจากแนวทางข้างต้น ให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม
   3.3 กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)							หมายเหตุ
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง / ผู้อนุมัติ	
1	**รับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว**								
	1.1 รับเงินแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน /	100			ฝ่ายการเงิน	60	20	20	
	แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงิน								
	1.2 ออกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำเงินส่ง	100	กก.เก็บรักษาเงิน	60	ฝ่ายการเงิน	20	10	10	กรณี กก.เก็บรักษาเงิน ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ
		100	-		ฝ่ายการเงิน	60	20	20	กรณี กก.เก็บรักษาเงิน ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนถูกต้องตาม-
									ระเบียบแล้ว ไม่ต้องรับผิด
	1.3 ไม่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารให้ครบ	100			ฝ่ายการเงิน	60	20	20	
	จำนวนตามระเบียบกลับนำไปใช้ส่วนตัว								
2	**เบิกจ่ายเงินโดยทุจริต**								
	2.1 ไม่มีหลักฐานการจ่าย	100			ฝ่ายการเงิน	60	20	20	
	2.2 ทำหลักฐานการจ่ายเท็จ	100			ฝ่ายการเงิน	60	40	-	กรณีตาม 2.2 และ 2.3 ผู้อนุมัติปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแล
	2.3 แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย	100			ฝ่ายการเงิน	60	40	-	ปล่อยให้มีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้อนุมัติรับผิดด้วย โดย
									ปรับสัดส่วนเท่ากับ 2.1

กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)							หมายเหตุ
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง / ผู้อนุมัติ	
	2.4 แก้ไขหรือเติมจำนวนเงินในเช็ค/ ใบถอนเงินให้สูงขึ้น	100			ผู้ลงนามในเช็ค/ ใบถอนเงิน	100	-	-	กรณีผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เช่น ลงนามไว้ล่วงหน้าโดยยังไม่ได้กรอกจำนวนเงิน,เขียนจำนวนเ โดยเว้นช่องว่างข้างหน้าไว้ให้เติมได้, ไม่ขีดคร่อมเช็คสั่งจ่ายใ เจ้าหนี้โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน รับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน

คำอธิบายเพิ่มเติม

1. กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดมากกว่า 1 คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน 3 คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุที่เกี่ยวข้องมีจำนวน 2 คน ให้แต่ละคนรับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน
2. ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นแต่มีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน
3. แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้
   3.1 กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
   3.2 กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างไปจากแนวทางข้างต้น ให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม
   3.3 กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีอุบัติเหตุ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
		พนักงานขับรถ	
1	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร	100	กรณีพนักงานขับรถกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง
2	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย	75	กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกมาประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถมิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถ, ไม่ชำนาญเส้นทาง ,สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี, สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์, หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรีบนำผู้ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น
3	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร และคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมอยู่ด้วย	50	

คำอธิบายเพิ่มเติม

1. กรณีที่มีการนำยานพาหนะของทางราชการไปใช้ในกิจการส่วนตัวหรือเดินทางออกนอกเส้นทางจากที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เต็มจำนวนความเสียหาย (ร้อยละ 100)
2. แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้
   2.1 กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
   2.2 กรณีมีข้อเท็จจริงหรือลักษณะความเสียหายที่แตกต่างหรือนอกเหนือจากแนวทางข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

ห้องรองปลัดกระทรวง
นพ.โสภณ เมฆธน
เลขรับ 18270
วันที่ ๒๖ ธ.ค. ๒๕๕๕
เวลา ๑๓.๐๐

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 68782
วันที่ 21 ธ.ค. 2555
เวลา 09.00
21037

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว.๑๔๑

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม.๑๐๔๐๐

๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

กลุ่มกฎหมาย
เลขรับ 4108
วันที่ 20 ธ.ค.
เวลา 15.-

เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณาสำนวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ แบ่งตามลักษณะของความเสียหายและกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละราย แต่จากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและแบบรายงานท้ายประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พบว่า ในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและหน่วยงานของรัฐบางแห่งยังไม่ได้พิจารณากำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและต้องรับผิดให้เป็นไปตามแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่กระทรวงการคลังกำหนด ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน และไม่เป็นธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทางละเมิด นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เจตนารมณ์ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติดังกล่าวเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีบรรทัดฐานในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงได้กำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ แบ่งตามลักษณะของความเสียหายและกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละราย ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณากำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีมูลละเมิดในเหตุลักษณะเดียวกันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำในการใช้ดุลพินิจพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน และเกิดความเป็นธรรมต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและต้องรับผิด จึงขอให้หน่วยงานของรัฐกำชับให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดใช้แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ประกอบการพิจารณาโดยเคร่งครัดด้วย หากการพิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดใด มีผู้เกี่ยวข้องและต้องรับผิดแตกต่างไปจากแนวทางดังกล่าว เช่น มีกลุ่มหรือจำนวนผู้รับผิดเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากที่กำหนด เป็นต้น ก็ให้ใช้ดุลพินิจปรับเพิ่มหรือลดสัดส่วนความรับผิดโดยให้พิจารณากำหนดระดับความรับผิดแตกต่างไปตามระดับแห่งความรับผิดชอบ ทั้งนี้ ให้ศึกษาเทียบเคียงจากแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งหรือเทียบเคียงแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งโดยอนุโลม เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง อันส่งผลให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

/ ทั้งนี้...

ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐสามารถค้นหาแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งเพิ่มเติมได้ที่ http://www.cgd.go.th/wps/portal/CGDInfo/CivilLiability

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุภา ปิยะจิตติ)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มงานพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๙๒

๑) เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
จะเป็นพระคุณ

(นางนันทพร มานะเนตร)
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
แทนผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป
๒๕ S.A. ๒๕๕๕

เรียน หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมายและคดี

๒ ๒๑ ก.ค 56

๒) มอบ กลุ่มกฎหมาย ดำเนินการ

(นายโสภณ เมฆธน)
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
๒๘ S.A. ๒๕๕๕

ด่วนที่สุด
ที่ กค ๐๔๑๕.๑/ว๑๖

กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

ด้วยกระทรวงการคลังได้ยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยกำหนดขึ้นใหม่เป็นประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ประกาศ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๓๗ ตอนพิเศษ ๑๐ ง วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นสมควรแจ้งเวียนหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย พร้อมนี้ได้นำลงเว็บไซต์ www.cgd.go.th เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายภูมิศักดิ์ อรัญญาเกษมสุข)
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

กองละเมิดและแพ่ง
กลุ่มงานบริหารและพัฒนาระบบงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๙๐
โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๕๕๓

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงาน
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เชิงบูรณาการในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารงาน และเพื่อให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๗ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กระทรวงการคลังจึงประกาศกำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๕ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

๕.๑ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๕.๒ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ครั้งละเกินกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับความเสียหายประเภท

๕.๒.๑ ความเสียหายจากสาเหตุทั่วไปที่มิได้มีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น และหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ต้องรับผิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตั้งแต่ร้อยละ ๗๕ ของความเสียหายทั้งหมด

๕.๒.๒ ความเสียหายที่มีสาเหตุจากการทุจริตและหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตรับผิดชดใช้เต็มจำนวนความเสียหายและพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องซึ่งกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย

๕.๒.๓ ความเสียหายที่มิได้เกิดจากการทุจริต แต่มีสาเหตุจากเงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ และหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย

๕.๓ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ

ข้อ ๖ ความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ ๕ ให้หน่วยงานของรัฐรายงานความเสียหายในระบบความรับผิดทางละเมิดและแพ่งตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่กรมบัญชีกลางได้แจ้งเวียนให้ถือปฏิบัติ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดแนวทางและหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ที่ http://tcls.cgd.go.th

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
จักรกฤศฎิ์ พาราพันธกุล
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 7572
วันที่ 25 พ.ย. 2545
เวลา 8:25

ที่ กค 0418.7/ ว.105

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท. 10400

ของถัง
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 18533
วันที่ 26 พ.ย. 2545

24 ตุลาคม 2545

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิดทางละเมิด

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ด้วยปรากฏว่า มีส่วนราชการหลายแห่งขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ย กรณีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้เงินที่เบิกเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิคืนแก่ทางราชการ เช่น เงินเดือน เงินค่ารักษาพยาบาล เงินค่าเล่าเรียนบุตร เงินสวัสดิการหรือเงินอื่นใดของทางราชการ และกรณีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ซึ่งส่วนราชการได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดดังกล่าวชดใช้เงินคืนภายในกำหนดเวลา แต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ได้ชดใช้เงินตามกำหนดเวลาดังกล่าว ในการเรียกคืนจะคิดดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดจากการชำระหนี้ในขั้นตอนใด อย่างไร หรือไม่ โดยแต่ละส่วนราชการจะถือปฏิบัติแตกต่างกัน ซึ่งการที่ต้องใช้คืนเงินที่เบิกจ่ายไปจากทางราชการหรือการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทางละเมิดก็ดี หากเป็นกรณีมีคดีขึ้นสู่ศาล ศาลก็จะมีคำพิพากษาให้มีการชำระดอกเบี้ยตามคำขอของโจทก์ ประกอบกับขณะนี้กระทรวงการคลังยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ แต่จะพิจารณาให้เป็นการเฉพาะรายโดยคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็นและภาระของผู้ที่ต้องรับผิด

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาคิดดอกเบี้ยอันเกิดจากหนี้ดังกล่าวข้างต้นมีหลักเกณฑ์ที่ให้ความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้และเกิดประโยชน์แก่ทางราชการ จึงเห็นควรกำหนดเป็นแนวทางการคิดดอกเบี้ยไว้ โดยปรับใช้กับเหตุที่เกิดหนี้และพฤติการณ์ในการปฏิบัติการชำระหนี้ของผู้ที่ต้องรับผิดและใช้หลักเกณฑ์ในการคิดดอกเบี้ยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 206 ซึ่งบัญญัติว่า "ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด" และมาตรา 224 ซึ่งบัญญัติว่า "หนี้เงินนั้นท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี....." โดยพิจารณาเป็น 2 กรณี ดังนี้

1. กรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้เงินที่เบิกเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิคืนแก่ทางราชการ

/1.1 กรณี...

1.1 กรณีเจ้าหน้าที่มีพฤติการณ์จงใจที่จะเบิกเงินหรือรับเงินของทางราชการไปโดยทราบอยู่แล้วว่าตนเองไม่มีสิทธิหรือเกินสิทธิที่จะได้รับ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการโดยไม่สุจริต ถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นผิดนัดนับแต่วันที่ได้รับเงินไป ให้ส่วนราชการเรียกชดใช้ดอกเบี้ยตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ได้รับเงิน

1.2 กรณีเจ้าหน้าที่เบิกเงินไปเกินสิทธิหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิโดยสุจริต กรณีนี้ทางราชการไม่ควรลงโทษเจ้าหน้าที่ที่รับเงินไปให้ต้องชดใช้ในส่วนของดอกเบี้ย แต่ถ้าปรากฏว่าส่วนราชการได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นนำเงินที่รับไปดังกล่าวคืนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้วหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นยังไม่ยอมชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ส่วนราชการเรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด

2. กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

2.1 เมื่อส่วนราชการได้มีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้ว หากไม่ชำระหนี้ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด

2.2 กรณีเจ้าหน้าที่จงใจทุจริตยักยอกเงินหรือทรัพย์สินของทางราชการไปและมีมูลความผิดทางอาญาด้วย ให้ส่วนราชการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระดอกเบี้ยของเงินหรือทรัพย์สินที่ต้องชดใช้ตั้งแต่วันที่กระทำการทุจริต

2.3 กรณีการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้รับผิดตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้เรียกดอกเบี้ยตามสิทธิของเจ้าหนี้ตั้งแต่วันที่ทำละเมิด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งหน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติ ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมหมาย ภาษี)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
กระทรวงการคลัง

(นางธนาภรณ์ สิมาธรรมชัย)
หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป
แทนผู้อำนวยการกองกลาง

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมายและระเบียบ
ส่วนกฎหมายและระเบียบ 7
โทร.0-2271-0916

เรียน นายสมหมาย ภาษี
- เพื่อโปรดพิจารณา

เรียน หัวหน้างานธุรการ
- เพื่อแจ้งหน่วยงานในสังกัด
ส่วนกลาง, แผนส่วนภูมิภาค
- ผู้อำนวยการกองกลาง

(นางปาริณา หุ่นจำลอง)
รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี 9 ชำ
กลุ่มคลังและพัสดุ สำนักบริหารกลาง

ห้องรองปลัดกระทรวง นายสมัคร์ ยิ่งเสรี
เลขรับ 1697
วันที่ 31 มี.ค. 2548
เสร็จวันที่ 31 มี.ค. 2548

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 18919
วันที่ 23 มี.ค. 2548
เวลา 13.13

ที่ กค 0406.2 / ว.48

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กทม. 10400

กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
รับที่ 997
วันที่ 4 เม.ย. 48
เวลา 11.07

16 มีนาคม 2548

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 14 วรรคสอง กำหนดว่ากระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้ นั้น

เนื่องจากปัจจุบันจากผลการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการใช้ยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐมักจะประสบอุบัติเหตุบ่อยครั้งมากและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนมาก โดยสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการนำยานพาหนะของหน่วยงานไปใช้มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ยังพบว่าอุบัติเหตุเกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นการขัดต่อนโยบายของรัฐที่มุ่งจะลดอุบัติเหตุที่เกิดจากผู้ขับขี่เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย และต้องเสียเวลามาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวบุคคลผู้ต้องรับผิดโดยไม่ใช่เหตุอันสมควร

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เพื่อป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายและต้องสูญเสียเวลากับการสอบสวนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกรณีดังกล่าว จึงเห็นควรให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีมาตรการควบคุมการใช้ยานพาหนะของหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น และควบคุมพนักงานผู้ขับขี่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานผู้ขับขี่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะการดื่มสุรา

/ในระหว่าง...

ในระหว่างขับขี่ยานพาหนะ ทั้งนี้ หากการใช้ยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐยังประสบอุบัติเหตุได้รับความเสียหายให้หน่วยงานของรัฐจะต้องมีรายงานการสอบข้อเท็จจริงดังนี้

1. พฤติการณ์การใช้ยานพาหนะของผู้ขับขี่ ผู้ควบคุมและผู้อนุญาตว่าได้ใช้ยานพาหนะของหน่วยงานไปในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ตลอดจนพฤติการณ์ในการขับขี่ของผู้ขับขี่ว่า เป็นการประมาทเลินเล่อหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เช่น ขับรถยนต์ด้วยความเร็วสูง ขับรถยนต์โดยไม่เว้นระยะให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ หรือขับรถยนต์ฝ่าฝืนกฎจราจร เป็นต้น

2. สรุปผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในทุกกรณี

3. ผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ประกอบสำนวนการสอบสวน และหากไม่มีรายงานผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ดังกล่าว จะต้องชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวด้วย

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข (นพ.พิพัฒน์ฯ)
เพื่อโปรดทราบ และเห็นควรฯ
.....
จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

(นางสะไบทิพย์ ปานรัตน์)
ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป
29 มี.ค. 2548

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. 0 2271 1999
Call center 0 2271 0686 90 ต่อ 6415
Email : civilbur@cgd.go.th.

มอบ ม.ว.ล.เฉลิมชาติ ดำเนินการแทน

(นายพิพัฒน์ ยิ่งเสรี)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
31 มี.ค. 2548

ที่ กค 0406.3/ ว 336

กรมบัญชีกลาง
ถนนพระราม 6 กทม. 10400

19 กันยายน 2549

เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.6/ว 34086 ลงวันที่ 22 กันยายน 2540
2. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.4/ว 245 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2546

ตามหนังสือที่อ้างถึงกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยกำหนดให้ส่งเป็นสำเนาเอกสารที่เจ้าหน้าที่รับรองสำเนาถูกต้องพร้อมขอความร่วมมือจัดส่งแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) รายงานผลการสอบสวนสำหรับหน่วยงานที่ทำการบันทึกลงในแผ่นบันทึกข้อมูลดังกล่าว นั้น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วขอเรียนว่า จากการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏว่า สำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดส่วนใหญ่มีเอกสารประกอบการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ซึ่งบางเรื่องเป็นเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการพิจารณา บางเรื่องเป็นการส่งเอกสารซ้ำซ้อนหรือเป็นเอกสารภายในที่ไม่เกี่ยวข้องกับสำนวนการสอบละเมิดแต่อย่างใด หรือบางเรื่องมีเอกสารไม่มากแต่ก็จัดส่งไม่ครบถ้วน ซึ่งเอกสารดังกล่าวก่อให้เกิดภาระด้านค่าใช้จ่ายในการส่งเอกสารแก่หน่วยงานนั้น และกรมบัญชีกลางในฐานะผู้ตรวจสอบสำนวนและเก็บรักษาเอกสาร ประกอบกับปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระดังกล่าวและลดการใช้ทรัพยากร ขณะเดียวกันเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

/ จึงขอยกเลิก...

จึงขอยกเลิกหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.4/ว 245 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2546 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยขอให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบเอกสารประกอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ครบถ้วน เช่น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หนังสือมอบอำนาจการวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง คำให้การของผู้ต้องรับผิดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บังคับบัญชาตามสายงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ดังนี้

1.1 กรณีทุจริตทางการเงิน เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ฎีกาเบิกจ่ายเงิน เช็คสั่งจ่ายเงิน หรือเอกสารอื่นอันแสดงให้เห็นว่ามีการทุจริต เป็นต้น

1.2 กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ เช่น กฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง รายงานการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างและเอกสารคำนวณราคากลาง เป็นต้น

1.3 กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ เช่น ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ผลการดำเนินคดี ผลการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ และภาพถ่ายหรือแผนที่ที่เกิดเหตุ เป็นต้น

1.4 กรณีทรัพย์สินสูญหาย เช่น ภาพถ่ายสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ แผนผังบริเวณอาคารหรือสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ หลักฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และแผนที่แสดงช่องทางที่คนร้ายเข้ามาโจรกรรม (กรณีทรัพย์สินสูญหายจากการโจรกรรม) เป็นต้น

1.5 กรณีอาคารสถานที่ราชการถูกเพลิงไหม้ เช่น มาตรการในการป้องกันเพลิงไหม้ของหน่วยงาน ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาสถานที่ราชการ การจัดเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ตลอดจนความเห็นของกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

2. Scan เอกสารประกอบการพิจารณา และทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) โดยหากเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเงินหรือคำให้การของผู้เกี่ยวข้องหรือต้องรับผิด จะต้อง Scan ส่วนที่ปรากฏลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้องหรือต้องรับผิดด้วย

3. ทำการบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้น เช่น รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc)

/ 4....

4. ทำการบันทึกข้อมูลตามข้อ 2 และข้อ 3 ลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กรมบัญชีกลางอีก

ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว จะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นเอกสารไปพลางก่อนก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายชนัส แย้มวงหา)
ผู้อำนวยการสำนักความรับผิดทางแพ่ง
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง 1
โทร. 0 2271 3135

ที่ กค 0406.4/ ว245

กรมบัญชีกลาง
ถนนพระราม 6 กทม. 10400

21 สิงหาคม 2546

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ตามระเบียบที่อ้างถึงข้อ 8 กำหนดว่า "เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้" และข้อ 17 วรรคหนึ่งกำหนดว่า "เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ" และวรรคสองกำหนดว่า "ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ ..." นั้น

กรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ขอเรียนว่าตามระเบียบดังกล่าวข้อ 21 กำหนดว่า "ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี "คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง" เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง" ซึ่งในทางปฏิบัติในการนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง กรมบัญชีกลางจะต้องประมวลเรื่องและสรุปรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตลอดจนข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายรวมทั้งคำให้การพยานผู้เกี่ยวข้องในแต่ละกรณี เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ซึ่งต้องใช้เวลาในการจัดพิมพ์เอกสารค่อนข้างมากทำให้ไม่สามารถนำเสนอเรื่อง

/ ต่อ...

ต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งได้รวดเร็วเท่าที่ควร และในปัจจุบันปรากฏว่า หน่วยงานของรัฐส่วนมากได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลการสอบสวนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Word บนระบบปฏิบัติการ Window แล้ว ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบสำนวนสอบสวนของกรมบัญชีกลางเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สามารถตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ได้เร็วขึ้นและทันเหตุการณ์ จึงใคร่ขอความร่วมมือดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดส่งสำนวนสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สำหรับเอกสารซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ใช้สำเนาเอกสารที่เจ้าหน้าที่รับรองสำเนาถูกต้อง ส่วนเอกสารต้นฉบับให้เก็บรักษาที่หน่วยงาน เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิง หรือใช้ประกอบเป็นพยานหลักฐานในการฟ้องคดีได้ทันที

2. นอกจากสำนวนสอบสวนและพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่จะต้องส่งให้กระทรวงการคลังตามระเบียบแล้ว หากหน่วยงานของรัฐแห่งใดได้จัดพิมพ์รายงานการสอบสวนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Word บนระบบปฏิบัติการ Window ขอให้หน่วยงานของรัฐทำการบันทึกข้อมูลรายงานผลการสอบสวนนั้นลงบนแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) และจัดส่งแผ่นบันทึกข้อมูลนั้นมาให้กระทรวงการคลังพร้อมกับสำนวนการสอบสวนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและ/หรือหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุธีพร ตวงโต)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง 2
โทร. 0 2271 3339
โทรสาร 0 2271 3339

ที่ กค 0526.6/ว 34086

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท. 10400

22 กันยายน 2540

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

สิ่งที่ส่งมาด้วย

1. หัวข้อการสอบสวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยสังเขป	จำนวน	1	ชุด
2. แบบบันทึกการสอบสวน	จำนวน	1	ชุด
3. แบบหนังสือรับสภาพหนี้	จำนวน	1	ชุด
4. แบบสัญญาผ่อนชำระหนี้	จำนวน	1	ชุด
5. แบบสัญญาค้ำประกัน	จำนวน	1	ชุด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 14 กำหนดว่า กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึก และการรายงานผล และตามข้อ 26 กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกัน เพื่อให้ส่วนราชการถือเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไป นั้น

กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามเอกสารหมายเลข 1-5 ที่ส่งมาพร้อมนี้ เพื่อให้

/หน่วยงาน.....

หน่วยงานของรัฐถือเป็นหลักปฏิบัติเป็นการทั่วไปตามนัยข้อ 14 และ ข้อ 26 แห่งระเบียบดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายฉมล จันทิมา)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักการเงินการคลัง
ส่วนความรับผิดทางแพ่ง
โทร. 2713339

(เอกสารหมายเลข 2)

บันทึกการสอบสวน

เรื่อง .....

สอบสวนที่.....

วันที่.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

สัญชาติ.....ศาสนา.....อาชีพ.....

บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....เกี่ยวข้องกับเรื่องในฐานะ.....

สถานที่สะดวกในการติดต่อ.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ข้าพเจ้าได้ทราบเรื่อง.....

.....

.....

ตามคำสั่ง.....ที่...../.....ลงวันที่.....

.....พ.ศ.....

และข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำตามความสัตย์จริงดังต่อไปนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง ชู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ และข้าพเจ้ารับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวน

(ลงชื่อ)..... ผู้ให้ถ้อยคำ

(ลงชื่อ)..... ผู้บันทึกถ้อยคำ

(.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า.....ได้ให้ถ้อยคำและลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ

(ลงชื่อ).....กรรมการ

(ลงชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ

(เอกสารหมายเลข 1)

หัวข้อการสอบสวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยสังเขป

1. ข้อเท็จจริง

1.1 วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ

1.2 ชื่อ ตำแหน่ง หน้าที่การงานของผู้กระทำความเสียหาย

1.3 การกระทำ สภาพเหตุการณ์หรือพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหาย

1.4 จำนวนความเสียหาย โดยให้ระบุประเภทของความเสียหาย รายการ และมูลค่าทรัพย์สินที่เสียหาย

1.5 ผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต (ถ้ามี)

1.6 ข้อเท็จจริงอื่นที่เป็นประโยชน์ในการสอบสวน

2. พยานหลักฐาน

2.1 พยานเอกสารและพยานวัตถุ

2.1.1 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่เกิดเหตุและความเสียหาย

2.1.2 หลักฐานการแสดงสิทธิว่าเป็นผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบให้กระทำการดังกล่าวได้ เช่น ใบขออนุญาตการใช้รถ คำสั่งอนุญาตให้ใช้รถ ใบขับขี่ผู้ขับรถ

2.1.3 หลักฐานที่ผู้กระทำหรือละเว้นไม่กระทำเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย

2.1.4 หลักฐานการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สรุปรายงานการสอบสวน ความเห็นและคำสั่งของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ

2.1.5 บันทึกรายงานการตรวจสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ

2.1.6 ภาพถ่ายหรือแผนผังแสดงสถานที่เกิดเหตุ อุปกรณ์การเก็บรักษาทรัพย์ ก่อนและหลังเกิดเหตุ

2.1.7 ภาพถ่ายแสดงสภาพความเสียหายของทรัพย์สินทางราชการหรือวัตถุพยานที่สำคัญ

2.1.8 วิธีการหรือมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สินของทางราชการ เช่น การอยู่เวรยาม

2.1.9 หลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็น

2.2 พยานบุคคล

2.2.1 บันทึกคำให้การของเจ้าหน้าที่ผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหายหรือรับผิดชอบหรือครอบครองทรัพย์สินขณะนั้น

/2.2.2 บันทึก...

2.2.2 บันทึกคำให้การของเจ้าหน้าที่รวมทั้งผู้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามสายงานบังคับบัญชาทุกคน

2.2.3 บันทึกคำให้การของบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณี หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2.4 บันทึกคำให้การของผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกรณี

2.2.5 บันทึกคำให้การประจักษ์พยานหรือพยานอื่นที่เห็นเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุ ก่อนหรือหลังเกิดเหตุ

2.2.6 พยานอื่นที่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์ในการสอบสวน

3. <u>พยานแวดล้อมอื่น ๆ</u>

3.1 ภาพถ่ายหรือแผนผังหรือเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดที่อาจใช้เป็นหลักฐานสนับสนุนคำให้การหรือข้อต่อสู้ของผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน

3.2 หลักฐานใบรับรองแพทย์ (ใช้เฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็น)

3.3 บันทึกคำให้การของบุคคลที่น่าเชื่อถืออื่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ที่อาจนำมาใช้ประกอบการพิจารณาความน่าเชื่อถือของเหตุความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

(เอกสารหมายเลข 3)
เลขที่...../.....

หนังสือรับสภาพหนี้

ทำที่.....
.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
โดยหนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้า.....
อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำหนังสือฉบับนี้ให้
ไว้แก่.....อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....
.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
.....จังหวัด.....เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

ข้าพเจ้าตกลงยินยอมชดใช้ค่าเสียหาย กรณี.....
.....
.....
เป็นเงินรวมทั้งสิ้น.....บาท โดยชำระภายในวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.....หรือให้แล้วเสร็จภายในกำหนด...ปี.....เดือน ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้

ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจในหนังสือรับสภาพหนี้ฉบับนี้ด้วยดีโดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)
ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

(เอกสารหมายเลข 4)
เลขที่...../.....

สัญญาผ่อนชำระหนี้

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ...ปี ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....อำเภอ.....จังหวัด.....ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่.....โดย.....เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เงินจำนวน.....บาท ตามสัญญารับสภาพหนี้เลขที่...../.....ลงวันที่..... โดยจะขอผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนด.....ปี.....เดือน ตามตารางการผ่อนชำระหนี้ที่แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ 2. จำนวนเงินที่ข้าพเจ้าต้องรับผิดชอบตามข้อ 1 ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละ.....บาท (.....) จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องรับผิด และรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้เป็นอันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่เดือน.....พ.ศ....เป็นต้นไป

ข้อ 3. ข้าพเจ้ายินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน หักเงินเดือนของข้าพเจ้า ณ ที่จ่ายเป็นรายเดือนได้ทุก ๆ เดือน จนกว่าจะครบ

ข้อ 4. ในกรณีที่ข้าพเจ้าต้องพ้นจากราชการด้วยเหตุใดก็ตาม ข้าพเจ้ายินยอมให้เจ้าหน้าที่หักเงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินสะสม หรือเงินอื่นใด อันพึงมีในกาลต่อไปส่งใช้ได้อีกด้วย

ข้อ 5. หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้ายินยอมออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ 6. หากข้าพเจ้าผิดสัญญานี้ด้วยประการใดก็ตาม ข้าพเจ้ายินยอมให้ทางราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

สัญญานี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความในสัญญานี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าเป็นการถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้ต่อหน้าพยานข้างท้ายนี้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ให้สัญญา
(ลงชื่อ).....ผู้รับสัญญา
(ลงชื่อ).....พยาน
(ลงชื่อ).....พยาน

ชื่อส่วนราชการ

รายละเอียดการผ่อนชำระหนี้ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่...../.....

ชื่อ.....

จำนวนเงิน.....บาท จำนวนงวด....งวด วันที่เริ่มชำระ..../..../....

ปี	เดือน	งวดที่	ต้นเงิน	ดอกเบี้ย	จำนวนเงิน	เงินต้นคงเหลือ

(เอกสารหมายเลข 5)
เลขที่...../.....

สัญญาค้ำประกัน

ทำที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ข้าพเจ้า.....(1).....อายุ.....ปี
สถานภาพ ☐โสด ☐สมรส ☐คู่สมรสตายหรือหย่าร้าง
อาชีพ.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....
ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....ซอย.....ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
คู่สมรสชื่อ.....ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....(3).....
ดังมีข้อความต่อไปนี้คือ

ข้อ 1. ตามที่.....(2).....ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ไว้ต่อ.....(3).....
ตามสัญญาฉบับลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าวโดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อ.....
.....(3).....ว่า ถ้า.....(2).....
กระทำผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วยประการใดๆ ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทั้งสิ้นทุกประการให้แก่.....
(3).....ทันที โดย.....(3).....มิจำต้องเรียกร้องให้(2).....ชำระหนี้ก่อน และข้าพเจ้าจะรับผิดตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบจำนวน

ข้อ 2. ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ที่.....(3).....ผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวให้แก่.....(2) โดยจะได้แจ้งหรือมิได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบก็ตาม ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลา หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้นั้นด้วยทุกครั้ง และข้าพเจ้ายอมมิให้เอาการผ่อนเวลา หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ดังกล่าว เป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าจะรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ 3. ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้า และปลอดจากภาระผูกพันใด ๆ อันทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่า เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....(3).....ดังนี้

/ที่ดิน...

ที่ดิน

(1) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....
ระวาง.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท

(2) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....
ระวาง.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา
อยู่ที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
ราคาประมาณ.....บาท

หลักทรัพย์อื่น ๆ

.....
.....
.....
.....

ข้อ 4. ข้าพเจ้าจะไม่จำหน่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก.....(3).....

ข้อ 5. ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่.....(2).....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้แล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน
(.....)
(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)
(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)

/ข้าพเจ้า...

ความยินยอมของคู่สมรส

ข้าพเจ้า.....คู่สมรสของ.....
(1).....ผู้ค้ำประกันได้ทราบข้อความในสัญญาค้ำประกันแล้ว ยินยอมให้....
.....(1).....ทำสัญญาค้ำประกันฉบับนี้ได้

(ลงชื่อ).....คู่สมรสผู้ยินยอม
(.....)
(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)
(ลงชื่อ).....พยาน
(.....)

หมายเหตุ (1) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน
(2) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้
(3) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๑๐.๖/ว ๓๒

กรมบัญชีกลาง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว ๓๓๖ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙
๒. หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนมาก ที่ กค ๐๔๑๐.๖/ว ๔๖ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
๓. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๗๒ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
๔. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๒๓๘ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖
๕. หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๑๓๑ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒)

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ กรมบัญชีกลางได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยให้ scan เอกสารประกอบการพิจารณาและทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) และบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc) แล้วบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงในแผ่น CD – ROM จัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวให้กรมบัญชีกลางอีก และตามหนังสือที่อ้างถึง ๓ แจ้งเปิดให้หน่วยงานของรัฐเข้าใช้งานระบบงานความรับผิดทางละเมิดและแพ่งตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เป็นต้นมา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เสร็จสิ้นโดยเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ จึงขอให้หน่วยงานของรัฐกำชับเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

๑. การจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ และ ๒ โดยเคร่งครัด และให้บันทึกข้อมูลในระบบงานความรับผิดทางละเมิดและแพ่ง และนำเลขที่สำนวนจากระบบงานความรับผิดทางละเมิดและแพ่ง (VI..... เช่น VI99999) บันทึกไว้บนมุมขวาแบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒) (สิ่งที่ส่งมาด้วย) แล้วจัดส่งแบบรายงานผลการสอบสวน (สล.๒) แบบบันทึกการสอบสวน (สล.๑) และ แผ่น CD – ROM พร้อมหนังสือนำส่งรายงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

๒. ระยะเวลาในการจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ และให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า เพื่อป้องกันปัญหาสำนวนขาดอายุความ และเพื่อป้องกันความรับผิดของเจ้าหน้าที่อันเกิดจากสำนวนขาดอายุความ **จึงขอให้หน่วยงานของรัฐกำชับเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยระเบียบดังกล่าวโดยเคร่งครัด และควรมี**

ระยะ...

ระยะเวลาให้กระทรวงการคลังพิจารณาไม่น้อยกว่าสามเดือนก่อนอายุความหนึ่งปีหรืออายุความสองปีหรืออายุความสิบปีสิ้นสุด ทั้งนี้ หากเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการดำเนินการที่ล่าช้า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจต้องรับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายมนัส แจ่มเวหา)
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มงานตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง ๔
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๓๐๒

VI99999

(สล.๒)

รายงานผลการสอบสวน

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ตามคำสั่ง..... (หน่วยงาน).....ที่...../.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

[๑]**ประเภทสำนวน**.....

[๒]**เรื่อง**.....

[๓]**ส่วนราชการ**.....

[๔]**วันเวลาเกิดเหตุ** วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เวลา.....น.

[๕]**สถานที่เกิดเหตุ**.....

[๖]**สาระสำคัญในข้อเท็จจริงบางประการ**

๑) ผู้กระทำความเสียหายและผู้เกี่ยวข้อง

๑.๑ นาย.....(ผู้ก่อเหตุ)

๑๒ นาย.....(ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง)

๒) ความเสียหาย .....บาท (ตาย.....คน บาดเจ็บ.....คน)

๓) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๔) ความเห็นพนักงานสอบสวน รับแจ้งไว้เป็นหลักฐาน/เพื่อดำเนินการต่อไป/ส่ง ปปช.....

๕) คำสั่งพนักงานอัยการ สั่งฟ้อง/งดการสอบสวน.....

๖) คำพิพากษา ให้กรม...../นาย.....รับผิดชดใช้เงินจำนวน.....บาท/ยกฟ้อง

[๗] **ข้อเท็จจริงได้ความว่า** เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....

.....

.....

.....

[๘] **ตามผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้**

๑. ข้อเท็จจริง

๑.๑ ความเป็นมา/ผู้ตรวจสอบ/ร้องเรียน.....

.....

.....

๑.๒ จากการตรวจสอบพบข้อเท็จจริง (ขั้นตอนที่กระทำผิด) ว่า .....

.....

.....

๑.๓ ขั้นตอบการดำเนินการที่ถูกต้อง .....
.....
.....

๒. ผู้เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้

๒.๑ นาย.....ตำแหน่ง.....(ผู้ก่อเหตุ) ให้ถ้อยคำว่า
.....
.....

๒.๒ นาย.....ตำแหน่ง.....(ผู้บังคับบัญชา/เกี่ยวข้อง) ให้ถ้อยคำว่า.....
.....

๒.๓ นาย.....ตำแหน่ง.....(พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์) ให้ถ้อยคำว่า.....
.....

๒.๔ นาย.....ตำแหน่ง.....(พยานแวดล้อมอื่นที่เห็นว่าสำคัญและมีผลต่อการพิจารณา) ให้ถ้อยคำว่า.....
.....

๑๐ **๓. พยานหลักฐานสำคัญ (ถ้ามี)**

๓.๑ เอกสาร ได้แก่ .....

๓.๒ หลักฐานอื่นๆ ได้แก่ .....

๑๑ **๔. ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา**

๔.๑ กฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๑ พระราชบัญญัติ .....มาตรา.....บัญญัติว่า
“.....”

๔.๑.๒ ระเบียบ.....ข้อ.....กำหนดว่า “.....
.....”

๔.๑.๓ มติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่.....แจ้งตามหนังสือ..... ที่ ...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....กำหนดสาระสำคัญโดยสรุปว่า
.....

๔.๑.๔ คำสั่งกระทรวง..... ที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ.....

๔.๒ คำพิพากษาศาล.....คดีหมายเลขแดงที่...../....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... วินิจฉัยโดยสรุปว่า.....

๔.๓ กรม.....มีหนังสือที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า.....

๔.๔ ผลการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น สรุปได้ว่า.....

๔.๕ ผลการสอบสวนทางวินัย สรุปได้ว่า .....

๔.๖ ความเห็นพนักงานสอบสวน/วิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญ.....สรุปได้ว่า.....

๔.๗ นาย.....(ผู้ต้องรับผิด) มีหนังสืออุทธรณ์ ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... สรุปได้ว่า.....

ภาษีครุภัณฑ์ 2%

01519

ด่วนมาก
ที่ กค 0410.6/ว A6

กรมบัญชีกลาง
ถนนพระราม 6 กทม. 10400

000592
09 ก.พ. 2553

2 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด อำนาจเจริญ

อ้างถึง หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.3/ว.336 ลงวันที่ 19 กันยายน 2549

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมบัญชีกลางได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยให้ Scan เอกสารประกอบการพิจารณาและทำการบันทึกเป็น PDF ไฟล์ (.pdf) และบันทึกเอกสารที่จัดทำขึ้นใหม่ด้วยโปรแกรม Microsoft Word (.doc) รวมทั้งบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงแผ่น CD-ROM แล้วจัดส่งพร้อมรายงานผลการสอบสวนที่ส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบโดยไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารให้กระทรวงการคลังอีก ทั้งนี้ หากหน่วยงานใดยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว จะจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นเอกสารไปพลางก่อนก็ได้ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมบัญชีกลางตรวจสอบแล้วขอเรียนว่า แนวทางปฏิบัติในการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามนัยหนังสือกรมบัญชีกลางดังกล่าวได้ใช้มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง นั้น ก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานที่ไม่ต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสาร รวมทั้งในส่วนของกรมบัญชีกลางสามารถลดภาระในด้านการเก็บรักษาเอกสารสำนวนได้ในระดับหนึ่ง แต่โดยที่จนถึงปัจจุบันปรากฏว่า ยังมีหน่วยงานของรัฐบางแห่งยังมิได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว โดยยังคงจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นเอกสาร ซึ่งบางสำนวนมีเอกสารเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดภาระด้านค่าใช้จ่ายในการส่งเอกสารของหน่วยงานนั้นและภาระในการเก็บรักษาเอกสารของกรมบัญชีกลาง ซึ่งการที่หน่วยงานต่างๆ ยังคงจัดส่งสำนวนในรูปเอกสาร นั้น ยังไม่ปรากฏชัดเจนว่า เกิดจากปัญหาความไม่พร้อมในการดำเนินการบันทึกเอกสารในรูป CD-ROM หรือเกิดจากไม่ได้รับหนังสือเวียนฉบับดังกล่าว ดังนั้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระด้านค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสารและลดการใช้ทรัพยากร

/จึงขอให้...

จึงขอให้กำชับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามนัยหนังสือดังกล่าวโดยเคร่งครัด ทั้งนี้ หากไม่สามารถดำเนินการได้ในการจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้สามารถจัดส่งเป็นเอกสารได้ แต่ขอให้แจ้งข้อขัดข้องว่า เพราะเหตุใด จึงไม่สามารถดำเนินการจัดส่งสำนวนในรูปแบบ CD-ROM เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในเรื่องดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายนพรัช แจ่มมงคล)
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการเงินการคลัง
รักษาราชการแทน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มงานตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง 4
โทร. 0 2271 1217
โทรสาร 0 2273 9527

ที่ กค 0406.2/ ว 189

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กทม 10400

๒๗ พฤศจิกายน 2547

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 กร ณี เจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวห น้า หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทา ละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539
3. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0905/628 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 25 47

ด้วยกรมบัญชีกลางรายงานว่าได้หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแน ทาง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ไปยังสำ กงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการเกิดเพลิงไหม้บ้านพักที่ทางราชการจัดให้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้ พักใน บ้านพักดังกล่าวมีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพัก เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำ ห้เกิด ความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเ ดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่ เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการ ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อเจ้า หน้าที่ ผู้นั้นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพัก การพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบีย บหรือ ข้อบังคับว่าด้วยการพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มี ระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่า ที่ต้อง เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทาง ละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่จึงพิจารณาเพียงว่า เป็นการ ระทำ โดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ เท่านั้น โดยไม่จำต้องพิจารณาว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเ นเล่อ อย่างร้ายแรงหรือไม่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เนื่องจากปัจจุบันนี้มีหน่วยงานของรั ต่างๆ แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเกิดเพลิงไหม้บ้านพักของทางรา การ ในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเป็นจำนวนมาก โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็ จริง

/ความรับผิดทางละเ ด. ...

ความรับผิดทางละเมิดและผู้แต่งตั้งได้พิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ซึ่งไม่เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้น ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงการคลังเห็นควรเวียนแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐต่างๆ ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป สำหรับรายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (www.cgd.go.th)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายประกอบ [illegible])
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. 0-2271-1999
Call center 0-2271-0686-90 ต่อ 6415
Email : civilbur@cgd.go.th

กรมบัญชีกลาง
เลขรับ
วันที่ 17 ส.ค. 2547
เวลา 14

ที่ นร ๐๙๐๕/๖๒๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๓๙๔/๑๔ ถนนสามเสน
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เรียน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หารือแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

ตามที่กรมบัญชีกลางได้ขอหารือเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวและมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักกฎหมายปกครอง
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๐๙๕๑-๘ ต่อ ๑๑๙ (คุณศุภวัฒน์ฯ,คุณปกรณ์ฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๕๙๘๒
www.krisdika.go.th

๔

เรื่องเสร็จที่ ๔๖๑ /๒๕๔๙

บันทึกข้อหารือคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง หารือแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีเจ้าหน้าที่ที่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด

กรมบัญชีกลางมีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๖/๑๓๙๘๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า ด้วยกรมทางหลวงได้แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้บ้านพักแขวงการทางอุบลราชธานี ที่ ๑ ซึ่งเป็นบ้านไม้มีลักษณะเป็นห้องแถวอยู่ในสภาพทรุดโทรม ในขณะเกิดเหตุผู้ที่พักอยู่ได้ยินเสียงคล้ายไฟฟ้าช็อตดังมาจากห้องพักที่ไม่มีบุคคลใดอาศัยอยู่และถูกล็อกไว้ จากนั้นเพลิงก็ลุกไหม้ขึ้น ความเห็นของช่างผู้ชำนาญการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุระบุว่า สาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้อาจเกิดจากมีสิ่งของหรือสัตว์เข้าไปทำให้เกิดประกายไฟและมีสะเก็ดไฟลุกไหม้ขึ้นไปถูกสิ่งของอื่นที่ติดไฟทำให้เกิดเพลิงไหม้ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและกรมทางหลวงพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ไม่ได้เกิดจากการวางเพลิงหรือโดยความประมาทเลินเล่อของบุคคลใด แต่เกิดจากเหตุสุดวิสัยซึ่งไม่มีบุคคลใดต้องรับผิด

กรมบัญชีกลางชี้แจงว่า คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งมีปัญหาในการพิจารณาเกี่ยวกับหน้าที่ของข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดให้ จึงขอหารือดังนี้

๑. ข้าราชการที่เข้าพักในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้มีหน้าที่ต้องระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักของทางราชการให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย และไม่เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินของทางราชการอย่างวิญญูชนจะพึงปฏิบัติ หน้าที่ดังกล่าวถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งที่ทางราชการได้จัดหาบ้านพักให้ข้าราชการเข้าพักด้วยหรือไม่

๒. หากเกิดความเสียหายแก่บ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้ เช่น กรณีเกิดเพลิงไหม้โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ข้าราชการที่พักในบ้านพักดังกล่าวไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลรักษาบ้านพักอย่างวิญญูชนจะพึงปฏิบัติ จะถือว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการละเว้นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ และจะถึงขั้นที่เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ อย่างไร

๓. กรณีตามตัวอย่างข้างต้นอยู่ในข่ายที่ต้องพิจารณาความรับผิดของข้าราชการหรือลูกจ้างที่พักอยู่ในบ้านพักที่ทางราชการจัดหาให้ว่ากระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่อย่างไร

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/[illegible] ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แ น กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า กา ที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าพักในบ้านพักที่ [illegible] ให้มีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านพัก เป็นการปฏิบัติหน้ ที่ราชการหรือไม่ และถ้าหากทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับบ้านพักของทางราชการจะต้องรับผิดต ม พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้า ก ในบ้านพักของทางราชการ ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นทำให้เ ด ความเสียหายขึ้นกับบ้านพัก การพิจารณาความรับผิดจึงต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้ ย การพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ ถ้าไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตามประม ล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดข ง เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อความรับผิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แ ว่ การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเพียงว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือ ม่ เท่านั้น โดยไม่จำต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

(กุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๗

---

[๑] มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยง ของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้ บทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญั แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสอง นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของ เห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแท นั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. ๒๕๓๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นายกรัฐมนตรีโดยคำเสนอแนะของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

เจ้าพนักงานที่จะเป็นพยานในการวางหนังสือหรือปิดหนังสือเพื่อแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่จะต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ในกรณีที่ผู้รับไม่ยอมรับหรือไม่มีผู้รับ ได้แก่

(๑) เจ้าพนักงานตำรวจ

(๒) ข้าราชการส่วนกลาง

(๓) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ ได้แก่

(ก) กำนัน

(ข) แพทย์ประจำตำบล

(ค) สารวัตรกำนัน

(ง) ผู้ใหญ่บ้าน

(จ) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

(ฉ) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

(ช) ข้าราชการประจำอำเภอหรือจังหวัด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า การวางหนังสือหรือปิดหนังสือหากได้กระทำต่อหน้าเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปเป็นพยาน ให้ถือว่าได้มีการแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งแล้ว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๔๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นายกรัฐมนตรีโดยคำเสนอแนะของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้ คำสั่งทางปกครองไม่รวมถึง

(๑) คำสั่งทางปกครองอันเป็นการวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๒

(๒) คำสั่งทางปกครองอันเป็นการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามขั้นตอนที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

ข้อ ๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการประจำจังหวัดหรือส่วนราชการประจำอำเภอของ กระทรวง ทบวง กรม เดียวกัน

(๒) เลขานุการรัฐมนตรี เลขานุการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือเทียบเท่า หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขต แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการนั้น

(๓) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเลขานุการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขต หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งดำรงตำแหน่งสูงกว่านั้น

(๔) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า

(๕) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง

(๖) ประธานวุฒิสภา ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการวุฒิสภา

(๗) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของจังหวัด เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล เว้นแต่กรณีที่กำหนดไว้แล้วใน (๑) หรือ (๓)

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

(๑๐) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือในฐานะราชการในส่วนภูมิภาค

(๑๒) ผู้แทนของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๑๓) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งการหรือมอบหมายให้เอกชนปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเอกชนซึ่งได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

(๑๔) ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุมชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง แล้วแต่กรณีในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่อื่นนอกจากที่กำหนดไว้ข้างต้น

(๑๕) เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองนั้นเอง ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่หลักการของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประสงค์ให้มีการอุทธรณ์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ได้เพียงหนึ่งชั้น ก่อนที่จะนำคดีขึ้นวินิจฉัยยังองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีปกครอง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาแก้ไขหรือทบทวนคำสั่งทางปกครองให้ถูกต้อง และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรม ก่อนที่จะนำคดีขึ้นวินิจฉัยยังองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีปกครองดังกล่าวด้วย และโดยที่มาตรา ๔๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ที่ กค 0406.2/ ว. ๒๐

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กทม. 10400

๑๙ มีนาคม 2548

เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้มีคำวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กรณีการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 18 และเจ้าหน้าที่ผู้ถูกบังคับตามคำสั่งนั้นได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว รวมทั้งการมีคำสั่งไปก่อนที่กระทรวงการคลังจะให้ความเห็น โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นโดยสรุปว่า

1. การมีคำสั่งตามข้อ 18 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย

2. กรณีหน่วยงานของรัฐได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ ในระหว่างนั้นได้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนและผู้รับคำสั่งดังกล่าวได้อุทธรณ์คำสั่ง ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ควรรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังก่อน แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าถ้าไม่ดำเนินการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ก็สามารถวินิจฉัยอุทธรณ์ได้โดยไม่ต้องรอผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง

3. หากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วมีความเห็นต่างจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นต้องมีคำสั่งใหม่ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยเพิกถอนคำสั่งเดิมทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี

(รายละเอียดความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) สามารถตรวจสอบได้จากเวบไซต์กรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th)

/กระทรวงการคลัง...

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สามารถปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ข้างต้นและลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ จึงขอแนะนำขั้นตอนและวิธีดำเนินการในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

1. กรณีผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบไปก่อนโดยไม่รอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 วรรคห้า และผู้ถูกบังคับได้อุทธรณ์คำสั่งให้หน่วยงานของรัฐแจ้งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังทราบภายในกำหนดเวลา 5 วัน นับแต่ได้รับคำอุทธรณ์และรอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง เมื่อได้รับผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลังให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

1.1 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค ให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

1.2 กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชา และหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

/2....

2. กรณีผู้แต่งตั้งได้มีคำสั่งหลังจากทราบผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 18 วรรคหนึ่งแล้ว และผู้ถูกบังคับตามคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

2.1 หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาคให้ผู้แต่งตั้งและหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ดังกล่าวตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลังโดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์มาให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

2.2 หน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. หากผู้แต่งตั้งเห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 วินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

ข. หากผู้แต่งตั้งไม่เห็นด้วยกับผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งคำอุทธรณ์และความเห็นดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชา และหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์ตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งคำอุทธรณ์ให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีก

อย่างไรก็ดี ในการวินิจฉัยสั่งการคำอุทธรณ์กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น ให้ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม และผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ หากได้วินิจฉัยสั่งการและหรือพิจารณาคำอุทธรณ์ไปโดยแตกต่างไปจากผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง และการวินิจฉัยสั่งการและหรือการพิจารณาคำอุทธรณ์นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในภายหลัง ผู้แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลหรือควบคุม หรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังกล่าว แล้วแต่กรณี จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด

/อนึ่ง...

อนึ่ง เนื่องจากการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ออกคำสั่งที่จะใช้ดุลพินิจ ดังนั้น จึงเห็นควรให้นำขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติข้างต้นไปประกอบการพิจารณาในการใช้ดุลพินิจต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประกอบ ตันติยาพงศ์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร 0-2271-1999
Call Center 0-2271-0686-90 ต่อ 6415
Email : Civilbur @ cgd.go.th

เรื่องเสร็จที่ ๘๐๑ /๒๕๔๗

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๑๑/๙๐๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า

กรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณี ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัด กับพวก เบียดบังเงินค่าจ้างแรงงานผู้ต้องขังไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่นโดยทุจริต ต่อมาคณะกรรมการฯได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงและมีความเห็นว่า มีพฤติการณ์แสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยเบียดบังเงินค่าจ้างแรงงานผู้ต้องขังที่จะต้องนำเข้าบัญชีเงินทุนฝึกวิชาชีพของเรือนจำจังหวัด จำนวน ๖๔๓,๕๒๒.๕๗ บาท ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยและได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ต่อมากรมบัญชีกลางได้แจ้งผลการพิจารณาว่า ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานรับฟังได้ว่า นาย ได้นำงานประกอบดอกไม้ประดิษฐ์ งานพันขดลวดไฟฟ้า และงานบรรจุไม้สำลีปั่นหูจากบุคคลภายนอกให้ผู้ต้องขังทำ แต่ละเลยไม่ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการทำให้ไม่สามารถตรวจสอบจำนวนที่ผลิต ที่ส่งออก และจำนวนเงินที่นำเข้าบัญชีได้ว่าถูกต้องตรงตามความเป็นจริงหรือไม่ นอกจากนั้นยังสั่งการให้เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังจัดทำใบส่งสินค้าให้เท่ากับจำนวนเงินที่ต้องการนำส่งเป็นรายได้ แล้วเบียดบังเงินบางส่วนไปเป็นประโยชน์ส่วนตน อันมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จึงให้นาย ชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับนาย หัวหน้างานฝึกวิชาชีพ และนาย รักษาการหัวหน้าฝ่ายอบรมและฝึกวิชาชีพ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่บุคคลทั้งสองมิได้ทักท้วงการกระทำดังกล่าว แต่กลับลงนามผ่านบันทึกการส่งเงินทั้งที่ต้องตรวจสอบซึ่งจะทำให้ทราบได้ว่าจำนวนเงินที่นำส่งต่ำกว่าปริมาณงานที่ผลิตได้ แต่ก็มิได้ทำการตรวจสอบแต่อย่างใด พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้นาย และนาย รับผิดคนละกึ่งหนึ่งของค่าเสียหาย

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๓๕๔ ลงวันที่๒๔ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการทางแพ่งกับนาย สำหรับนาย และนาย กรมราชทัณฑ์มีคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้ชำระเงินคนละ ๓๒๑,๓๖๑.๒๙ บาท เมื่อนาย และนาย ได้รับหนังสือเรียกให้ชำระเงิน จึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อกรมราชทัณฑ์ว่าพวกตนไม่สมควรที่จะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ทั้งสอง จึงส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาพฤตินิสัย กระทรวงยุติธรรม พิจารณาตามนัยมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และข้อ ๓๒ (๒) ของกฎกระทรวงว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. ๒๕๔๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงว่าด้วยกลุ่มภารกิจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้ว เห็นว่า เกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ของหัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ ในชั้นนี้ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน จึงขอหารือเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีที่กรมราชทัณฑ์มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรมราชทัณฑ์ได้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ให้ผู้ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ ตามนัยมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๒๒/๒๕๔๖ วันพุธที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือไม่

๒. กรณีของนาย และนาย ซึ่งกระทรวงการคลังมีความเห็นมาแล้วว่าบุคคลทั้งสองต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในการพิจารณาอุทธรณ์หัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ จะมีความเห็นต่างไปจากกระทรวงการคลังได้หรือไม่

๓. ถ้าหัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ ได้พิจารณาอุทธรณ์ และมีความเห็นต่างไปจากกระทรวงการคลัง ในขั้นตอนต่อไปกรมราชทัณฑ์จะต้องปฏิบัติอย่างไร หากกรมราชทัณฑ์ปฏิบัติตามความเห็นของหัวหน้ากลุ่มภารกิจฯ โดยมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นให้ผู้อุทธรณ์ไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (เดิมกระทรวงการคลังมีความเห็นว่าผู้อุทธรณ์ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน) จะขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ ซึ่งกำหนดว่า "เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง" หรือไม่อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมราชทัณฑ์ โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การที่กรมราชทัณฑ์แจ้งสิทธิอุทธรณ์แก่ผู้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๒๒/๒๕๔๖ วันพุธ ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามมติดังกล่าวแล้ว

ประเด็นที่สอง กรมราชทัณฑ์ต้องมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ตามข้อ ๑๘* ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์จึงต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย ดังนั้น ข้อหารือในประเด็นที่สามจึงไม่จำต้องวินิจฉัย

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๔๗

---

*ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

ด่วนมาก

ที่ กค 0410.4/ว ๑๙

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

5 กันยายน 2551

เรื่อง การเพิกถอนคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาศาลปกครอง

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 และ 18 กำหนดให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐส่งให้ตรวจสอบ และเมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเสร็จให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐให้สั่งการตามที่เห็นว่าถูกต้อง และในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดอาจมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทน และเมื่อศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนของหน่วยงานแล้ว จะมีผลให้หน่วยงานนั้นต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครอง นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เพื่อให้การปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เมื่อศาลปกครองได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนคำสั่งที่เรียกให้เจ้าหน้าที่

/ชำระ...

ชำระค่าสินไหมทดแทนแล้ว ให้หน่วยงานนั้นรีบดำเนินการเพิกถอนคำสั่งตามคำพิพากษาโดยเร็ว แล้วแจ้งให้สำนักงานศาลปกครองและกระทรวงการคลังทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง 2
โทร. 0 2271 3339

เรื่องเสร็จที่ ๓๓๕/๒๕๕๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ : กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ทำละเมิดต่อเทศบาลตำบล

สำนักงานเทศบาลตำบลต้นเปาได้มีหนังสือ ที่ ชม ๖๓๓๐๑/๑๓๕ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือเกี่ยวกับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับเอกสารที่ส่งมาด้วยแล้ว สรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

(๑) อนุญาโตตุลาการได้มีคำวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ให้เทศบาลตำบลต้นเปาชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการแก้ไขงานตามสัญญาก่อสร้างคลองส่งน้ำของเทศบาลฯ ให้แก่ผู้รับจ้างเป็นเงินจำนวน ๔๗๕,๐๐๐ บาท โดยเทศบาลได้ชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ ผู้รับจ้างเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ต่อมาเทศบาลตำบลต้นเปา โดยนายจำนงค์ เปรมประชา นายกเทศมนตรีตำบลต้นเปาได้มีคำสั่ง ที่ ๖๐๕/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๘ และคำสั่ง ที่ ๘๒๕/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อสอบสวนหาผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในกรณีดังกล่าว ซึ่งผลการสอบสวนปรากฏว่า นายจำนงค์ฯ นายกเทศมนตรีฯ เป็นผู้หนึ่งที่ต้องรับผิดด้วย

(๒) นายจำนงค์ฯ เห็นว่า เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่า ตนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำละเมิด ประกอบกับผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ จะต้องออกคำสั่งให้ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหายต่อไป จึงเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาทางปกครองเป็นคู่กรณีเองซึ่งมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า กรณีนี้เจ้าหน้าที่จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ ดังนั้น นายจำนงค์ฯ จึงได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๔ ประกอบกับมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลให้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้นใหม่ ซึ่งต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ได้มีคำสั่ง ที่ ๓๔๗๔/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ชุดเดิมให้ทำการสอบสวนต่อไปและรายงานผลให้จังหวัดทราบ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๓๙๘ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(๓) ต่อมาคณะกรรมการฯ ได้รายงานผลการสอบสวนครั้งเดิมต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งเพื่อพิจารณาสั่งการ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการฯ เทศบาลตำบลต้นเปาจึงได้รายงานผลการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบต่อไปตามข้อ ๑๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ทั้งนี้ กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว มีความเห็นให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลฯ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำละเมิดรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ส่วนนายจำนงค์ เปรมประชา นายกเทศมนตรีฯ ไม่ต้องรับผิด

(๔) สำนักงานเทศบาลตำบลต้นเปาได้มีหนังสือ ที่ ชม ๖๓๓๐๑/๑๑๑๘ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ แจ้งผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังให้จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ทราบว่าจะเห็นด้วยกับความเห็นของกระทรวงการคลังหรือไม่และให้มีคำสั่งแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบต่อไปตามนัยข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ อย่างไรก็ดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๒๗.๔/๑๑๖๘ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ถึงนายอำเภอสันกำแพงให้ดำเนินการแจ้งให้เทศบาลตำบลต้นเปาทราบว่า จังหวัดเชียงใหม่พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เมื่อกระทรวงการคลังได้พิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้นมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ประกอบกับมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องชำระเงินภายในเวลาที่กำหนด จึงให้เทศบาลตำบลต้นเปาออกคำสั่งให้เป็นไปตามความเห็นของกระทรวงการคลังซึ่งต่อมานายอำเภอสันกำแพงได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๒๗.๒๒/๓๘ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้เทศบาลตำบลต้นเปาออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้เงินตามความเห็นของกระทรวงการคลัง แล้วรายงานผลให้จังหวัดเชียงใหม่ทราบต่อไป

(๕) เทศบาลตำบลต้นเปาพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเห็นของจังหวัดเชียงใหม่ที่ให้เทศบาลฯ ออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังนั้นไม่น่าจะถูกต้อง เนื่องจากข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง แต่กรณีที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่นให้วินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยไม่จำต้องยึดถือตามความเห็นของกระทรวงการคลังแต่อย่างใด เมื่อผู้แต่งตั้งในกรณีนี้ได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่จึงต้องพิจารณาว่าจะเห็นชอบด้วยกับความเห็นของกระทรวงการคลังหรือไม่ ซึ่งหากเห็นชอบด้วยกับความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ก็ต้องออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องชดใช้เงินต่อไป หาใช่เทศบาลฯ ซึ่งมิใช่ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ที่จะต้องออกคำสั่งแต่อย่างใดไม่ เพราะหากกำหนดให้เทศบาลฯ ต้องออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงิน อาจมีปัญหาตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่กำหนดให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งจะต้องเป็นผู้พิจารณาทางปกครองมาตั้งแต่ต้น หากกำหนดให้มีการอุทธรณ์ต่อเทศบาลฯ ซึ่งมิใช่ผู้พิจารณาทางปกครองมาตั้งแต่ต้น ก็น่าจะเป็นการไม่ถูกต้อง

จากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายข้างต้น สำนักงานเทศบาลตำบลต้นเปาจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ความเห็นของจังหวัดเชียงใหม่หรือความเห็นของเทศบาลตำบลต้นเปาน่าจะถูกต้อง หรือจะมีความเห็นเป็นประการอื่นใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนจังหวัดเชียงใหม่และผู้แทนเทศบาลตำบลต้นเปาเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นายจำนงค์ เปรมประชา นายกเทศมนตรีตำบลต้นเปาซึ่งถูกสอบสวนในกรณีนี้ ได้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๙ เนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่ง โดยนายศรีฑูรย์ ไชยชาววงศ์ เป็นนายกเทศมนตรีตำบลต้นเปาในปัจจุบัน

สำหรับประเด็นปัญหาที่สำนักงานเทศบาลตำบลต้นเปาหารือมานั้น เห็นว่า โดยที่มาตรา ๑๒[๑] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินภายในเวลาที่กำหนด ผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงได้แก่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ส่วนการที่ข้อ ๑๘[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น มีประเด็นต้องพิจารณาว่า ผู้แต่งตั้งจะมีอำนาจตามกฎหมายที่จะออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่

ประเด็นนี้ เห็นว่า จำต้องแยกพิจารณาเป็นสองกรณี ได้แก่

กรณีที่หนึ่ง หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า **ผู้แต่งตั้งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย** ซึ่งเป็นกรณีทั่วไปตามข้อ ๘[๓] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กรณีนี้ผู้แต่งตั้งย่อมมี

---

[๑] มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

[๒] ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

[๓] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

อำนาจในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายที่จะออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

กรณีที่สอง หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า **ผู้แต่งตั้งไม่ใช่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย**แต่เป็นบุคคลอื่น เช่น กรณีตามข้อ ๑๒[๔] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการแทนหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ กรณีนี้ย่อมต้องแปลความข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ในแนวทางที่สอดคล้องกับมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท โดยแปลความว่า การที่ข้อ ๑๘ กำหนดให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่ง ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น มุ่งหมายเพียงให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการใด ๆ เพื่อให้มีการออกคำสั่ง ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ส่วนผู้ที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อไปก็ยังคงต้องเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

กรณีที่หารือมานี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแทนนายกเทศมนตรีตำบลต้นเปาซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ดังนั้น เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในฐานะผู้แต่งตั้งได้แจ้งให้เทศบาลตำบลต้นเปาออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว จึงเป็นกรณีที่ผู้แต่งตั้งได้ดำเนินการเพื่อให้มีการออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ แล้ว เทศบาลตำบลต้นเปาในฐานะหน่วยงานของรัฐที่เสียหายจึงมีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อไปตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยนายกเทศมนตรีตำบลต้นเปาปัจจุบันซึ่งมิได้เป็นผู้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำละเมิดย่อมมีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยไม่มีเหตุอันจะทำให้ขาดความเป็นกลางในการพิจารณาออกคำสั่ง

ส่วนประเด็นที่เทศบาลตำบลต้นเปาอ้างว่า หากกำหนดให้เทศบาลฯ ต้องออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว อาจมีปัญหาในการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะเทศบาลฯ ต้องเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์ทั้งที่มิใช่ผู้พิจารณาทำคำสั่งมาตั้งแต่ต้นนั้น เห็นว่า กรณีที่นายกเทศมนตรีตำบลต้นเปาได้พิจารณามีคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือได้มีคำสั่งตามการวินิจฉัยสั่งการ

ดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ ฯลฯ

[๔] ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ไปแล้ว หากมีการยื่นอุทธรณ์คำสั่ง นายกเทศมนตรีตำบลต้นเปา ย่อมต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือตามการวินิจฉัยสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ด้วย แล้วแต่กรณี ไม่อาจวินิจฉัยอุทธรณ์แตกต่างไปจากคำสั่งเดิมได้ ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงหลักการที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๙๔/๒๕๔๙[๕]

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๐

---

[๕] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ของราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรีกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๒๗๖ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรื่องเสร็จที่ ๘๐๘-๘๐๙/๒๕๕๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง สถาบันการพลศึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีขอหารือแนวทางปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สถาบันการพลศึกษาได้มีหนังสือ ที่ กก ๐๕๐๑/๑๑๕๖ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และ**มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี**ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๕๔๙/๑๐๒๔ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือเรื่องผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด สรุปความได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและดำเนินการสอบข้อเท็จจริง กรณีระหว่างวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ นางกานต์สินี ยะสะโร ลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งพยาบาล ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแล เงินทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้นำสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารซึ่งเป็นบัญชีเงินทุนการศึกษามาเก็บไว้ในครอบครองและลักลอบนำสมุดบัญชีเงินฝากดังกล่าวไปกระทำการปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงินและถอนเงินจากธนาคาร ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒,๙๑๙,๑๐๗.๓๕ บาท ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าควรให้นางกานต์สินีฯรับผิดแต่เพียงผู้เดียว และได้แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังพิจารณา

กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่าระหว่างเดือนสิงหาคม ๒๕๔๖ ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๖ เงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีสูญหายไปจากบัญชีเงินฝากธนาคารของมหาวิทยาลัยฯ จำนวน ๔ บัญชี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๙๑๙,๑๐๗.๓๕ บาท อันเนื่องมาจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรักษาสมุดบัญชีและความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยนางกานต์สินี ยะสะโร ลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งพยาบาล ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเงินทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีได้นำสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารซึ่งเป็นบัญชีเงินทุนการศึกษามาเก็บไว้ในครอบครองและลักลอบนำสมุดเงินฝากดังกล่าวไปกระทำการปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงินและถอนเงินจากธนาคาร และจากการสอบสวนของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองลพบุรีปรากฏว่ามีพยานให้การสอดรับกันว่านางกานต์สินีฯได้ปลอมลายมือชื่อบุคคลผู้มีอำนาจถอนเงิน ประกอบกับนางกานต์สินีฯได้ทำ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๑๑๙๖ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บันทึกสารภาพว่าได้ปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงินและนำไปขอถอนเงินจากธนาคาร ซึ่งต่อมาพนักงานสอบสวนได้สั่งฟ้องนางกานต์สินีฯเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จึงเชื่อได้ว่านางกานต์สินีฯได้ทุจริตยักยอกเงินของทางราชการไปจริง พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย นางกานต์สินีฯจึงต้องรับผิดชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการเต็มจำนวน คิดเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๖๒๒,๑๐๗.๓๕ บาท ตามมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปรากฏว่ามีนางวรรณพร ขวัญบุญจันทร์ ข้าราชการครู สังกัดสถาบันการพลศึกษา (วิทยาเขตเชียงใหม่) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ช่วยราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (ขณะเกิดเหตุเป็นสถาบันราชภัฏเทพสตรี) ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานทุนการศึกษาร่วมกับนายชำนาญ ชื่นจิตร์ โดยมีหน้าที่เบิกถอนเงินทุนการศึกษาและเก็บรักษาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารของกองทุน กระทรวงการคลังได้วินิจฉัยว่านางวรรณพรฯ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่กลับให้นางกานต์สินีฯทำหน้าที่แทนโดยไม่กำกับดูแลอย่างรอบคอบ อีกทั้งยังมอบสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารของกองทุนให้นางกานต์สินีฯเก็บรักษา จึงเป็นช่องทางให้นางกานต์สินีฯอาศัยโอกาสดังกล่าวทุจริตเบียดบังเงินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว พฤติการณ์ถือได้ว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อันเป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีได้รับความเสียหาย จึงให้นางวรรณพรฯรับผิดชดใช้เงินในอัตราร้อยละ ๕๐ ของเงินจำนวน ๒๐๕,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงิน ๑๐๒,๕๐๐ บาท

กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางจึงได้มีหนังสือที่ กค ๐๔๐๖.๕/๐๐๓๓๘ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๐ แจ้งให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีดำเนินการเรียกให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ ในการดำเนินการเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ปรากฏว่าตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ นางวรรณพรฯได้ไปปฏิบัติหน้าที่ ณ สถาบันการพลศึกษา (วิทยาเขตสุพรรณบุรี) แล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจึงมีความเห็นว่านางวรรณพรฯมิใช่เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยฯ แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถาบันการพลศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจึงได้มีหนังสือที่ ศธ ๐๕๔๙/๑๘๖ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แจ้งให้สถาบันการพลศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของนางวรรณพรฯ ดำเนินการเรียกให้นางวรรณพรฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการต่อไป

นางวรรณพรฯ ได้มีบันทึกข้อความ ที่ พิเศษ/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ส่งมายังมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ให้การเพิ่มเติม และยื่นอุทธรณ์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีพิจารณาแล้วเห็นว่ามหาวิทยาลัยฯ มิได้เป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นผู้ออกคำสั่งทางปกครองเรียกให้นางวรรณพรฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงไม่มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ในกรณีดังกล่าว และมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีได้มีหนังสือที่ ศธ ๐๕๔๙/๓๘๐ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๐ และที่ ศธ ๐๕๔๙/๓๘๑ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๐ แจ้งให้สถาบันการพลศึกษาและนางวรรณพรฯทราบว่าสถาบันการพลศึกษาเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองให้ชดใช้เงิน

สถาบันการพลศึกษาจึงเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ของนางวรรณพรฯ และให้นางวรรณพรฯ ดำเนินการยื่นอุทธรณ์ต่อสถาบันการพลศึกษาโดยตรง

สถาบันการพลศึกษาได้รับเรื่องที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีแจ้งให้ทราบแล้ว สถาบันฯ จึงมีหนังสือที่ กก ๐๕๐๑/๐๘๑๐ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๐ แจ้งความเห็นต่อมหาวิทยาลัยฯ ว่า ตามข้อ ๑๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า “เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง...” ดังนั้น เมื่อสถาบันการพลศึกษามิได้เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด สถาบันฯ จึงไม่อาจออกคำสั่งให้นางวรรณพรฯชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และไม่อาจพิจารณาอุทธรณ์ของนางวรรณพรฯได้ และขอส่งเรื่องคืนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีดำเนินการต่อไป

เนื่องจากแนวปฏิบัติในกรณีดังกล่าวไม่ปรากฏชัดเจนในตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สถาบันการพลศึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจึงขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง อำนาจในการวินิจฉัยสั่งการให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายซึ่งนางวรรณพรฯ มาช่วยปฏิบัติราชการอยู่ในขณะเกิดเหตุ และสถาบันการพลศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของนางวรรณพรฯ หน่วยงานใดจะมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้นางวรรณพรฯชำระเงินตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากสถาบันการพลศึกษาไม่ได้เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ดังนั้น สถาบันฯจะมีอำนาจวินิจฉัย สั่งการให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นกระทรวงการคลังได้หรือไม่ และหน่วยงานใดจะมีอำนาจพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในกรณีที่นางวรรณพรฯ ไม่ยอมชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนด

ประเด็นที่สอง กรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งตามข้อ ๑๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดมีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ดังนั้น ความเห็นของกระทรวงการคลังซึ่งได้พิจารณาจากสำนวนการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการฯที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีแต่งตั้ง โดยไม่ได้มีการแต่งตั้งร่วมกันกับสถาบันการพลศึกษาจะผูกพันสถาบันการพลศึกษาซึ่งไม่ได้ร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวหรือไม่

ประเด็นที่สาม สถาบันการพลศึกษาซึ่งไม่ใช่หน่วยงานที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่จะสามารถใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยสถาบันฯ จะดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีไปก่อนและใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายหลังตามมาตรา ๘ แห่ง

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้หรือไม่ และสถาบันฯ จะต้องดำเนินการสอบข้อเท็จจริงอีกหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สถาบันการพลศึกษา) และกระทรวงศึกษาธิการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า กรณีตามข้อหารือปรากฏว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เสร็จสิ้นและได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว ซึ่งกระทรวงการคลังได้วินิจฉัยให้นางวรรณพรฯต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเงิน ๑๐๒,๕๐๐ บาท จึงมีประเด็นว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้นางวรรณพรฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และหากนางวรรณพรฯไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หน่วยงานใดจะเป็นผู้มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนประเด็นอื่นยังไม่เป็นปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยแต่ประการใด

ประเด็นที่หนึ่ง หน่วยงานใดจะเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้นางวรรณพรฯ ชดใช้ ค่าสินไหมทดแทน เห็นว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้วินิจฉัยประเด็นทำนองเดียวกันนี้ไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๔๙๐/๒๕๔๙[๑] และเรื่องเสร็จที่ ๓๓๕/๒๕๕๐[๒] สรุปความได้ว่า มาตรา ๑๒[๓] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ส่วนการที่ข้อ ๑๘[๔]

---

[๑]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๖๔๑ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๒]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙: กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ทำละเมิดต่อเทศบาลตำบล ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ นร ๐๙๐๕/๓๙๘ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๓]มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

[๔]ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมาย

แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น มุ่งหมายเพียงให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการใด ๆ เพื่อให้มีการออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ส่วนผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็ยังคงต้องเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับความเสียหายจึงมีอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ออกคำสั่งเรียกให้นางวรรณพรฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ประเด็นที่สอง หน่วยงานใดจะเป็นผู้มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เห็นว่า เมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้นางวรรณพรฯชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจึงมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๖[๕] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่บัญญัติว่า เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตน โดยผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาด คือ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๗[๖] วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ประกอบกับ ข้อ ๑ (๔)[๗]

ว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ฯลฯ ฯลฯ

[๕]มาตรา ๕๖ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

ฯลฯ ฯลฯ

[๖]มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

[๗]ข้อ ๑ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อยู่ใต้บังคับของคำสั่งทางปกครอง ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๔) ผู้บริหารกิจการของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี

ฯลฯ ฯลฯ

แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้วินิจฉัยประเด็นทำนองเดียวกันนี้ไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๙๔-๙๕/๒๕๔๙[๕] สรุปความได้ว่า ผู้มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือขายทอดตลาดทรัพย์สินในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏได้แก่อธิการบดี

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๐

---

[๕]บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๑๓๕ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๑๓๖ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ถึงกรมศุลกากร

เรื่องเสร็จที่ ๑๒๒๒/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิด

สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้มีหนังสือที่ สอซช. ๑๐๐๐/๑๒๑๓ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชน ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖

ปรากฏข้อเท็จจริงว่าอดีตผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (นาย ต.) ได้กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ จนเป็นเหตุให้สำนักงานฯ ได้รับความเสียหายหรือได้รับความเสียหายร้ายแรง แล้วแต่กรณี ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. นำเงินงบประมาณของสำนักงานฯ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้จ่ายในงานทอดกฐินสามัคคี ณ วัดแห่งหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติที่ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรง ภายหลังจากนั้น จึงมีมติที่ประชุมในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ต่อมา เมื่อคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรงดำเนินการสอบสวนเสร็จ จึงสรุปรายงานผลการสอบต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติจึงมีคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และมีคำสั่งให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับเงินที่ใช้จ่ายไปดังกล่าว

๒. นำเงินงบประมาณของสำนักงานฯ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้จ่ายการสนับสนุนการแข่งขันกอล์ฟการกุศลของคณะนักศึกษา วปอ. ๒๕๕๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติที่ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยและตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับเงินดังกล่าว ภายหลังจากนั้น จึงมีมติที่ประชุมในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ต่อมา คณะกรรมการสอบวินัยดำเนินการสอบสวนเสร็จและสรุปรายงานผลการสอบต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติจึงมีคำสั่งให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๑๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ในการนี้สำนักงานฯ ขอหารือว่า

๑. กรณีผู้อำนวยการฯ กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ เสียเอง ใครจะเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๒. ถ้าพ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการฯ ไปแล้ว กลายเป็นอดีตผู้อำนวยการฯ แต่ได้กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ ในขณะดำรงตำแหน่งอยู่ ใครจะเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อ ๘[๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่โดยที่ข้อ ๘ มิได้กำหนดกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายว่ากรณีดังกล่าวผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จึงต้องพิจารณาโดยถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งกรณีดังกล่าวจะใช้เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่กระทำให้เกิดความเสียหายนั้นยังดำรงตำแหน่งอยู่ ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐในขณะที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

สำหรับข้อหารือนี้เมื่อสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) จึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติได้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงานส่งเสริม

---

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในขณะที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติดำรงตำแหน่งอยู่ จึงต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปของผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ซึ่งหมายถึงคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารทั่วไปของสำนักงานฯ และเป็นผู้จ้างหรือเลิกจ้างผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๐[๒] และมาตรา ๒๔[๓] วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเมื่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้ว ประธานกรรมการจะเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว

ส่วนกรณีผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติพ้นจากตำแหน่งแล้ว นั้น ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีนี้จึงหมายถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติคนใหม่หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๘[๔] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ทั้งนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติคนใหม่หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติต้องมิได้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๘

---

[๒] มาตรา ๒๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดนโยบายการบริหาร และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงาน

(๒) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณของสำนักงาน

(๓) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสำนักงาน การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง การบรรจุ การแต่งตั้ง วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ การอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง การเงิน การพัสดุ สวัสดิการ และการให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ หรือการนำข้อมูลไปใช้

(๔) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

[๓] มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานมีผู้อำนวยการคนหนึ่งซึ่งมาจากการจ้าง
คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจจ้างและเลิกจ้างผู้อำนวยการ
หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการ

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

เรื่องเสร็จที่ ๑๔๗๕/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีการใช้สิทธิไล่เบี้ยของการรถไฟแห่งประเทศไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือที่ รฟ ๑/๔๐๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า

๑. เจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์หมายเลขทะเบียน นข – ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสัก วังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์ราชการเสียหาย เจ้าหน้าที่ที่โดยสารไปกับรถยนต์ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต

๒. การรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่า นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคนละร้อยละ ๕๐ ของจำนวนค่าสินไหมทดแทน ๑๘๑,๒๘๔.๕๑ บาท คิดเป็นเงินคนละ ๙๐,๖๔๒.๒๕ บาท ส่วน นาย ส. พนักงานขับรถยนต์ ไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๓. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของบุคคลทั้งสามจึงต้องร่วมกันรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้น

๔. กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงแล้วมีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๙๘๓๘ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยให้พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย คือ นาย บ. พนักงานกั้นถนน นาย พ. พนักงานขับรถ และพนักงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คือ นาย ส. พนักงานขับรถยนต์ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ซึ่งได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน ๓๖๐,๐๐๐ บาท และให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน ๒,๕๖๙.๐๒ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๖๒,๕๖๙.๐๒ บาท โดยให้รับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๒๐๙ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕. การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้ดำเนินการออกคำสั่ง ที่ บภบ. ๒๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ เรียกให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

๖. ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสัก วังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ฟ้องคดีต่อศาลให้การรถไฟแห่งประเทศไทยและเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว สรุปได้ดังนี้

๖.๑ นาย ฉ. ที่ ๑ กับพวกรวม ๓ คน ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นจำเลยที่ ๑ นาย พ. จำเลยที่ ๒ และ นาย บ. จำเลยที่ ๓ ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๒๖/๒๕๕๕ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๒,๘๑๘,๔๕๒ บาท แก่โจทก์ที่ ๒ เป็นเงิน ๔๓๒,๐๐๐ บาท และแก่โจทก์ที่ ๓ เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินแต่ละจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชดใช้แก่โจทก์ทั้งสามดังกล่าว นับแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จนกว่าจะชำระเสร็จ ให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งสามสำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓

๖.๒ นาง ล. ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นจำเลยที่ ๑ นาย พ. จำเลยที่ ๒ และ นาย บ. จำเลยที่ ๓ ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๘๘/๒๕๕๕ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๘๔๘,๖๑๐ บาท และแก่โจทก์ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินแต่ละจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชดใช้แก่โจทก์ทั้งสามดังกล่าวนับแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ดอกเบี้ยคิดถึงวันฟ้อง (๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๒) ต้องไม่เกิน ๑๐๐,๕๒๓ บาท กับให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียม แทนโจทก์ทั้ง ๕ โดยกำหนดค่าทนายความให้ ๑๐,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีไม่กำหนดให้ คำขออื่นให้ยกและยกฟ้องโจทก์ทั้งห้า สำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้ค่าธรรมเนียมระหว่างโจทก์ทั้ง ๕ กับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ตกเป็นพับ ให้ใช้ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ ๔,๐๐๐ บาท การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ได้ฎีกา แต่ศาลฎีกามีคำสั่งที่ ๑๑๘๕๕/๒๕๕๖ ไม่รับคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความศาลฎีกา

๗. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๒๖/๒๕๕๕ จำนวนทั้งสิ้น ๔,๘๙๐,๙๖๖.๗๓ บาท และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่ง ที่ บภบ. ๐๑/๒๕๕๗ เรื่อง ให้ นาย พ. และ นาย บ. ชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๗ โดยให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน รับผิดชดใช้ค่าเสียหายคิดเป็นเงินคนละ ๒,๔๔๕,๔๘๓.๓๖ บาท ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

๘. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๘๘/๒๕๕๕ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๓๒,๕๒๕.๐๒ บาท และรองผู้ว่าการกลุ่มยุทธศาสตร์และอำนวยการพิจารณาแล้วให้ทำคำสั่งให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน ชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม

การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ และได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบโดยได้ดำเนินการให้เป็นไปตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ต่อมาบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุในคราวเดียวกันได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและศาลได้มีคำพิพากษาให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องชำระค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาของศาลและชอบที่จะไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชดใช้ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยต่อไปโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากสำนวนการสอบข้อเท็จจริงซึ่งกระทรวงการคลังได้ตรวจสอบแล้ว เนื่องจากเป็นเหตุการณ์และข้อเท็จจริงเดียวกัน ข้อเท็จจริงจึงครบถ้วน หากตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นอีกทั้งที่เป็นเหตุการณ์และข้อเท็จจริงเดียวกันก็จะเป็นกระบวนการพิจารณาซ้ำ โดยข้อเท็จจริงที่เพิ่มขึ้นมานั้นเป็นเพียงค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมจากที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยก็เพียงพิจารณาในส่วนความเสียหายเพิ่มเติมว่าสมควรจะไล่เบี้ยให้พนักงานรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่เพียงใดเท่านั้นตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงพร้อมผลการตรวจสอบสำนวนของกรมบัญชีกลางและข้อพิจารณาของการรถไฟแห่งประเทศไทยให้กระทรวงคมนาคมตรวจสอบแทนกระทรวงการคลังตามข้อ ๓๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยยังไม่มีและไม่ได้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเพื่อตรวจสอบ และไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ หากแต่การรถไฟแห่งประเทศไทยใช้สำนวนการสอบข้อเท็จจริงเรื่องความรับผิดทางละเมิดที่ทำให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหายและส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบกับผลคำพิพากษาของทั้งสองคดีมาเป็นฐานในการพิจารณาดำเนินการจึงเห็นควรให้การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการในเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยในกรณีดังกล่าวข้างต้นกับกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังก่อนว่าเป็นไปตามข้อกฎหมายและความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือไม่ และในกรณีจำเป็นก็ให้หารือปัญหาข้อกฎหมายไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป

ดังนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงขอหารือว่า หากการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐได้ข้อเท็จจริงครบถ้วน อีกทั้งได้ออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ต่อมาปรากฏว่ามีค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมจากเหตุการณ์เดียวกันนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกด้วย การรถไฟแห่งประเทศไทยจะสามารถนำข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสอบเสร็จไปแล้วมาพิจารณาในส่วนค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมว่าสมควรไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้หรือไม่ หรือต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นาย ส. ขับรถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หมายเลขทะเบียน นข – ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสักวังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์และรถไฟได้รับความเสียหาย การรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้ร่วมกันอาศัยอำนาจตามข้อ ๘[๑] และข้อ ๑๐[๒] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่ง และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังที่ให้ นาย พ. และ นาย บ. เจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย และ นาย ส. เจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รับผิดในความเสียหายที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐ คนละส่วนเท่า ๆ กัน ต่อมาผู้เสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษดังกล่าวได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นคดีต่อศาล และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า นาย พ. ขับรถไฟด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและ นาย บ. ไม่ทำหน้าที่ปิดกั้นถนนหรือใช้สัญญาณมือห้ามรถแล่นผ่านทางรถไฟกรณีเครื่องกั้นถนนใช้การไม่ได้ ส่วน นาย ส. ซึ่งขับรถยนต์ผ่านทางรถไฟและเกิดอุบัติเหตุขึ้นไม่ได้กระทำโดยประมาท จึงให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์ให้ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ แต่จะไม่นำมาใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ทั้งนี้ โดยประสงค์ให้รัฐวิสาหกิจจัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับที่เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ แต่ในกรณีที่ยังไม่สามารถจัดให้มีระเบียบดังกล่าวได้ ผู้รับผิดชอบจัดให้มีระเบียบเช่นว่านั้นต้องมีคำสั่งให้หน่วยงานของตนปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยอนุโลม และการดำเนินการใด ๆ ที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้เป็นหน้าที่

---

[๑]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

[๒]ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ของกระทรวงการคลัง ให้รัฐมนตรีที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙[๓] ดังนั้น เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยยังไม่จัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกขึ้นแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อข้อเท็จจริงในเรื่องที่หารือมานี้ปรากฏว่า นาย ส. ขับรถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หมายเลขทะเบียน นข – ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสักวังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์และรถไฟได้รับความเสียหาย และต่อมาการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันอาศัยอำนาจตามข้อ ๘[๔] และข้อ ๑๐[๕] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาและสอบข้อเท็จจริงกรณีรถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และรถไฟของการรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับความเสียหาย ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจึงถือเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

สำหรับการที่ผู้เสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ ดังกล่าวได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยกระทำละเมิด นั้น แม้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะได้เคยร่วมกันออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วก็ตาม แต่โดยที่คำสั่งดังกล่าวเป็นการกำหนดให้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐกล่าวคือ เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และการรถไฟแห่งประเทศไทยเท่านั้น คำสั่งดังกล่าวมิได้เป็นการแต่งตั้งให้คณะกรรมการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ประกอบกับศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้วแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ดังนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ตามข้อ ๓๕[๖] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อนำคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วมาเป็นฐานในการพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่และเสนอความเห็นต่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ย

---

[๓] หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๑๔/ว ๒๓๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๕] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

[๖] ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ให้ชดใช้เพียงใดตามข้อ ๓๘" แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และเมื่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยวินิจฉัยสั่งการประการใดแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงจะส่งสำนวนให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลการรถไฟแห่งประเทศไทยตรวจสอบแทนกระทรวงการคลังต่อไป ทั้งนี้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๘

"ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณีต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

เรื่องเสร็จที่ ๑๔๗๗/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๒๐๑๒๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยมีข้อเท็จจริงสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีคำสั่ง ที่ ๘๖๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ปลด นาง ย. ออกจากราชการ เพราะเหตุที่ นาง ย. รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาและปลอมลายมือชื่อผู้อื่น ในกรณีสัญญาลาศึกษาต่อภายในประเทศ ถือเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยมหาวิทยาลัยบูรพาได้พิจารณาข้อกำหนดในสัญญาแล้ว เห็นว่า นาง ย. ไม่ต้องรับผิดตามสัญญา เพราะถูกปลดออกจากราชการแล้ว แต่กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นว่า นาง ย. เป็นผู้กระทำให้เกิดเหตุแห่งการผิดสัญญาขึ้นเอง และเป็นความผิดที่ไม่สมควรได้รับการยกเว้น จึงต้องรับผิดชดใช้เงินจากการผิดสัญญา และแจ้งให้มหาวิทยาลัยบูรพาเรียกให้ นาง ย. และ นางสาว ม. ผู้ค้ำประกัน ชดใช้เงินจำนวน ๑๘๕,๕๐๘.๖๓ บาท แก่ทางราชการให้ครบถ้วน

๒. มหาวิทยาลัยบูรพามีหนังสือถึงสำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี ขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการจังหวัดชลบุรีดำเนินคดีให้กับมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่ง เขต ๒ ได้ส่งเรื่องคืน โดยเห็นว่ากระบวนการลงโทษทางวินัยยังไม่สิ้นสุด เนื่องจาก นาง ย. ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งปลดออกจากราชการและอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการมหาวิทยาลัย (ก.ม.) กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้โดยยุติว่า นาง ย. ผิดสัญญา ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับ นาง ย. ได้

๓. ทบวงมหาวิทยาลัยมีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยบูรพาแจ้งว่า ก.ม. ได้พิจารณาอุทธรณ์ของ นาง ย. แล้ว เห็นว่า อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ให้ยกอุทธรณ์ และรองนายกรัฐมนตรี (นาย ส.) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติของ ก.ม. มหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้มีหนังสือถึงสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่งเขต ๒ ขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีกับ นาง ย. และนางสาว ม.

๔. สำนักงานอัยการประจำศาลแขวงชลบุรี ได้ยื่นฟ้อง นาง ย. และ นางสาว ม. ต่อศาลแขวงชลบุรี เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๗๖๐/๒๕๔๕ โดย นาง ย. และนางสาว ม. ได้ยื่นคำให้การลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ต่อศาลแขวงชลบุรีว่ามิได้ผิดสัญญา และยื่นคำร้องต่อศาลแขวงชลบุรีว่าสัญญาลาศึกษาต่อเป็นสัญญาให้จัดทำบริการสาธารณะ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นสัญญาทางปกครอง ไม่อยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาของศาลแขวงชลบุรี ขอให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๒๑๒ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕. ศาลปกครองกลางมีความเห็นว่าคดีของ นาง ย. และนางสาว ม. นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง และเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ศาลแขวงชลบุรีได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิมที่รับฟ้องเป็นไม่รับฟ้อง คืนค่าขึ้นศาล และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ซึ่งสำนักงานอัยการประจำศาลแขวงชลบุรีได้ส่งสำนวนคดีต่อไปยังสำนักงานคดีปกครองระยองเพื่อดำเนินการต่อไป

๖. พนักงานอัยการ สำนักงานคดีปกครองระยอง ได้ยื่นฟ้อง นาง ย. และ นางสาว ม. ต่อศาลปกครองระยอง เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๖๑/๒๕๔๖ เรียกค่าปรับจำนวนทุนทรัพย์ ๒๒๕,๔๕๗.๐๘ บาท และต่อมาศาลปกครองระยองได้มีคำพิพากษา ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ในคดีหมายเลขดำที่ ๖๑/๒๕๔๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๖๘/๒๕๔๖ ให้ นาง ย. และนางสาว ม. ร่วมกันรับผิดชดใช้เงินจำนวน ๑๐๕,๑๐๖.๒๙ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของเงินจำนวน ๘๖,๕๗๐.๖๙ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องจนถึงวันชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้ชำระเสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่คดีถึงที่สุด

๗. สำนักงานคดีปกครองระยอง สำนักงานอัยการสูงสุด มีความเห็นว่า ศาลพิพากษาไม่เต็มตามฟ้อง เห็นควรอุทธรณ์ต่อไป มหาวิทยาลัยบูรพาจึงมีหนังสือถึงสำนักงานคดีปกครองระยอง ขอให้อุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด โดยพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปกครองระยอง ๑ ได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวนเพิ่มขึ้นอีก ๑๒๐,๓๕๐.๗๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

๘. มหาวิทยาลัยบูรพาหารือการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองระยองต่อกระทรวงการคลังว่า มหาวิทยาลัยบูรพาได้แจ้งให้สำนักงานคดีปกครองระยองดำเนินการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองภายในกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว จึงขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการอุทธรณ์ต่อไปหรือไม่ กรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อให้คดีดังกล่าวได้รับการพิจารณาในศาลปกครองสูงสุด ประกอบกับไม่มีกรณีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ จึงเห็นควรให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองระยองต่อศาลปกครองสูงสุดต่อไป

๙. ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ.๒๗/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องศาลปกครองในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องที่พ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามนัยมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระยะเวลาฟ้องคดีนี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ จึงพิพากษากลับเป็นยกฟ้อง

๑๐. มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีหนังสือถึงกรมบัญชีกลางแจ้งความเห็นว่า กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้ยกฟ้องนั้น ไม่มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด และมหาวิทยาลัยบูรพาได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาต่อไปด้วยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๑๑. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยบูรพา แจ้งความเห็นว่า เมื่อรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงของมหาวิทยาลัยบูรพาตามคำสั่ง ที่ ๑๒๕๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ระบุว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยบูรพาผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด

เนื่องจากได้ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เวลาอันเหมาะสมในการจัดเตรียมเอกสารและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปภายในระยะเวลาอันควรแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นด้วยมหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้เสนอเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้กำกับดูแลพิจารณา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นาย พ.) ได้วินิจฉัยสั่งการว่า งดตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางพิจารณาในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า การที่ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับให้ยกฟ้อง ถือได้ว่าเกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว และความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ อันครบองค์ประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว มหาวิทยาลัยบูรพาจึงต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มิใช่รายงานผู้กำกับดูแลตามข้อ ๑๒ แห่งระเบียบดังกล่าว อีกทั้งความเสียหายในลักษณะทำนองเดียวกันนี้ หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณาตลอดมา ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในกรณีดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ กรมบัญชีกลางจึงขอหารือในประเด็นดังนี้

๑. กรณีศาลพิพากษายกฟ้องคดีดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามความเห็นของกรมบัญชีกลางถูกต้อง หรือไม่

๒. กรณีหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่าไม่มีผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด หน่วยงานของรัฐสามารถรายงานผู้กำกับดูแล ตามนัยข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อยุติเรื่องได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมบัญชีกลาง โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายกฟ้องในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใดและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หัวหน้าหน่วยของรัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๓] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะได้พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

---

[๓]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นกรณีใดจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๒] เป็นเรื่องที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือไม่ โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นขึ้นเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาก็ได้

ข้อหารือในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ ให้ยกฟ้องเพราะเหตุยื่นฟ้องพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยบูรพาอันเนื่องมาจากการที่ไม่สามารถเรียกร้องให้ นาง ย. และ นางสาว ม. รับผิดตามสัญญาลาศึกษาต่อภายในประเทศได้ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายในกรณีนี้ จึงต้องพิจารณาว่าความเสียหายดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐหรือไม่ ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเหตุของการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดีนั้น มีความชัดเจนว่าเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ละเลย เพิกเฉย หรือดำเนินการล่าช้า ทำให้ยื่นฟ้องคดีไม่ทันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อไป แต่หากข้อเท็จจริงเป็นที่แน่ชัดว่าความเสียหายมิได้เกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็ไม่จำต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแต่อย่างใด

เมื่อรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่งมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ ๑๒๕๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ปรากฏผลเป็นที่แน่ชัดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เวลาอันเหมาะสมในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปภายในระยะเวลาอันควรแล้ว จึงไม่มีบุคลากรของมหาวิทยาลัยบูรพาผู้ใดต้องรับผิด และอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยบูรพา อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็มีดุลยพินิจที่จะไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้

ประเด็นที่สอง กรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเห็นว่าไม่มีผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด หน่วยงานของรัฐสามารถรายงานผู้กำกับดูแลตามนัยข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อยุติเรื่องได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นได้เสนอความเห็นว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

---

[๒]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ก็มีหน้าที่ต้องรายงานผลการพิจารณาดังกล่าวตามข้อ ๑๒[๓] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เพื่อให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงาน พิจารณาว่าสมควรยุติเรื่องหรือไม่ต่อไป ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑[๔] เรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๔๒[๕] และเรื่องเสร็จที่ ๗๐๔/๒๕๔๘[๖]

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๘

---

[๓]ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

[๔]บันทึก เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๘๕ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๕]บันทึก เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๕๑ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๖]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ : กรณีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๗๒๗ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรื่องเสร็จที่ ๑๗๗๒/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งของบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (กรณีโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA ๒๐๐๐ ๑ X)

บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ได้มีหนังสือ ที่ กสท คอ. (คอ๒)/๔๔๑ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (บมจ.กสท โทรคมนาคม) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสอบสวนข้อเท็จจริง กรณี บมจ.กสท โทรคมนาคม ทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทกับ กิจการร่วมค้า ห. เกี่ยวกับโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA ๒๐๐๐ ๑ X

ต่อมาคณะทำงานสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสอบสวนต่อคณะกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม โดยคณะกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม มีมติให้ฝ่ายจัดการรับเรื่องรายงานผลการสอบสวนต่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะผู้กำกับดูแล และให้ฝ่ายจัดการส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังในฐานะผู้ถือหุ้นทั้งหมดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและหาผู้รับผิดทางแพ่ง ต่อมาได้รับแจ้งจากกระทรวงการคลังว่า บมจ.กสท โทรคมนาคม มิได้เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงไม่อยู่ในอำนาจการดำเนินการหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งของกระทรวงการคลัง การที่ บมจ.กสท โทรคมนาคม ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังแต่งตั้งคณะกรรมการหาผู้รับผิดทางแพ่งจึงเป็นการดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงส่งเรื่องคืนเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนที่ถูกต้องต่อไป คณะกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่ง

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งได้ดำเนินการสอบสวนและตรวจสอบบุคคลที่จะเชิญมาให้ข้อเท็จจริงรวมทั้งได้ตรวจสอบบุคคลผู้เกี่ยวข้องแล้วปรากฏว่าอาจมีผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเป็นข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำระดับสูงจากหลายหน่วยงาน คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งไม่มีอำนาจเรียกบุคคลดังกล่าวมาให้ข้อเท็จจริงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้

บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งในกรณีดังกล่าวจะเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม หรือจะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีหน่วยงานใด ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/ ๒๓๑ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทน บมจ.กสท โทรคมนาคม เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นในเรื่องเสร็จที่ ๑๗๓/๒๕๔๘[๑] แล้วว่า บมจ.กสท โทรคมนาคม ไม่เป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔[๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจาก บมจ.กสท โทรคมนาคม มิใช่รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และมิใช่หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงไม่อยู่ในบังคับแห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำหรับการสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็นสองกรณี ดังนี้

(๑) กรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างของ บมจ.กสท โทรคมนาคม ก่อให้เกิดความเสียหาย เห็นว่า ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงย่อมเป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบเกี่ยวกับความรับผิดของพนักงานและลูกจ้างของ บมจ.กสท โทรคมนาคม

(๒) กรณีที่กรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม ก่อให้เกิดความเสียหาย เห็นว่า โดยที่กรรมการบริษัทมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับของบริษัท และมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท ตามมาตรา ๘๕[๓] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น

---

[๑] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของกรรมการและพนักงานบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๙๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๒] มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

[๓] มาตรา ๘๕ ในการดำเนินกิจการของบริษัท กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท

ในกรณีที่กรรมการคนใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใดอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง บริษัทหรือผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี อาจดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าการกระทำหรือละเว้นการกระทำนั้นเป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหาย ให้บริษัทเรียกค่าสินไหมทดแทนจากกรรมการคนนั้นได้

ในกรณีที่บริษัทไม่เรียกร้อง ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดจะแจ้งเป็นหนังสือให้บริษัทดำเนินการเรียกร้องก็ได้ หากบริษัทไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถือหุ้นนั้นแจ้ง ผู้ถือหุ้นนั้น ๆ จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนบริษัทก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

หากกรรมการของ บมจ.กสท โทรคมนาคม ผู้ใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใดและก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น บมจ.กสท โทรคมนาคม สามารถพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ได้

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่องเสร็จที่ ๑๘๔๕/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ขอทบทวนความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ

กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๖๐๑๖ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)[๑] ได้ให้ความเห็นในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘) ในประเด็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ว่า กรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นจากการที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ ความเสียหายนั้นย่อมถือเป็นความเสียหายอันเกิดขึ้นจากข้อเท็จจริงในมูลกรณีเดียวกันซึ่งสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยมีผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งคนเดียวกันได้ โดยประเด็นที่หารือดังกล่าวอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. กรณีของ นาย อ. ซึ่งลงนามในหนังสือกรมควบคุมมลพิษ ที่ ทส ๐๓๐๑/๑๓๓๐ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ในฐานะผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ นั้น มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน กรณีจึงถือได้ว่า นาย อ. ได้กระทำการในอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. กรณีของคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการฯ ตรวจสอบข้อสัญญา สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของคู่สัญญา ตลอดจนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง และเสนอแนะแนวทางที่จะดำเนินการต่อไป คณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะฯ จึงเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานให้แก่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/๒๓๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๖๙/๒๕๕๖ เรื่อง ตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ และคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๓๑๘/๒๕๕๖ เรื่อง ตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๘ คน

๓. กรณีของ นาย ป. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในขณะนั้น มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดความหมายของนิยามคำว่า "หน่วยงานของรัฐ" ให้หมายความถึงกระทรวงซึ่งเป็นราชการส่วนกลางที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของกระทรวงตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้น เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐในระดับกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกระทรวงนั้นจึงอยู่ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นเพื่อพิจารณาหาตัวผู้ที่จะต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น

เมื่อผู้ที่มีส่วนจะต้องรับผิดทั้ง ๓ กรณีข้างต้น เป็นผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ให้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเสียหายเป็นมูลกรณีเดียวกัน ดังนั้น จึงสมควรที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน และมิได้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ เทียบเคียงตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๑๑/๒๕๕๒[๒]

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเห็นต่างจากความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๘๕-๒๘๖/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ ควรจะต้องเป็นการแต่งตั้งร่วมกันระหว่างอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะ

๑. กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณในการดำเนินโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ และเมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๘๕-๒๘๖/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ กรมควบคุมมลพิษจึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหายในฐานะหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ ผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น จะต้องเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดว่า "เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า..." ดังนั้น อธิบดีกรมควบคุมมลพิษจึงเป็นผู้มีอำนาจลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับกรณีของ นาย อ.

---

[๒] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๗๒๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒. กรณี นาย ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) เมื่อพิจารณาในฐานะเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษ มีสถานะเป็นนิติบุคคลคนละหน่วยงานกันตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ดังนั้น กรณีการกระทำของนายประพัฒน์ฯ เป็นการกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมควบคุมมลพิษซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะกรณีที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี

๓. กรณีคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก นาย ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานให้แก่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยเช่นกัน

๔. ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามมูลคดีนี้นั้น ไม่สามารถเทียบเคียงกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๑๑/๒๕๕๒ ได้ทั้งหมด เนื่องจากกรณีของการเคหะแห่งชาติ ผู้กระทำความผิดมิใช่รัฐมนตรี

กรมควบคุมมลพิษจึงขอให้พิจารณาทบทวนความเห็นตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน จึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๑[๓] แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการกฤษฎีกา

---

[๓] ข้อ ๑๑ ในกรณีจำเป็นที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกาคณะพิเศษเป็นการชั่วคราว เพื่อประชุมปรึกษาหารือกันเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการกฤษฎีกาเลือกกรรมการกฤษฎีกาคนใดคนหนึ่งซึ่งมาประชุมเป็นประธานในที่ประชุม และให้นำความในข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พ.ศ. ๒๕๒๒ มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๗๕/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ จำนวน ๒๕ คน ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เพื่อประชุมปรึกษาหารือปัญหาข้อกฎหมายนี้

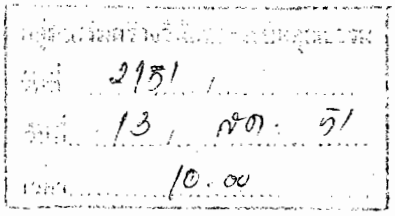
คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๗๕/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ได้พิจารณาทบทวนปัญหาตามข้อหารือของกรมควบคุมมลพิษ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมควบคุมมลพิษ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีมติยืนตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘)

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๘

209

ที่ สธ 0201.045.1/ว.11

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000

๗ สิงหาคม 2551

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการบังคับคดีทางปกครองมาตรา 57

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด/นายแพทยสาธารณสุขจังหวัด/ผู้อำนวยการและนิติกรโรงพยาบาลศูนย์/ผู้อำนวยการและนิติกรโรงพยาบาลทั่วไป/ผู้อำนวยการหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย (1) ขั้นตอนการดำเนินการบังคับคดีทางปกครองตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539
(2) ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 1 ถึงหมายเลข 10

ด้วยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 12 กำหนดว่า กรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในเวลาที่กำหนด หากเจ้าหน้าที่ไม่ชำระหรือชำระไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งแล้ว หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม นั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขพิจารณาแล้วเห็นว่าตามมาตรา 57 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2542) ฯลฯ พ.ศ. 2539 ข้อ 1 (2) กำหนดให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยวิธีการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อยู่ใต้บังคับของคำสั่งทางปกครองให้เป็นอำนาจของอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติราชการตามมาตรการบังคับทางปกครองในการยึด หรืออายัด และการขาดทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าว

- โปรดพิจารณาด่วนที่สุด -

/2...

(นายเสริมศักดิ์ ชัยฤทธิ์)
แทน ผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยฯ

ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำเอกสารขั้นตอนการดำเนินการบังคับคดีทางปกครองตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (1) และตัวอย่างเอกสาร ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (2) มายังท่านเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางศิริพร กัญชนะ)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สำนักบริหารกลาง
กลุ่มกฎหมาย
โทร .0-2590-1441
โทรสาร 0-2590-1434

ขั้นตอนการดำเนินการบังคับคดีทางปกครองตามมาตรา 57
แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อหน่วยงานของรัฐอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และหากเจ้าหน้าที่ไม่ชำระหรือชำระไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งแล้ว หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่บัญญัติให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. <u>ออกคำสั่งทางปกครอง</u> (ให้จัดทำในรูปแบบของคำสั่ง) โดยผู้มีอำนาจลงนามในคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชำระเงินได้แก่ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ภายในอายุความสองปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (มาตรา 10 วรรคสอง และมาตรา 12 พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ พ.ศ. 2539) โดยอย่างน้อยในคำสั่งต้องระบุ

- วัน เดือน ปี ที่ทำคำสั่ง ชื่อ ตำแหน่ง ลายมือชื่อ ของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง
- ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลยพินิจ
- กำหนดเงื่อนไขเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย
- กรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้งและระยะเวลาสำหรับการอุธรณ์หรือการโต้แย้ง (มาตรา 36, มาตรา 37, มาตรา 39 และมาตรา 40 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539) **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 1**

/2...

2. มีหนังสือเตือน

ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วนจะต้องมีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกคำสั่งทางปกครองชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 7 วัน (มาตรา 57 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ประกอบมาตรา 12 พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ พ.ศ. 2539) **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 2**

3. ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามหนังสือเตือน อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินที่สืบพบนำเงินมาชำระหนี้ตามคำสั่งทางปกครอง (มาตรา 57 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539) โดยดำเนินการดังนี้

3.1 สืบหาหลักทรัพย์ทั้งประเภทอสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์ที่มีชื่อของผู้ที่ถูกคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ภายในอายุความ 10 ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งทางปกครอง (มาตรา 271 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง) ได้แก่

3.1.1 ที่ดิน มีหนังสือขอความร่วมมือไปยัง กรมที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินอำเภอ **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 3**

3.1.2 รถยนต์ มีหนังสือขอความร่วมมือไปยัง กรมการขนส่ง สำนักงานขนส่งจังหวัด **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 4**

3.1.3 เงินฝากธนาคาร มีหนังสือขอความร่วมมือไปยังธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินทุกแห่ง **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 5**

3.1.4 พันธบัตร มีหนังสือขอความร่วมมือไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ รัฐวิสาหกิจทุกแห่ง **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 6**

3.1.5 เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ มีหนังสือขอความร่วมมือไปยังสหกรณ์ออมทรัพย์ที่คาดว่าผู้ถูกคำสั่งทางปกครองเป็นสมาชิกอยู่ **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 7**

3.2 กรณีที่สืบพบหลักทรัพย์ให้ดำเนินการดังนี้ (มาตรา 310 ทวิ และมาตรา 311 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง)

3.2.1 ออกคำสั่งอายัดทรัพย์ที่สืบพบ โดยเสนอผู้มีอำนาจตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 9 เป็นผู้ลงนามในคำสั่ง **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 8**

/3...

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 1

คำสั่ง .....(ส่วนราชการ)..... .

ที่ ..../....

เรื่อง ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในการกระทำละเมิด

.....

ด้วยนาย/นาง/นางสาว ..... ขณะรับราชการตำแหน่ง (หน่วยงานที่สังกัด) ..... จังหวัด ..... ได้กระทำละเมิดทุจริตยักยอกเงินของ (หน่วยงาน) ..... ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว จังหวัด ..... จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และได้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวให้กระทรวงการคลังพิจารณา ซึ่งกรมบัญชีกลางกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นว่าในช่วงตั้งแต่เดือน ..... ถึงเดือน ..... ขณะที่นาย/นาง/นางสาว ..... ตำแหน่ง ..... ทำหน้าที่ทางด้านการเงินและบัญชีของ (หน่วยงาน) ..... ได้กระทำการเบียดบังเงินของ (หน่วยงาน) ..... ที่ได้รับจากผู้ที่มารับบริการเป็นจำนวนเงิน ..... บาท และเป็นผู้มีอำนาจสั่งจ่ายของสถานีอนามัยได้เบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขา ..... บัญชีเลขที่ ..... โดยนาย/นาง/นางสาว ..... ได้ร่วมลงชื่อในการเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าว โดยไม่มีหลักฐานการจ่ายเป็นจำนวนเงิน ..... บาท แล้วนาย/นาง/นางสาว ..... ได้เบียดบังนำเงินรายรับและเงินที่เบิกถอนจากบัญชีของสถานีอนามัยไปใช้ประโยชน์ส่วนตนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายรวมเป็นเงินจำนวน ..... บาท พฤติการณ์ถือได้ว่า นาย/นาง/นางสาว .... ได้อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย กรณีเป็นการจงใจกระทำละเมิดต่อทางราชการ จึงให้นาย/นาง/นางสาว ..... รับผิดชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนคิดเป็นเงิน ..... บาท ตามนัยมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

/2...

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และข้อ 18 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ผู้ว่าราชการจังหวัด ..... ในฐานะได้รับมอบอำนาจจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ 1503/2548 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2548 จึงออกคำสั่งให้นาย/นาง/นางสาว ..... ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีค่าเสียหายดังกล่าวเป็นจำนวนเงิน ..... บาท โดยให้นำเงินจำนวน ..... บาท ไปชดใช้ให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ..... ภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนี้ หากชดใช้เกินกำหนดจะต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี

ทั้งนี้ นาย/นาง/นางสาว ..... มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนี้ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ..... ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนี้ ทั้งนี้เป็นไปตามนัยมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

สั่ง ณ วันที่ ... เดือน ..... พ.ศ. ....

.....ผู้ร่าง...../...../.....
พัชรินทร์ ผู้พิมพ์ /มิ.ย../ 51
..... ผู้ตรวจ...../...../.....

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 2

ที่ /

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข/
จังหวัด .....

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง แจ้งเตือนให้ชดใช้เงินค่าสินไหมทดแทนในการกระทำละเมิด

เรียน นาย/นาง/นางสาว .....

อ้างถึง คำสั่ง (ส่วนราชการ) ที่ / ลงวันที่ เดือน พ.ศ.

ตามคำสั่งที่อ้างถึง ได้แจ้งให้ท่านชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ..... บาท โดยให้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปชดใช้ให้แก่ (ส่วนราชการ ..... ภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง กรณีที่นาย/นาง/นางสาว ..... ได้ทุจริตยักยอกเงินของทางราชการ ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข/จังหวัด ..... ขอเรียนว่ายังไม่ได้รับชำระค่าสินไหมทดแทน จำนวนดังกล่าวจากท่านแต่อย่างใด จึงขอเตือนให้ท่านนำเงินจำนวน ..... บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ผิดนัดมาชำระให้เสร็จสิ้น ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือฉบับนี้ ณ ที่ (ส่วนราชการ) และหากท่านไม่ปฏิบัติตามคำเตือนนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข/จังหวัด ..... จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองยึดหรืออายัดทรัพย์สินของท่านออกขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินค่าสินไหมทดแทน จำนวน ..... บาท จนครบถ้วน ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(หน่วยงานผู้ออกหนังสือ)
โทร.
โทรสาร

3.2.2 มีหนังสือส่งคำสั่งอายัดทรัพย์ ตามข้อ 3.2.1 แจ้งให้ผู้ถูกคำสั่งทางปกครองทราบ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 9**

3.2.3 มีหนังสือแจ้งขออายัดทรัพย์ พร้อมกับส่งสำเนาคำสั่งอายัดทรัพย์ตามข้อ 3.2.1 ไปยังหน่วยงานที่สืบพบทรัพย์เพื่อให้โอนหรือมอบทรัพย์ที่อายัดให้แก่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข **ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 10**

3.2.4 เมื่อได้รับเงินแล้วนำส่งคลังตามระเบียบ

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 3

ที่ / (ส่วนราชการ)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ที่ดิน

เรียน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี

ด้วย (ส่วนราชการ) มีความประสงค์ขอความร่วมมือจากหน่วยงานของท่านให้ดำเนินการตรวจสอบหาหลักทรัพย์ของ นาย/นาง/นางสาว ..... ซึ่งเป็นผู้ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการตามคำสั่งทางปกครอง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงขอทราบว่าบุคคลดังกล่าวมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินบ้างหรือไม่ หากพบว่ามีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ขอได้โปรดคัดสำเนาเอกสารรับรองสำเนาถูกต้องแจ้งให้ (ส่วนราชการ) ทราบด้วยเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตามนัยดังกล่าวข้างต้นด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(หน่วยงานผู้ออกหนังสือ)
โทร.
โทรสาร

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 4

ที่ ...../..... (ส่วนราชการ).....

วัน.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตรวจสอบการเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในรถยนต์และรถจักรยานยนต์

เรียน นายทะเบียนขนส่งจังหวัด.....

ด้วย(ส่วนราชการ).....มีความประสงค์ขอความร่วมมือจากหน่วยงานของท่านให้ดำเนินการตรวจสอบหาหลักทรัพย์ของนาย/นาง/นางสาว .....ชึ่งเป็นผู้ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ ตามคำสั่งทางปกครองโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงขอทราบว่าบุคคลดังกล่าวมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์บ้างหรือไม่ หากพบว่ามีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ขอได้โปรดคัดสำเนาเอกสารรับรองสำเนาถูกต้อง แจ้งให้(ส่วนราชการ).....ทราบด้วย เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตามนัยดังกล่าวข้างต้นด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(หน่วยงานผู้ออกหนังสือ)
โทร.
โทรสาร.

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 5

ที่ ...../..... (ส่วนราชการ).....

วัน.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตรวจสอบทรัพย์สิน

เรียน ผู้จัดการธนาคาร.....

ด้วย(ส่วนราชการ)..... มีความประสงค์ขอความร่วมมือจากหน่วยงานของท่านให้ดำเนินการตรวจสอบหาหลักทรัพย์ ของนาย/นาง/นางสาว ..... ซึ่งเป็นผู้ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ ตามคำสั่งทางปกครอง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงขอทราบว่าบุคคลดังกล่าวมีชื่อในบัญชีเงินฝากทุกประเภทและทรัพย์สิน ว่ามีเงินฝากอยู่ที่ธนาคารสาขาที่ท่านรับผิดชอบอยู่บ้างหรือไม่ หากมีขอได้โปรดคัดสำเนาเอกสารรับรองสำเนาถูกต้อง แจ้งให้(ส่วนราชการ).....ทราบด้วย เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตามนัยดังกล่าวข้างต้นด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(หน่วยงานผู้ออกหนังสือ)
โทร.
โทรสาร.

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 6

ที่ ...../..... (ส่วนราชการ).....

วัน.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตรวจสอบกรรมสิทธิ์พันธบัตรรัฐบาล

เรียน ผู้จัดการธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้วย(ส่วนราชการ).....มีความประสงค์ขอความร่วมมือจากหน่วยงานของท่านให้ดำเนินการตรวจสอบหาหลักทรัพย์ ของนาย/นาง/นางสาว ..... ซึ่งเป็นผู้ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ ตามคำสั่งทางปกครอง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงขอทราบว่าบุคคลดังกล่าวมีหลักทรัพย์หรือกรรมสิทธิ์ในพันธบัตรรัฐบาลบ้างหรือไม่ หากมีขอได้โปรดคัดสำเนาเอกสารรับรองสำเนาถูกต้อง แจ้งให้(ส่วนราชการ).....ทราบด้วย เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตามนัยดังกล่าวข้างต้นด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(หน่วยงานผู้ออกหนังสือ)
โทร.
โทรสาร.

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 7

ที่ ...../..... (ส่วนราชการ).....

วัน.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตรวจสอบการถือหุ้น

เรียน ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์.....

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีความประสงค์ขอความร่วมมือจากหน่วยงานของท่านให้ดำเนินการตรวจสอบหาหลักทรัพย์ ของนาย/นาง/นางสาว ..... ซึ่งเป็นผู้ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ ตามคำสั่งทางปกครอง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงขอทราบว่าบุคคลดังกล่าวมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้น หรือมีบัญชีเงินฝากอยู่ที่สหกรณ์ออมทรัพย์..... บ้างหรือไม่ หากพบว่ามีชื่อบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถือหุ้นหรือมีบัญชีเงินฝาก ขอได้โปรดคัดสำเนาเอกสารรับรองสำเนาถูกต้อง แจ้งให้(ส่วนราชการ).....ทราบด้วย เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตามนัยดังกล่าวข้างต้นด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(หน่วยงานผู้ออกหนังสือ)
โทร.
โทรสาร.

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 8

คำสั่ง...(ส่วนราชการ).....

ที่ ...../.....

เรื่อง อายัดเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วจำนวนทั้งหมด ของนาย/นาง/นางสาว.....

โดยที่นาย/นาง/นางสาว.....อดีตเจ้าหน้าที่..... (ส่วนราชการ).....เป็นผู้อยู่ใต้บังคับของคำสั่งทางปกครองต้องชดใช้เงินให้แก่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขฐานละเมิดเป็นเงิน.....บาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย ตามคำสั่ง.....(ส่วนราชการ).....ที่...../..... ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... เนื่องจากนาย/นาง/นางสาว .....เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์..... มีสิทธิที่จะได้รับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนประจำปี และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วเมื่อพ้นจากการเป็นสมาชิกภาพ จากสหกรณ์ออมทรัพย์.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และมาตรา 310 ทวิ และมาตรา 311 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....(ชื่อส่วนราชการ).....จึงขออายัดเงินที่นาย/นาย/นาง/นางสาว.....มีสิทธิได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์ .....ดังนี้

1. เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนจำนวนเงินทั้งหมดประจำปี..... เป็นต้นไป จนกว่านาย/นาง/นางสาว.....จะพ้นจากการเป็นสมาชิกภาพสหกรณ์ออมทรัพย์ .....

2. เงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วจำนวนทั้งหมดเมื่อนาย/นาง/นางสาว..... พ้นจากการเป็นสมาชิกภาพสหกรณ์ออมทรัพย์.....

/2...

3. ห้ามมิให้นาย/นาง/นางสาว.....ลูกหนี้ตามคำสั่งทางปกครอง จำหน่ายสิทธิเรียกร้องเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนทั้งจำนวนและเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วทั้งจำนวน ตั้งแต่ประจำปี.....เป็นต้นไป และห้ามมิให้สหกรณ์ออมทรัพย์..... ชำระเงินตามข้อ 1 และข้อ 2 ดังกล่าวให้แก่นาย/นาง/นางสาว..... ลูกหนี้ แต่ให้ชำระหรือส่งมอบเงินให้แก่.....(ส่วนราชการ).....ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่นาย/นาง/นางสาว.....มีสิทธิได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์.....เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 9

ที่...../..... .....(ส่วนราชการ).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

เรื่อง ส่งสำเนาคำสั่งอายัดเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืนประจำปี.....

เรียน นาย/นาง/นางสาว.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่ง.....(ส่วนราชการ).....ที่...../.....
ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....เรื่อง อายัดเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนประจำปี.....จำนวนทั้งหมด

โดยที่ท่านเป็นผู้อยู่ใต้บังคับของคำสั่งทางปกครองต้องชดใช้เงินให้แก่.....(ส่วนราชการ).....ฐานะละเมิดเป็นเงินจำนวน.....บาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายตามคำสั่งทางปกครองขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในการกระทำละเมิดที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... และปรากฏว่า ท่านมีสิทธิที่จะรับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนประจำปี..... จากสหกรณ์ออมทรัพย์..... นั้น

(ส่วนราชการ)..... ขอเรียนว่า ได้มีคำสั่ง (ส่วนราชการ)..... ที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... อายัดเงินดังกล่าวไปยังสหกรณ์ออมทรัพย์.....ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(หน่วยงานผู้ออกหนังสือ).....
โทร.....
โทรสาร .....

และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539.....(ส่วนราชการ)..... จึงมีคำสั่งอายัดเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วของนาย/นาง/นางสาว.....ซึ่งมีสิทธิได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์.....ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (2) และได้แจ้งคำสั่งอายัดเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืนให้นาย/นาง/นางสาว..... ทราบแล้ว ดังหลักฐานปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (3) ดังนั้น จึงขอให้สหกรณ์ออมทรัพย์ .....จัดส่งเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืนประจำปี..... ของบุคคลดังกล่าวจำนวนทั้งหมดไปให้.....(ส่วนราชการ).....ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์.....มีสิทธิรับเงินดังกล่าว

อนึ่ง ถ้าค่าแห่งสิทธิเรียกร้องซึ่งอายัดไว้นั้นต้องเสื่อมเสียไปเพราะความผิดของสหกรณ์ออมทรัพย์.....เนื่องจากการที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งไม่ว่าด้วยประการใด ๆ สหกรณ์ออมทรัพย์.....ต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่.....(ส่วนราชการ)..... ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา 312 วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามนัยคำสั่งที่ ...../..... ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....ต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(หน่วยงานที่ออกหนังสือ)
โทร .....
โทรสาร .....

หมายเหตุ กรณีมีคำสั่งอายัดเงินในบัญชีธนาคารพาณิชย์ให้เรียนผู้จัดการธนาคาร..... โดยอ้างเลขที่บัญชี..... เงินฝากประเภท.....ในหนังสือด้วย

ตัวอย่างเอกสารหมายเลข 10

ที่...../..... (ส่วนราชการ).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

เรื่อง ส่งสำเนาคำสั่งอายัดและให้ส่งเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืนประจำปี .....

เรียน ประธานกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์.....

อ้างถึง หนังสือสหกรณ์ออมทรัพย์.....ที่...../.....
ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย (1) สำเนาคำสั่ง.....(ส่วนราชการ).....ที่...../.....
เรื่อง ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในการทำละเมิด
(2) สำเนาคำสั่ง.....(ส่วนราชการ).....ที่...../.....
เรื่องอายัดเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืน และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วทั้งจำนวน
ของนาย/นาง/นางสาว.....
(3) สำเนาหนังสือ.....(ส่วนราชการ).....ที่...../.....
ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....เรื่องส่งสำเนาคำสั่งอายัดเงินปันผล
และเงินเฉลี่ยคืน ประจำปี.....

ตามหนังสือที่อ้างถึงสหกรณ์ออมทรัพย์.....ได้แจ้งผลการตรวจสอบการถือหุ้นของนาย/นาง/นางสาว.....ไปให้.....(ส่วนราชการ)..... ทราบว่า บุคคลดังกล่าวมีเงินค่าหุ้นจำนวน.....บาท และหนี้เงินกู้สามัญจำนวน.....บาท โดยสหกรณ์ออมทรัพย์.....จะจ่ายเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนประจำปี.....ให้กับสมาชิกในวันที่..... เดือน.....พ.ศ. ..... นั้น

(ส่วนราชการ).....ขอเรียนว่า เนื่องจากนาย/นาง/นางสาว .....ซึ่งเป็นผู้ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนฐานละเมิดให้แก่..... (ส่วนราชการ).....ตามคำสั่งทางปกครองตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (1)

/2...

ที่ กค 0406.7/ว21

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กทม.10400

13 เมษายน 2550

เรื่อง กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0506/ว 14 ลงวันที่ 25 มกราคม 2550

ด้วยปัจจุบันหน่วยงานของรัฐบางแห่งยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญาทางปกครอง ซึ่งได้แก่ สัญญาสัมปทาน สัญญาที่จัดให้ทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยที่ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 51 ได้กำหนดให้การฟ้องคดีตามสัญญาทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ในทางปฏิบัติหน่วยงานของรัฐมักจะนำข้อพิพาททางปกครองตามสัญญาทางปกครองมายื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อได้ล่วงเลยกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่รู้ หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว โดยสาเหตุแห่งการฟ้องคดีล่าช้าส่วนใหญ่หน่วยงานของรัฐมักจะอ้างเหตุจำเป็นกรณีหลัก ๆ ได้แก่

1. กรณีสัญญาทางปกครองที่กำหนดสิทธิให้หน่วยงานของรัฐบังคับชำระหนี้ได้นับแต่วันที่มีการผิดสัญญาโดยไม่ต้องทวงถามก่อน แต่หน่วยงานของรัฐกลับทำหนังสือทวงถามไปยังคู่สัญญา (ลูกหนี้) ตามมาตรา 204 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และได้ถือสิทธิเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่คู่สัญญา (ลูกหนี้) ไม่ปฏิบัติตามหนังสือทวงถาม ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ล่วงเลย 1 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

2. กรณีการใช้สิทธิฟ้องคดีปกครองตามสัญญาลาศึกษา โดยหน่วยงานของรัฐอ้างสาเหตุการใช้สิทธิฟ้องคดีล่าช้าเนื่องจากต้องรอผลการพิจารณาเกี่ยวกับจำนวนหนี้ หรือแนวทางในการชำระหนี้จากกรมบัญชีกลางก่อน เมื่อได้รับแจ้งผลจากกรมบัญชีกลางแล้วจึงได้นำข้อพิพาทนั้นมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ซึ่งเป็นระยะเวลาการใช้สิทธิเรียกร้องล่วงเลย 1 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว

3. กรณีการนำสิทธิเรียกร้องในคดีแพ่งมาใช้ปนกับคดีปกครอง โดยหน่วยงานของรัฐนำหลักฐานอันเป็นสิทธิเรียกร้องตามหนังสือ หรือโดยการให้หลักประกันที่เกิดจากลูกหนี้รับสภาพความรับผิด

/ตาม...

ตามมาตรา 193/35 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นมูลหนี้ที่เลยระยะเวลาฟ้องคดีปกครองแล้วมาฟ้องต่อศาลปกครองอีก

4. กรณีหน่วยงานของรัฐอ้างเหตุฟ้องคดีเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐร้องขอให้ศาลปกครองกำหนดค่าเสียหาย หรือให้คู่กรณีชดใช้ค่าเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ เนื่องจากการใช้สิทธิเรียกร้องในลักษณะดังกล่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐผู้ฟ้องคดีโดยตรง ซึ่งไม่เข้าลักษณะเป็นการจัดการเพื่อบริการสาธารณะ จึงไม่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ต่อส่วนรวมแต่ประการใด

5. กรณีหน่วยงานของรัฐอ้างสิทธิเหตุอายุความสะดุดหยุดลง เมื่อหน่วยงานของรัฐได้แจ้งสิทธิตามสัญญาทางปกครองแล้ว ฝ่ายคู่สัญญาได้มีหนังสือแจ้งยินยอมชดใช้เงิน หรือขอผ่อนชำระเงินคืนแก่ทางราชการ หน่วยงานของรัฐได้ถือสิทธิในเหตุดังกล่าวเป็นการรับสภาพหนี้ของคู่สัญญา และเป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลงตามมาตรา 193/14 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงนำข้อพิพาทตามสัญญาดังกล่าวมาฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

การใช้สิทธิเรียกร้องกรณีดังกล่าวข้างต้นล้วนเป็นการใช้สิทธิเมื่อล่วงเลยระยะเวลาการฟ้องคดีทั้งสิ้น ศาลปกครองจึงไม่รับคำฟ้องคดีในลักษณะดังกล่าวไว้พิจารณาและเป็นเหตุให้ทางราชการต้องได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2550 แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0506/ว 14 ลงวันที่ 25 มกราคม 2550 มอบหมายให้กระทรวงการคลังดำเนินการซักซ้อมความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของทางราชการและเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐที่เกิดจากการใช้สิทธิฟ้องคดีไม่ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการเกี่ยวกับใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญาทางปกครองโดยให้ถือปฏิบัติดังนี้

ก. เมื่อคู่สัญญาหรือคู่กรณีตามสัญญาทางปกครอง กระทำผิดหรือฝ่าฝืนเงื่อนไขของสัญญาไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใด เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐเกิดสิทธิเรียกร้องอย่างหนึ่งอย่างใด ให้หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นรีบดำเนินการใช้สิทธิเรียกร้องให้คู่สัญญาหรือคู่กรณีดำเนินการจัดการแก้ไขให้เป็นไปตามสัญญา หรือชดใช้ความเสียหายให้ถูกต้องและเสร็จสิ้นโดยเร็ว อย่างช้าไม่ควรเกิน 30 วัน นับแต่วันที่มีการกระทำผิดหรือฝ่าฝืนเงื่อนไขตามสัญญาดังกล่าว หากคู่สัญญาหรือคู่กรณีปฏิเสธ บิดพลิ้ว หรือไม่รีบจัดการแก้ไขหรือชดใช้ความเสียหายตามสัญญาให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้จัดการแก้ไข หรือชดใช้ความเสียหาย ไม่ว่าด้วยเหตุหรือกรณีใด ให้หน่วยงานของรัฐนำข้อพิพาทตามสัญญาทางปกครองนั้นฟ้องต่อศาลปกครองอย่างช้าไม่ควรเกิน 30 วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาที่ให้คู่สัญญาหรือคู่กรณีจัดการแก้ไข หรือชดใช้ความเสียหาย อย่างไรก็ดี ทั้งนี้ รวมแล้วไม่ควรเกิน 90 วัน

/ข.การ...

ข. การนำข้อพิพาททางปกครองฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เนื่องจากกระบวนการพิจารณาคดีปกครองถือหลักวิธีพิจารณาอย่างเรียบง่ายและไม่ต้องมีทนาย โดยมีขั้นตอนดำเนินการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ศาลปกครองคอยให้คำแนะนำแก่ผู้ประสงค์จะฟ้องคดี จึงได้รับความสะดวกและไม่ยุ่งยากที่บุคคลทั่วไปจะไปใช้สิทธิฟ้องคดีปกครอง ประกอบกับวิธีพิจารณาคดีปกครองใช้ระบบไต่สวนโดยตุลาการศาลปกครองจะทำหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมด ก่อนมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลปกครองหรือผลของคดีปกครองจึงไม่จำต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและเทคนิคของผู้ว่าคดี (ทนายความ) แต่ประการใด ฉะนั้น เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินคดีและป้องกันมิให้เกิดเหตุการฟ้องคดีขาดอายุความอีกทางหนึ่ง หากหน่วยงานของรัฐมิได้มีเหตุจำเป็นพิเศษใดแล้วสมควรที่จะดำเนินคดีปกครองด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินคดีและมิให้เป็นการเพิ่มภาระแก่สำนักงานอัยการสูงสุดโดยไม่จำเป็น

ค. สำหรับหน่วยงานของรัฐที่ใช้สิทธิเรียกร้องไม่ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความ ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายนั้น กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าการใช้สิทธิเรียกร้องไม่ทันและเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น จึงให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อพิจารณาหาตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ต้องชดใช้ ตามนัยข้อ 8 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ต่อไป

จึงเรียนเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานของรัฐในสังกัดถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุทิศ ธรรมวาทิน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มวิเคราะห์และประเมินผลคดีปกครอง
โทร. 0 2298 6827
http://www.cgd.go.th

เลขรับ 08469
วันที่ - 2 ก.พ. 2550
เวลา 11.00

รับที่ มท 174
วันที่รับ 2 ก.พ. 2550

สำนักงานรัฐมนตรี
เลขรับ 595 วันที่ 26 ม.ค. 50
เวลา 16:22
ที่ นร0506/ว14
ลว.26 ม.ค. 50

ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

สำนักความรับผิดทางแพ่ง
เลขที่รับ 01107/50
วันที่ 12 ก.พ. 50
เวลา

๒๕ มกราคม ๒๕๕๐

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
เลขรับ 1994 วันที่ 29 ม.ค. 50
เวลา 10:38
ที่ นร0506/ว14
ลว.26 ม.ค. 50

เรื่อง การยุติการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(1) เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

รองปลัดฯ อุทิศ
รับที่ 264 401
วันที่ 30 ม.ค. 50
เวลา 9.05 น.

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส (สฝยพ.) ๐๐๑๕/๑๘๐๘๓ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๙

ด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประธานกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบผลการประชุมและพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อสังเกตของคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๐ รับทราบและเห็นชอบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประธานกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายรองพล เจริญพันธุ์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(2) เรียน ปลัดกระทรวงการคลัง
เพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

(นางทมยันตี โปษยานนท์)
เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(3) ส่ง กรมบัญชีกลาง

(นายอุทิศ ธรรมวิมล)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

(4) เรียน ผอ.สรพ.
เพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

(นายปิยพันธุ์ นิงเหมานนท์)
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

(5) ส่ง สรพ.

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๓๒
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔
www.cabinet.thaigov.go.th

(au7-49-ย-/อุดมพร)

ที่ อส (สฝยพ.) 0015/ 18083

สำนักงานอัยการสูงสุด
ถนนหน้าหับเผย กรุงเทพฯ 10200

27 ธันวาคม 2549

เรื่อง การยุติการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 2/2549 ถึง ครั้งที่ 7/2549 (ติดต่อขอรับจาก อส. โดยตรง)

1. ข้อเสนอ

คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอเสนอผลการประชุมพิจารณาตัดสินชี้ขาดกรณีพิพาทระหว่างส่วนราชการกับเอกชน ส่วนราชการกับส่วนราชการ ส่วนราชการกับรัฐวิสาหกิจ และรัฐวิสาหกิจกับรัฐวิสาหกิจ จำนวน 43 เรื่อง พร้อมข้อสังเกต ปรากฏรายละเอียดตามรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 2/2549 ถึงครั้งที่ 7/2549 ที่ส่งมาด้วย เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบผลการประชุมและข้อสังเกตดังกล่าว

2. เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2540 วันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 วันที่ 19 มีนาคม 2545 และวันที่ 1 ตุลาคม 2545 กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นกรรมการ และอัยการสูงสุดเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาตัดสินชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

3. ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชุมครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2549 , ครั้งที่ 3/2549 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549 , ครั้งที่ 4/2549 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2549 , ครั้งที่ 5/2549 เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2549 , ครั้งที่ 6/2549 เมื่อวันที่

/16 สิงหาคม ...

16 สิงหาคม 2549 และครั้งที่ 7/2549 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2549 ได้พิจารณาตัดสินชี้ขาดกรณีพิพาทระหว่างส่วนราชการกับเอกชน ส่วนราชการกับส่วนราชการ ส่วนราชการกับรัฐวิสาหกิจ และรัฐวิสาหกิจกับรัฐวิสาหกิจ รวม 43 เรื่อง ดังนี้

3.1 กรณีพิพาทระหว่างส่วนราชการกับเอกชน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 ข้อ 1.2.1

3.1.1 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่งระหว่างกรมป่าไม้ กับ นายประกอบ โกยกุล กรณีผิดสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน เรียกให้ชดใช้เงิน จำนวน 337,725.50 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย (รายงานการประชุมครั้งที่ 2/2549)

3.1.2 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่งระหว่างสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กับ บริษัทแปซิฟิค แอสโซซิเอท กรุ๊ป จำกัด กรณีสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการขอให้ดำเนินการชั้นอนุญาโตตุลาการ ฐานผิดสัญญาก่อสร้าง เรียกเงินค่าเสียหาย จำนวน 523,552,374.40 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 2/2549)

3.1.3 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรมการประกันภัย ขอให้ฟ้องนางสาวรุ่งทิพย์ มีเดช เรียกค่าเสียหายเบื้องต้นจำนวน 10,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี คืนแก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย (รายงานการประชุมครั้งที่ 3/2549)

3.1.4 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่งระหว่างกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กับ นายสมศักดิ์ เฉลียวจิตติกุล กรณีผิดสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน เรียกให้ชดใช้เงินจำนวน 144,750 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 3/2549)

3.1.5 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรมการประกันภัย ขอให้ฟ้องนายชัยวัฒน์ เงินประเสริฐศิริ ให้ชำระเงินค่าเสียหายเบื้องต้นจำนวน 17,445 บาท คืนแก่กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย พร้อมดอกเบี้ย (รายงานการประชุมครั้งที่ 4/2549)

3.1.6 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรมที่ดินขอให้ฟ้องนายวิวัฒน์ ธัญรัตน์ศรีสกุล ผู้รับทุนการศึกษา และนางสุฟ้า ธัญรัตน์ศรีสกุล ผู้ค้ำประกัน ฐานผิดสัญญารับทุนการศึกษาและสัญญาค้ำประกัน เรียกให้ชดใช้เงินจำนวน 120,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยตามกฎหมาย (รายงานการประชุมครั้งที่ 4/2549)

3.1.7 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ขอให้ฟ้อง บริษัท บางกอกมารีน จำกัด ชำระหนี้ค่าบริการนำเรือเข้าท่าพร้อมค่าปรับและเงินเพิ่มเป็นเงิน 613,822.73 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 4/2549)

3.1.8 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรมการขนส่งทางบกขอให้ฟ้อง บริษัท อังเชิดไทย จำกัด ฐานผิดสัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง เรียกให้รับผิดเนื่องจากเกิดความชำรุดบกพร่อง เป็นเงินจำนวน 940,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

/3.1.9 เรื่องชี้ขาด...

3.1.9 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณี กรมที่ดินขอให้ฟ้อง นายกฤษดายุทธ เปล่งทรัพย์ ผู้รับทุนการศึกษา และ นางสาวฐิติมา ปิยะวงศ์ ผู้ค้ำประกัน ฐานผิดสัญญารับทุนการศึกษาและสัญญาค้ำประกัน เรียกให้ร่วมกันรับผิดชดใช้เงินทุนการศึกษาและเบี้ยปรับ จำนวน 160,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

3.1.10 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรมชลประทานขอให้ฟ้องบริษัท เอส.เค.วาย. คอนสตรัคชั่น จำกัด เรียกคืนเงินลดค่างานก่อสร้าง เป็นเงิน 123 ,743.12 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

3.1.11 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรมศุลกากรขอให้ฟ้องแย้งบริษัท กิจการร่วมค้า บีบีซีดี จำกัด กับพวก เรียกหนี้ค่าภาษีอากร จำนวน 129,345,814 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

3.1.12 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีเทศบาลเมืองสระบุรีขอให้ฟ้องห้างหุ้นส่วนจำกัดสระบุรีครุภัณฑ์และก่อสร้าง เรียกค่าปรับตามสัญญาจ้าง เป็นเงินจำนวน 119,800 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

3.1.13 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรมที่ดินขอให้ฟ้องนายสรรเสริญ บุญสิทธิ์ ผู้รับทุนการศึกษา และนางสุภาพ บุญสิทธิ์ ผู้ค้ำประกัน ฐานผิดสัญญาการรับทุนกรมที่ดินเพื่อศึกษาวิชาในประเทศและสัญญาค้ำประกัน ให้รับผิดชดใช้เงินจำนวน 160,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

3.1.14 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติผู้ฟ้องคดีขอให้อุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองกลางในคดีที่สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติฟ้อง บริษัท เอ.พี.บี.รังนกภูเก็ต จำกัด เรียกให้ชำระค่าตอบแทนการใช้ความถี่วิทยุเพิ่มจำนวน 5,184 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 6/2549)

3.1.15 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรุงเทพมหานครขอให้ฟ้อง บริษัท ตั้งประเสริฐศิลป์ จำกัด และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) เรียกค่าเสียหายจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญาเป็นเงิน 37,625,800.48 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 6/2549)

3.1.16 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ขอให้ฟ้องนายปัญญา ยอดโอวาท และผู้ค้ำประกัน เรื่องผิดสัญญาไปศึกษาต่อภายในประเทศ (รายงานการประชุมครั้งที่ 6/2549)

3.1.17 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรมที่ดิน ขอให้ฟ้อง นายธนกฤต (ปราโมทย์) ขวัญสกุล ผู้รับทุนการศึกษา และนายเฉลิม พรหมยอด ผู้ค้ำประกัน ฐานผิดสัญญาการรับทุนการศึกษาและสัญญาค้ำประกัน ให้รับผิดชดใช้เงินทุนการศึกษาและเบี้ยปรับ จำนวน 160,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย (รายงานการประชุมครั้งที่ 7/2549)

/3.1.18 เรื่องชี้ขาด...

3.1.18 เรื่องชี้ขาดความเห็นแย้งคดีแพ่ง กรณีกรมที่ดินขอให้ฟ้องนายนธวัช ตันเจริญ ผู้รับทุนการศึกษา และนายสุพจน์ ปัญจะ ผู้ค้ำประกัน ฐานผิดสัญญาการรับทุนการศึกษาและสัญญาค้ำประกัน ให้รับผิดชดใช้เงินทุนการศึกษาและเบี้ยปรับ จำนวน 210,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยตามกฎหมาย (รายงานการประชุมครั้งที่ 7/2549)

3.2 กรณีพิพาทระหว่างส่วนราชการกับส่วนราชการ ส่วนราชการกับรัฐวิสาหกิจ และรัฐวิสาหกิจกับรัฐวิสาหกิจ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 ข้อ 1.2.2

3.2.1 เรื่องข้อพิพาทระหว่างองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ กับ สำนักงานเทศบาลเมืองคูคต กรณีละเมิด เรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 6,300 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 2/2549)

3.2.2 เรื่องข้อพิพาทระหว่างการทางพิเศษแห่งประเทศไทย กับ การประปานครหลวง กรณีการทางพิเศษแห่งประเทศไทยเรียกคืนเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างในส่วนที่การประปานครหลวงขอคงอาคารไว้ไม่รื้อถอนทั้งหมด เป็นเงินจำนวน 124,962.56 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 2/2549)

3.2.3 เรื่องข้อพิพาทระหว่างการรถไฟแห่งประเทศไทย กับ การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (องค์การรถไฟฟ้ามหานคร) กรณีการรถไฟแห่งประเทศไทยเรียกค่าทดแทนที่ดินเพิ่มเติมสำหรับที่ดินที่ถูกเวนคืนไปใช้ในโครงการจัดสร้างรถไฟฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน 279,918,400 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย (รายงานการประชุมครั้งที่ 2/2549)

3.2.4 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) กับ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ กรณีละเมิด เรียกค่าเสียหาย จำนวน 15,045 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 3/2549)

3.2.5 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง กรุงเทพมหานครกับการไฟฟ้านครหลวง กรณีละเมิดอันเกิดจากสายไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้านครหลวงขาด และพาดถูกเสาสัญญาณไฟจราจรทำให้อุปกรณ์สัญญาณไฟจราจรชำรุดเสียหาย เป็นเงิน 447,800 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 3/2549)

3.2.6 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก กับ การรถไฟแห่งประเทศไทย กรณี ผิดสัญญาจ้างเหมารักษาความปลอดภัย (รายงานการประชุมครั้งที่ 3/2549)

3.2.7 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง กรมศุลกากรกับบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) กรณีชำระค่าปรับตามสัญญาทัณฑ์บนและสัญญาค้ำประกัน จำนวน 2,025,564 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 4/2549)

3.2.8 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง กรมธนารักษ์ (บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด) กับ กรุงเทพมหานคร กรณีประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินรายอาคารที่ทำการไปรษณีย์ราชดำเนินประจำปี 2544 เพิ่มเติม (รายงานการประชุมครั้งที่ 4/2549)

/3.2.9 เรื่องข้อพิพาท...

3.2.9 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง กรมโยธาธิการและผังเมือง กับ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีกรมโยธาธิการและผังเมือง ขอให้ฟ้องธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาลำพูน ในฐานะผู้ค้ำประกัน ให้ชำระเงินหลักประกันสัญญาจ้าง จำนวน 5,584,865 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 4/2549)

3.2.10 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีขอให้ฟ้อง ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาข่วงสิงห์ ในฐานะผู้ค้ำประกัน เรียกให้ชำระเงินหลักประกันสัญญาจ้าง จำนวน 4,653,053.16 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 4/2549)

3.2.11 เรื่องข้อพิพาท ระหว่างกรมศิลปากร กับ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีขอให้ฟ้องธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาถนนศรีอยุธยา ในฐานะผู้ค้ำประกัน เรียกให้ชำระเงิน จำนวน 4,999,950 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 4/2549)

3.2.12 เรื่องข้อพิพาทระหว่างกองทัพบก กับ จังหวัดเชียงใหม่ กรณีกองทัพบกเรียกค่าบริการถ่ายทอดสดโทรทัศน์ ที่ค้างชำระ เป็นเงิน 549,670 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

3.2.13 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง สถาบันการบินพลเรือน กับ กรมสรรพากร กรณีสถาบันการบินพลเรือนอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ กรมสรรพากร ซึ่งวินิจฉัยให้เรียกเก็บค่าภาษีมูลค่าเพิ่มและเงินเพิ่มเป็นเงินทั้งสิ้น 97,203,406.01 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

3.2.14 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง กรุงเทพมหานคร กับ กรมทางหลวง กรณี เรียกค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน ปีภาษี 2548 พร้อมเงินเพิ่มตามกฎหมาย เป็นเงินทั้งสิ้น 20,061,360 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

3.2.15 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง กรมชลประทาน กับ เทศบาลตำบลกังแอน กรณีกรมชลประทานเรียกให้เทศบาลตำบลกังแอนชำระค่าชลประทานที่ค้างชำระ ตั้งแต่เดือน มกราคม 2538 ถึงเดือนมีนาคม 2548 รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,409,823.11 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 5/2549)

3.2.16 เรื่องข้อพิพาทระหว่างกรมศุลกากร กับ กองทัพบก (กรมยุทธโยธาทหารบก) กรณีกรมศุลกากรเรียกร้องให้กองทัพบก (กรมยุทธโยธาทหารบก) ชำระเงินค่าภาษีอากรตามสัญญาประกันเป็นเงินจำนวน 1,314,332 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 6/2549)

3.2.17 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง กรมศุลกากร กับ กรมพลศึกษา กรณีไม่ชำระค่าภาษีอากรและเงินเพิ่มการนำเข้าอุปกรณ์กีฬาสำหรับใช้ฝึกซ้อมยิงปืนเป็นเงิน 383,691.89 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 6/2549)

/3.2.18 เรื่องข้อพิพาท...

3.2.18 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง กรมศุลกากร กับ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กรณี กรมศุลกากรขอให้สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ ชำระอากรขาเข้า จำนวน 121,351 บาท (ยังไม่รวมเงินเพิ่มตามกฎหมาย) (รายงานการประชุมครั้งที่ 6/2549)

3.2.19 เรื่องข้อพิพาทระหว่าง การไฟฟ้านครหลวง กับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรณีการไฟฟ้านครหลวงขอให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติชำระค่าจ้างจำนวน 390,286.36 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 6/2549)

3.2.20 เรื่องข้อพิพาทระหว่างกรมธนารักษ์ กับ เทศบาลนครนครปฐม เรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณบ่อเล่าโจ๊ จังหวัดนครปฐม และเรียกค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน 191,211 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 6/2549)

3.2.21 เรื่องข้อพิพาทระหว่างการท่าเรือแห่งประเทศไทย กับ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) กรณีเรียกให้ชำระค่าเช่าที่ดินของการท่าเรือแห่งประเทศไทยที่ค้างชำระจำนวน 12,386,644.36 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 7/2549)

3.2.22 เรื่องข้อพิพาทระหว่างการประปานครหลวง กับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรณีเรียกให้ชำระค่าน้ำประปาที่กองตำรวจป่าไม้ได้ค้างชำระจำนวน 121,757.02 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 7/2549)

3.2.23 เรื่องข้อพิพาทระหว่างการไฟฟ้านครหลวง กับ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ กรณี ละเมิด เรียกค่าเสียหายจำนวน 102,243.30 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 7/2549)

3.2.24 เรื่องข้อพิพาทระหว่างองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก กับ การรถไฟแห่งประเทศไทย กรณีผิดสัญญาจ้างเหมารักษาความปลอดภัยจำนวนเงิน 607,880 บาท (รายงานการประชุมครั้งที่ 7/2549)

3.2.25 เรื่องข้อพิพาทระหว่างการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กับ บริษัท อาภาภัทร ไพโอเนียร์ จำกัด กรณีเรียกค่าปรับและค่าเสียหายจากการผิดสัญญาจ้างและขอให้ฟ้องธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาบุรีรัมย์ และสาขาสะพานใหม่ ในฐานะผู้ค้ำประกัน (รายงานการประชุมครั้งที่ 7/2549)

สำหรับผลการประชุมตามระเบียบวาระที่ 3.6 ในรายงานการประชุมครั้งที่ 3/2549 เรื่องข้อพิพาทระหว่างบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) กับ บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) กรณีเรียกเงินค่าใช้บริการโทรศัพท์ไปต่างประเทศ จำนวน 9,028.60 บาท นั้น เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 6/2549 ว่าให้นำเรื่องข้อพิพาทดังกล่าวไปพิจารณาทบทวนรวมกับเรื่องที่ยังค้างพิจารณาอยู่เพราะมีเนื้อหาในลักษณะเดียวกัน จึงมิได้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบในครั้งนี้

/อนึ่ง ...

อนึ่ง ในการประชุมครั้งที่ 5/2549 เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2549 ระเบียบวาระที่ 4.2 คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตั้งข้อสังเกตว่า เนื่องจากในระยะเวลาที่ผ่านมามีคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองจำนวนหลายคดีที่มิได้ยื่นฟ้องให้ทันภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามอบหมายให้กระทรวงการคลังดำเนินการซักซ้อมความเข้าใจกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐในเรื่องกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายขึ้นอีก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำผลการประชุมตามข้อ 1 และข้อสังเกตของคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาญชัย ลิขิตจิตถะ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ประธานกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่ง
ของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำเนาถูกต้อง

(นางอุดมพร เอกเอี่ยม)
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๗ ก

สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ
โทร. 0 – 2291 – 5655 , 0 – 2291 – 3080 คุณมณฑยา
โทรสาร 0 – 2291 – 9995
http://www.ago.th E-mail : dispute@ago.go.th

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ 47283
วันที่ 5 ก.ค. 2544
เวลา 10:31
7392

ที่ กค 0530.8/ว 95

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท. 10400

12 มิถุนายน 2544

กองนิติการ
รับที่ 2318
วันที่ 5 ก.ค. 2544
เวลา 15:

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

เนื่องจากปัจจุบันยังมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งมิได้รีบดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตายให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 24 ที่กำหนดว่า "ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตายให้รีบดำเนินการตามระเบียบโดยอนุโลมเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก....." ทำให้หน่วยงานของรัฐนั้นไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องได้ทันภายในอายุความมรดก และเป็นเหตุให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้รับผิดกรณีทำให้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความขึ้นมาอีก

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีดังกล่าว จึงขอให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติดังนี้

1. ในการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดหรืออาจต้องรับผิดทางละเมิดตาย ให้คณะกรรมการสอบสวนรีบดำเนินการสอบสวน และรายงานผลการพิจารณาให้ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด พร้อมทั้งให้รวบรวมสำนวนการสอบสวนทั้งหมดส่งไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบอย่างช้าภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวถึงแก่ความตาย

2. สำหรับการส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ระบุคำว่า "กรณีเจ้าหน้าที่ตาย" ด้วยตัวอักษรสีแดงที่เห็นได้อย่างชัดเจนไว้ที่บนด้านขวาของหนังสือด้วย

อนึ่ง กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดตายและหน่วยงานของรัฐไม่อาจใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ทันภายในอายุความมรดกเนื่องจากการปฏิบัติงานล่าช้าของเจ้าหน้าที่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียสิทธิและได้รับความเสียหายเป็นกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจาก

/การกระทำ...

การกระทำของเจ้าหน้าที่ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อไป เพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้หน่วยงานที่อยู่ในการควบคุมดูแลหรือในกำกับดูแล ถือเป็นหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

เรียน ท่านปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
จะเป็นพระคุณ.

- เห็นควรมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมายและคดี
และระเบียบการปฏิบัติ เรียน หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมายและคดี

22-2-44
(นายวจกร อากัปกริยา)
ผู้อำนวยการกองกลาง

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมายและระเบียบ
ส่วนกฎหมายและระเบียบ 8
โทร. 2711217

เห็นควรมอบ
เพื่อทราบและเป็นแนว
ทางปฏิบัติต่อไป

(นายณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา)
รองปลัดกระทรวง
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

การผ่อนชำระหนี้
กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด

ด่วนที่สุด
ที่ กค 0406.3/ ว.116

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท.10400

18 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด
สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ข้อ 27 และข้อ 28 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่พิจารณาผ่อนผันกรณีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ไม่สามารถชำระหนี้ได้และขอผ่อนชำระ โดยให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด และกรณีเป็นเรื่องการประนีประนอมยอมความจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควรรวมทั้งเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ตามประกาศที่ส่งมาพร้อมนี้ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 119 ตอนพิเศษ 90 ง วันที่ 27 กันยายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงการคลังต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมหมาย ภาษี)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
กระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง 1
โทร. 0-2271-3135

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควรและเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน

อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“วงเงินที่ผ่อนชำระ” หมายความว่า จำนวนเงินที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ยค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

“พ้นจากราชการ” หมายความถึง การออกจากราชการทุกกรณี รวมถึงการเกษียณอายุด้วย

ข้อ ๒ การอนุมัติให้ผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ต้องมิใช่กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นกรณีที่ขอผ่อนชำระเต็มจำนวนที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

ข้อ ๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดเสนอขอผ่อนชำระ ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๓.๑) ตรวจสอบสถานภาพปัจจุบัน ณ วันเสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายและทรัพย์สินทั้งของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดและคู่สมรส โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดหรือหน่วยงานเจ้าของข้อมูล แล้วแต่กรณีเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓.๒) ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผันและกำหนดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูป ความรับผิดชอบที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดผู้นั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย ภายใต้เงื่อนไขดังนี้

(๓.๒.๑) กรณีผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา ๑ ปีโดยไม่จำกัดวงเงินที่ผ่อนชำระ

(๓.๒.๒) กรณีวงเงินที่ผ่อนชำระไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๕ ปี

(๓.๒.๓) กรณีวงเงินที่ขอผ่อนชำระเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี

ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระต้องสิ้นสุดก่อนเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดพ้นจากราชการ

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดจัดหาบุคคล นิติบุคคลหรือทรัพย์สินค้ำประกันการผ่อนชำระด้วย

ข้อ ๕ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกระทรวงการคลังอนุมัติให้ผ่อนชำระแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระและสัญญาค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดท้ายประกาศนี้ แล้วจัดส่งสำเนาให้กระทรวงการคลัง ๑ ชุด เมื่อได้รับชำระเงินในเดือนใดและนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินหรือนำส่งเข้าบัญชีอื่นตามหลักการบัญชีแล้ว ให้แจ้งเลขที่ใบนำส่ง เลขที่คลังรับ วัน เดือน ปี และจำนวนเงินไปให้กรมบัญชีกลางทราบโดยตรง หากบุคคลดังกล่าวผิดนัดเดือนใดเดือนหนึ่งหรือบิดพลิ้วหรือประวิงเวลาชำระหนี้ ให้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ข้อ ๖ ให้คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันครบกำหนดที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้ชดใช้จนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ถือจำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อน ส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่ เว้นแต่ผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา ๑ ปี ทางราชการผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ

ข้อ ๗ กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดขอผ่อนชำระเต็มจำนวนตามคำฟ้องในระหว่างการดำเนินกระบวนพิจารณาในศาล ไม่ว่าจะอยู่ในศาลชั้นใด ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ โดยอนุโลมและให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดรับภาระค่าใช้จ่ายในชั้นศาลทั้งหมดแทนส่วนราชการ

ข้อ ๘ หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ให้หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ ๙ หน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ได้ ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๐ บรรดาคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใดซึ่งกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๑๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับคำเสนอขอผ่อนชำระที่หน่วยงานของรัฐได้รับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕

สมใจนึก เองตระกูล

ปลัดกระทรวงการคลัง

หนังสือรับสภาพหนี้

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยหนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี
อาชีพ..... ตำแหน่ง.....สังกัด.....
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำหนังสือฉบับนี้ให้ไว้แก่
.....ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่.....ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า ข้าพเจ้าตกลงยินยอมชดใช้ค่าเสียหายกรณี.....
.....
.....
เป็นเงินรวมทั้งสิ้น.....บาท (.....)
พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี /งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น โดย

☐ *ชำระงวดแรกจำนวน.....บาท ภายในวันที่.....เดือน.....
พ.ศ..... ส่วนที่เหลือขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.... ปี..... เดือน
ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้ เลขที่...../.....ลงวันที่....เดือน.....พ.ศ.....

☐ *ขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน
ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้ เลขที่...../.....ลงวันที่....เดือน.....พ.ศ.....

หนังสือนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจในหนังสือรับสภาพหนี้
ฉบับนี้ด้วยดีโดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
(.....)
ลงชื่อ..... พยาน
(.....)
ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

* <u>หมายเหตุ</u> ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ที่ประสงค์จะผ่อนชำระ

สัญญาผ่อนชำระหนี้

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า..... อายุ.....ปี อาชีพ.....
ตำแหน่ง.....สังกัด.....
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่
..... โดย.....เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เงินจำนวน.....บาท (.....
.....) พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี / งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น
ตามสัญญารับสภาพหนี้เลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
โดยจะขอผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน ตามตารางรายละเอียด
การผ่อนชำระหนี้แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ 2 จำนวนเงินที่ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้ตามข้อ 1 ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระเป็นรายเดือน
ในอัตราเดือนละ.....บาท (.....)
จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องชดใช้และขอรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้
เป็นอันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่เดือน.....พ.ศ..... ... เป็นต้นไป

ข้อ 3 ข้าพเจ้ายินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน หักเงินเดือนของข้าพเจ้า ณ ที่จ่าย
เป็นรายเดือนทุก ๆ เดือนจนกว่าจะครบ

ข้อ 4 หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้ายินยอมออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ 5 หากข้าพเจ้าพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระ
เป็นอันยุติ ข้าพเจ้ายินยอมชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ 6 หากข้าพเจ้าผิดนัดชำระเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือผิดสัญญานี้ด้วยประการใด
ก็ตาม ข้อตกลงเรื่องการผ่อนผันให้งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้นเป็นอันยกเลิกตั้งแต่ต้น ข้าพเจ้ายินยอม
ให้ทางราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

สัญญาผ่อนชำระหนี้นี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
(.....)
ลงชื่อ.....ผู้รับสัญญา
(.....)
ลงชื่อ..... พยาน
(.....)
ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

หมายเหตุ

ผู้รับสัญญา คือ ผู้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล

สัญญาค้ำประกัน

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....(1).....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ คู่สมรสตาย/หย่าร้าง

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด..... คู่สมรสชื่อ.....

ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ตามที่.....(2).....ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ไว้ต่อ

.....(3).....ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่...../.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าว โดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อ.....(3).....ว่า ถ้า.....(2).....กระทำผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วยประการใด ๆ ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทุกประการให้แก่.....(3).....ทันที โดย.....(3)..... มิจำต้องเรียกร้องให้.....(2).....ชำระหนี้ก่อนและข้าพเจ้าจะรับผิดตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ 2 ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ที่.....(3).....ผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวให้แก่.....(2)..... โดยจะได้แจ้งหรือมิได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบก็ตาม ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้นั้นด้วยทุกครั้ง ข้าพเจ้ายอมมิให้เอาการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดของข้าพเจ้าและข้าพเจ้าจะรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ 3 ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้าและปลอดจากภาระผูกพันใด ๆ อันจะทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่า เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....(3)..... ..... ดังนี้

ที่ดิน

1) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระวาง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

2) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระวาง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

หลักทรัพย์อื่น

1).....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

2).....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

ข้อ 4 ข้าพเจ้าจะไม่จำหน่าย จ่าย โอน ก่อหนี้สินหรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ได้ระบุไว้ในข้อ 3 ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก.....(3).....

ข้อ 5 ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่.....(2).....
.....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

สัญญาค้ำประกันนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน
(.....)
ลงชื่อ..... พยาน
(.....)
ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

ข้าพเจ้า.....คู่สมรสของ.....
.....ผู้ค้ำประกัน ได้ทราบข้อความในสัญญาค้ำประกันแล้ว ยินยอมให้
.....ทำสัญญาค้ำประกันฉบับนี้ได้

ลงชื่อ.....คู่สมรสผู้ยินยอม
(.....)
ลงชื่อ..... พยาน
(.....)
ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

หมายเหตุ

(1) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน
(2) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้
(3) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

ชื่อหน่วยงานของรัฐ

รายละเอียดการผ่อนชำระหนี้ราย .....

ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่ ...../..... ลงวันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

จำนวนเงิน.....บาท จำนวนงวด.....งวด วันเดือนปีเริ่มชำระ.....

งวด	วันเดือนปี	หนี้ ณ วันชำระ			ผ่อน	หักจาก			คงเหลือหนี้ค้างชำระ			หมายเหตุ
		เงินต้น	ดอกเบี้ยค้างชำระ	ดอกเบี้ยรายเดือน	เดือนละ	เงินต้น	ดอกเบี้ยค้างชำระ	ดอกเบี้ยรายเดือน	เงินต้น	ดอกเบี้ยค้างชำระ	ดอกเบี้ยรายเดือน	

ด่วนที่สุด
ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๗๗

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ และการจัดทำสัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว ๑๑๕ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้กำหนดประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ แจ้งตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว ๑๑๕ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ กรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดและต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และขอผ่อนชำระ พร้อมแบบสัญญาผ่อนชำระหนี้และสัญญาค้ำประกัน และแจ้งเวียนส่วนราชการถือปฏิบัติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า โดยที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งกำหนดให้มีการยกเลิกและเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๑๑ ว่าด้วย ค้ำประกัน อันมีผลทำให้สัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นไม่สามารถใช้บังคับได้ ดังนั้น เพื่อให้การทำสัญญาค้ำประกันสอดคล้องกับข้อกำหนดของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่แก้ไขเพิ่มเติม กระทรวงการคลังจึงเห็นควรยกเลิกสัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว และหากมีกรณีที่ส่วนราชการต้องจัดทำสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๑. การทำสัญญากรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดและต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และขอผ่อนชำระ ให้เป็นไปตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว ๑๑๕ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

สำหรับสัญญาค้ำประกันสัญญาดังกล่าวข้างต้นที่ลงนามตั้งแต่วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ให้จัดทำสัญญาตามตัวอย่างที่ส่งมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ ให้ใช้ตัวอย่างสัญญาดังกล่าวไปพลางก่อน จนกว่ากระทรวงการคลังจะแจ้งแก้ไขเพิ่มเติมการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว

๒. เมื่อมีการปฏิบัติผิดสัญญาผ่อนชำระหนี้กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด ให้ส่วนราชการมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ผิดนัด เนื่องจากหากไม่มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายในกำหนดเวลา จะทำให้ส่วนราชการในฐานะเจ้าหนี้จะเรียกผู้ค้ำประกันชำระหนี้ยังไม่ได้ จนกว่าจะได้บอกกล่าวแล้ว และยังจะทำให้ส่วนราชการไม่มีสิทธิเรียกให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบในส่วนของดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน และอุปกรณ์ของหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังพ้นกำหนด ๖๐ วันนั้นด้วย

๓. ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๘ ของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึง

สัญญา ...

สัญญาที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่กรณีที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น สัญญาค้ำประกันที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) ให้ถือปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาค้ำประกันเดิมต่อไป

แต่ในกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ มาตรา ๑๙ ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน กำหนดว่า สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และผู้ค้ำประกัน ให้เป็นไปตามมาตรา ๖๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนั้น แม้เป็นสัญญาค้ำประกันได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับ แต่ลูกหนี้ผิดนัดเมื่อพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว ส่วนราชการยังคงมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามข้อ ๒ กล่าวคือ ต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน ๖๐ วัน เช่นกัน

๔. ให้ส่วนราชการคู่สัญญากำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ว่า หากมีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับใหม่ ที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเรื่อง ค้ำประกัน มีผลใช้บังคับ คู่สัญญาจะต้องจัดทำสัญญาค้ำประกันฉบับใหม่ที่มีเงื่อนไขสอดคล้องกับบทบัญญัติใหม่ของกฎหมายตามแบบที่กระทรวงการคลังจะได้กำหนดต่อไป แทนฉบับเดิมภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากส่วนราชการคู่สัญญา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนริศ ชัยสูตร)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มงานพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๙๒

สัญญาค้ำประกัน

(สัญญาผ่อนชำระหนี้)

เลขที่ ...../.....

เขียนที่.....

.....

วันที่ .....เดือน..... พ.ศ. .....

ข้าพเจ้า ..... (๑) .....อายุ .....ปี อาชีพ .....
ตำแหน่ง ..... สังกัด.....
สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ คู่สมรสตาย/หย่าร้าง .....
อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... คู่สมรสชื่อ .....
ขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ให้แก่.....ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามที่ .....(๒) .....ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ไว้ต่อ.....(๓) .....ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่ ...../..... ลงวันที่ ..... เดือน.....พ.ศ. ..... นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าวโดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อ .....(๓) ..... ว่าถ้า.....(๒) .....กระทำผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วยประการใดๆ ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทุกประการให้แก่ ..... (๓) .....**ทันทีที่**.....(๓)..... **ได้แจ้งเป็นหนังสือให้ข้าพเจ้าทราบ** และข้าพเจ้าจะรับผิดตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบถ้วนเต็มจำนวน

ข้อ ๒ ไม่ว่ากรณีใดๆ ที่ .....(๓) .....ผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวให้แก่ .....(๒) ..... **โดยได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบและข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้** ให้ถือว่า ข้าพเจ้ายินยอมมิให้เอาการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดของข้าพเจ้าและข้าพเจ้าจะรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ ๓. ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้า และปลอดจากภาระผูกพันใดๆ อันทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่าเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ..... (๓) ..... ดังนี้

ที่ดิน

(๑) โฉนดเลขที่ ..... หน้าสำรวจ.....
ระวาง ..... เนื้อที่.....ไร่ .....งาน .....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

(๒) โฉนดเลขที่ ..... หน้าสำรวจ .....
ระวาง ..... เนื้อที่.....ไร่ .....งาน .....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง .....

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

หลักทรัพย์อื่น

๑) .....
ราคาประมาณ .....บาท (.....)

๒) .....
ราคาประมาณ ..... บาท (.....)

ข้อ ๔ ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะไม่จำหน่าย จ่าย โอน ก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใดๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓ ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก ..... (๓) .....

ข้อ ๕ ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่ .....
(๒) .....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

สัญญาค้ำประกันทำขึ้น ..... ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ .....ผู้ค้ำประกัน
(.....)

ลงชื่อ .....พยาน
(.....)

ลงชื่อ .....พยาน
(.....)

ความยินยอมของคู่สมรส

ข้าพเจ้า ..... คู่สมรสของ .....
ผู้ค้ำประกัน ได้ทราบข้อความในสัญญาค้ำประกันแล้วยินยอมให้ .....
ทำสัญญาค้ำประกันฉบับนี้ได้

ลงชื่อ .....คู่สมรสผู้ยินยอม
(.....)

ลงชื่อ .....พยาน
(.....)

ลงชื่อ .....พยาน
(.....)

หมายเหตุ (๑) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน
(๒) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้
(๓) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี
รับที่ 17264
วันที่ 28 พ.ย. 2561
เวลา

ที่ 28 พ.ย. 2561 กค ๐๔๑๕.๑/ว ๑๗๗

กระทรวงการคลัง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

คลังจังหวัดจันทบุรี
เลขที่รับ ๒๐๑๖
วันที่ ๒๙ พย ๖๑
เวลา

เรื่อง สัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่

เรียน **ผู้ว่าราชการจังหวัด จันทบุรี**

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๒๒ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ และการจัดทำสัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งจัดส่งแบบสัญญาค้ำประกันเพื่อให้ส่วนราชการใช้สำหรับการทำสัญญาค้ำประกันที่ลงนามตั้งแต่วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และแจ้งเวียนส่วนราชการถือปฏิบัติไปพลางก่อนจนกว่ากระทรวงการคลังจะแจ้งแก้ไขเพิ่มเติม ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ แล้ว ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้มีการยกเลิกและเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ ลักษณะ ๑๑ ว่าด้วยค้ำประกัน ซึ่งจากการตรวจสอบปรากฏว่า การประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลทำให้ความรับผิดของผู้ค้ำประกันที่เป็นนิติบุคคลเปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้สัญญาค้ำประกันดังกล่าวมีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น กระทรวงการคลังจึงได้ส่งร่างแบบสัญญาค้ำประกันให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณา บัดนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งแบบสัญญาดังกล่าวมาเพื่อใช้ในการจัดทำสัญญาค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนชำระของเจ้าหน้าที่ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนรินทร์ กัลยาณมิตร)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

☐ กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 1
☐ กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 2
☐ กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3
☐ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
☐ ตรวจสอบ ☐ ให้ทราบทั่วกัน
☐ ดำเนินการ ☐ รวมเรื่อง
☐ แจ้งเวียนส่วนราชการ
☐ .....
.....

กรมบัญชีกลาง
กองละเมิดและแพ่ง
กลุ่มงานบริหารและพัฒนาระบบงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๒๘

สัญญาค้ำประกัน

(สัญญาผ่อนชำระหนี้)

เลขที่ ...../.....

เขียนที่.....

.....

วันที่ .....เดือน..... พ.ศ. .....

ข้าพเจ้า ..... (๑) .....อายุ .....ปี อาชีพ .....
ตำแหน่ง ..... สังกัด.....
อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่
.....ตามสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแนบท้ายสัญญานี้
ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....(๒).....ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามที่ .....(๓) .....ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ไว้ต่อ.....(๒) .....ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่ ...../..... ลงวันที่ ..... เดือน.....พ.ศ. ..... เป็นจำนวนเงิน .....บาท (.....) ดังปรากฏตามเอกสารแนบท้ายสัญญา นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวโดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อ .....(๒) .....ว่า ถ้า.....(๓) .....กระทำผิดสัญญาผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วยประการใดๆ และต้องชดใช้เงินให้แก่.....(๒) .....ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวนั้นทุกประการให้แก่ ..... (๒) .....และข้าพเจ้าจะรับผิดตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบถ้วนเต็มจำนวน ทั้งนี้ เว้นแต่หากเป็นกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๖ วรรคสอง วรรคสาม และ/หรือวรรคสี่ ก็ถือปฏิบัติตามที่บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดแล้วแต่กรณี

.....(๒) .....จะเรียกให้ข้าพเจ้าชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวถึงการผิดนัดของ.....(๓) .....จะไปถึงข้าพเจ้ามิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิข้าพเจ้าที่จะชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดชำระ

ข้อ ๒ ไม่ว่ากรณีใดๆ ที่ .....(๒) .....ผ่อนเวลา หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาผ่อนชำระดังกล่าวให้แก่ .....(๓) ..... โดยได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบและข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ ให้ถือว่า ข้าพเจ้ายินยอมมิให้เอาการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าจะรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยและค่าเสียหาย (ถ้ามี) ครบเต็มจำนวน

ข้อ ๓ ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้า และปลอดจากภาระผูกพันใดๆ อันทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่าเพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ..... (๒) ..... ดังนี้

ที่ดิน

(๑) โฉนดเลขที่ ..... หน้าสำรวจ.....
ระวาง ..... เนื้อที่.....ไร่ .....งาน .....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

(๒) โฉนดเลขที่ ..... หน้าสำรวจ .....
ระวาง ..... เนื้อที่.....ไร่ .....งาน .....วา อยู่ที่ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

หลักทรัพย์อื่น

๑) .....
ราคาประมาณ .....บาท (.....)

๒) .....
ราคาประมาณ ..... บาท (.....)

ข้อ ๔ ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะไม่จำหน่าย หรือโอน หรือก่อหนี้สิน หรือภาระผูกพันใดๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓ ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลผูกพันข้าพเจ้าอยู่ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก.....(๒).....

ข้อ ๕ ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่.....(๓).....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้ดีแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

หมายเหตุ (๑) ชื่อผู้ทำสัญญาค้ำประกัน
(๒) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา
(๓) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้

การยื่นคำขอของผู้เสียหายและการฟ้องคดีต่อศาล
เพื่อให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่

ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐ
“ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน”
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิด

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. ๒๕๓๙

“มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (ปัจจุบันหมายถึงฟ้องคดีต่อศาลปกครอง) ได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน”

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ดังนั้น กรณีผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในทางปฏิบัติ หากผู้เสียหายทำเป็นหนังสือขอค่าเสียหายก็จัดการให้ผู้เสียหายเขียนรายละเอียดในแบบคำขอ และออกใบรับคำขอ แล้วแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และพิจารณาแจ้งผลให้ทราบภายใน ๑๘๐ วันนับแต่รับคำขอ หากไม่แล้วเสร็จต้องขอขยายต่อรัฐมนตรี ทั้งนี้ การแจ้งผลการพิจารณานั้นจะต้องแจ้งสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองไปให้ทราบด้วย กรณีจะต้องชดใช้ขอให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลังตามประกาศลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔ (รายละเอียดตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และเรื่องเสร็จที่ ๔๖๓/๒๕๔๘) และในกรณีที่เห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ต้องชดใช้ ก็ไม่ต้องส่งสำนวนไปให้กระทรวงการคลัง

ตรวจสอบแต่อย่างใด (เรื่องเสร็จที่ ๓๗๐/๒๕๔๐) กรณีบริษัทประกันภัย ยื่นขอค่าเสียหายตามสัญญาประกันภัย นั้น ไม่ใช่เป็นการยื่นตามข้อ ๓๒ ของระเบียบดังกล่าว (เรื่องเสร็จที่ ๗๘๒/๒๕๔๒)

เอกสารประกอบ

๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ (ขั้นตอนการพิจารณาคำขอ แบบคำขอ ใบรับคำขอ และประกาศกระทรวงลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔)

๒. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๖๓/๒๕๔๘

๓. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๗๐/๒๕๔๐

๔. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๘๒/๒๕๔๒

๕. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. ๒๕๓๙

๖. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๑๗

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดแบบคำขอและแนวทางการดำเนินการกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ขั้นตอนการยื่นคำขอและการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่
๒. แบบคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่
๓. ใบรับคำขอ
๔. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔

ตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า...” นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เนื่องจากปัจจุบันยังไม่ได้มีการกำหนดรูปแบบของคำขอ ขั้นตอนการยื่นคำขอและการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ โดยในช่วงเวลาที่ผ่านมาพบว่า ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกต้องทำเรื่องเป็นหนังสือถึงหน่วยงานของรัฐ โดยหนังสือดังกล่าวอาจให้ข้อมูล รายละเอียด และเอกสารพยานหลักฐานไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายได้อย่างรวดเร็วและเป็นธรรม ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่บุคคลภายนอกจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน และหน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณาคำขอดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและเป็นธรรม สมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเห็นสมควรกำหนดแบบคำขอ ขั้นตอนการยื่นคำขอ และการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน รวมทั้งใบรับคำขอ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในกรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายนริศ ชัยสูตร)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักความรับผิดทางแพ่ง
กลุ่มงานพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๙๒

ขั้นตอนการยื่นคำขอและการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน
กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ ๑
การยื่นคำขอ

ข้อ ๑ ผู้เสียหายที่เป็นบุคคลภายนอก ทายาท หรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี สามารถยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ผู้เสียหายเห็นว่าต้องรับผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนได้ ตามแบบยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่บุคคลภายนอกที่แนบท้าย

ข้อ ๒ ให้ผู้เสียหายที่เป็นบุคคลภายนอกกรอกข้อมูลในแบบยื่นคำขอตามข้อ ๑ ให้ครบถ้วน พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา แล้วยื่นแบบดังกล่าวยังหน่วยงานของรัฐโดยตรง หรือยื่นผ่านทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

ส่วนที่ ๒
การพิจารณาค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอตามข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ออกใบรับคำขอให้ผู้เสียหายไว้เป็นหลักฐาน ตามใบรับคำขอที่แนบท้าย

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไปโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมา

ข้อ ๔ ในกรณีที่รับคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอตามข้อ ๓ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อดำเนินการพิจารณาคำขอดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในระยะเวลาดังกล่าว ให้รายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบ เพื่อขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ โดยรัฐมนตรีเจ้าสังกัดอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาและเบิกจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามแนวทางและหลักเกณฑ์การพิจารณาค่าสินไหมทดแทนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ฉบับลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔

เลขทะเบียนรับ .....
วันที่ .....
เจ้าหน้าที่ผู้รับ .....

แบบคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน .....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) .....อายุ.....ปี เลขประจำตัวประชาชน ..... ที่อยู่ (ที่ติดต่อได้)..... ..... โทร. .....เป็นผู้เสียหาย โดยได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่รัฐ ราย (นาย/นาง/นางสาว) ..... ตำแหน่ง ..... สังกัด (สำนัก/กอง/ศูนย์) ..... กรม/สำนักงาน ..... โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ข้อเท็จจริง.....

.....

.....

.....

.....

๒. ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอให้ กรม/สำนักงาน..... ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ข้าพเจ้า โดยมีรายละเอียดความเสียหายตามจริง ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ค่าเสียหายต่อร่างกายและชีวิต

(๑) ค่ารักษาพยาบาล จำนวน .....บาท

(๒) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย จำนวน .....บาท

(๓) ค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะ หรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย จำนวน .....บาท

(๔) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพ จำนวน .....บาท

(๕) ค่าขาดไร้อุปการะ จำนวน .....บาท

ส่วนที่ ๒ ค่าเสียหายต่อทรัพย์สิน (ระบุทรัพย์สินที่เสียหาย)

(๑) ..... จำนวน .....บาท

(๒) ..... จำนวน .....บาท

(๓) ..... จำนวน .....บาท

ส่วนที่ ๓ ค่าเสียหายอื่น ๆ

(๑) ..... จำนวน .....บาท

(๒) ..... จำนวน .....บาท

(๓) ..... จำนวน .....บาท

รวมเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้นจำนวน .....บาท (.....)

๓. หลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

☐ สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน หรือสำเนาบัตรอื่นของผู้ยื่นคำขอที่หน่วยงานของรัฐออกให้

☐ สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาใบมรณะบัตรของผู้เสียชีวิต (กรณีผู้มีสิทธิยื่นคำขอเสียชีวิต)

☐ หลักฐานการสมรส (กรณีผู้ยื่นคำขอเป็นคู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียชีวิต)

☐ หลักฐานการรับรองบุตร (กรณีผู้ยื่นคำขอเป็นบุตรนอกสมรสของผู้เสียชีวิต)

☐ หลักฐานการแจ้งความและ/หรือสำเนาการสอบสวนของพนักงานสอบสวน (ถ้ามี)

☐ คำพิพากษาศาลที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

☐ หลักฐานการรักษาพยาบาล (กรณีขอให้ชดใช้ค่ารักษาพยาบาล)

☐ หลักฐานที่แพทย์รับรองให้หยุดรักษาตัว (กรณีขอให้ชดใช้ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ระหว่างเจ็บป่วย)

☐ หลักฐานทางการแพทย์ว่า ผู้เสียหายที่ต้องสูญเสียอวัยวะ ตกเป็นผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพ (กรณีขอค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย)

☐ หลักฐานเกี่ยวกับรายได้ของผู้เสียชีวิต (กรณีขอให้ชดใช้ค่าขาดไร้อุปการะ)

☐ หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่าเสียหายที่ยื่นคำขอ .....

.....

.....

๔. ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่ได้ร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐมิได้สูงเกินสมควรและเป็นค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ .....(ผู้เสียหาย)

(.....)

วันที่ .....

ใบรับคำขอ

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) .....ตำแหน่ง.....
หน่วยงาน .....ได้รับคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย
กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกของ (นาย/นาง/นางสาว).....
เลขที่รับ ..... ลงวันที่ .....ไว้เรียบร้อยแล้ว

โทร. ติดต่อสอบถาม .....

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ และเพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติเพื่อให้การพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกดำเนินการไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กระทรวงการคลังจึงยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ และให้ใช้ข้อความตามประกาศนี้แทน

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๒ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ทายาท หรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย เมื่อหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอได้ดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด ๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว หากเห็นว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน แก่ร่างกายหรือชีวิตตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามข้อ ๓ หรือข้อ ๔ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือใช้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิมโดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้างหรือร้านที่ทำการซ่อม และใบกำกับภาษี เป็นต้น

ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ตามความเหมาะสมและเป็นธรรม แล้วนำเสนอให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งพิจารณาสั่งการต่อไป

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้ราคาทรัพย์สินสุทธิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กระทรวงการคลังกำหนดในการเรียกให้ผู้ต้องรับผิดทางละเมิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ โดยอนุโลม

ข้อ ๔ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเป็นค่ารักษาพยาบาล ให้ชดใช้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย โดยมีใบเสร็จรับเงินของสถานพยาบาลมาแสดงเป็นหลักฐาน

(๒) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย

ก. กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือไม่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยต้องขาดประโยชน์การทำมาหาได้ไป ให้ชดใช้ความเสียหายตามช่วงเวลาที่ผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ โดยคำนวณตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ตามเขตจังหวัดซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผู้เสียหาย ณ วันที่ได้รับความเสียหาย ไม่เกินวันละ ๓๐๐ บาท ตามจำนวนวันที่แพทย์มีหนังสือรับรองให้หยุดรักษาตัว แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

ข. กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยไม่สามารถไปทำงานได้และไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากนายจ้าง ให้ชดใช้ความเสียหายตามช่วงเวลาที่ผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ โดยคำนวณตามอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่นายจ้างหรือหน่วยงานต้นสังกัดจ่ายให้ ณ วันที่ได้รับความเสียหาย ไม่เกินเดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท ตามจำนวนวันที่แพทย์รับรองให้หยุดรักษาตัว แต่ไม่เกิน ๒ เดือน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๓) ค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย โดยมีหลักฐานทางการแพทย์ว่าผู้เสียหายที่ต้องสูญเสียอวัยวะไปนั้นตกเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความสำคัญของอวัยวะที่สูญเสียไป โดยให้พิจารณาว่าอวัยวะที่สูญเสียไปนั้นทำให้เป็นอุปสรรคหรือเสียความสามารถในการทำงานหรือในการประกอบวิชาชีพหรือในการดำรงชีพมากน้อยเพียงใด การพิจารณาว่าอวัยวะส่วนใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ให้เทียบเคียงกับกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราในการจ่ายเงินสงเคราะห์และกำหนดลักษณะของความพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพหรือในการดำรงชีพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ ให้จ่ายได้ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๔) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพตามประเพณีทางศาสนาหรือประเพณีแห่งท้องถิ่น ให้ชดใช้ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

(๕) ค่าขาดไร้อุปการะ ให้พิจารณาว่าทายาทของผู้เสียหายที่ถึงแก่ความตายนั้นต้องเป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจ่ายให้ทายาทคนละ ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

ข้อ ๕ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๓ และข้อ ๔ จะต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของงบประมาณที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทำภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว

กรณีเป็นที่พอใจของผู้ยื่นคำขอให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ต่อไป

กรณีผู้ยื่นคำขอยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัย ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง ที่มีอำนาจพิจารณาคดีภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ข้อ ๗ การเบิกจ่ายเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้กระทำภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอตอบรับผลการวินิจฉัยตามข้อ ๖

ข้อ ๘ ค่าสินไหมทดแทนที่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ หรือค่าสินไหมทดแทนกรณีอื่น อันพึงมีนอกเหนือจากประกาศนี้ ให้หน่วยงานของรัฐขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นรายกรณี

ข้อ ๙ ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔
สุภา ปิยะจิตติ
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

เรื่องเสร็จที่ ๓๗๐/๒๕๔๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิด

กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๒/๐๓๗๕๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงยุติธรรมได้รับคำขอจากบุคคลภายนอกให้กระทรวงยุติธรรมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาคำขอดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่ากรณีไม่ถือว่าเจ้าหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมกระทำการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ในผลเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก และได้ส่งเรื่องไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและพิจารณา ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรมต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก

กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การพิจารณาคำขอดังกล่าวเป็นดุลพินิจของกระทรวงยุติธรรมที่จะพิจารณาว่าจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ยื่นคำขอหรือไม่ เพียงใด ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกระทรวงการคลังได้เคยมีหนังสือตอบข้อหารือว่าการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอเป็นดุลพินิจของกระทรวงยุติธรรมแต่เพื่อให้เป็นการถูกต้องและเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินการต่อไป จึงขอหารือว่ากรณีตามความในข้อ ๓๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะให้นำความในข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้โดยอนุโลมหรือไม่ อีกทั้งอำนาจพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายแก่บุคคลภายนอกเป็นดุลพินิจเฉพาะของหน่วยงานนั้น หรือไม่

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๖/๓๙๐ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรมและผู้แทนกระทรวงการคลัง เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การที่บุคคลภายนอกยื่นคำขอให้กระทรวงยุติธรรมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับผู้ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ ได้ใช้โอกาสในการปฏิบัติหน้าที่เบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้เยาว์หลายครั้ง โดยมีทั้งการใช้ใบเบิกถอนเงินที่ผู้ใช้อำนาจปกครองได้ลงลายมือชื่อไว้ล่วงหน้าและปลอมลายมือชื่อของผู้ใช้อำนาจปกครองและได้ยักยอกเงินดังกล่าวเป็นจำนวน ๒,๐๓๒,๕๐๐ บาท ไปเป็นของตน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่กระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งขึ้นมีความเห็นว่าความเสียหายของผู้เยาว์เกิดจากการกระทำในทางปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯและมีส่วนเกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ใช้อำนาจปกครองและธนาคารด้วย กระทรวงยุติธรรมจึงต้องรับผิดชดใช้เพียง ๑,๓๕๔,๓๓๓ บาท แต่กระทรวงยุติธรรมเห็นว่าความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของธนาคารเพียงฝ่ายเดียว กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ต้องรับผิด และได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณา ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาสำนวนดังกล่าวเฉพาะในประเด็นความรับผิดของเจ้าหน้าที่ต่อสถานพินิจฯเท่านั้น โดยเห็นว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่จึงต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวเต็มจำนวน แต่เมื่ออดีตผู้อำนวยการสถานพินิจฯมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่ไม่ตรวจสอบการเบิกถอนเงิน กระทรวงยุติธรรมจึงต้องออกคำสั่งให้อดีตผู้อำนวยการสถานพินิจฯรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นข้อหารือของกระทรวงยุติธรรมประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวมีความเห็นว่า การดำเนินการในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้น ข้อ ๓๑* แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

---

* *ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม*

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติของการเริ่มต้นกระบวนการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก ได้กำหนดให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนั้น แม้ว่าข้อ ๓๓[๒] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯจะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของบุคคลภายนอกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นเพื่อดำเนินการต่อไป โดยไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ หรือผู้แต่งตั้ง หรือไม่ได้กำหนดกระบวนการอื่นใดที่จะต้องปฏิบัติไว้ก็ตาม แต่ย่อมเข้าใจได้ว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๓๓ นั้น หมายความถึงการปฏิบัติตามข้อ ๓๑ ประกอบกับข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กรณีจึงย่อมรวมถึงการส่งสำนวนไปให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบตามข้อ ๑๗[๓] ด้วย อย่างไรก็ตาม การส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบดังกล่าวจะกระทำเฉพาะกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นสมควรให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น เนื่องจากมีความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐซึ่งกระทรวงการคลังมีหน้าที่

---

[๒] *ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตนให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า*

[๓] *ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ*

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ตรวจสอบดังกล่าวจะกระทำเฉพาะกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นสมควรให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น เนื่องจากมีความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐซึ่งกระทรวงการคลังมีหน้าที่กำกับดูแลรับผิดชอบเกิดขึ้นแล้ว แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำขอของบุคคลภายนอกเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น กระทรวงการคลังจึงไม่มีหน้าที่ตรวจสอบสำนวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว กรณีตามที่กระทรวงยุติธรรมหารือมา เมื่อปลัดกระทรวงยุติธรรม มีคำสั่งไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกแล้ว กระทรวงยุติธรรมจึงไม่จำเป็นต้องส่งสำนวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบแต่อย่างใด แต่ถ้ากระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก ก็ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณา

อนึ่ง การที่กระทรวงยุติธรรมระบุในหนังสือหารือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวว่ากระทรวงยุติธรรมเห็นว่ากรณีนี้ไม่ถือว่าเจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรมกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ยังเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เนื่องจากการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาตามหลักความรับผิดทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนการที่หน่วยงานจะไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่ ต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๔๔

เรื่องเสร็จที่ ๔๖๓/๒๕๔๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. .... กรณีเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคร่วมกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิด ต่อบุคคลภายนอก

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๓.๔/๑๐๒๕๘ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมราชการส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ดูแลให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับหน่วยงานของตนนั้น กระทรวงมหาดไทยโดยกรมการปกครองได้ดำเนินการร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. .... แต่มีประเด็นปัญหากรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกว่า หากเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งต้องถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจซึ่งจะต้องถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดที่กระทรวงมหาดไทยหรือรัฐวิสาหกิจกำหนด กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก จะมีแนวทางปฏิบัติในการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอย่างไร และเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วจะส่งเรื่องให้หน่วยงานใดเป็นผู้ตรวจสอบ

กระทรวงมหาดไทยได้หารือแนวทางปฏิบัติไปยังกระทรวงการคลัง และได้รับแจ้งจากกระทรวงการคลังว่า ข้อหารือดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น เพื่อเป็นการวางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้ถูกต้อง และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ ผู้ร่างระเบียบดังกล่าว ควรหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือปัญหาดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๔๘๗ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ได้พิจารณาปัญหาของกระทรวงมหาดไทย โดยได้รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมการปกครอง)แล้ว มีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

(๑) ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ในกรณีเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ข้อ ๓๑[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม สำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคร่วมกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก นั้น เนื่องจากข้อเท็จจริงที่มีการกระทำละเมิดเป็นข้อเท็จจริงเดียวกัน ควรให้องค์กรเดียวเป็นผู้พิจารณาเพื่อมิให้ผลการสอบสวนแตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรนำหลักเกณฑ์การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๑๑[๒] มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ ผู้บริหารของราชการส่วนท้องถิ่นกับหัวหน้าหน่วยงานราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคต้องร่วมกันลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ร่วมกันกระทำละเมิดหรือหน่วยงานอื่นตามที่เห็นสมควร นอกจากนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ได้เคยให้แนวทางไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๒๒๑/๒๕๔๔[๓] ด้วยว่า ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าว

(๒) ขั้นตอนการวินิจฉัยสั่งการ ในกรณีของหน่วยงานราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคก็ให้หัวหน้าหน่วยงานแต่ละหน่วยงานเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการ ส่วนในกรณีของราชการส่วนท้องถิ่นเมื่อคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจและความมีอิสระในการบริหารงานบุคคลรวมทั้งการบริหารการคลัง ควรให้ผู้บริหารของราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับความรับผิดของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานของตน

---

[๑]ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้าและให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

[๒]ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดา ที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

[๓] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หารือกรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๖๐๖/๒๐๗ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔

(๓) ขั้นตอนการตรวจสอบความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและผู้มีอำนาจสั่งการ ในขั้นตอนนี้ มีแนวทางพิจารณาได้ ๒ แนวทางคือ

แนวทางที่หนึ่ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งสำนวนให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ วรรคสอง[๔] ของร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. .... สำหรับราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค ให้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗ วรรคสอง[๕] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และให้แต่ละหน่วยงานออกคำสั่งตามความเห็นของหน่วยงานที่มีอำนาจตรวจสอบ หากมีความเห็นขัดแย้งกัน ให้แต่ละหน่วยงานออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

แนวทางที่สอง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเช่นเดียวกับราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค และออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) พิจารณาแนวทางทั้งสองแล้ว เห็นว่าแนวทางที่สองเป็นแนวทางที่เหมาะสม เนื่องจากกระทรวงการคลังมีองค์กรตรวจสอบคือคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายหน่วยงาน จึงมีความพร้อมและความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบ นอกจากนี้ การที่ราชการส่วนท้องถิ่นต้องออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังนั้น ไม่ได้เป็นการขัดแย้งกับหลักการกระจายอำนาจทางปกครองแต่อย่างใด เนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคร่วมกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้น เป็นเรื่องความรับผิดของรัฐซึ่งมีความเกี่ยวพันระหว่างราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคกับราชการส่วนท้องถิ่น ไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือทรัพย์สินของราชการส่วนท้องถิ่นแต่เพียงอย่างเดียว และการดำเนินการตามแนวทางนี้จะมีผลทำให้กระบวนการเยียวยาความเสียหายของผู้เสียหายที่

---

[๔]ข้อ ๑๘ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิด ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบ

ฯลฯ ฯลฯ

[๕]ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ฯลฯ ฯลฯ

เกิดจากการดำเนินกิจกรรมทางปกครองรวมทั้งการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๘

บันทึก

เรื่อง ตอบข้อหารือของกระทรวงการคลังกรณี บริษัทเอราวัณประกันภัย จำกัด เรียกค่าเสียหายจากกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค 0526.6/15764 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2541 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ที่ ศธ 0204/15118 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2540 ถึงกระทรวงการคลังเพื่อหารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เนื่องจากเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2539 พนักงานขับรถยนต์ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรีได้ขับรถยนต์ของทางราชการไปเฉี่ยวชนกับรถยนต์ของบุคคลภายนอกเป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการและรถยนต์ของบุคคลภายนอกเสียหาย จังหวัดชลบุรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดทางแพ่ง โดยคณะกรรมการฯเห็นว่าอุบัติเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะเหตุสุดวิสัยในระหว่างเดินทางไปราชการ และความเสียหายที่เกิดแก่รถยนต์ของทางราชการได้รับการชดใช้ โดยมีผู้มาซ่อมรถยนต์ของทางราชการจนกลับสู่สภาพเดิมแล้ว จึงเห็นควรยุติเรื่อง ทั้งนี้ จังหวัดชลบุรีและกระทรวงการคลังได้เห็นควรให้ยุติเรื่องดังกล่าวแล้ว ส่วนความเสียหายที่เกิดกับบุคคลภายนอกไม่ปรากฏว่าได้ดำเนินการอย่างไร

ต่อมา บริษัทเอราวัณประกันภัย จำกัด ในฐานะผู้รับประกันภัยรถยนต์ของบุคคลภายนอกและเป็นผู้รับช่วงสิทธิได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้ชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 150,000 บาท ให้แก่บริษัทฯ โดยที่เหตุละเมิดนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ กรณีเช่นนี้หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่คาบเกี่ยวกันระหว่างระเบียบเก่าและระเบียบใหม่

กระทรวงการคลังจึงขอหารือ ดังนี้

1. จะนำข้อกำหนดในหมวด 2 ของระเบียบใหม่ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกมาใช้บังคับได้หรือไม่ หากนำมาใช้บังคับได้ กระทรวงศึกษาธิการควรดำเนินการอย่างไรต่อไป

2. หากไม่สามารถนำข้อกำหนดในหมวด 2 ของระเบียบใหม่มาใช้บังคับได้ การพิจารณาว่าควรต่อสู้คดีหรือไม่ เป็นดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่ และควรดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ)ได้พิจารณาประเด็นข้อหารือดังกล่าวประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ(สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว สรุปได้ว่า ประเด็นที่หารือสืบเนื่องมาจากพนักงานขับรถยนต์ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรีได้ขับรถยนต์ของทางราชการไปเฉี่ยวชนกับรถยนต์ของบุคคลภายนอกเป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการและรถยนต์ของบุคคลภายนอกเสียหาย ความเสียหายที่เกิดแก่รถยนต์ของทางราชการได้รับการชดใช้โดยการซ่อมแซมให้กลับสู่สภาพเดิม และกระทรวงการคลังเห็นควรให้ยุติเรื่องแล้ว ต่อมา บริษัทเอราวัณประกันภัย จำกัด ในฐานะผู้รับประกันภัยรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้ติดต่อเพื่อชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดแก่รถยนต์ของบุคคลภายนอกที่เอาประกันภัยไว้กับบริษัทฯ มิฉะนั้นจะดำเนินคดีตามกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า จนกระทั่งบัดนี้บริษัทเอราวัณประกันภัย จำกัด ยังมิได้ดำเนินการประการใด และหนังสือดังกล่าวก็มิใช่คำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ 32[1] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ดังนั้น กรณีจึงถือได้ว่ายังไม่มีการยื่น

---

[1] ข้อ 32 ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลังในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรีบส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไป และให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

คำขอตามข้อ 32 หรือการฟ้องคดีต่อศาลตามข้อ 35[2] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ในชั้นนี้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงยังไม่จำต้องดำเนินการใด ๆ จนกว่าจะมีการยื่นคำขอตามข้อ 32 หรือการฟ้องคดีต่อศาลตามข้อ 35 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

(นายอักษราร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน 2541

---

[2] ข้อ 35 ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบ และปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

เลขเสร็จ

782/2541

เรื่อง

บันทึก

เรื่อง ตอบข้อหารือของกระทรวงการคลัง กรณี บริษัทเอราวัณประกันภัย จำกัด เรียกค่าเสียหายจากกระทรวงศึกษาธิการ

เนื้อหา

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค 0526.6/15764 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2541 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ที่ ศธ 0204/15118 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2540 ถึงกระทรวงการคลังเพื่อหารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 เนื่องจากเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2539 พนักงานขับรถยนต์ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรีได้ขับรถยนต์ของทางราชการไปเฉี่ยวชนกับรถยนต์ของบุคคลภายนอกเป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการและรถยนต์ของบุคคลภายนอกเสียหาย จังหวัดชลบุรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดทางแพ่ง โดยคณะกรรมการฯเห็นว่า อุบัติเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะเหตุสุดวิสัยในระหว่างเดินทางไปราชการ และความเสียหายที่เกิดแก่รถยนต์ของทางราชการได้รับการชดใช้ โดยมีผู้มาซ่อมรถยนต์ของทางราชการจนกลับสู่สภาพเดิมแล้ว จึงเห็นควรยุติเรื่อง ทั้งนี้ จังหวัดชลบุรีและกระทรวงการคลังได้เห็นควรให้ยุติเรื่องดังกล่าวแล้ว ส่วนความเสียหายที่เกิดกับบุคคลภายนอกไม่ปรากฏว่าได้ดำเนินการอย่างไร

ต่อมา บริษัทเอราวัณประกันภัย จำกัด ในฐานะผู้รับประกันภัยรถยนต์ของบุคคลภายนอกและเป็นผู้รับช่วงสิทธิได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้ชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 150,000 บาท ให้แก่บริษัทฯ โดยที่เหตุละเมิดนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มีผลใช้บังคับ กรณีเช่นนี้หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่คาบเกี่ยวระหว่างระเบียบเก่าและระเบียบใหม่

กระทรวงการคลังจึงขอหารือ ดังนี้

1. จะนำข้อกำหนดในหมวด 2 ของระเบียบใหม่ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกมาใช้บังคับได้หรือไม่ หากนำมาใช้บังคับได้ กระทรวงศึกษาธิการควรดำเนินการอย่างไรต่อไป

2. หากไม่สามารถนำข้อกำหนดในหมวด 2 ของระเบียบใหม่มาใช้

บังคับได้ การพิจารณาว่าควรต่อสู้คดีหรือไม่ เป็นดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่ และควรดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ)ได้พิจารณาประเด็นข้อหารือดังกล่าวประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ(สำนักงานปลัดกระทรวง)แล้ว สรุปได้ว่า ประเด็นที่หารือสืบเนื่องมาจากพนักงานขับรถยนต์ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรีได้ขับรถยนต์ของทางราชการไปเฉี่ยวชนกับรถยนต์ของบุคคลภายนอก เป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการและรถยนต์ของบุคคลภายนอกเสียหาย ความเสียหายที่เกิดแก่รถยนต์ของทางราชการได้รับการชดใช้โดยการซ่อมแซมให้กลับสู่สภาพเดิม และกระทรวงการคลังเห็นควรให้ยุติเรื่องแล้ว ต่อมา บริษัทเอราวัณประกันภัย จำกัด ในฐานะผู้รับประกันภัยรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้ติดต่อเพื่อชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดแก่รถยนต์ของบุคคลภายนอกที่เอาประกันภัยไว้กับบริษัทฯ มิฉะนั้นจะดำเนินคดีตามกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ)พิจารณาแล้วเห็นว่า จนกระทั้งบัดนี้ บริษัทเอราวัณประกันภัย จำกัด ยังมิได้ดำเนินการประการใดและหนังสือดังกล่าวก็มิใช่คำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ 32*(1)

---

*(1) ข้อ 32 ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลังในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

(มีต่อหน้าถัดไป)

ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ดังนั้น กรณีจึงถือได้ว่ายังไม่มีการยื่นคำขอตามข้อ 32 หรือการฟ้องคดีต่อศาลตามข้อ 35*(2) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ในชั้นนี้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงยังไม่จำต้องดำเนินการใด ๆ จนกว่าจะมีการยื่นคำขอตามข้อ 32 หรือการฟ้องคดีต่อศาลตามข้อ 35 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน

(นายอักขราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

(ต่อจากเชิงอรรถที่ (1) ข้างต้น)

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรีบส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไป และให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

*(2) ข้อ 35 ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้าเว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบ และปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

เรื่องเสร็จที่ ๔๖๓/๒๕๔๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. .... กรณีเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคร่วมกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิด ต่อบุคคลภายนอก

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๓.๔/๑๐๒๕๘ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมราชการส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ดูแลให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับหน่วยงานของตนนั้น กระทรวงมหาดไทยโดยกรมการปกครองได้ดำเนินการร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. .... แต่มีประเด็นปัญหากรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกว่า หากเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งต้องถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจซึ่งจะต้องถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดที่กระทรวงมหาดไทยหรือรัฐวิสาหกิจกำหนด กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก จะมีแนวทางปฏิบัติในการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอย่างไร และเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วจะส่งเรื่องให้หน่วยงานใดเป็นผู้ตรวจสอบ

กระทรวงมหาดไทยได้หารือแนวทางปฏิบัติไปยังกระทรวงการคลัง และได้รับแจ้งจากกระทรวงการคลังว่า ข้อหารือดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น เพื่อเป็นการวางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้ถูกต้อง และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ ผู้ร่างระเบียบดังกล่าว ควรหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือปัญหาดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๔๘๗ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ได้พิจารณาปัญหาของกระทรวงมหาดไทย โดยได้รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมการปกครอง)แล้ว มีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

(๑) ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ในกรณีเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ข้อ ๓๑[๑] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม สำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคร่วมกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก นั้น เนื่องจากข้อเท็จจริงที่มีการกระทำละเมิดเป็นข้อเท็จจริงเดียวกัน ควรให้องค์กรเดียวเป็นผู้พิจารณาเพื่อมิให้ผลการสอบสวนแตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรนำหลักเกณฑ์การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๑๑[๒] มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ ผู้บริหารของราชการส่วนท้องถิ่นกับหัวหน้าหน่วยงานราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคต้องร่วมกันลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ร่วมกันกระทำละเมิดหรือหน่วยงานอื่นตามที่เห็นสมควร นอกจากนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ได้เคยให้แนวทางไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๒๒๑/๒๕๔๔[๓] ด้วยว่า ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าว

(๒) ขั้นตอนการวินิจฉัยสั่งการ ในกรณีของหน่วยงานราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคก็ให้หัวหน้าหน่วยงานแต่ละหน่วยงานเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการ ส่วนในกรณีของราชการส่วนท้องถิ่นเมื่อคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจและความมีอิสระในการบริหารงานบุคคลรวมทั้งการบริหารการคลัง ควรให้ผู้บริหารของราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับความรับผิดของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานของตน

---

[๑]ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้าและให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

[๒]ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดา ที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

[๓] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หารือกรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๖๐๖/๒๐๗ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔

(๓) ขั้นตอนการตรวจสอบความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและผู้มีอำนาจสั่งการ ในขั้นตอนนี้ มีแนวทางพิจารณาได้ ๒ แนวทางคือ

แนวทางที่หนึ่ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งสำนวนให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ วรรคสอง[๔] ของร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. .... สำหรับราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค ให้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗ วรรคสอง[๕] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และให้แต่ละหน่วยงานออกคำสั่งตามความเห็นของหน่วยงานที่มีอำนาจตรวจสอบ หากมีความเห็นขัดแย้งกัน ให้แต่ละหน่วยงานออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

แนวทางที่สอง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเช่นเดียวกับราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค และออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) พิจารณาแนวทางทั้งสองแล้ว เห็นว่าแนวทางที่สองเป็นแนวทางที่เหมาะสม เนื่องจากกระทรวงการคลังมีองค์กรตรวจสอบคือคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายหน่วยงาน จึงมีความพร้อมและความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบ นอกจากนี้ การที่ราชการส่วนท้องถิ่นต้องออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังนั้น ไม่ได้เป็นการขัดแย้งกับหลักการกระจายอำนาจทางปกครองแต่อย่างใด เนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคร่วมกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้น เป็นเรื่องความรับผิดของรัฐซึ่งมีความเกี่ยวพันระหว่างราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคกับราชการส่วนท้องถิ่น ไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือทรัพย์สินของราชการส่วนท้องถิ่นแต่เพียงอย่างเดียว และการดำเนินการตามแนวทางนี้จะมีผลทำให้กระบวนการเยียวยาความเสียหายของผู้เสียหายที่

---

[๔]ข้อ ๑๘ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิด ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบ

ฯลฯ ฯลฯ

[๕]ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ฯลฯ ฯลฯ

เกิดจากการดำเนินกิจกรรมทางปกครองรวมทั้งการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่องเสร็จที่ ๔๗๙/๒๕๔๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้มีหนังสือ ที่ มท ๕๓๐๙.๒/๖๑๙๒ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ความว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ กำหนดให้รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐมีระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ สำหรับหน่วยงานของตน แต่ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจยังไม่สามารถจัดให้มีระเบียบดังกล่าว ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยอนุโลม การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขอหารือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนี้

๑. กรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เป็นเหตุให้บุคคลภายนอกเสียชีวิต และหรือทรัพย์สินได้รับความเสียหาย รวมทั้งทรัพย์สินของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก็ได้รับความเสียหาย เมื่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วเห็นว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของพนักงานโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ กรณีดังกล่าวนี้การจ่ายค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอก ไม่ว่าจะเป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าจัดการศพ ค่าซ่อมแซมทรัพย์สิน และค่าเสียหายอื่น ๆ การไฟฟ้าส่วน

ส่งพร้อมหนังสือ ที นร ๐๖๐๖/๕๑๙ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ภูมิภาคสามารถจ่ายค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกได้เลยหรือต้องส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้กำกับดูแลการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพิจารณาตรวจสอบความเห็นแทนกระทรวงการคลังตามหลักเกณฑ์ข้อ ๓ ในหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๑๔/ว ๒๓๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ก่อนหรือไม่ หรือจะต้องปฏิบัติอย่างไร

๒. สืบเนื่องจากกรณีตามข้อ ๑ การไล่เบี้ยจากพนักงานผู้ทำละเมิดทั้งค่าเสียหายที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคชำระให้บุคคลภายนอกและค่าซ่อมแซมทรัพย์สินของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๑ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ข้อ ๑๗ โดยส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณาตรวจสอบให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่งก่อนเรียกร้องให้พนักงานผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่ อย่างไร

๓. เนื่องจากกรณีตามข้อ ๑ และ ๒ เป็นเรื่องและสำนวนเดียวกันเพื่อความรวดเร็วและเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ซึ่งหากล่าช้าอาจมีผลถึงอายุความใช้สิทธิเรียกร้อง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะขอส่งสำนวนทั้งสองกรณีดังกล่าว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาตรวจสอบให้ความเห็นแทนกระทรวงการคลังไปในคราวเดียวกัน โดยไม่ต้องส่งสำนวนกรณีไล่เบี้ยจากพนักงานผู้ทำละเมิดให้กระทรวงการคลังพิจารณาตรวจสอบอีกจะปฏิบัติได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๓ นาย ว. พนักงานขับรถของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้ขับรถยนต์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หมายเลขทะเบียน ๙๓-๗๘๓๑ กรุงเทพมหานคร กลับจากการปฏิบัติงานตรวจนับเสาไฟฟ้า โดยระหว่างทางเกิดฝนตกพายุลมแรงและถนนลื่นเนื่องจากอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง มีเศษดินโคลนตกอยู่บนถนน รถยนต์ได้สื่นไถลไปหยุดขวางทางวิ่งอีกฝั่งหนึ่ง เป็นเหตุให้รถยนต์กระบะหมายเลขทะเบียน บจ-๓๔๑๖ กส. ของนาง ร. พุ่งเข้าชน ทำให้นาย ด. ผู้นั่งโดยสารในรถยนต์กระบะเสียชีวิต รถยนต์กระบะเสียหาย และรถยนต์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเสียหาย ทายาทของนาย ด. และนาง ร. เจ้าของรถยนต์กระบะ ได้เรียกร้องให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต ๒ (อุบลราชธานี) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ

สอบสวนพนักงานขับรถยนต์ดังกล่าว[๑] ปรากฏผลการพิจารณาเกี่ยวกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกว่า ในกรณีของทายาทของนาย ด. คณะกรรมการสอบสวนได้เจรจาต่อรองจนกระทั่งทายาทของนาย ด. ยอมรับค่าสินไหมทดแทน จำนวน ๔๖๐,๐๐๐ บาท และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้จ่ายเงินดังกล่าวให้แก่ทายาทของนาย ด. แล้วเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๔ ส่วนค่าสินไหมทดแทนสำหรับรถยนต์กระบะของนาง ร. นั้น ไม่อาจตกลงกันได้ เพราะนาง ร. เรียกร้องค่าเสียหายเป็นจำนวน ๑๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงเกินความจริง จึงปฏิเสธข้อเรียกร้อง สำหรับการสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของนาย ว. คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการกระทำของนาย ว. เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และให้นาย ว. ชดใช้ค่าเสียหายที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องจ่ายให้แก่บุคคลภายนอกและหรือตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล รวมถึงค่าซ่อมรถยนต์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ของค่าเสียหายทั้งหมดที่เกิดจากมูลละเมิด หลังจากนั้น ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้สั่งการให้นำเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการพิจารณาระดับสูงพิจารณา[๒] โดยคณะกรรมการพิจารณาระดับสูงได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของนาย ว. แต่ไม่ถึงขั้นร้ายแรง นาย ว. จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายต่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

นอกจากนี้ นาง ร. ได้ฟ้องคดีละเมิดเพื่อเรียกค่าเสียหายต่อศาลจังหวัดกาฬสินธุ์ตามคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๓๓๖/๒๕๔๔ โดยฟ้องนาย ว. เป็นจำเลยที่ ๑ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นจำเลยที่ ๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว เห็นว่า กรณีนี้เมื่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจจึงไม่จำต้องอยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่โดยที่

---

[๑]คำสั่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต ๒ (อุบลราชธานี) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ ฉ.๒-ส/๒๕๔๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนาย ว. ตำแหน่งพนักงานขับรถ ผกส. กฟจ. กส. ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

[๒]คำสั่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ที่ พ.(ก) ๘๒/๒๕๔๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาระดับสูง ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๔๔๓ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาระดับสูงมีอำนาจหน้าที่รวมถึงการพิจารณาสอบสวนความรับผิดทางแพ่งด้วย และหากมติที่ประชุมของคณะกรรมการพิจารณาระดับสูงสั่งให้ดำเนินการในเรื่องใด ๆ หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการตามมตินั้น

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคยังไม่มีระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯและการดำเนินการใดๆ ที่หมวด ๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙[๓] สำหรับประเด็นข้อหารือของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนั้น เห็นสมควรกำหนดประเด็นการพิจารณาดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การพิจารณาจ่ายค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกในกรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะต้องส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะเป็นผู้กำกับดูแลการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพิจารณาตรวจสอบ หรือสามารถจ่ายค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกทันที นั้น เห็นว่า ข้อ ๓๑[๔] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเริ่มต้นกระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก กำหนดให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๓๓[๕] จึงต้องมีขึ้นเพื่อให้ดำเนินการตามข้อ ๓๑ ประกอบกับข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ นั่นเอง ซึ่งรวมถึงการส่งสำนวนการสอบ

---

[๓] หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๑๔/ว ๒๓๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

[๔] ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

[๕] ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อเท็จจริงไปยังกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบตามข้อ ๑๗[๖] ด้วย แต่การส่งสำนวนดังกล่าวจะกระทำเฉพาะกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นสมควรชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกเท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยตอบข้อหารือทำนองนี้ไว้แล้ว (เรื่องเสร็จที่ ๓๗๐/๒๕๔๔) ดังนั้น ในกรณีที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเห็นสมควรชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทายาทของนาย ด. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก็ต้องส่งสำนวนไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาตรวจสอบตามข้อ ๑๗ ประกอบกับข้อ ๓๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ แม้ว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะได้จ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทายาทของนาย ด. ไปแล้วก็ตาม ส่วนกรณีที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเห็นสมควรไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นาง ร. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก็สามารถแจ้งคำสั่งให้นาง ร. ทราบได้ทันทีโดยไม่ต้องส่งสำนวนให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบแต่อย่างใด

แต่อย่างไรก็ตาม กรณีที่นาง ร. ได้ยื่นฟ้องคดีละเมิดต่อศาลจังหวัดกาฬสินธุ์นั้น ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีหน้าที่รายงานการถูกฟ้องคดีดังกล่าวให้

---

[๖]ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ตระเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลังทราบและต้องปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามข้อ ๓๕[๗] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และหากผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่นาง ร. เกิดจากการกระทำละเมิดของนาย ว. อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องดำเนินการเพื่อให้นาย ว. พ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และช่วยเหลือทางคดีแก่นาย ว. ในระหว่างนั้นด้วย ตามข้อ ๓๗[๘] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

ประเด็นที่สอง การไล่เบี้ยให้พนักงานผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคชำระให้แก่บุคคลภายนอก และค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่พนักงานกระทำละเมิดต่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณาตรวจสอบหรือไม่ นั้น ในประเด็นนี้เห็นสมควรแยกการพิจารณาออกเป็น ๒ กรณี กล่าวคือ

กรณีที่หนึ่ง การไล่เบี้ยให้พนักงานผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ใช้ให้แก่บุคคลภายนอกนั้น เห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายไปแล้วหรือไม่ เป็นผลมาจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก ดังนั้น การดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาไล่เบี้ยพนักงานในกรณีนี้จึงอยู่ภายใต้บังคับของหมวด ๒

---

[๗]ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

[๘]ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยข้อ ๓๘[๙] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง ต้องพิจารณาด้วยว่าจะต้องมีการไล่เบี้ยหรือไม่ เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้โดยอนุโลมกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่สำหรับค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหาย ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการฯ ผู้แต่งตั้ง หรือกระทรวงการคลังก็ตาม หากมีหน้าที่ในการพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของบุคคลภายนอกแล้ว คณะกรรมการฯ ผู้แต่งตั้ง หรือกระทรวงการคลังก็ต้องพิจารณาเรื่องการไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไปพร้อมด้วย ในกรณีนี้ เมื่อประเด็นแรกได้พิจารณามาแล้วว่าหากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเห็นสมควรชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องส่งสำนวนให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลังพิจารณาตรวจสอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงต้องเป็นผู้พิจารณาการไล่เบี้ยให้พนักงานชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวด้วย ดังนั้น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงต้องส่งสำนวนการพิจารณาไล่เบี้ยให้นาย ว. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องจ่ายให้แก่บุคคลภายนอกไปให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาตรวจสอบ

กรณีที่สอง การที่พนักงานกระทำละเมิดต่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทำให้รถยนต์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเสียหาย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบหรือไม่ นั้น เห็นว่า เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงต้องส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ ๑๗ วรรคสอง[๑๐] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

---

[๙]ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใดและให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

[๑๐]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, หน้า ๔

ประเด็นที่สาม การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะส่งสำนวนกรณีพนักงานกระทำละเมิดต่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาตรวจสอบให้ความเห็นแทนกระทรวงการคลัง โดยไม่ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดไว้ โดยไม่อาจดำเนินการเป็นอย่างอื่นได้ โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องแยกส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกี่ยวกับการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทายาทของนาย ด. และการไล่เบี้ยให้นาย ว. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ใช้ให้แก่บุคคลภายนอกให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาตรวจสอบ และส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่รถยนต์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้กระทรวงการคลังพิจารณาตรวจสอบ ส่วนในกรณีที่ปรากฏว่าผลการพิจารณาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลังเกี่ยวกับความรับผิดของนาย ว. แตกต่างกันนั้น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อวินิจฉัยสั่งการตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง[๙๙] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๔๔

---

[๙๙]ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีผู้เสียหายฟ้องเทศบาลเมืองสกลนครและกรมที่ดิน

จังหวัดสกลนครได้มีหนังสือ ที่ สน ๐๐๑๙.๕/๔๘๖๘ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า นาง ศ. ในฐานะผู้จัดการมรดกของ นาย ส. ได้ฟ้องเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสกลนคร ที่ ๑ เทศบาลเมืองสกลนคร ที่ ๒ ผู้อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดสกลนคร ที่ ๓ และกรมที่ดิน ที่ ๔ เป็นผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอนแก่น คดีหมายเลขดำที่ ๔๔๐/๒๕๔๘ เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและกระทำละเมิด

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องกรมที่ดินและเทศบาลเมืองสกลนคร เนื่องจากเจ้าหน้าที่สังกัดหน่วยงานดังกล่าวกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลภายนอก จึงขอให้จังหวัดสกลนครแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแทนกรมที่ดินตามคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๗/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๒ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยขอให้จังหวัดประสานงานกับเทศบาลเมืองสกลนครในการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อไป

จังหวัดสกลนครพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๓๕ กำหนดว่า “ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า...” และข้อ ๑๑ กำหนดว่า “ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๙ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ” ดังนั้น จังหวัดสกลนครจึงขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ดังต่อไปนี้

๑. กรณีบุคคลภายนอกฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิด เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลยังไม่เป็นที่ยุติว่าหน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือไม่นั้น ผู้มีอำนาจจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๕/๙๖๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒. เทศบาลเมืองสกลนครซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นจะสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกันกับกรมที่ดิน (โดยมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐได้หรือไม่ และผู้มีอำนาจร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการของเทศบาลเมืองสกลนครหมายถึงผู้ใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน) ผู้แทนจังหวัดสกลนคร และผู้แทนเทศบาลเมืองสกลนคร เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์ให้นำมาใช้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ[๑] แต่จะไม่นำมาใช้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก[๒] ทั้งนี้ โดยประสงค์ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานของราชการส่วนท้องถิ่น แต่ในกรณีที่ยังไม่สามารถจัดให้มีระเบียบดังกล่าวได้ ผู้รับผิดชอบจัดให้มีระเบียบเช่นว่านั้นต้องมีคำสั่งให้หน่วยงานของตนปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ดังนั้น เมื่อราชการส่วนท้องถิ่นยังไม่จัดให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกขึ้นแล้ว ราชการส่วนท้องถิ่นจึงนำหมวด ๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงบทนิยามในข้อ ๓๐ ที่กำหนดให้ "หน่วยงานของรัฐ" ไม่หมายความรวมถึงราชการส่วนท้องถิ่นอีกแต่อย่างใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

---

[๑] ข้อ ๖ ในหมวดนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

[๒] ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ประเด็นที่หนึ่ง ตามข้อ ๓๕[๓] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้ชัดเจนว่า เมื่อบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นทำหน้าที่สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วเสนอความเห็นต่อผู้แต่งตั้งเพื่อพิจารณาตัดสินใจในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลว่าความเสียหายตามที่บุคคลภายนอกกล่าวอ้างในคำฟ้องนั้นเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๖[๔] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ในกรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๗[๕] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี

เมื่อกรณีตามข้อเท็จจริงที่ขอหารือมานั้น ปรากฏว่า นาง ศ. ในฐานะผู้จัดการมรดกของ นาย ส. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ฟ้องเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสกลนคร เทศบาลเมืองสกลนคร ผู้อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดสกลนครและกรมที่ดินต่อศาลปกครองขอนแก่นเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๔๔๐/๒๕๔๘ ว่าเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองสกลนครและเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินกระทำละเมิด ผู้มีอำนาจจึงต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยไม่จำต้องรอให้คดีเป็นที่ยุติเสียก่อนว่าหน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือไม่

---

[๓]ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

[๔]ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้วเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

[๕]ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ประเด็นที่สอง โดยที่ข้อ ๓๑[๖] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติของการเริ่มต้นกระบวนการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอกได้กำหนดให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนั้น แม้ว่าข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะกำหนดให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้น โดยไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ หรือผู้แต่งตั้งหรือไม่ได้กำหนดกระบวนการอื่นใดที่จะต้องปฏิบัติไว้ก็ตาม แต่ย่อมเข้าใจได้ว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๓๕ นั้น หมายความถึงการปฏิบัติตามข้อ ๓๑ ประกอบกับข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

สำหรับกรณีตามข้อเท็จจริงที่ขอหารือมา นั้น ปรากฏว่า นาง ศ. ในฐานะผู้จัดการมรดกของ นาย ส. ได้ฟ้องต่อศาลปกครองขอนแก่นโดยอ้างว่าความเสียหายจากการกระทำละเมิดเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองสกลนครและเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน ซึ่งตามข้อ ๓๑ ประกอบกับข้อ ๑๑[๗] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้กรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่เกี่ยวข้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ดังนั้น ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเทศบาลเมืองสกลนครและกรมที่ดินซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำความเสียหายจึงต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ส่วนผู้มีอำนาจของเทศบาลเมืองสกลนครที่จะร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด นั้น ตามข้อ ๓๑ ประกอบกับข้อ ๘[๘] และข้อ ๑๑ กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ฉะนั้น จึงต้องพิจารณาว่าผู้ใดเป็นหัวหน้าหน่วยงานของเทศบาลเมือง

---

[๖]ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับขั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

[๗]ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

[๘]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้าเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

สกลนคร ซึ่งตามมาตรา ๔๘ สัตตรส[๕] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล ดังนั้น กรณีตามข้อหารือนายกเทศมนตรีของเทศบาลเมืองสกลนครจึงเป็นหัวหน้าหน่วยงานของเทศบาลเมืองสกลนครและเป็นผู้มีอำนาจร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๕๑

---

[๕] "มาตรา ๔๘ สัตตรส ให้นายกเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล

เรื่องเสร็จที่ ๔๒/๒๕๕๙

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีที่มูลกรณีเดียวกันนั้นอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครอง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ ตช ๐๐๑๑.๓๒/๑๐๔๘ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยเป็นการหารือตามการสั่งการของรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับเอกสารที่ส่งมาด้วยแล้ว สรุปข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

๑) นายชิงชัย อุตมเจริญกิจ กับพวกรวม ๒๕๐ คน ได้ฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๖๙/๒๕๕๒ ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้ง ๒๕๐ คน เพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการสลายการชุมนุมบริเวณหน้ารัฐสภาเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ โดยต่อมา นายกร เอี่ยมอิทธิพล กับพวกรวม ๑๑ คน ได้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย ซึ่งศาลปกครองกลางพิจารณาแล้วได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๘๖๒/๒๕๕๕ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ – ๒๕๐ และผู้ร้องสอด ที่ ๒ ที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๗ และที่ ๑๐ เว้นแต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๔๕ ให้ยกฟ้อง โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด หากผู้ฟ้องคดีและผู้ร้องสอดรายใดได้รับเงินทดแทนเยียวยาความเสียหายจากหน่วยงานของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ ไปแล้วเพียงใดให้คงสิทธิรับค่าทดแทนความเสียหายเท่าที่เหลือตามคำพิพากษาเพียงนั้น และหากภายใน ๒ ปี นับแต่มีคำพิพากษา ผู้ฟ้องคดีหรือผู้ร้องสอดรายใดยังคงต้องรักษาอย่างต่อเนื่องอันเป็นผลจากการกระทำละเมิด ศาลยังสงวนสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษาเพิ่มเติมได้อีก ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองกลางและขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

๒) สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ ตช ๐๐๑๑.๓๒/๕๑๗๓ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงกรมบัญชีกลาง หารือแนวทางปฏิบัติกรณีหากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีจะต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๘ และข้อ ๑๑ อย่างไร

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๗/๓ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓) กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๒/๑๓๐๕๐ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตอบข้อหารือแนวทางปฏิบัติกรณีความเสียหายในการออกคำสั่งหรือกฎ สรุปได้ดังนี้

๓.๑) ประเด็นเรื่อง "ความเสียหาย" จากการสลายการชุมนุมเป็นความเสียหายตามนิยามในข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า แม้ว่าคำสั่งให้สลายการชุมนุมจะเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งใช้บังคับกับกลุ่มบุคคล แต่การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมเป็นการปฏิบัติการทางปกครอง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำพิพากษาของศาลปกครองกลางว่าเจ้าหน้าที่เข้าสลายการชุมนุมโดยกระทำเกินกว่าเหตุและไม่ปฏิบัติตามหลักสากลจนมีผู้บาดเจ็บ อีกทั้งเมื่อนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี พลเอก ขวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี และพลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้สั่งการให้เจ้าหน้าที่สลายการชุมนุมภายใต้แผนกรกฎ/๔๘ มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและจะเป็นผู้บริหารประเทศ ได้รับทราบถึงเหตุการณ์ดังกล่าวแล้ว กลับมิได้สนใจไยดีหรือสั่งห้ามการกระทำละเมิดต่อกฎหมาย ถือเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นต้นสังกัดของผู้กระทำละเมิดรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หากในท้ายที่สุดทางราชการต้องชดใช้ค่าเสียหาย ความเสียหายจากการปฏิบัติการทางปกครองดังกล่าวย่อมเป็นความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งและกฎตามนิยามคำว่า "ความเสียหาย" ในข้อ ๔ แห่งระเบียบดังกล่าว ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้

๓.๒) ประเด็นเกี่ยวกับแนวทางในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น เห็นว่า ข้อ ๑๑ แห่งระเบียบดังกล่าวกำหนดไว้ว่า ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่งหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังนั้น กรณีที่หารือนี้ เมื่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสียหายร่วมกัน หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกัน ตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบข้างต้น สำหรับขั้นตอนและวิธีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด นั้น ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบดังกล่าวกำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ ตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งดังกล่าว ซึ่งกรณีนี้อาจมีผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิด ได้แก่ อดีตนายกรัฐมนตรี อดีตรองนายกรัฐมนตรี และอดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการจึงได้แก่ นายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวสังกัด สำหรับบุคคลที่จะแต่งตั้งให้เป็นกรรมการนั้น ขึ้นอยู่กับผู้ร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งที่จะพิจารณาว่าผู้ใดมีความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ส่วนการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด

ของเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการสามารถพิจารณาจากพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละคนว่าเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือไม่ เพียงใด ส่วนสิทธิในการเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมของแต่ละคน และหากการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมด้วย จะต้องหักส่วนความรับผิดดังกล่าวออกด้วยตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความเห็นว่ากรณีนี้สมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ แม้ว่าคดีจะอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด แต่สำนักนายกรัฐมนตรีเห็นว่าเมื่อคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ขณะนี้จึงยังไม่เป็นที่แน่นอนว่า สำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ หากต่อมาศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงจะพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่อไป ในการนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือว่า กรณีหน่วยงานของรัฐสองแห่งมีความเห็นขัดแย้งกัน การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาว่า กรณีที่บุคคลภายนอกได้ฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นคดีต่อศาลปกครองกลางว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่งได้กระทำละเมิดและขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ผู้มีอำนาจแต่งตั้งจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ หรือจะต้องรอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเสียก่อน เห็นว่า ข้อ ๓๕* แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดว่า เมื่อบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นทำหน้าที่สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วเสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลเพื่อพิจารณาว่าความเสียหายตามที่บุคคลภายนอกกล่าวอ้างในคำฟ้องนั้นเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งจะต้อง

---

*ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ดำเนินการตามข้อ ๓๖[๖] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เพื่อเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่หากเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งจะต้องดำเนินการตามข้อ ๓๗[๗] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี หากเจ้าหน้าที่นั้นได้ถูกฟ้องคดีต่อศาลไว้ก่อนแล้ว กรณีตามข้อหารือนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลภายนอกผู้เสียหายได้ฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีต่อศาลปกครองกลาง ให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนฐานละเมิด ผู้มีอำนาจแต่งตั้งจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๓๕[๘] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยไม่จำต้องรอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาว่าหน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่งจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เคยวินิจฉัยประเด็นปัญหาทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๖๔๖/๒๕๕๑[๙] และเรื่องเสร็จที่ ๗๕๗/๒๕๕๒[๑๐]

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีข้อสังเกตว่า กรณีนี้แม้ว่าผู้มีอำนาจแต่งตั้งจะมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตั้งแต่ต้น เมื่อมีผู้ฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีต่อศาลปกครองกลางในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จนขณะนี้ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดแล้วก็ตาม แต่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งก็ยังคงมีหน้าที่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงแห่งกรณีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว โดยในชั้นนี้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดยังไม่จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นที่ว่าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดหรือไม่ และจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวนเท่าใด แต่สมควรรอผลการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดให้ได้ข้อยุติเสียก่อน หากในท้ายที่สุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรีต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดแล้ว คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะต้องผูกพันตามคำพิพากษาดังกล่าว

---

[๖] ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

[๗] ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

[๘] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๙] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีผู้เสียหายฟ้องเทศบาลเมืองสกลนครและกรมที่ดิน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๙๖๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑๐] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๗๙๓ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

และพิจารณาต่อไปว่าความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ เพียงใด และจะต้องไล่เบี้ยกับเจ้าหน้าที่หรือไม่ และจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใดตามข้อ ๓๘" แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๕๙

"ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณีต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

เรื่องเสร็จที่ ๖๑๘/๒๕๔๓

บันทึก
เรื่อง องค์การสะพานปลาขอหารือแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

องค์การสะพานปลาได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๗๗๐/๑๖๑๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ในประเด็นปัญหารวม ๔ ประเด็น ดังนี้

๑) กรณีบุคคลภายนอกฟ้ององค์การสะพานปลา คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ซึ่งองค์การสะพานปลาตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง และคณะกรรมการฯมีความเห็นให้รอผลการพิจารณาของศาลก่อน แล้วจึงตั้งคณะกรรมการหาตัวผู้รับผิดทางละเมิด องค์การสะพานปลาจำเป็นต้องรอผลการพิจารณาของศาลก่อนหรือไม่ หรือควรดำเนินการอย่างใด

๒) กรณีที่เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดตามความเห็นของคณะกรรมการหาตัวผู้รับผิดทางละเมิด องค์การสะพานปลาจะสามารถฟ้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ในระหว่างดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ได้หรือไม่

๓) กรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดทางละเมิดยินยอมรับสภาพหนี้ และผ่อนชำระค่าเสียหาย ในกรณีนี้องค์การสะพานปลาจะต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีกหรือไม่

๔) กรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งการไม่อยู่ มีภารกิจไปดูงานต่างประเทศ และในขณะนั้นคณะกรรมการหาตัวผู้รับผิดทางละเมิด ได้รายงานผลการสอบสวนต่อผู้มีอำนาจสั่งการ องค์การสะพานปลาอยากทราบว่าผู้รักษาการแทนผู้มีอำนาจสั่งการ สามารถสั่งการได้หรือไม่ และจะถือว่าหน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดนั้นหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนองค์การสะพานปลาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑ ประเด็นที่หนึ่ง ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนองค์การสะพานปลาว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. ผู้รับเหมาก่อสร้างเขื่อนกันดินและบ่อบำบัดน้ำเสียที่ท่าเทียบเรือประมงนครศรีธรรมราช ได้ฟ้ององค์การสะพานปลาและ

นาย ส. เจ้าหน้าที่ขององค์การสะพานปลาต่อศาลจังหวัดปากพนัง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับหนังสือของห้างฯที่ขอขยายระยะเวลาการก่อสร้างแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ไม่นำเสนอให้องค์การสะพานปลาพิจารณาเป็นเหตุให้ห้างฯไม่ได้รับการพิจารณาให้ขยายระยะเวลาการก่อสร้าง และองค์การสะพานปลาได้หักเงินค่าปรับที่ห้างฯได้ปฏิบัติงานล่าช้า ห้างฯจึงฟ้องคดีต่อศาลเรียกค่าเสียหายและดอกเบี้ย ผู้อำนวยการองค์การสะพานปลาได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้ว คณะกรรมการดังกล่าวมีความเห็นว่าองค์การสะพานปลายังไม่ได้รับความเสียหาย สมควรรอผลการพิจารณาของศาลก่อนแล้วจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ อย่างไรก็ดีผู้อำนวยการองค์การสะพานปลาได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯแล้ว องค์การสะพานปลาจึงขอหารือว่ากรณีดังกล่าวองค์การสะพานปลาจำเป็นต้องรอผลการพิจารณาของศาลก่อนหรือไม่ หรือสมควรดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. ได้ฟ้ององค์การสะพานปลาและเจ้าหน้าที่ต่อศาลจังหวัดปากพนังแล้ว และผู้อำนวยการองค์การสะพานปลาได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นตามข้อ ๓๕[๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว นั้น ในชั้นนี้ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และผู้อำนวยการองค์การสะพานปลามีหน้าที่ต้องพิจารณาว่าความเสียหายตามที่ห้างฯกล่าวอ้างนั้นเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๖[๒] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ในกรณีที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๗[๓] แห่งระเบียบ

---

[๑] ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

[๒] ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

[๓] ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

สำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี สำหรับในส่วนที่ว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ จำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้เป็นจำนวนเท่าใด ในชั้นนี้ให้รอผลการพิจารณาของศาลก่อน หากในที่สุดองค์การสะพานปลาต้องรับผิดต่อห้างฯตามคำพิพากษาของศาลแล้ว ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ เพียงใด เป็นกรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและผู้อำนวยการองค์การสะพานปลาจะต้องพิจารณาในภายหลังว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใดต่อไปตามข้อ ๓๘[๕] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

๒ ประเด็นที่สอง ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนองค์การสะพานปลาว่า องค์การสะพานปลาได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยมีหนังสือ ที่ ๒๑๐๑๐๓/๕๒๙ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๒ เรียกให้องค์การสะพานปลาจ่ายคืนเงินชดเชยการจำหน่ายน้ำมันโครงการช่วยเหลือชาวประมงตามสัญญาซื้อขายน้ำมันดีเซลในกรณีที่องค์การสะพานปลาไม่สามารถนำส่งคูปองให้กรมประมงแทนการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยได้ครบถ้วนตามปริมาณการสั่งซื้อน้ำมัน โดยจะต้องชดใช้ในอัตราลิตรละ ๐.๙๗ บาท ในจำนวนน้ำมันที่เกินจำนวนคูปองไปทั้งสิ้น ๒๔๗,๘๐๐ ลิตร เป็นเงินจำนวน ๒๔๐,๓๖๖ บาท ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดในความเสียหายดังกล่าวคือ นาย ช. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ในฐานะผู้จัดการท่าเทียบเรือประมงสตูล ซึ่งเป็นผู้สั่งซื้อน้ำมันเกินจำนวนคูปองจนเกิดความเสียหายดังกล่าว ผู้อำนวยการองค์การสะพานปลาวินิจฉัยตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และได้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาต่อไปแล้ว จากข้อเท็จจริงดังกล่าว องค์การสะพานปลาจึงขอหารือว่า หากกระทรวงการคลังเห็นชอบด้วยกับความเห็นขององค์การสะพานปลา แต่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดไม่ยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทน องค์การสะพานปลาจะมีวิธีการบังคับอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว เห็นว่า ในกรณีที่กระทรวงการคลังเห็นชอบด้วยกับองค์การสะพานปลาในการให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิด แต่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดไม่ยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทน องค์การสะพานปลา

---

[๕] ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

จะมีวิธีการบังคับอย่างไร นั้น เห็นว่า ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่และได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง องค์การสะพานปลามีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินตามมาตรา ๑๒[๕] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินหากถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน องค์การสะพานปลาอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ตามมาตรา ๕๗[๖] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่นั้น มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง[๗] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ ศ ๒๕๓๙ บัญญัติให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ยอมชำระ องค์การสะพานปลาต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๓๐๗/๒๕๔๑[๘]

๓. ประเด็นที่สาม ที่ว่า กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดยินยอมรับสภาพหนี้และขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน องค์การสะพานปลาจะต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีกหรือไม่ นั้น เห็นว่า การรับสภาพหนี้และการขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนจะกระทำได้ต่อเมื่อทราบ

---

[๕] มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

[๖] มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

[๗] มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ฯลฯ ฯลฯ

[๘] บันทึก เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๖๐๑/๔๘๑ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๑

จำนวนค่าสินไหมทดแทน และทราบตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดเป็นที่แน่นอนแล้ว กรณีเจ้าหน้าที่ขององค์การสะพานปลากระทำละเมิดต่อองค์การสะพานปลาตามหมวด ๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯนั้น องค์การสะพานปลาจะแจ้งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทราบได้ก็ต่อเมื่อกระทรวงการคลังได้พิจารณาเรื่องนั้นเสร็จแล้ว ตามข้อ ๑๘[๙] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ นอกจากนั้น การขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๒๕[๑๐] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ถือเป็นการขยายระยะเวลาชำระหนี้จึงเป็นการประนีประนอมยอมความซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อนตามข้อ ๒๘[๑๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ซึ่งประเด็นปัญหาทำนองเดียวกันนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๘๔๕/๒๕๔๒[๑๒] ส่วนกรณีเจ้าหน้าที่ขององค์การสะพานปลากระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกตามหมวด ๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งกำกับดูแลองค์การสะพานปลาจะเป็นผู้ทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลังตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๑๔/ว ๒๓๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

---

[๙] ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

[๑๐] ข้อ ๒๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

[๑๑] ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

[๑๒] บันทึก เรื่อง การผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ ๒๕๓๙ (กรณีสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขอหารือ เรื่อง การประนีประนอมยอมความและการขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน) ส่งพร้อมหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๖๐๖/๒๘๓ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒

๔. ประเด็นที่สี่ ที่ว่า กรณีผู้อำนวยการองค์การสะพานปลาไม่อยู่เพราะไปต่างประเทศ ผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการองค์การสะพานปลาจะมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการได้หรือไม่ และจะถือว่าองค์การสะพานปลารู้ถึงการละเมิดนั้นหรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า ข้อ ๔[๑๓] แห่งข้อบังคับองค์การสะพานปลาว่าด้วยระเบียบบริหารและแบ่งส่วนงาน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดว่า ในกรณีผู้อำนวยการไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ รองผู้อำนวยการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้รักษาการแทน ประกอบกับคำสั่งองค์การสะพานปลา ที่ ๒๙/๒๕๔๓ เรื่อง มอบหมายให้รองผู้อำนวยการปฏิบัติงานแทนผู้อำนวยการ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้กำหนดเรื่องการรักษาการแทนไว้โดยให้รองผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการและรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารรักษาการแทนตามลำดับ ดังนั้น ผู้รักษาการแทนย่อมมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการได้ และหากในรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ระบุเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้ ย่อมถือได้ว่าองค์การสะพานปลาได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ตามนัยมาตรา ๑๐ วรรคสอง[๑๔] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๔๓

---

[๑๓] ข้อ ๔ การบริหารกิจการองค์การสะพานปลา ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ ๒๔๙๖ ในกรณีผู้อำนวยการไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ รองผู้อำนวยการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้รักษาการแทน

[๑๔] มาตรา ๑๐ ฯลฯ ฯลฯ

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด

กรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๔๐๒/๙๒๐๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า บุคคลภายนอกได้ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบกรายหนึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมการขนส่งทางบกเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยบรรยายฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำรถยนต์ (แท็กซี่) และแบบคำขอจดทะเบียนรถยนต์รับจ้างสาธารณะส่วนบุคคลหมายเลขทะเบียน ๑ ม-๓๗๘๘ กรุงเทพมหานคร ไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นช่างตรวจสภาพรถทำการตรวจสภาพรถ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระบุหมายเลขถังแก๊ส เอส-๐๕๒๓ ลงในแบบคำขอจดทะเบียนรถฉบับ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ อันเป็นหมายเลขที่ผิดไปจากความเป็นจริง คือ เอส-๐๕๒๖ โดยมีเจตนาทุจริต ต่อมา เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำแบบคำขอจดทะเบียนรถดังกล่าวไปชำระภาษีที่แผนกจดทะเบียนและเสียภาษีของกรมการขนส่งทางบก ผู้ฟ้องคดีจึงได้ทราบว่าหมายเลขถังแก๊สที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสภาพและรับรองไม่ตรงกับหมายเลขที่ได้จดทะเบียนไว้ในใบคู่มือจดทะเบียนรถโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับชำระภาษีเป็นผู้แจ้งให้แก่ผู้ฟ้องคดีทราบและไม่ให้ป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ไปพบผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้แก้ไขความผิดพลาดและตรวจดูรายละเอียดที่ตัวรถอีกครั้งหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับเพิกเฉยและไม่ดำเนินการใด ๆ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกลั่นแกล้งทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีและเสียประโยชน์ที่ไม่อาจนำรถยนต์คันดังกล่าวให้ผู้อื่นเช่าหาประโยชน์ขาดรายได้วันละ ๘๐๐ บาท เป็นเวลา ๒ เดือน ๑๘ วัน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๒,๔๐๐ บาท จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขหมายเลขถังแก๊สในแบบคำขอจดทะเบียนรถและขอให้ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวข้างต้น

กรมการขนส่งทางบกจึงขอหารือเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีผู้เสียหายฟ้องกรมการขนส่งทางบกต่อศาลปกครองหรือศาลแพ่งและขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย หากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ คณะกรรมการจะต้องสอบข้อเท็จจริงเฉพาะประเด็นเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หรือต้องสอบข้อเท็จจริงให้ปรากฏด้วย

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๖๕๑ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ แล้วจะต้องพิจารณาต่อไปว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ อีกทั้งจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใดหรือไม่ อย่างไร

๒. หากกรมการขนส่งทางบกต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๓๘ ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ เพียงใด กรมการขนส่งทางบกจะพิจารณาไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ จากสำนวนการสอบข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ หรือจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาใหม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม(กรมการขนส่งทางบก)แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า โดยที่การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีการกระทำละเมิดหรือไม่ การกระทำละเมิดได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ และเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใด ดังนั้น เมื่อบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้แต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๕[๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว คณะกรรมการจึงต้องสอบให้ได้ข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น หากความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๖[๒] แต่ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๗[๓] แห่งระเบียบดังกล่าว

---

[๑] ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

[๒] ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

[๓] ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกตามคำพิพากษาของศาลแล้ว ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่เพียงใดนั้น หากคณะกรรมการได้ทำการสอบสวนในประเด็นต่าง ๆ ครบถ้วนตามที่กล่าวมาแล้วในประเด็นที่หนึ่ง กรมการขนส่งทางบกสามารถนำสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมาพิจารณาว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๔๙

เรื่องเสร็จที่ ๓๓๘/๒๕๔๐

บันทึก

เรื่อง หารือการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ที่ มท 0305/05793 ลงวันที่ 17 เมษายน 2540 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ขณะนี้มีบุคคลภายนอกเป็นโจทก์ฟ้องหน่วยงานของรัฐ(กรมการปกครอง กรมที่ดิน และกรมป่าไม้) และเจ้าหน้าที่ของกรมการปกครอง(นายอำเภอและผู้ใหญ่บ้าน) ให้รับผิดในผลแห่งการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ รวม 3 คดี ดังนี้

(1) คดีที่ นาง ส. เป็นโจทก์ฟ้องกรมป่าไม้เป็นจำเลยที่ 1 กรมที่ดินเป็นจำเลยที่ 2 และกรมการปกครองเป็นจำเลยที่ 3 ในคดีแพ่ง ข้อหาละเมิด เรียกค่าเสียหายเป็นเงิน 502,923.75 บาท กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ สั่งเพิกถอน น.ส.3 ก. ของโจทก์ โดยสรุปคำฟ้องได้ว่า เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2526 ป่าไม้อำเภอที่ดินอำเภอและปลัดอำเภอได้ร่วมกันเสนอความเห็นในการพิสูจน์สอบสวนเพื่อออก น.ส.3 ก. ในเขตป่าสงวนต่อนายอำเภอแม่ริมว่าควรออก น.ส.3 ก. ให้แก่ นาย น. ผู้ร้องขอออก น.ส.3 ก. วันที่ 28 มกราคม 2528 นาง ส. ได้รับโอนที่ดินบางส่วนจาก นาย น. และเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2530 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่มีคำสั่งเพิกถอน น.ส.3 ก. แปลงดังกล่าว เพราะออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นาง ส. จึงฟ้องเป็นคดีแพ่งและเรียกค่าเสียหาย ศาลฎีกามีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2539 ให้กรมการปกครอง กรมที่ดิน และกรมป่าไม้ ร่วมกันชดใช้เงินแก่โจทก์ จำนวน 410,550 บาท พร้อมดอกเบี้ย และเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2539 กรมการปกครองได้นำเงินไปชำระหนี้ตามคำพิพากษา

(2) คดีที่ นาย ว. เป็นโจทก์ฟ้อง นาย ท. นายอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ กรั้งดำรงตำแหน่งนายอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย กับพวกรวม 5 คน เป็นจำเลยในคดีแพ่งต่อศาลจังหวัดสุโขทัย ตามคดีหมายเลขดำที่ 872/2539 ลงวันที่ 24 กันยายน 2539 ข้อหาหมิ่นประมาท ละเมิด เรียกค่าเสียหาย ทุนทรัพย์ 51,600,000 บาท กรณีจำเลยได้รับการร้องเรียนจากราษฎรว่าได้รับความเดือดร้อนจากการตัดทรายของโจทก์ เป็นผลให้ตลิ่งของแม่น้ำยมทั้งสองฝั่งพังลงมา บ่อน้ำที่ขุดไว้ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ 1 รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัยทราบ เป็นเหตุให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย มีคำสั่งให้โจทก์หยุดทำการตัดทรายและไม่ต่อใบอนุญาตตัดทรายให้โจทก์ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย จึงฟ้องต่อศาลขอให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวแก่โจทก์

(3) คดีที่ นาง ร. เป็นโจทก์ฟ้อง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลตลาดแร้ง อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ เป็นจำเลยต่อศาล ข้อหารบกวนการใช้อสังหาริมทรัพย์ กรณีโจทก์อนุญาตให้พระภิกษุใช้ที่ดินของโจทก์เป็นทางเดินเข้าออกระหว่างวัดกับหมู่บ้าน โดยโจทก์มิได้ยกให้เป็น

ที่สาธารณะ โจทก์ได้ปรับปรุงคันดินและนำหลักไม้แก่นฝังเพื่อกีดขวางไม่ให้บุคคลอื่นหรือยานพาหนะผ่านและอนุญาตให้ผ่านได้เท่าที่จำเป็น จำเลยได้ให้ทางราชการสั่งการให้โจทก์รื้อถอนเสาของโจทก์ออก เพื่อจะเอาที่ดินเป็นที่สาธารณะ จึงขอให้ศาลพิพากษาว่าที่ดินดังกล่าวเป็นของโจทก์ ห้ามจำเลยและบริวารเข้าเกี่ยวข้องและรบกวนการครอบครองที่ดิน หากโจทก์จะต้องสูญเสียที่ดินขอให้จำเลยชดใช้เงิน 100,000 บาท

กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย ปัญหาข้อเท็จจริง และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ดังนี้

1. กรณีตาม (1) มูลเหตุที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อรัฐ เกิดเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2526 บุคคลภายนอกฟ้องรัฐและศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดวันที่ 4 เมษายน 2539 ก่อนวันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จะออกใช้บังคับ (ใช้บังคับวันที่ 16 พฤศจิกายน 2539) ทางราชการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกไปเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2539 เช่นนี้ทางราชการจะใช้สิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ได้หรือไม่ และหากเจ้าหน้าที่ต่อสู้ว่ามูลละเมิดขาดอายุความ 10 ปี นับแต่วันทำละเมิดแล้ว จะมีผลเปลี่ยนแปลงอะไรหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. การจะบังคับใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แก่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้น จะเริ่มใช้พระราชบัญญัติและระเบียบบังคับแก่ข้อเท็จจริง โดยจะต้องพิจารณาวันที่เกิดการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ วันที่บุคคลภายนอกฟ้อง วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือวันที่รัฐได้ชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอก นั้น จะถือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในห้วงระยะเวลาใดเป็นเกณฑ์ที่จะใช้บังคับตามพระราชบัญญัติและระเบียบดังกล่าวได้ เพราะเหตุใด

3. กรณีตาม (2) และ (3) บุคคลภายนอกฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลในขณะนี้ รัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติและระเบียบดังกล่าวหรือไม่ และควรให้อัยการแถลงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกฟ้องอยู่หลุดพ้นจากการเป็นจำเลยในคดีดังกล่าวด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

4. กรณีตาม (3) โจทก์ฟ้องขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือละเว้นการกระทำการ จะนำพระราชบัญญัติและระเบียบดังกล่าวมาบังคับใช้ เพื่อแถลงศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหลุดพ้นจากการเป็นจำเลยได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

5. กรณีมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503 และอยู่ระหว่างการสอบสวน เมื่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 บังคับใช้ และให้ยกเลิกหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีข้างต้นแล้ว คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง จะถูกยกเลิกทันทีหรือไม่อย่างไร และมีแนวทางการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาปัญหาข้อหารือดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

1. กรณีตามปัญหาข้อ 1 ข้อเท็จจริงปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐ(กรมการปกครอง)ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2539 ซึ่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามมาตรา 8[1] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และเมื่อหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะไล่เบี้ยต่อเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดนั้น มาตรา 9[2] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กำหนดอายุความ 1 ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย มิใช่อายุความ 10 ปี นับแต่วันกระทำละเมิด ดังนั้น ในกรณีดังกล่าวนี้หน่วยงานของรัฐจะต้องใช้สิทธิไล่เบี้ยภายในวันที่ 26 ธันวาคม 2540

2. กรณีตามปัญหาข้อ 2 พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ย่อมใช้บังคับกับขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในส่วนที่ยังมิได้ดำเนินการหรือที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติฯและระเบียบฯดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

---

[1] มาตรา 8 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ฯลฯ ฯลฯ

[2] มาตรา 9 ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

แต่จะไม่กระทบถึงการดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายหรือระเบียบเดิมที่ได้ดำเนินการไปเสร็จสิ้นแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติฯและระเบียบฯนี้มีผลใช้บังคับ ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการบังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไป

3. กรณีตามปัญหาข้อ 3 และข้อ 4 จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏทั้งในคดีที่ 2 และคดีที่ 3 นั้น เป็นเรื่องที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการส่วนตัว และข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือไม่ จึงยังไม่มีเหตุผลหรือความจำเป็นใด ๆ ที่จะให้พนักงานอัยการแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องหลุดพ้นจากการเป็นคู่ความในคดีตามข้อ 37[3] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ในชั้นนี้หน่วยงานของรัฐสมควรดำเนินการสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวไว้เพื่อใช้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ขอให้ศาลเรียกหน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นคู่ความในคดีตามมาตรา 7[4] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

4. กรณีตามปัญหาข้อ 5 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว 155/2503 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2503 ย่อมถูกยกเลิกทันทีตั้งแต่วันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ ดังนั้น ในกรณีนี้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ตามข้อ 8[5] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

---

[3] ข้อ 37 ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

[4] มาตรา 7 ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดหรือต้องร่วมรับผิด หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดหรือต้องร่วมรับผิดหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณีเข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ฯลฯ ฯลฯ

[5] ข้อ 8 เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการ

(มีต่อหน้าถัดไป)

เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทน และโดยที่คณะกรรมการทั้งสองชุดดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่และมีขั้นตอนการปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน ดังนั้น ผลการสอบสวนที่คณะกรรมการชุดเดิมได้ดำเนินการไว้อาจนำมาใช้ในการพิจารณาของคณะกรรมการชุดใหม่ได้โดยไม่ต้องเริ่มกระบวนพิจารณาใหม่ตั้งแต่ต้น ทั้งนี้ เว้นแต่ในกรณีที่คณะกรรมการชุดใหม่เห็นสมควรให้เริ่มการพิจารณาใหม่ทั้งหมด

(นายอัศราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม 2540

(ต่อจากเชิงอรรถ 5)

สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใดจะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

เรื่องเสร็จที่ ๖๘๗/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดซึ่งเกษียณอายุราชการแล้ว

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๘.๐๑/๔๖๕๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ อ.๕๒๐/๒๕๕๓ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒๓/๒๕๕๕ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ระหว่างมูลนิธิสถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ ผู้ฟ้องคดี และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้ถูกฟ้องคดี โดยสรุปคำพิพากษาได้ว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวน ๑๘,๗๗๔,๐๒๐ บาท ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี (ฟ้องวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘) กับให้คืนค่าธรรมเนียมศาลให้แก่ผู้ฟ้องคดีบางส่วนตามส่วนของการชนะคดี คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย และเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ชดใช้เงินตามคำพิพากษาพร้อมดอกเบี้ยให้แก่มูลนิธิสถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ เป็นเงินจำนวน ๒๘,๙๘๙,๑๔๔.๓๑ บาท เป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับความเสียหาย มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงได้มีคำสั่ง ที่ ๓๖๖๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน ๘ คน ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยให้แต่ละคนรับผิดคนละส่วนเท่าๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑,๓๙๕,๑๓๗.๕๖ บาท แต่เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยรามคำแหงพิจารณาแล้ว เห็นว่า การจ่ายเงินในการบริหารโครงการให้กับผู้มีสิทธิได้รับเป็นการจ่ายเงินที่ถูกต้องตามแนวปฏิบัติที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงถือปฏิบัติในการบริหารจัดการโครงการต่างๆ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในกรณีดังกล่าว เห็นสมควรยุติเรื่องและส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

กระทรวงการคลังมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐ ๓/๑๕๕๔๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ว่า พฤติการณ์ของรองศาสตราจารย์ อ. รองศาสตราจารย์ ฉ. และ นาย ธ. เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้บุคคลดังกล่าวรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายจำนวน ๗,๒๒๗,๑๙๔.๑๙ บาท โดยให้รับผิดคนละส่วนเท่าๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๒,๔๐๙,๐๖๔.๗๓ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๗/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการโดยด่วน ขณะนี้อยู่ระหว่างการเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ในขณะเดียวกันอธิการบดีได้เสนอผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวให้คณะกรรมการบริหารบุคคลมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ก.บ.ม.) พิจารณา และคณะกรรมการบริหารบุคคลมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ก.บ.ม.) ในการประชุมวาระที่ ๕.๒๓ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖ พิจารณาแล้วมีมติให้แต่งตั้งรองศาสตราจารย์ พ. ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา เป็นประธานกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณี รองศาสตราจารย์ อ. รองศาสตราจารย์ ฉ. และนาย ธ.

ต่อมางานวินัยและนิติการเสนอความเห็นเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยมีความเห็นว่า (๑) กรณี รองศาสตราจารย์ อ. กระทรวงการคลังมีความเห็นว่ามีพฤติการณ์เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๕๕๔๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ รองศาสตราจารย์ อ. พ้นจากราชการ (เป็นผู้รับบำนาญแล้ว) จึงเป็นกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้ (เทียบเคียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสร็จที่ ๑๔๔๙/๒๕๕๕ และหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ล ๙๗๘ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑) (๒) กรณี รองศาสตราจารย์ ฉ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีคำสั่ง ที่ ๕๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ลงโทษไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป จึงพ้นจากราชการไปเกินหนึ่งปีแล้ว จึงไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้ และ (๓) กรณี นาย ธ. มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคำสั่ง ที่ ๓๓๒๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ ลงโทษไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป แม้จะพ้นจากราชการไปยังไม่เกินหนึ่งปี แต่ก็ไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้ เป็นเหตุผลเดียวกับรองศาสตราจารย์ อ.

คณะกรรมการบริหารบุคคลมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ก.บ.ม.) ในการประชุมวาระที่ ๕.๖ ครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ พิจารณาแล้วมีมติให้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังนี้

(๑) เมื่อมีการกระทำผิดทางละเมิดสามารถดำเนินการเรื่องวินัยได้หรือไม่

(๒) กรณีที่ รองศาสตราจารย์ อ. พ้นจากราชการเพราะเหตุเกษียณอายุราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ สามารถดำเนินการทางวินัยได้หรือไม่

มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงขอเรียนหารือว่า

๑. ในกรณีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้กระทำละเมิดแก่บุคคลภายนอกหรือกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือประมาทเลินเล่อทำให้บุคคลภายนอกหรือมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับความเสียหาย มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้หรือไม่

๒. ในกรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีความเห็นว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน ๘ คน ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (รองศาสตราจารย์ อรุณทวดี พัฒนิบูลย์ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการฯ ชุดนี้) และมหาวิทยาลัยรามคำแหงพิจารณาแล้ว

เห็นว่า รองศาสตราจารย์ อ. มิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เห็นสมควรยุติเรื่อง แต่กระทรวงการคลังแจ้งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๕๕๔๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเป็นการแจ้งหลังจาก รองศาสตราจารย์ อ. เกษียณอายุราชการแล้ว (เกษียณอายุวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) แต่ยังไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยแก่ รองศาสตราจารย์ อ. ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นต้องพิจารณาและมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต้องรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดนั้นได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัวหรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดโดยมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ[๑] ส่วนการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่นั้น จะเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถดำรงตนในราชการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตามกฎ ระเบียบ และจรรยาบรรณ ของทางราชการ อีกทั้งเพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้

---

[๑] หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่ทำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีการฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่งอันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เกี่ยวกับการดำเนินการกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดและการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต้องแยกเป็นสองคำสั่งตามกฎหมายแต่ละฉบับ (เรื่องเสร็จ ๙๖/๒๕๔๙)[๒] และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีวัตถุประสงค์ในการพิจารณาความรับผิดในทางวินัยเท่านั้น (เรื่องเสร็จที่ ๒๙๙/๒๕๔๗)[๓] ดังนั้น การดำเนินการทั้งสองกรณีจึงต้องดำเนินการแยกต่างหากจากกัน สำหรับข้อเท็จจริงในเรื่องที่ขอหารือมานี้ แม้เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต้องรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วก็ตาม แต่การพิจารณาว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดนั้นได้หรือไม่ ย่อมเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางวินัยและสามารถดำเนินการทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๕ วินัยและการรักษาวินัย และหมวด ๖ การดำเนินการทางวินัย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้หรือไม่

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่กระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งว่ารองศาสตราจารย์ อ. กระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเป็นการแจ้งภายหลังจากที่ รองศาสตราจารย์ อ. เกษียณอายุราชการแล้ว (เกษียณอายุวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยกับรองศาสตราจารย์ อ. ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๕๓[๔] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย อาจถูกดำเนินการทางวินัยเพราะมีการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการได้ แต่ต้องดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ และข้อ ๔[๕] แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการซึ่งพ้นจากราชการไปแล้วอันมิใช่เพราะเหตุตาย พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้ข้าราชการผู้ใดถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าข้าราชการผู้ใดได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้ข้าราชการผู้นั้นจะพ้นจากราชการไปแล้ว อันมิใช่เพราะเหตุตาย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ

---

[๒] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๐๙๐๕/๑๓๓ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๓] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด : กรณีที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและได้ลงโทษทางวินัยกับผู้ต้องรับผิดแล้ว ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ ๐๙๐๕/๓๑๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๔] มาตรา ๕๓ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย อาจถูกดำเนินการทางวินัยเพราะมีการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการได้ แต่ต้องดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๑๗

[๕] ข้อ ๔ ข้าราชการผู้ใดถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าข้าราชการผู้ใดได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้ข้าราชการผู้นั้นจะพ้นจากราชการไปแล้ว อันมิใช่เพราะเหตุตายให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ

ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้บังคับบัญชาของ รองศาสตราจารย์ อ. ยังไม่ได้ดำเนินการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย ที่จะถือว่าเป็นการเริ่มดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๕๓[๖] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาฯ ประกอบกับข้อ ๔[๗] แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการซึ่งพ้นจากราชการไปแล้วอันมิใช่เพราะเหตุตายฯ กับ รองศาสตราจารย์ อ. จนกระทั่ง รองศาสตราจารย์ อ. พ้นจากราชการโดยเกษียณอายุไปเกินหนึ่งปีแล้ว มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงไม่สามารถดำเนินการทางวินัยกับรองศาสตราจารย์ อ. ได้

(นายธรรมนิตย์ สุมันตกุล)
รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๕๘

---

[๖] โปรดดูเชิงอรรถ ที่ ๔, ข้างต้น
[๗] โปรดดูเชิงอรรถ ที่ ๕, ข้างต้น

เรื่องเสร็จที่ ๑๒๒๒/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิด

สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้มีหนังสือที่ สอซช. ๑๐๐๐/๑๒๑๓ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชน ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖

ปรากฏข้อเท็จจริงว่าอดีตผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (นาย ต.) ได้กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ จนเป็นเหตุให้สำนักงานฯ ได้รับความเสียหายหรือได้รับความเสียหายร้ายแรง แล้วแต่กรณี ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. นำเงินงบประมาณของสำนักงานฯ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้จ่ายในงานทอดกฐินสามัคคี ณ วัดแห่งหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติที่ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรง ภายหลังจากนั้น จึงมีมติที่ประชุมในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ต่อมา เมื่อคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรงดำเนินการสอบสวนเสร็จ จึงสรุปรายงานผลการสอบต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติจึงมีคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และมีคำสั่งให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับเงินที่ใช้จ่ายไปดังกล่าว

๒. นำเงินงบประมาณของสำนักงานฯ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้จ่ายการสนับสนุนการแข่งขันกอล์ฟการกุศลของคณะนักศึกษา วปอ. ๒๕๕๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติที่ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยและตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับเงินดังกล่าว ภายหลังจากนั้น จึงมีมติที่ประชุมในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ต่อมา คณะกรรมการสอบวินัยดำเนินการสอบสวนเสร็จและสรุปรายงานผลการสอบต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติจึงมีคำสั่งให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๑๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ในการนี้สำนักงานฯ ขอหารือว่า

๑. กรณีผู้อำนวยการฯ กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ เสียเอง ใครจะเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๒. ถ้าพ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการฯ ไปแล้ว กลายเป็นอดีตผู้อำนวยการฯ แต่ได้กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ ในขณะดำรงตำแหน่งอยู่ ใครจะเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อ ๘[๑] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่โดยที่ข้อ ๘ มิได้กำหนดกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายว่ากรณีดังกล่าวผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จึงต้องพิจารณาโดยถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งกรณีดังกล่าวจะใช้เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่กระทำให้เกิดความเสียหายนั้นยังดำรงตำแหน่งอยู่ ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐในขณะที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

สำหรับข้อหารือนี้เมื่อสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) จึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติได้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงานส่งเสริม

---

[๑] ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในขณะที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติดำรงตำแหน่งอยู่ จึงต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปของผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ซึ่งหมายถึงคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารทั่วไปของสำนักงานฯ และเป็นผู้จ้างหรือเลิกจ้างผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๐[๒] และมาตรา ๒๔[๓] วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเมื่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้ว ประธานกรรมการจะเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว

ส่วนกรณีผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติพ้นจากตำแหน่งแล้ว นั้น ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีนี้จึงหมายถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติคนใหม่หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๘[๔] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ทั้งนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติคนใหม่หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติต้องมิได้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๘

---

[๒] มาตรา ๒๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดนโยบายการบริหาร และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงาน

(๒) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณของสำนักงาน

(๓) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสำนักงาน การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง การบรรจุ การแต่งตั้ง วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ การอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง การเงิน การพัสดุ สวัสดิการ และการให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ หรือการนำข้อมูลไปใช้

(๔) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

[๓] มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานมีผู้อำนวยการคนหนึ่งซึ่งมาจากการจ้าง
คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจจ้างและเลิกจ้างผู้อำนวยการ
หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการ

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

เรื่องเสร็จที่ ๑๔๗๕/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีการใช้สิทธิไล่เบี้ยของการรถไฟแห่งประเทศไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือที่ รฟ ๑/๔๐๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า

๑. เจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์หมายเลขทะเบียน นข – ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสัก วังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์ราชการเสียหาย เจ้าหน้าที่ที่โดยสารไปกับรถยนต์ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต

๒. การรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่า นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคนละร้อยละ ๕๐ ของจำนวนค่าสินไหมทดแทน ๑๘๑,๒๘๔.๕๑ บาท คิดเป็นเงินคนละ ๙๐,๖๔๒.๒๕ บาท ส่วน นาย ส. พนักงานขับรถยนต์ ไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๓. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของบุคคลทั้งสามจึงต้องร่วมกันรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้น

๔. กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงแล้วมีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๙๘๓๘ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยให้พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย คือ นาย บ. พนักงานกั้นถนน นาย พ. พนักงานขับรถ และพนักงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คือ นาย ส. พนักงานขับรถยนต์ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ซึ่งได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน ๓๖๐,๐๐๐ บาท และให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน ๒,๕๖๙.๐๒ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๖๒,๕๖๙.๐๒ บาท โดยให้รับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๒๐๙ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕. การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้ดำเนินการออกคำสั่ง ที่ บภบ. ๒๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ เรียกให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

๖. ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสัก วังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ฟ้องคดีต่อศาลให้การรถไฟแห่งประเทศไทยและเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว สรุปได้ดังนี้

๖.๑ นาย ฉ. ที่ ๑ กับพวกรวม ๓ คน ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นจำเลยที่ ๑ นาย พ. จำเลยที่ ๒ และ นาย บ. จำเลยที่ ๓ ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๒๖/๒๕๕๕ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๒,๘๑๘,๔๕๒ บาท แก่โจทก์ที่ ๒ เป็นเงิน ๔๓๒,๐๐๐ บาท และแก่โจทก์ที่ ๓ เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินแต่ละจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชดใช้แก่โจทก์ทั้งสามดังกล่าว นับแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จนกว่าจะชำระเสร็จ ให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งสามสำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓

๖.๒ นาง ล. ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นจำเลยที่ ๑ นาย พ. จำเลยที่ ๒ และ นาย บ. จำเลยที่ ๓ ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๘๘/๒๕๕๕ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๘๔๘,๖๑๐ บาท และแก่โจทก์ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินแต่ละจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชดใช้แก่โจทก์ทั้งสามดังกล่าวนับแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ดอกเบี้ยคิดถึงวันฟ้อง (๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๒) ต้องไม่เกิน ๑๐๐,๕๒๓ บาท กับให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียม แทนโจทก์ทั้ง ๕ โดยกำหนดค่าทนายความให้ ๑๐,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีไม่กำหนดให้ คำขออื่นให้ยกและยกฟ้องโจทก์ทั้งห้า สำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้ค่าธรรมเนียมระหว่างโจทก์ทั้ง ๕ กับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ตกเป็นพับ ให้ใช้ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ ๔,๐๐๐ บาท การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ได้ฎีกา แต่ศาลฎีกามีคำสั่งที่ ๑๑๘๕๕/๒๕๕๖ ไม่รับคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความศาลฎีกา

๗. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๒๖/๒๕๕๕ จำนวนทั้งสิ้น ๔,๘๙๐,๙๖๖.๗๓ บาท และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่ง ที่ บภบ. ๐๑/๒๕๕๗ เรื่อง ให้ นาย พ. และ นาย บ. ชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๗ โดยให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน รับผิดชดใช้ค่าเสียหายคิดเป็นเงินคนละ ๒,๔๔๕,๔๘๓.๓๖ บาท ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

๘. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๘๘/๒๕๕๕ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๓๒,๕๒๕.๐๒ บาท และรองผู้ว่าการกลุ่มยุทธศาสตร์และอำนวยการพิจารณาแล้วให้ทำคำสั่งให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน ชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม

การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ และได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบโดยได้ดำเนินการให้เป็นไปตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ต่อมาบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุในคราวเดียวกันได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและศาลได้มีคำพิพากษาให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องชำระค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาของศาลและชอบที่จะไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชดใช้ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยต่อไปโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากสำนวนการสอบข้อเท็จจริงซึ่งกระทรวงการคลังได้ตรวจสอบแล้ว เนื่องจากเป็นเหตุการณ์และข้อเท็จจริงเดียวกัน ข้อเท็จจริงจึงครบถ้วน หากตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นอีกทั้งที่เป็นเหตุการณ์และข้อเท็จจริงเดียวกันก็จะเป็นกระบวนการพิจารณาซ้ำ โดยข้อเท็จจริงที่เพิ่มขึ้นมานั้นเป็นเพียงค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมจากที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยก็เพียงพิจารณาในส่วนความเสียหายเพิ่มเติมว่าสมควรจะไล่เบี้ยให้พนักงานรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่เพียงใดเท่านั้นตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงพร้อมผลการตรวจสอบสำนวนของกรมบัญชีกลางและข้อพิจารณาของการรถไฟแห่งประเทศไทยให้กระทรวงคมนาคมตรวจสอบแทนกระทรวงการคลังตามข้อ ๓๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยยังไม่มีและไม่ได้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเพื่อตรวจสอบ และไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ หากแต่การรถไฟแห่งประเทศไทยใช้สำนวนการสอบข้อเท็จจริงเรื่องความรับผิดทางละเมิดที่ทำให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหายและส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบกับผลคำพิพากษาของทั้งสองคดีมาเป็นฐานในการพิจารณาดำเนินการจึงเห็นควรให้การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการในเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยในกรณีดังกล่าวข้างต้นกับกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังก่อนว่าเป็นไปตามข้อกฎหมายและความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือไม่ และในกรณีจำเป็นก็ให้หารือปัญหาข้อกฎหมายไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป

ดังนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงขอหารือว่า หากการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐได้ข้อเท็จจริงครบถ้วน อีกทั้งได้ออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ต่อมาปรากฏว่ามีค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมจากเหตุการณ์เดียวกันนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกด้วย การรถไฟแห่งประเทศไทยจะสามารถนำข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสอบเสร็จไปแล้วมาพิจารณาในส่วนค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมว่าสมควรไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้หรือไม่ หรือต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นาย ส. ขับรถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หมายเลขทะเบียน นข – ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสักวังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์และรถไฟได้รับความเสียหาย การรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้ร่วมกันอาศัยอำนาจตามข้อ ๘[๑] และข้อ ๑๐[๒] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่ง และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังที่ให้ นาย พ. และ นาย บ. เจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย และ นาย ส. เจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รับผิดในความเสียหายที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐ คนละส่วนเท่า ๆ กัน ต่อมาผู้เสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษดังกล่าวได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นคดีต่อศาล และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า นาย พ. ขับรถไฟด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและ นาย บ. ไม่ทำหน้าที่ปิดกั้นถนนหรือใช้สัญญาณมือห้ามรถแล่นผ่านทางรถไฟกรณีเครื่องกั้นถนนใช้การไม่ได้ ส่วน นาย ส. ซึ่งขับรถยนต์ผ่านทางรถไฟและเกิดอุบัติเหตุขึ้นไม่ได้กระทำโดยประมาท จึงให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์ให้ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ แต่จะไม่นำมาใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ทั้งนี้ โดยประสงค์ให้รัฐวิสาหกิจจัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับที่เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ แต่ในกรณีที่ยังไม่สามารถจัดให้มีระเบียบดังกล่าวได้ ผู้รับผิดชอบจัดให้มีระเบียบเช่นว่านั้นต้องมีคำสั่งให้หน่วยงานของตนปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยอนุโลม และการดำเนินการใด ๆ ที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้เป็นหน้าที่

---

[๑]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

[๒]ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ของกระทรวงการคลัง ให้รัฐมนตรีที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙[๓] ดังนั้น เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยยังไม่จัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกขึ้นแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อข้อเท็จจริงในเรื่องที่หารือมานี้ปรากฏว่า นาย ส. ขับรถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หมายเลขทะเบียน นข – ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสักวังโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์และรถไฟได้รับความเสียหาย และต่อมาการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันอาศัยอำนาจตามข้อ ๘[๔] และข้อ ๑๐[๕] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาและสอบข้อเท็จจริงกรณีรถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และรถไฟของการรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับความเสียหาย ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจึงถือเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

สำหรับการที่ผู้เสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ ดังกล่าวได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นคดีต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยกระทำละเมิด นั้น แม้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะได้เคยร่วมกันออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วก็ตาม แต่โดยที่คำสั่งดังกล่าวเป็นการกำหนดให้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐกล่าวคือ เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และการรถไฟแห่งประเทศไทยเท่านั้น คำสั่งดังกล่าวมิได้เป็นการแต่งตั้งให้คณะกรรมการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ประกอบกับศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้วแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ดังนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ตามข้อ ๓๕[๖] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อนำคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วมาเป็นฐานในการพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่และเสนอความเห็นต่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ย

---

[๓] หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๑๔/ว ๒๓๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๕] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

[๖] ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ให้ชดใช้เพียงใดตามข้อ ๓๘" แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และเมื่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยวินิจฉัยสั่งการประการใดแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงจะส่งสำนวนให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลการรถไฟแห่งประเทศไทยตรวจสอบแทนกระทรวงการคลังต่อไป ทั้งนี้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๘

"ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณีต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

เรื่องเสร็จที่ ๑๔๗๗/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๒๐๑๒๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยมีข้อเท็จจริงสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีคำสั่ง ที่ ๘๖๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ปลด นาง ย. ออกจากราชการ เพราะเหตุที่ นาง ย. รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาและปลอมลายมือชื่อผู้อื่น ในกรณีสัญญาลาศึกษาต่อภายในประเทศ ถือเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยมหาวิทยาลัยบูรพาได้พิจารณาข้อกำหนดในสัญญาแล้ว เห็นว่า นาง ย. ไม่ต้องรับผิดตามสัญญา เพราะถูกปลดออกจากราชการแล้ว แต่กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นว่า นาง ย. เป็นผู้กระทำให้เกิดเหตุแห่งการผิดสัญญาขึ้นเอง และเป็นความผิดที่ไม่สมควรได้รับการยกเว้น จึงต้องรับผิดชดใช้เงินจากการผิดสัญญา และแจ้งให้มหาวิทยาลัยบูรพาเรียกให้ นาง ย. และ นางสาว ม. ผู้ค้ำประกัน ชดใช้เงินจำนวน ๑๘๕,๕๐๘.๖๓ บาท แก่ทางราชการให้ครบถ้วน

๒. มหาวิทยาลัยบูรพามีหนังสือถึงสำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี ขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการจังหวัดชลบุรีดำเนินคดีให้กับมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่ง เขต ๒ ได้ส่งเรื่องคืน โดยเห็นว่ากระบวนการลงโทษทางวินัยยังไม่สิ้นสุด เนื่องจาก นาง ย. ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งปลดออกจากราชการและอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการมหาวิทยาลัย (ก.ม.) กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้โดยยุติว่า นาง ย. ผิดสัญญา ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับ นาง ย. ได้

๓. ทบวงมหาวิทยาลัยมีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยบูรพาแจ้งว่า ก.ม. ได้พิจารณาอุทธรณ์ของ นาง ย. แล้ว เห็นว่า อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ให้ยกอุทธรณ์ และรองนายกรัฐมนตรี (นาย ส.) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติของ ก.ม. มหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้มีหนังสือถึงสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่งเขต ๒ ขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีกับ นาง ย. และนางสาว ม.

๔. สำนักงานอัยการประจำศาลแขวงชลบุรี ได้ยื่นฟ้อง นาง ย. และ นางสาว ม. ต่อศาลแขวงชลบุรี เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๗๖๐/๒๕๔๕ โดย นาง ย. และนางสาว ม. ได้ยื่นคำให้การลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ต่อศาลแขวงชลบุรีว่ามิได้ผิดสัญญา และยื่นคำร้องต่อศาลแขวงชลบุรีว่าสัญญาลาศึกษาต่อเป็นสัญญาให้จัดทำบริการสาธารณะ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นสัญญาทางปกครอง ไม่อยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาของศาลแขวงชลบุรี ขอให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๒๑๒ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕. ศาลปกครองกลางมีความเห็นว่าคดีของ นาง ย. และนางสาว ม. นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง และเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ศาลแขวงชลบุรีได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิมที่รับฟ้องเป็นไม่รับฟ้อง คืนค่าขึ้นศาล และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ซึ่งสำนักงานอัยการประจำศาลแขวงชลบุรีได้ส่งสำนวนคดีต่อไปยังสำนักงานคดีปกครองระยองเพื่อดำเนินการต่อไป

๖. พนักงานอัยการ สำนักงานคดีปกครองระยอง ได้ยื่นฟ้อง นาง ย. และ นางสาว ม. ต่อศาลปกครองระยอง เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๖๑/๒๕๔๖ เรียกค่าปรับจำนวนทุนทรัพย์ ๒๒๕,๔๕๗.๐๘ บาท และต่อมาศาลปกครองระยองได้มีคำพิพากษา ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ในคดีหมายเลขดำที่ ๖๑/๒๕๔๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๖๘/๒๕๔๖ ให้ นาง ย. และนางสาว ม. ร่วมกันรับผิดชดใช้เงินจำนวน ๑๐๕,๑๐๖.๒๙ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของเงินจำนวน ๘๖,๕๗๐.๖๙ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องจนถึงวันชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้ชำระเสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่คดีถึงที่สุด

๗. สำนักงานคดีปกครองระยอง สำนักงานอัยการสูงสุด มีความเห็นว่า ศาลพิพากษาไม่เต็มตามฟ้อง เห็นควรอุทธรณ์ต่อไป มหาวิทยาลัยบูรพาจึงมีหนังสือถึงสำนักงานคดีปกครองระยอง ขอให้อุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด โดยพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปกครองระยอง ๑ ได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวนเพิ่มขึ้นอีก ๑๒๐,๓๕๐.๗๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

๘. มหาวิทยาลัยบูรพาหารือการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองระยองต่อกระทรวงการคลังว่า มหาวิทยาลัยบูรพาได้แจ้งให้สำนักงานคดีปกครองระยองดำเนินการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองภายในกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว จึงขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการอุทธรณ์ต่อไปหรือไม่ กรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อให้คดีดังกล่าวได้รับการพิจารณาในศาลปกครองสูงสุด ประกอบกับไม่มีกรณีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ จึงเห็นควรให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองระยองต่อศาลปกครองสูงสุดต่อไป

๙. ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ.๒๗/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องศาลปกครองในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องที่พ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามนัยมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระยะเวลาฟ้องคดีนี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ จึงพิพากษากลับเป็นยกฟ้อง

๑๐. มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีหนังสือถึงกรมบัญชีกลางแจ้งความเห็นว่า กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้ยกฟ้องนั้น ไม่มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด และมหาวิทยาลัยบูรพาได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาต่อไปด้วยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๑๑. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยบูรพา แจ้งความเห็นว่า เมื่อรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงของมหาวิทยาลัยบูรพาตามคำสั่ง ที่ ๑๒๕๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ระบุว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยบูรพาผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด

เนื่องจากได้ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เวลาอันเหมาะสมในการจัดเตรียมเอกสารและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปภายในระยะเวลาอันควรแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นด้วยมหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้เสนอเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้กำกับดูแลพิจารณา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นาย พ.) ได้วินิจฉัยสั่งการว่า งดตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางพิจารณาในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า การที่ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับให้ยกฟ้อง ถือได้ว่าเกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว และความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ อันครบองค์ประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว มหาวิทยาลัยบูรพาจึงต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มิใช่รายงานผู้กำกับดูแลตามข้อ ๑๒ แห่งระเบียบดังกล่าว อีกทั้งความเสียหายในลักษณะทำนองเดียวกันนี้ หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณาตลอดมา ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในกรณีดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ กรมบัญชีกลางจึงขอหารือในประเด็นดังนี้

๑. กรณีศาลพิพากษายกฟ้องคดีดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามความเห็นของกรมบัญชีกลางถูกต้อง หรือไม่

๒. กรณีหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่าไม่มีผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด หน่วยงานของรัฐสามารถรายงานผู้กำกับดูแล ตามนัยข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อยุติเรื่องได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมบัญชีกลาง โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายกฟ้องในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใดและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หัวหน้าหน่วยของรัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๓] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะได้พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

---

[๓]ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นกรณีใดจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง[๒] เป็นเรื่องที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือไม่ โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นขึ้นเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาก็ได้

ข้อหารือในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ ให้ยกฟ้องเพราะเหตุยื่นฟ้องพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยบูรพาอันเนื่องมาจากการที่ไม่สามารถเรียกร้องให้ นาง ย. และ นางสาว ม. รับผิดตามสัญญาลาศึกษาต่อภายในประเทศได้ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายในกรณีนี้ จึงต้องพิจารณาว่าความเสียหายดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐหรือไม่ ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเหตุของการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดีนั้น มีความชัดเจนว่าเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ละเลย เพิกเฉย หรือดำเนินการล่าช้า ทำให้ยื่นฟ้องคดีไม่ทันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อไป แต่หากข้อเท็จจริงเป็นที่แน่ชัดว่าความเสียหายมิได้เกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็ไม่จำต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแต่อย่างใด

เมื่อรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่งมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ ๑๒๕๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ปรากฏผลเป็นที่แน่ชัดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เวลาอันเหมาะสมในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปภายในระยะเวลาอันควรแล้ว จึงไม่มีบุคลากรของมหาวิทยาลัยบูรพาผู้ใดต้องรับผิด และอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยบูรพา อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็มีดุลยพินิจที่จะไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้

ประเด็นที่สอง กรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเห็นว่าไม่มีผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด หน่วยงานของรัฐสามารถรายงานผู้กำกับดูแลตามนัยข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อยุติเรื่องได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นได้เสนอความเห็นว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

---

[๒]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ก็มีหน้าที่ต้องรายงานผลการพิจารณาดังกล่าวตามข้อ ๑๒[๓] แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เพื่อให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงาน พิจารณาว่าสมควรยุติเรื่องหรือไม่ต่อไป ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑[๔] เรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๔๒[๕] และเรื่องเสร็จที่ ๗๐๔/๒๕๔๘[๖]

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๘

---

[๓]ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

[๔]บันทึก เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๘๕ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๕]บันทึก เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๕๑ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๖]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ : กรณีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๗๒๗ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรื่องเสร็จที่ ๑๗๗๒/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งของบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (กรณีโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA ๒๐๐๐ ๑ X)

บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ได้มีหนังสือ ที่ กสท คอ. (คอ๒)/๔๔๑ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (บมจ.กสท โทรคมนาคม) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสอบสวนข้อเท็จจริง กรณี บมจ.กสท โทรคมนาคม ทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทกับ กิจการร่วมค้า ห. เกี่ยวกับโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA ๒๐๐๐ ๑ X

ต่อมาคณะทำงานสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสอบสวนต่อคณะกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม โดยคณะกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม มีมติให้ฝ่ายจัดการรับเรื่องรายงานผลการสอบสวนต่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะผู้กำกับดูแล และให้ฝ่ายจัดการส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังในฐานะผู้ถือหุ้นทั้งหมดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและหาผู้รับผิดทางแพ่ง ต่อมาได้รับแจ้งจากกระทรวงการคลังว่า บมจ.กสท โทรคมนาคม มิได้เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงไม่อยู่ในอำนาจการดำเนินการหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งของกระทรวงการคลัง การที่ บมจ.กสท โทรคมนาคม ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังแต่งตั้งคณะกรรมการหาผู้รับผิดทางแพ่งจึงเป็นการดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงส่งเรื่องคืนเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนที่ถูกต้องต่อไป คณะกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่ง

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งได้ดำเนินการสอบสวนและตรวจสอบบุคคลที่จะเชิญมาให้ข้อเท็จจริงรวมทั้งได้ตรวจสอบบุคคลผู้เกี่ยวข้องแล้วปรากฏว่าอาจมีผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเป็นข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำระดับสูงจากหลายหน่วยงาน คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งไม่มีอำนาจเรียกบุคคลดังกล่าวมาให้ข้อเท็จจริงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้

บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งในกรณีดังกล่าวจะเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม หรือจะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีหน่วยงานใด ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/ ๒๓๑ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทน บมจ.กสท โทรคมนาคม เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นในเรื่องเสร็จที่ ๑๗๓/๒๕๔๘[๑] แล้วว่า บมจ.กสท โทรคมนาคม ไม่เป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔[๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจาก บมจ.กสท โทรคมนาคม มิใช่รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และมิใช่หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงไม่อยู่ในบังคับแห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำหรับการสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็นสองกรณี ดังนี้

(๑) กรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างของ บมจ.กสท โทรคมนาคม ก่อให้เกิดความเสียหาย เห็นว่า ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงย่อมเป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบเกี่ยวกับความรับผิดของพนักงานและลูกจ้างของ บมจ.กสท โทรคมนาคม

(๒) กรณีที่กรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม ก่อให้เกิดความเสียหาย เห็นว่า โดยที่กรรมการบริษัทมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับของบริษัท และมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท ตามมาตรา ๘๕[๓] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น

---

[๑] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของกรรมการและพนักงานบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๙๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๒] มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

[๓] มาตรา ๘๕ ในการดำเนินกิจการของบริษัท กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท

ในกรณีที่กรรมการคนใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใดอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง บริษัทหรือผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี อาจดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าการกระทำหรือละเว้นการกระทำนั้นเป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหาย ให้บริษัทเรียกค่าสินไหมทดแทนจากกรรมการคนนั้นได้

ในกรณีที่บริษัทไม่เรียกร้อง ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดจะแจ้งเป็นหนังสือให้บริษัทดำเนินการเรียกร้องก็ได้ หากบริษัทไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถือหุ้นนั้นแจ้ง ผู้ถือหุ้นนั้น ๆ จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนบริษัทก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

หากกรรมการของ บมจ.กสท โทรคมนาคม ผู้ใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใดและก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น บมจ.กสท โทรคมนาคม สามารถพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ได้

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่องเสร็จที่ ๑๘๔๕/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ขอทบทวนความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ

กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๖๐๑๖ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)[๑] ได้ให้ความเห็นในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘) ในประเด็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ว่า กรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นจากการที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ ความเสียหายนั้นย่อมถือเป็นความเสียหายอันเกิดขึ้นจากข้อเท็จจริงในมูลกรณีเดียวกันซึ่งสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยมีผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งคนเดียวกันได้ โดยประเด็นที่หารือดังกล่าวอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. กรณีของ นาย อ. ซึ่งลงนามในหนังสือกรมควบคุมมลพิษ ที่ ทส ๐๓๐๑/๑๓๓๐ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ในฐานะผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ นั้น มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน กรณีจึงถือได้ว่า นาย อ. ได้กระทำการในอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. กรณีของคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการฯ ตรวจสอบข้อสัญญา สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของคู่สัญญา ตลอดจนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง และเสนอแนะแนวทางที่จะดำเนินการต่อไป คณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะฯ จึงเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานให้แก่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/๒๓๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑] คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๖๙/๒๕๕๖ เรื่อง ตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ และคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๓๑๘/๒๕๕๖ เรื่อง ตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๘ คน

๓. กรณีของ นาย ป. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในขณะนั้น มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดความหมายของนิยามคำว่า "หน่วยงานของรัฐ" ให้หมายความถึงกระทรวงซึ่งเป็นราชการส่วนกลางที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของกระทรวงตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้น เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐในระดับกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกระทรวงนั้นจึงอยู่ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นเพื่อพิจารณาหาตัวผู้ที่จะต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น

เมื่อผู้ที่มีส่วนจะต้องรับผิดทั้ง ๓ กรณีข้างต้น เป็นผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ให้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเสียหายเป็นมูลกรณีเดียวกัน ดังนั้น จึงสมควรที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน และมิได้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ เทียบเคียงตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๑๑/๒๕๕๒[๒]

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเห็นต่างจากความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๘๕-๒๘๖/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ ควรจะต้องเป็นการแต่งตั้งร่วมกันระหว่างอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะ

๑. กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณในการดำเนินโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ และเมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๘๕-๒๘๖/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ กรมควบคุมมลพิษจึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหายในฐานะหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ ผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น จะต้องเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดว่า "เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า..." ดังนั้น อธิบดีกรมควบคุมมลพิษจึงเป็นผู้มีอำนาจลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับกรณีของ นาย อ.

---

[๒] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๗๒๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒. กรณี นาย ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) เมื่อพิจารณาในฐานะเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษ มีสถานะเป็นนิติบุคคลคนละหน่วยงานกันตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ดังนั้น กรณีการกระทำของนายประพัฒน์ฯ เป็นการกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมควบคุมมลพิษซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะกรณีที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี

๓. กรณีคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก นาย ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานให้แก่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยเช่นกัน

๔. ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามมูลคดีนี้นั้น ไม่สามารถเทียบเคียงกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๑๑/๒๕๕๒ ได้ทั้งหมด เนื่องจากกรณีของการเคหะแห่งชาติ ผู้กระทำความผิดมิใช่รัฐมนตรี

กรมควบคุมมลพิษจึงขอให้พิจารณาทบทวนความเห็นตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน จึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๑[๓] แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการกฤษฎีกา

---

[๓] ข้อ ๑๑ ในกรณีจำเป็นที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกาคณะพิเศษเป็นการชั่วคราว เพื่อประชุมปรึกษาหารือกันเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการกฤษฎีกาเลือกกรรมการกฤษฎีกาคนใดคนหนึ่งซึ่งมาประชุมเป็นประธานในที่ประชุม และให้นำความในข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พ.ศ. ๒๕๒๒ มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๗๕/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ จำนวน ๒๕ คน ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เพื่อประชุมปรึกษาหารือปัญหาข้อกฎหมายนี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๗๕/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ได้พิจารณาทบทวนปัญหาตามข้อหารือของกรมควบคุมมลพิษ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมควบคุมมลพิษ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีมติยืนตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘)

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๘